

P o m n i,
abns den swátečnj
swětil.

R. 1851 — Číslo XXXIV.

Swěcenj neděle a swátků.

Kniha wšsem rodinám potřebná.

Ob

**gednoho horliwého spoluzakladatele Dědictwj
Swatojanského, Pražské arcibiecese.**

Nákladem Dědictwj Swatojanského.

Pro roč 1851. Číslo XXXIV.

Cena 30 kr. na stříbře.

W. Praze 1851.

Lístem Jaroslawa Pospíšila.

**Zvoláště k dostání w c. k. knihkupectwj Bed. Grebnera a Kleinkuba
na Staroměstském náměstí č. 548, a we wšech knihkupectwích.**

Velikému Slova Božjho Hlasateli,

**pro čest a zákon Božj až k smrti horliteli, cti
a dobrého gměna mocnému obhagiteli,**

sw. Janu Nepomuckému,

mučedlnjku Božjmu a patronu českému,

**tuto skrownau práci připisuje a pod ochrauu
geho poraučj**

nepvraucněgši ctitel,

stla b a t e l

K Tobě, svatý Jene Nepomucký, po wšfe-
den čas žiwobyti swého, z autlého dětinstwí do
dospělegssího wěku přecházege, mýwal gsem a
míti nepřestanu weliké autočistě; protože za
wšfeliké milosti a darů Boha prose, Tebe gsem
za přimluwčého a orodowníka bráti sobě nawykl;
a cokoliv dobrota Božská mi skutečně ubělila,
Twému orodowánj wběčně připisuji; neboť nebů-
wěřowal gsem sobě bez Tebe patrona a orodowní-
ka swého před trůn Božské Magestatnosti sám a
sám staupiti. Gať obýčegně, tak i opět dnes
přicházi k Tobě, svatý Jene Nepomucký, twůg
káždobennj žebrák prose, bys pod swatau ochra-
nu swou wzal a přigal „Tobě a Twému Dě-
dictwí“ zde na zemi obětowanau a připsanau
knihu, pod názwem: „Pomni, a bys de n
swátečnj swětíl,“ tuto skrownau sbírku
knaprawenj a pozdwiženj skleslého swě-
cenj neděl a swátků; a tjm abys nám wšsem
dopomohl k dědictwí nebeskému a wěčnému.

)(

Ugmi se, gačo se wšech Swých ctitelů ugimáš,
i této sprostým a chudým duchem seplane knihy.

A proto, že na světě nic tak silně není
obraženo, aby gizliwých gazyků a nezbedných
pomloutwačů nectná opowážliwost, i těch neple-
šých wěcí se nedotkla: Tobě připsuji sbírku
tuto, a pod ochranu Twau gi poručím, genž
gméno a čest swých ctitelů chráníš. Skládám
swau prosbu u hrobu Twého swatého na slaw-
ném Hradě Pražském: abys wšechny ty, kteříž
slovo Boží, gimž tak četně protkána jest kniha
tato, s wděcností přigimaji na zemi, sobě po-
ručené mji ráčil na nebi; aby gačým duchem
ge složena, takowým ob čtaucích byla přigata,
a užiteč u nich učinila stonásobný.

Proslow.

Křesťané a bratři w Kristu!

Tuto Wám obětugi a pobáwám knihu w prostém slohu z ginogazvěných spisů snessenau a sawstawně uspořádanau, pod názwem: „Pomni, abyš den swátečnj swětil.“ — Mnohý čta w nj, řekne: To gsem giž wěděl, nebo ginde četl. Proto wšak gi neobládey z rušau; wšedš nečetl a newjš; a četl-liš a wjš-li ty, newj to druhý, třetj; poněwadž ne každý zná se w giných gazvěch.

Wida Pán Ježš město, plakal nad njm řka: „D kdyby poznalo i ty, a to aspoň w takowý tento den twůg, které věci ku pokogi tobě gsau.“ Luk. 19, 41. — Chraňte mne nebesa, chraň nás wšedš sám Bůh, zahorekowal gsem často, až přigbe ten třetj zákon Desatera Božjho mstjti a trestati! Běda nám bjdným tworům a tuto skutečně slepým — a neproblednau hustau egyptskau tmu — pohanstkau slepotau raněným. Zaplakal gsem často, to gest skutečná prawda, wida neběli, den Páně, a zasvěcený giný swátek tak od libj zneuctjwaný, zhanobený a posstwrněný! Wida to u třjdy libu, genž sama sebe ráda wzbělanau na-

žýwá, říkával gsem sám sobě: Wy gste nena-
 prawitelnj, proto že zdrowě widěti se domníwáte.
 Wida to u třídy libu sprostého, wjce naděge k na-
 prawenj geho gsem nabýwal. Marně bych se po-
 faussel prwnjm tauto knihau chtjt poslažiti a do
 zdrowých očí, gať se prawj, chtjt postwtiti. —
 Zábnyjm způsobem nechťeli to řariseowé připustiti
 ani slyseti, žeby Pán Ježíš ob narozenj slepého
 byl uzdrawil; ale slepého uzdraweného, před ni-
 mi stogjcjho, a geho rodiče nawáběli a přemlau-
 wali, aby gen z nich odpowěd wynutili, že se sle-
 pým nenarobil a slepota geho že snad byla gen
 zdánliwá. Už sám slepý uzdrawený žřetelně wyřkl,
 že skutečně slepým se narobil a slepým do té do-
 by býwal. — O zlopoměštná slepoto! Gen pro
 tu sprostau třídu, která ráda se přiznává, že du-
 chowně slepá gest a duchowně slepau se byla na-
 robila, gen pro tu tuto sbjrk u Božj pomocj
 w gebnu saustawu gsem urownal a uspořádal;
 tať se nadutým a hrdým řariseům přizná, že ob
 té doby, co čte a čtla, skutečně prohlédla a dobře
 widj; snad se gich i zeptá, nechťeli-li by i oni čj-
 sti, upřjmně uwěřiti, žeby i prohlédnauti a dobře
 swětla a žřetelně widěti mohli? Gen pro tu spro-
 stau třídu to psáno, kde we wečernjm shromáždě-
 nj, nebo w neděli a we swáteř, hospodář s celým
 swým rodem a lidem domácjm sahá po knize,
 w njž čjtá z počátku gen tať pro ukrácenj chwjle,
 a čta dále sám newj, že přispěnjm Ducha swa-
 tého, pobowně wěgcjho a působugjcjho se giž sku-
 tečně učj, a Gemu, působiteli nebesřěmu, žijšau

bývá. — Etauce, Duchem swatým vedeni a sileni, rozhodněte sami, dobře-li gsem saubil čili nic. To ge ale gisto, že i kdo psal i kdo nyní čte, gednjm a tjm samým Bohem vedeni gsme byli.

Že gsem sebral, kde gsem co nalezl, po různu pať nalezene spogil a w gednu knihu sestawil, tomu se nedivte; následowal gsem w tom bedliwau a pilnau wčeličku, genž z gedné kwětinky na druhau přetágtje, kde co sladkého nagde, do gednoho aulu pilně snášsj, a med z toho připravuge. To pozorowánj pilných wčeliček pomžbubilo i mne, abych kde co hogitelného na poraněné swěcenj neděl a swátků, z bohatých rolj a lučin a kwětinowých sadů gať pjssem swatých, tať i wýroků cjrkwijných swatých otců a giných na slowo wzatých učeníh mužů sebral, do gednoho aulu snesl, a tudy, gať widjte, w gednu knihu wepsal, z kterých mnohonásobných léků, gaťh ten neb onen potřebowati bude, si wybral, a prostředků k zhogenj a naprawenj zhanobeného swátku a neděle wlastencům, gsa syn wlasti i cjrkwě, swým i cjrkwě swaté, seč gsem býti mohl, poskytnauti neopominul. Geden tať, druhý gináče, gen kdož přispěgeme a pomůžeme. Budu-li tať šťasten, že tjm komu poslaužjm a přispěgi, že třeba gen gednu dussi žjstám, dost budu odplacen.

Náš wěť sluge wůbec oswjceným, a to právem; neboť kde dřjwe gistra zbrawého poznánj w rumu pobořených saustaw učenců taťka uhašla, kde dymury hrubé newědomosti a zarptých předsudků se wzťahowaly, ge widěti gasno, spani-

lau osvětlu. — Hospodářství, řemeslo, obchod kve-
te, průmysl se zmahá, umění, vědy dostihly ta-
kového stupně, jako nikdy dříve, a takové roz-
sáhlosti, že i ten, jenž dříve pluhem a cepem se
objíral, i v literárním umění prospívá!

Slepým by byl iťak ten, kdo by škrtnutí osvě-
ty této nepozoroval, škrtnutí, pravím, tak ve-
líké, že bez mála vřesku gašnost slávy naší za-
temňují, blahobyt, čest a důstojnost pokolení lid-
ského pobývají, a to proto, poněvadž se dotý-
kají té nevautlejší, nevzněšenější stránky buše
naší. A které škrtnutí jsou to? Řež newj, že
jest to nyní panující bludné smyšlení, jako by
bez pravdy, mravy, ctnosti, slovem bez
náboženství ve světě stálého blaha pogistiti možná
bylo? Řež newj, že jest to přebrausnost roz-
umu, která i ty nejsvětější věci v kalistě blu-
dných důměnů metá a zaslápává? Řež newj,
že jest to lhostejnost, vlažnost v náboženství,
která si netoliko ve vyšších, tak nazvaných vzdě-
laných třídách obecního, nýbrž i v nižších vrst-
vách stan přepychu rozbila, Bohem i vším, co
Božského jest, pohrdajíc, a mezi zastaralé, ne-
potřebné hamparaty pohazujíc? Řež newj, že
jest nemravnost, nepočetnost, nestědomitost sto-
hlavá, jenž s neznabožstvím po gebné cestě kráčí
a geď svěť do všech stavů, ano i do srdcí a žil
autlé mládeže wpausť? — A za takové škrtnutí
neměli bychom se my, gešto tak rádi vzdělanými
a ošwycenými se nazýváme, hanbiti a rbjti? My
neměli bychom o wyhlazení gich všemožně usilo-

wati? Neměli bychom k tomuhle možnosti přispíwati, aby, dočub čas gest, tomuto rozpautanému žiwlu náboženstwí, nemrawů a netečnosti náboženské pewná hráz se wystawěla? —

Potřebu toho nikdo rozumný neupře. Zde toliko o to se gebná, aby nalezen byl pramen toho záhubného žiwlu. Giný možná že geg nalezne w giném, gá geg nalezám w té okolnosti, že lidé neswětíhle přebpísu neběle a zaswěcené swátky. Neboť kdyby tyto dny náležitě swětili, seznali by w brzkú, že gsau wěci, genž wyššj cenu mají, nežli ge materialnj, časný žijť: hospodářstwí, fupectwí, farban, low a honba, objerstwí, chlást; seznali by, žbali a gaky rozbjl mezi pohanstwím a křesťanstwím, a kdo náš prawý Bůh, žbali bři-cho, nebo Ten, genž byl, gest a bude na wěky; seznali by, žbali Kristus mluwil sám od sebe, nebo byl od Otce nebeského poslán!

A wšak oni ge neswětí, a negen neswětí, nýbrž i o to usilugj, aby i ginj nemandří následowali gich, a nalezagj pohřjchu! netoliko w městách, nýbrž i na wenku hogných přitwřenců přewráceného smeysslenj swého. Proti těmto nepřátelům Božjím gest třeba tasiti žbraň, a na duchowní pole proti nim se wrhnauti, a takto zahágiti čest a slámu Božj, prawdu, swatost a spasitelnost zákonů geho. Nebudeť tu třeba nypřwé rozbjrati tu otázku, žbali gsau neběle a swátky zaswěcené, kde gegich půwod a gaky gich wyžnam; neboť to se stává w cwičeních křesťanských, toť powěbomo

i dětem we školách. A kdyby nebylo, zajiště nám to církevní roč se svými zasvěcenými dny dosti zřetelně připomíná. Pro toho pak, kdo by o původu a hlubokém významu neděl a svátků zasvěcených dosti poučen nebyl, stůg zde následující úvodní rozejmání.

3

Episowatel.

U w o d.

Rbyby byl člověk němým zvířetem, hleděl by k zemi, starage se toliko o potřeby wezdegši, aniž by gemu bylo třeba dne sobotního, nedělního a swátečního. Poněwadž ale gest korunau widitelného tworstwa, k obrazu Božímu stwořen, a k tomu určen, aby duchem k nebi se powznese, s Bohem swým w spogení wessel, nemůže se pauze se zemí spokogiti. A wšak starostmi pozemskými obklopen, welmi snadno na určení swé i na Boha zapomíná. Tudýž gest třeba w roce zvláštních dnů, kde by se duch geho z těchto wazeb wymknauti a takto swé s Bohem spogení nedjlně slawiti mohl.

Tuto potřebu cítili wšickni národové po wšech doby, ačkoliv w způsobu swěcení se nesrownawali, gedni mebloslužbau, giní požíwáním neřešných rozkossj w den swáteční se zabýwagjce. Kde wjra w Boha, bytby i bludná, tamtéž obyčej, gisté dny službě geho wěnowati.

Mezi všemi národy starožitnosti jest národ
 Izraelský jediný, který se může ustanovením dne
 svátečního čili sobotního od samého Boha hono-
 siti. Neboť o tom čteme v Genesis 2.: „A do-
 konal Bůh dne sedmého dílo své, kteréž byl u-
 činil: a odpočinul — přestal dne sedmého ode-
 všeho díla, kteréž byl dělal. I požehnal Bůh
 dni sedmému, a posvětil ho; nebo v něm byl
 přestal oděvsého díla svého, kteréž byl stvořil,
 aby učiněno bylo.“ — Tím že Bůh sedmého dne
 odpočinul, není míněno, žeby byl jako umavný
 mistr po ukončení díla svého též odpočinutí měl
 potřeby, nikoliv, nýbrž toliko vygádněno, že ne-
 chtěl více stvoření učiniti, nežli byl již učinil,
 a tím že ukončeno jeho dílo stvořitelské. Při
 stvoření světa vystoupil Bůh, ať tak dím, že
 svého věčného sídla a počáte, ukládal svou moc
 všemohaučí, a po ukončení díla svého obstau-
 pil opět do světla nepřístupného, kde patřením
 na své dokonalosti počáte věčného požívá. Na
 památku tohoto počáte newyslovného, v němžto
 blahoslavenství věčného požívá, ustanovil den
 sobotní, chtěje aby ho člověk k odpočinutí svému
 použil, a v něm Tvůrci svému za věštera do-
 brodiní v blahém rozjicení úctu a lásku svou
 projevil. Gsa zbaven vši namahavé práce a
 roztržitosti má mysl svou nerozdělně k Bohu obra-

ceti, zákon geho rozgymati, geho přewelika tagemstwí lásky, dobrodiní a milosrdenstwí rozvažowati, a gemu za wšedky obdržené milosti díky wzdáwati. Při tom se má i na ten blahý pokog rozpomínati, který po skonání tohoto klopotného života očekáváme, který nás wnese w lůno Otce nebeského, kamž i naše snahy čeliti magj.

Swěcení dne sobotního bylo tedy wyznání úcty k stwořiteli a panowníku nebes i země, která by mu negen každobenně se progewiti, nýbrž wždy sedmého dne zwlášt obnowiti měla. Strže ono s tímto dnem spogené a zasvěcené odpočinutí měli se negen libé gafehofolito stawu, nýbrž i zwjřata ze swého dobrotiwého twůrce radowati. Národ ob Boha wywolentý se měl tímto ob Boha weleným odpočinutím na swé egyptské otroctwí rozpomenauti, a tím samým nabádán býti, aby otrokům toho obierstwení přál, kteréhož se gemu samému w robotních prácích egyptských neboštawalo. Poněwadž i w tomto sobotním odpočinutí wyznamů plný obraz onoho pokoge a neskončeného blahoslawenstwí, gehož Bůh podstatně požjwá, gaž i podobenstwí onoho nebeského pokoge spatřugeme, gehož i my někdý po wjtěžně přestálých bogích a trampotách života aučastni býti máme: tudýž zbržením se ob časných prací bána nám přjležitost, w oněch

bohumilých ctnostech, kterými počoge věčného do-
giti lze, se cwičiti, totiž zákon Páně rozvažo-
wati, geho neysvětěgšij wáli wždy plněgi pozná-
wati, skutky křesťanské lásky konati a w dobrém
předsewzetj wždy wje a wjece se utwrzowati.

Slawenj dne sobotnjho gakožto Hospodinu
zaswěceného přesslo giž z prwnjch dob co přikaz
přirozeného zákona na ostatnj pokolenj libská; libu
Izraelskému ale bylo zwláštnj úmluwau, w kte-
rau Bůh s tímto lidem wessel, znouu zákonnitě
prohlášseno. Protož prawj sw. Tomáš s ginými
bogoslowci, že nám zákon přirozený co podsta-
nau powinnost na srdce klade, abychom službám
Božjim geben častěgi se wracugjecj den, mezi sedmi
aspoň geben wěnowali, a sice w tom pořádku a
dle toho rozwrženi, kde bylo by možná člověku ob-
tělesné práce obpočinauti a místo nj wyššjmu
zaměsttnánj se oddati. Několik swěcenj dne so-
botnjho, pozorugeme-li ge z této stránky, bylo to-
liko předpis zákona přirozeného, nemohlo předce za
přčinau těch zwláštnjch obradů, které dle záko-
nodárstwj Moggjssowa s nim gsau spogené býwaly,
za nic giného nežli za zákon obradnj považowáno
býti; pročez i přjstjm Ježísse Krista pominulo.

Po zmrtwých wstánj Ježísse Krista a se-
slánj Ducha swatého bylo slawenj zaswěceného
dne sobotnjho na prwnj den w týhodnu přene-

šeno, kterážto změna, gaž to trvalý obvyčej a podání učj, půwodně ob swatých apoštolů utwedená byla. Prwnj stopy tohoto přeložení nalezáme na některých místech spisů apoštolských. Swatý Jan, gaž sám wyprawuge, byl na ostrowě Patmos w den nedělnj, čili Páně, když mu Bůh zgewil tagemstwj swá, kteráž we swém Zgewenj zaznamenal. —

Swatý Lukáš prawj o prwnjm dnu týhobnjm, kde se učedlnjci k lámání chleba shromáždjwali a kde swatý Pawel až do půl noci kázal. Skutk. Ap. 20, 7. — Ten samý apoštol nařjdl, aby prwnjho dne po sobotě w shromáždění wěřjcej se sběrka u prospěch chudých stala. 1. Kor. 16, 2. — Než tato místa, která gen neurčitě den Páně připomjnagj, který za časů swatých apoštolů k službám Božjm ustanowen byl, nedokazugj nikolim, žeby powinnost, den sobotnj swětiti, na tento den přenessena byla, aniž že tento den se tak swětjwal, gaž ho my swětjme, aniž poukazugj, který by tento den Páně zaswěcený byl. Tyto otázky nám ale austru podání apoštolské zodpowj, gaž to i wšedky ob cirkwe wšeobecne obtržené křestanské obce doswědčiti musegj. „Neni třeba, prawj biskup White, pismem to dokázati, že swatj apoštolowé swěcenj neděle přikázali; neboť neni možná, aby byly wšedky

apostolské církve, co gich po zemi rozptýleno gest, hneď ob počátku se z ohledu slavení jedného dne w týhodnu shodly, kdyby nebyly bývaly k tomu od svých zakladatelů, totiž svatých apostolů, zavázány.“ — Učený biskup Taylor, který přikázání, k svěcení neděle přidrží, toliko za církevní má, praví: že se svěcení neděle nejen z těch příčin, které w podstatě věci jsou, nýbrž a zvláště z toho ohledu, poněmáž od svatých apostolů zavedeno, povýšeno zachovávatí mělo; neboť takovýto důvod postačoval z počátku a musí postaciti po všech věky, není ani důležitější příčina, nežli právě této.

On připomíná dále, že svatí apostolové ve všem, co se dotýče náboženství a služeb Božích, nejen od Ducha svatého poučení byli, nýbrž i tu moc obdrželi, vše ustanoviti, co by věřícím k duchovnímu užítí hoditi se mohlo; takže i ze skutků apostolských vysvítá, že ve svém rozhodnutí z ohledu obřezání takto říj: Ujvílo se Duchu svatému a nám. Sk. Ap. 15, 28. Nejstarší otcové a nástupníci svatých apostolů mluví o neděli, jakož o takovém dni, který se na místě soboty světití má w celé církvi. — Svatý Ignác, učedník svatých apostolů, varuje křesťany w Magnésii, by se nedali svěsti k bludnému domyslu, jakož bylo třeba starozákonní

obřady zachováwati, a powzbuzuge místo soboty den nebelní slawiti a swětiti, gažto den Páně, den geho z mrtwých wstání, králowstý nade wšech wynjagjci den, kteréhož giž prorok očekáwal, totiž den osmý, w kterém wzešlo slunce života nasseho, a strže Krista wjtězstwí nade smrtí do- byto gest. — Klemens Alexandrinský dj: Kdo swatě Ewangelium zachowává, slawí strže celý život den Páně, gelikož wšech nepravostí se ob- řeknum, w skutku synem swětla gest, to gest to- liko čistá a swatá myšlení we swém duchu pře- chowává; neboť gen takto uznává cenu wykau- pení swého a z mrtwých wstání Páně. Ten sa- mý otec cirkewní připomíná často den osmý, kte- rýž dnem Páně nazývá a gehož důstojné swě- cení strže celý život důtklivě poraučj.

Uwedením křesťanstwa utweden též .nowý řád we swětě, ním gest obnowena a tať řka znouu zrozena celá duchowní říše, gaž i sám swatý Pawel tať často dohlábá; a tato zname- nitá událost se musí po wšech wěky zvláštní, častěgi se opakugjci slawností slawiti. U ten den, na který ta slawnost připadá, gmenuge se wy- hradně dnem Páně, abychom se wždy rozpomí- nali, že Pánu přináležjme, a Pánu žiwi gsauce, starého člověka i s geho žádoštní swlékati a w obnowení života dle ducha Páně kráćeti máme,

k čemu nás svatý Pavel tak důtklivě nabádá. — — Slavnosti církevní bývaly po všech doby ty nešťastnější a svatým náboženstvím nepřehledně ozářené stránky v životě lidovém, v takovýchto slavných dobách se cítili lidé nesmírně vyvýšeni, ohřati, ošvíceni, svatou láskou a horlivostí nadchnuti. Dny byly cíl a konec vši radosti a tudy ve ostatních dnech v roce, a nešťastno by zagisté bývalo, kdyby se nebylo hledělo na očištění, ozdobu a vyčištění, každé duše Božího důstojné gest. Ostatní neděle se mohly toliko co ohlas neboli příprava k velikým svátkům považovati. Dny ale bývaly povždy ode všech v skutku nábožných kněží tím způsobem slaveny, že se nejen hluboký smysl slavnosti, nýbrž i nábožný, považuje této přiměřený cit vyvinovat, který i tu nešťastnější cestu k nešťastnějšímu spolení s Kristem na gewo dával.

Svátek jakož neděle povždy světit hleděli zbožní naši předkové, nabývajíce v svatyni sílu, slast a léčení pro skličené duše své.

Krása světa pomine,
 Když se Bože! vyššine
 K Tobě z prachu duše má.
 Odpadnou gj okovy,
 Když se k svátku připraví.

Pogednání první.

1. Swěcení neděle a Izraelita.

Gfaut gisté doby w životě lidském, kterěž nás mnohem blauběgi do wnitřnosti gednotliwých osob, celých robin, ba i celých stawů nahlébati necháwagi, než giné. Přede wšim býwagi slawnosti národní, kdež i gednotliwec, i celj národowé bez okolků se poznati dáwagi, zwěstowatele toho, co se dce ciji a hlawa myslj.

Podobně býwá také neděle, aneb tať zwaný den Páně, a způsob, na gaký gi swětjme, hlasatelem wjry a mrawů národa; a chceme-li se dowěděti, na gak wysokém stupni mrawnosti některý národ stoji, gest nám genom třeba pozor býti, gak by Páně swětj.

Tjm způsobem udáwali giž poslancowé Hospodinowi kleslost židů a gegich welkau dussewnj býdu. Neboť kdýkoli Hospodin židy k lepšimu žiwobytj, k poznání sebe a k prawému pořánj přiwěsti chtěl a swědomj s nimi zpytowati začal: i to gim přebhazowal, že soboty neswětj, a mluwil k nim sřze pro-roka Ezechiele: „Gá gsem wyswobobil židy ze země Egyptské, a wywebl gsem ge na paussť, a dal gsem gim přikázanj swá, a oznámil gsem gim práwa swá, sřze kterěž člowěk, činil-li by ge, žiw buče. Nadto i soboty swé dal gsem gim, aby byly na znamení mezi mnau a mezi nimi, a aby zwěděli, že gá

Hospodin gšem, poswęcuge gich.“ Potom stogi blouhá řada hřichů newbědných židů, aneb ginými slowy nápis: **Můg národ byl bezbožný.** — „Ale būm Israelský, znj to bále, nechobil w přikázanjích mých, a zawrhli práwa má, strže kteréž člověk, činil-li by ge, žito bude: a oni soboty mé posstwrnili náramně. Protož řekl gšem, že wylegi přehlídost swau na tě, a zahladjm ge docela.“

Gíž tato slowa opravňugi nás k následujícímu saudu: Nepotřebujeme nic giného napsati na twěře bezbožné roviny, aneb na bránu bezbožného města, než: **Žde se den Páně** neb sobota neswětj, a gíž wjme s gistotou, že tam bezbožnost gest domowem. — Proč se ale má neběle tak přjfně swětiti? Žid a obzwláštne křesťan magj málo tak důležitých dnů gafo neběli. Wšedky tak nazwané důležité dni, kteréž se skutky gednotlivých osob znamenitými staly, gsau gen gafo swětélko strowné lampičky proti gasné zářejícímu swětlu slunečnímu, gsau gafo křemen proti ohniwě se stwěgajícímu bémantu. Neběle totiž upomjňá žida na ono weliké slowo: Na počátku stwořil Bůh nebe i zemi, a Bůh řekl: **Budiž swětlo,** a bylo swětlo! Neběle gest vlastně den narozenj weskerého swěta. Žid i křesťan hledj zpět na den tento, na začátek dějin swěta a Planj se jasna tomu, kterýž řekl, a stalo se. — Mnozí gsau toho mýněnj, že také angelé toho dne stwořeni byli. Gest to také ten den, kteréhož koráb Noemůw po potopě swěta žůstal státi na hoře Ararat w Arménii, a kteréhož patriarcha Noe, druhý arciošec ze-

lého libského pokolení, srdce své k ochranci svému
 věčně povzněl a život mu obětoval, geg mu
 jeho láska nekonečná zachovala. Tohoto dne také
 židé vytažší z Egypta přešli suchou nohou strže
 červené moře. Byl tedy den tento den oswo-
 bození národu israelského. Neboť kdyby byl Fa-
 rao židy utiskavcí dostihl, bylo by snad jméno
 Israelitů na světě ze země zmizelo. Tak da-
 lece gest neděle židům ale gegich dějepisu ge-
 den z nejsvětějších dnů osvobození, a žid, kterýž
 zná dějiny národu svého a váží si gich, uzná
 také, že den nedělní gest veliký den sobotní, že
 gest den libu, den Hospodinův, a že následovně
 geg světiti má gako každý giný křesťan. Tím se
 ale nekonečně gest dějepis neděle. Geben z nej-
 věšších divů w dějinách světa ukázala světu lá-
 sku, všemohucnost a moudrost Boží tohoto dne
 strž národ židovský. Gladem mraucí židé volali
 na pouští o chléb a o maso. Reptagice wypo-
 mýnali si na hrnce masa w Egyptě a toužili po ci-
 buli, kteréž pojívali za času utiskování, řkauce:
 „D, bychom byli zemřeli strže ruku Hospodinovu
 w zemi Egyptské, když jsme sedávali nad hrnci
 masa a nájedali se chleba do sytosti. Proč gste
 nás, — pravili Mojžíšowi a Aronowi, — proč
 gste nás vyvedli na poušť, abychom všickni gla-
 dem umřeli?“ — A mluvícím takto pravili vůd-
 cové w jménu Páně, a as dva miliony lidí sly-
 šeli hlas gegich: „Wečer poznáte, že Hospodin
 vyvedl nás z otroctví, a ráno užijte slávu Ho-
 spodinovu; nebo slyšel reptání vaše proti Hospo-

binu; my ale co gsme, že gste reptali proti nám? Dát wám Hospodin wečer maso gjsi a ráno chleby do sytosti; protože slyšel reptání vaše, gjmž gste reptali proti němu: nebo my co gsme? aniž gest proti nám reptání vaše ale proti Hospodinu.“ — A celý zástup více dwau milionů židů počítajíc ohlébli se na dalekau poušť — a hle! sláva Hospodinowa obgewila se w oblaku. — Ráno bylo celé okolí ležení rosou pokryto a ukázalo se na poušti cosi jako drobného w staupě ztluceného a nápodobného co gijnj na zemi. — W neděli tedy počal tento divný chléb s nebe w takowém množství padati, že na každého z dwau milionů denně as pět liber chleba přišlo, a to se dělo po více než osm a třicet let, a židé měli mannu až do toho dne, w kterýž na aurobné roviny Zechy přišli a plobem země této žiti se mohli. Napotom ale přestala manna s nebe padati, a Izraelité nepožjwali více pořmu toho, ale gedli z aurob země Chanaaneyšské toho roku. Josue 5, 12.

Kdožkoliv na neděli hleď, třeba gen weben děgepisem židowským, toho musj gakaši bážen swatá a uctiwost proniknauti, i přizná se, že gediné bezbožnjku lze tento den prožiti a prosnjti bezmyslně a bez rozgjmání. Hřjšnjkow i zwěstuge den tento, že Bůh a saudy geho gsau sprawedliwé, těmito slowy: „Nemyslte se, Bůh nešwá po směwán. Sprawedliwému stawj den tento před' oči základ geho naběge, a nutj geg takorřka, že wyzná: Weliký gfi o Pane! a swaté gest gmetno Twé. Pobitwné gsau cesty Twé, a sla-

w dějepisu tohoto dne gestě mnohem wětšj zá-
 graky a bitwy. Narodil-li se Spasitel swěta, gaž
 mnozi tomu chtj, w neděli: zdaž nemáme toho
 dne slawiti? Když národ radostně slawjwá na-
 rozeniny swého zeměpána, a to wšjm právem,
 anť lepšj příležitosti nemá swau lásku k vlasti
 ukázati: gaž bedlivě má teprw katolický křesťan
 slawiti den památnj, kteréhož se narodil Ten,
 genuž děfuge nebe i země swé bytj; hříšný
 swět pať swůg život a každau radostnau chwjli,
 kterého dne bruhby nebe: „Sláva buď na wy-
 sostech Bohu!“ pělo, a lidem dobré wůle potog
 zvěštowalo. Narodil-li se ale Kristus P. w neděli:
 w neděli byl tať obřezán a obdržel ono ne-
 swětěgšj gměno, w kterémž se klaněgj wšsichni,
 genž gsau na nebi, na zemi a pod zemj, totjž
 gměno Ježíš. Toho dne se ukázala náslebo-
 wně ona pobowuhodná hwězda mudrcům na wy-
 chodě, kteráž ge pať do Bethléma wedla. W ne-
 děli byl P. Ježíš w řece Jordánu pokřtěn, při čemž
 se pobowným způsobem nyswětěgšj Trogice zge-
 mila. Toho dne učinil tať Ježíš Kristus pr-
 wnj zážraf w Káni Galilegské, anť wodu we
 wjno proměnil. W neděli držel swůg slawný
 průwod do Jerusalema; w neděli wstal slawně
 z mrtwých, zgewil se swým učedlnjům, uštano-
 wil swátost swěcenj kněžstwa a swátost poťanj;
 w neděli rozeslal Kristus Ježíš swé apostoly do
 wesskerého swěta, aby zvěštowali wšsem náro-
 dům slowo Božj; toho dne sestoupil tať Duch
 swatý widiteblně w podobě ohnivých gazyků na

swatě apóstoly, a mnozí osvěcení mužové gsau toho mýněn, že w neděli zase přigde saudit žitých i mrtvých. Kdo toto wšse dobře si rozváží, ten zagiště těm za pravbu dá, kterýž za to magj, že lidé neděli zneuctiwagij také Otce nebeského zneuctiwagj, genž w neděli svým mocným slohem svět stvořil; že Syna Božího zneuctiwagj, kterýž den tento svým podivným narozením, žiwobytím a z mrtvých wstáním zasnětil; že Ducha swatého zneuctiwagj, kterýž tohoto dne na svět sešlán byl, a že takowito křesťané newběčnými se prokazují všemohoucnosti Otce, moudrosti Syna a dobrotě Ducha swatého, newběčnými svému Stvořiteli, Wypupiteli a Posvětiteli. Z toho také wyswítá, proč katolíci křesťané neděli s takowau uctiwoští a hebliwostí světili, gať mille gi apóstolowé za swátele ustanowili. Tak pohané brzo zpozorowali, a proto se obyčegně křesťanů, minauce wšse ostatní wěci, gebiné na to tážawali, zdali neděle světili, zdali w chrámu Páně býwali. Kdo přisvědčil, ztratil hrdlo. A nieméně wyznávaly se i ty neyťišší panny beze strachu, toľto w důwěře w milost Boží všemohaucej posilňugcej, gessťe že mnohých giných wěcí, než na kteréž tážány byly.

W žiwotopisu swatě Těelly, kteráž swau wjru radostně krmj zpečetila, čteme, že když sady na saudu stogjci se tážal: „Býwala-li w neděli w kostele,“ odpowěděla, že býwala. „Gsem křesťanka, prawila dále, a proto že křesťanka gsem, světila gsem den Páně, chodila gsem do sbro-

mážděnj synů Božjch, a býwala gsem přítomna, fbyž swatá tagemstwj se konala. Neboť my se neostýcháme den Páně swětiti, protože bychom, zanebbáwagjte to, zhřěšili. Zákon Božj přikazuje, abychom den tento slawili, a učj, gať bychom ho slawili. A fbyby nás to i život stálo, přede den tento zachowáwati a swětiti budeme wzbor wšsemu nebezpečnstwj.“ A fbyž wlábař Anulin swatému mučedlnjku Felirowi takě tuto otázku přebložil, a on odpowěděl, že křestanem gest, prawil k němu wlábař: „Netáži se tě, žbali křestanem gš: nýbrž žbali gš neběli swětiti.“ Tak si wázili tehdaž katoličtj křestané neběle, protože wěděli, gať welikolepě bĕginy každá neběle wykládá, a zwěčňuje tjm, že bĕginy prwnjch časů wzby opafuge a přeb oči stawj. Toť, o křestané, gest neběle pro křestana, toť swěcenj gegj pro křestana, toť prawá zábawa pro křestana! —

Pogednání druhé.

Perla dná, aneb: Wýhody a prospěch z neběle a dná swátečnjch swěcenj pro pracugici libu obecného tříbu.

Nenjt na tomto swětě úloha člowěka, aby gašo nemá twář blaho swé w ufogenj žádostj swých hlebal, anebo slepým, načkoli neomylným pubem k bosazenj neywššjho štěstj swého wěsti se nechal. Máť on daro rozwažugjcjho rozumu a mrawnjho citu, kterýmž toliko oswjcenj a cwiťku třeba, aby prawým směrem se wywinowali.

Blaho geho gest s wýwinem dussewnjch schopnosti
 tak nerozbylně spogeno, gafo s wýwinem a při-
 měřeným cwikem geho tělesného ústroj. Postači-
 telný důkaz pro wýřčenj naše podává staw bivo-
 chů, kterjžto bydljce w chatřich z hljny slepených
 a objwagjce se w kůže zwjřat browých, život
 swůg dost bjdně toliko nemnohými ploby půby
 newzbděláwané anebo masem zabité zwěře gaž
 takž zachowáwagj.

Porownáme-li prostředky gegich k zachowání
 života, gich zábaty, gegich náboženstwj, gich
 obyčje a řázbodennj zaměstňánj, stowem: we-
 sšterý staw gegich se stawem libj wzbděláných, w
 spořádaném státnjm spolku žigjicjch: webe nás to
 i w tom přjpadu, řbyž člowěka toliko gafo roz-
 umné, wzbdělánj schopné a toliko pro život we-
 zbegšj stwořené zwjře pozorugeme, k tomu řone-
 čnému rozřudku: že wšsedo, což k tomu přispjwá,
 aby se geho powaha powznesla a zusslechčila, aby
 dussewnj a mrawnj schopnosti geho nad půby a
 žádostmi geho wladu obdrželo, gest pro blahobyt
 geho nad mjru důležitě. Toť chránj geg před ne-
 štěstjm, kterémuž podlehá, dořawad zwjřecj bytost
 geho mocnostj wyššj na uzdu pogata nenj, otwj-
 ráť gemu prameny radosti a posřtuge prostředky,
 kterěž gemu dotud zůstáwagj zcela nepřjstupnými,
 dořud se dussewnj přirozenosti geho wzbdělánj při-
 měřeného nedostává. Práce, řu kterěž w nyněg-
 šjch poměrech společnosti libšře wětšj bjł libj pro
 zachowánj života swého upaután gest, umblj
 owššem člowěka a zmořj tak, že po wřkonánj den-

njho úkolu na wzbělání ducha swého ani pomysliti nemůže. Tedy nalezáme mezi dělníky, kteříž z nedostatku mravního a náboženského wychování bnuť k obpočinutí určených k dalššimu wzbělání swému nemynaflábaj, tať poblé, hrubé, mravů-prázdné swětačenj, kteréhož za hlavní pramen obweselenj swého považuj, nalézajce gebinau a nejwětšší rozkoš w ukogenj žábošti swých.

To nebudiž nikomu s podivením; neboť nřbo, genž giž někdy sám celý den těžce a až do umblenj pracowal, nezapře, že w takowém stawu člowěku nelze, aby se něčím duchowním potěšil, aneb o wzbělání swém pracowal. Zůstawat tu naposled toliko žáboš pro nasycenj, obpočinutí aneb zwjřecí porožčilení, a musí-li se člowěk uštwičně s tať těžkým břemenem tahati a hmožbiti, zklešne za krátký čas do stawu, kterých gest horšší nad otroctwí. Menší wyřčenj nasse pauhá bezdůwodná theorie. Každý, kdož se gen poněkud we swětě poohlednul a staw dělníků poznal, přiswědčí nám z celého srdce.

Rdybychom tedy člowěka směli považowati za bytost toliko pro tento swět stwořenau, toliko za článeť we wclikém řetězu, za twor, genž frátce zbe pobyt, w prach a popel se obrací a w zapomenutí wěčné upadá, rdybychom zároveň den swáteční považowali za pauhě lidské ustanowenj, neohlěbagjce se na božský půwod geho, bylo by zagisté i člowěku k poznání Boha nedospělému možná, žeby použit wýhodné příležitosti této, lidu pracujcímu giž z tohoto ohledu mnohým dobro-

binjm přispěl, gaťehož by lid tento žádňm giným způsobem nedossel.

Den swátečnj obmezuge gístau měrau moc pánů, kterjžto webeni mamonau, nezřjďka na zbra-
wj a prospěch poddaných swých nic se neohljžegj,
i pogisstuge těm, kterěž powolánj gegich z domá-
cnosti odwábj, radosti a pohodlj w lůně robin a
domácjho obcowánj. Pořog dne swátečnjho obcer-
stwuge a ožiwuge tělo, přegjc zároweň i duchu po-
třebného času, aby pošťál a potřebných i pro-
spěšných wědomostj nabýti mohl; proto buďž den
tento we wážnosti u wšech, kterýmž zlepšsenj statuw
dělnjků upřjmně na srdci ležj. Dstatně neni ani
možná, abychom člověka toliko we swětěle tomto
pozorowali. Wžbyť on neni pauhé smrtelné žwjře,
ale má i nesmrtelnau duši, a tělo i duše steg-
ným právem k swému se hlášt.

Kdo tedy cjl wezdegššjho bytj lidského a blaho-
byt geho pauze na toto přjtomné žiwobytj obme-
zuge, odnjmá člověku s naděgj na budoucnost
spolu wšechť pořady přjtomnosti. Wylaucen z do-
mu a ze společnosti otce swého, upadne w krátkém
čase w kalužinu newědomosti a neprawosti a za-
taužj po mlátě a po otrubách tělesných žádostj.
Kdo člověka k ustawičné tělesné práci pautá, činj
geg neschopného k činnosti dušewnj a snižuge ho
k statuw takowému, genž se od statuw dobytka
mnoho nelisť. Den swátečnj buďž tedy považo-
wán w potahu na kažďého gednotlivého člověka,
gaťož i na wěšteré lidstwu, přwé než časných to-

liho prospěchů utvážíme, gežto že svěcení geho pro
pokolení naše vyplýwagj.

Mnozí byli toho mjnění, že by jiné ustanowení prospěšněgšj bylo; cjl odpočinutí swátečnj-
ho žeby mnohem wýhodněgi dal se dosáhnouti, fdyby se den swáteční docela zrušil, a za to kaž-
dého dne wíce hodin k odpočinku se poprálo. Kdyby den swáteční pocházal z ustanowení lidského, kdy-
by od zákonodárců zemských pauze z ohledu na ži-
wot wezdegšj byl zřizen, nedalo by se owšem
proti ustanowení tomuto mnoho namítati. Geli-
kož ale nikoli od lidí; nýbrž od Boha neyweš
maudrého půwoda počátek swůg má: ptám se to-
lika zastawatelů této nawržené změny, gať tuto
změnu zawésti a nowé ustanowení toto i na dél-
šj čas udržeti zamýšlegj? Nenj-liž to právě
wěc hlawní, že den swáteční, gelikož gest Bož-
ského půwodu, na swědomí lidské mocně aučinku-
ge, a u wšech, kdož Boha se bogj a Geho
swatým slowem se spravugj, wážnosti nalézá,
nenj-liž to, djm, právě tato poswátlost geho,
genž dnu tomuto u lidí gaťeši wážnosti a šetr-
nosti pogisstuge? Swěcení neděle gebiné gestě gest
s to, aby se obtížnost práce ulehčila, a kdo by
swěcení dne swátečnjho tjm aumyslem zrušiti
hodlal, aby snad lepšj pořádek w konání práce
uwebl, zawrhl by tjm právě ten neygistšj pro-
středek k dosážení cíle swého. Gen pokrokem pra-
cugicjch třjd w rozumnosti a wzdělanosti dá se
dobročinne změny w uspořádání práce dosáhnou-
ti; ale když změna tato uskutečněna, zbaž nezbu-

be dosti času ku svěcení neběle? Kterak možno usflechtiti mravní i vědeckou povahu, zvyky a způsoby dělníků, když se jim příležitost obegme, kteráž jim k tomu svěcení neběle poskytuje? Kdo chce neběli zrušiti a hodiny gegi na wšední dny rozdělití, aby pracovní lid usflechtil: rovná se stawiteli, kterýž základ domu podkopává, aby stawimo pro hořegššer obdržel. Náboženstwí poskytuje tak jako Dtec světla, ob něhož pochází, hogného požehnání i těm, genž ani neznagj dobrotiwau ruky, kteráž ge obbaňuje, a neběle poskytuje co gebno z neydobročinněgššich ustanowení geho i oné části společenstwa mnoho dobrého, kteráž nebbagje swatých powinností swých, a nenáwibje dobročinnau uzbu gegich, předce newáhá pojjwati přjgemnosti gegi.

Dle nassich okolností nemůžeme wyměřiti, kterak by se poměry člowěčenstwa změnily, kdyby náboženstwí docela wyhlazeno bylo; neboť ačkoli gsau libé, genž se urputuě proti němu zpanzegj, pocjtili předce aspoň za dětinstwí a mládí swého blahoběgného působení nebeského světla a požehnaného aučinku křesťanské neběle. Ten staw a powaha oněch národů, w nichž málo nebo žádné stopy bojjho zgementí k nalezení, uschopňugj nás posauditi polohy, giž bychom měli, kdyby nám světlo křesťanstwí nišká bylo newyššlo. Podobně musjme powážiti náwyf a staw pracovníků, gegichž tělo nišká w neběli neofřálo, gegichž duch nebělnjm slowem bojjm powzbuzowán a oswěcowán nebyl, abychom bojjššé ustanowení dnů swá-

tečnjch uznali. Musíme porovnatí domácí život a vsledy gegich poměry společnj i mrawnj s životem těch, genžto neděli netoliko spanjm ztráwj, nebo gen ze zvyku, a aby se we šperku ukázali, do kostela chodj, něbrž horliwě té příležitosti užjwagj, kterěž gim a gich robinám den nedělnj k nábožnému wzdělánj poskytuje. Potom teprw můžeme si prawý obraz o časném žisku učiniti, genž pracovníkům ze swěcenj neděle plyne, gačož i poznati nesmjrné šfody, genž by se zrušenjm neděle i w ohledu časného užitku společnosti libšfé učinily. Giž obpočinutj těla každobennj pracj ztrmáceného w den swátečnj gest welikým dobrodinjm pro dělňjka každobennj robotau ztýraného. Pozorugeme-li neděli gen gačožto den, fdežto si umblený dělňjš bez wýčitel pohodlně obpočinauti, každobennjm potem a špjnu stýženě tělo swé čistým práblem občerstwiti a we společnosti libšfé se potěšiti může; gačožto den, fdežto manžel, kterýž po šest dnj za týden swé suché, studené a nezáživné frmě osamělý naspěch gjbati musj, nynj pokogně a pohodlně s robinou swau k čistému stolu přisednauti může, weble něho manželka zdobná a sličná gačo w den swatebnj, a wůkol bjtky čisté s twáreми weselými; gačožto den, fdežto bratřj a sestry, přinuceny bywšse po celý týden mimo domow pracnau wýžiwu hledati, zase gednau se shledagj a w blažené domácnosti se potěšiti mohau — fdybychom, prawjm, gen z toho ohledu den swátečnj považowali, nemůže mu ošwjcený a libomilý duch wážnosti swé odepřiti.

Abyž pať geg nad to powažugeme gafožto den, kterž se wšim tjm spoguge také swatě působení náboženstě, w němžto člowěk požívá radošti spo- lečenstě, usslechtěné a powznešeně slowem Božim, w němž tělo obpočjwá, aby duch znoma oťrál a také předměty člowěku nejdůležitěgšimi bawiti se mohl, gafožto den, w němž se scházjme, abychom se negen wespolně poučili a dussewně wzbělali, ale kde se dussewně s Bohem samým scházjme a s ním obcugeme, abychom maubrostj a lásťau geho posilněni a usslechtěni byli, tu ani možno se býti nezdá, aby kdo den swátečnj za zbyte- čnj powažowal, a gsa křesťan wědaucj, že den swátečnj pro člowěka stwořen, gjm pohrbati a swatých powinnostj zanebbáwati mohl.

Abyž gen powrchně powažugeme fľopotné ži- wobytj obywatelstwa rolnického a we fabrikách pracugjcjho, přeswědčjme se, že gjž wzgľedem ča- sného blaħa den nedělnj pro třjdu pracugjcj wel- ľau cenu má. Působjt gjž welmi prospěšně na zdrawj tělesné, an se obpočinkem tělo pracj utr- máceně zotawuge a sľlj, duch stjsněnj se oživuge, nowé čuti k práci nabýwá, a weřegná slusnost také ohľed na osobnj wystaupenj požaduge, kte- rž negen na obyčege a zdrawj tělesné dobročinně působj, ale i k zlepšeni vlastnjho postaweni mo- cně pobáda.

Odtud to přicházj, že w domě dělnjka, ne- děli swětjcjho a služby Božj horliwě nawšstěwu- gjcjho, prawibelně weliký rozbjl w domácnosti na- cházjme proti tomu, genž nikdy do kostela ne-

chodj a swatau powinnoſt ſwěcenj dne ſwátečnjho zanebháwá.

W domě dělňka neběli ſwětjcjho nacházjme obytčgně pořádný ač gednoubuchý nábytel, oběw a poſrm, čiſtotu a pohoblj, weſelý oheň na ohniſti, a několiť knih na čimſe; žrátka, woſſe na to uľa- zuge, že on zaljbenj má w přjgemnoſtech pořádného žiwota. W ſobotu ſe djetj mygj a česagj, čiſtě kaбатky, žáſtěrky a ſtřewjčty ſe připravugj, aby mladá robina w neběli ráno otce nebo matku, nebo oba w pořádku a čiſtotě žprowázeti mohla tam, kde křeſťané w modlitbách ſe ſpogugj, Božjim ſlowem ceſtě nebeſtě ſe učj.

Snad webe ceſta gegich taťe do milé nebělnj ſſkolj, aby tam žpjwalj o oně ſſtaſtné žemi, kdežto kažbé oſo gaſné, o nábherném měſtě, gehož ulice ze ſamého zlata gſau, kde pramen žiwota bez přeſtánj prýſſti, ſtýkagjc w řeku ſſirokau, co křiſťál čiſtau, od trůnu Božjho a Beránka wcházegjcj, kamž nic neciſtého wcházeti nemůže, nic, co lže neb lež miluge; aby ſe tam naučili, že obtr- ženj od zlého ceſta geſť ku požehnaným bytům láſty, radoſti a žiwota wěčného, a že ceſta tato ſwatofť ſlowe; aby ſi dali wyprawowati ſproſtan řečj děčkau o láſce toho, genž ſám geſť ceſta, genž chce ſpaſiti od hřjchů lid ſwůg; aby ſlyſſely, kterať on prawil: „Nechte maličkých přigjti ke mně,“ kterať ge bral na loſty ſwé a žehnal gim, kterať po drſné ſtezce ſtraſtného žiwota wezdegſſjho wſſem s pomocj Božj k němu přjchožjim ſljbil, že niťby wjce ſmrt nebo ſtarofť, boleſť nebo nemoc nežluſj;

neboť Beránek w prostřed trůnu sedí, bude ge pásti a powede ge ku pramenům wody žíté, a Bůh setře wšecky slzy s očí gich.

Což nacházíme naproti tomu w domowě a mezi dětmi toho dělníka, který den swáteční nesisvětí? Chutť k zlému a hřba představugi se zrakům našim. Tu panuge neporádek a nečistowně i zewnitr domácnosti; neumyté a neučesané gbau děti w sobotu spat, gežto matka swých několik hadrů do wany hází a pak u špinawých kámen wěšší, aby do rána uschly. Otec heví zatím se saudruhů swými w hospodě při kořalce, kdežto za jeden den propíjí, co za týden wybělal, děti pak w nevědomosti, w neřestech a nepravostech wyrůstají! Kdo by o tom pochybowal; gen ať nawštíwí dům swětitele a prznitele swátků; krátká rozmluwa s dětmi a pozor na gich obvyčege úplně ho přesvědčí.

Potog časa nedělního geš neocenitelný pro každého dělníka, genž ducha swého wědecky wzděláti a užitečnými knihami potřebných známosti nabyti chce. Když se po denní práci u wečer domů nawrátí, geš přjliš k tomu zemdlený a duch geho sličný k přjnému rozmýšlení neschopný, a počne-li tať gaťau dobrau knihu čísti, brzy geg spaní přepadá, a kniha mu z ruky wypadne. Romány sice opogugícjm obsahem děle pozornost geho pautati mohau, z těch se ale negen ničemu užitečnému nenaučí, ale gen nemjrné náruživosti a zlé žádosti se w něm wíce popudí, čím i užitečné wzdělání i mrawní powaha

se řázi, což i na wessſterau powahu geho učin-
fuge a geg obyporným a surowým činj.

Neběle wssak odpočinkem swým negen těle-
snau sſlu člowěka obnowuge, ale i ducha geho
uschopňuje, aby se dále wzběláwati a užite-
čných wědomostj si nashromážditi mohl. A na
tom gešſtě není dosti. — Den swáteční ho nene-
chává bez wůdce w temnostech tápati po wědo-
mostech, něbrž sesílá swětlo na cestu geho, otwí-
rajc mu bránu poznánj. On geg nenechává o
samotě duměti o blauznivých domyslech mudr-
lantů, kteřj w newěře swé k žádne gſtote při-
giti nemohau a se w pustých fraginách temnosti
proháněgj, kde ničdy nepomjgj hustá mlha po-
chybnosti, kde duch konečně sſlu swau tratj a z
weřegj swých se wywracj. Ne, on geg wolá s
radostným plesem do společnosti bližnjch, aby
duch duchem se wzbubil a posílnil, srdce na srdci
aby se zahřálo, aby společně rozzjmali wýznam
ubálostj křestanských, ubálostj newywratně bohá-
zaných, tať wzneseňých a dogjmarých, gaťěž ni-
čdy wjce nepautaly pozornost lidſtau. — Den
swáteční ſwolává lidi bohromaby, aby společně
wnikali w ſauſtawu neyčistěgſſj a neybofonalegſſj
mravnosti, založené na ubálostech těchto. On
mu předstawuge neyſlawněgſſj předměty, gegichž
rozzjmánjm buſſewnj sſly swé cwíčiti a wzbělá-
wati může. On w něm buď naběgi, genž mu
ubělugе stálosti, aby newyhnutelné obtjže trpěli-
wě snáſſel, a sſly, aby ge přemoci mohl. — Ano
den Páně se swým ſlowem Božjm, swými upo-

mijnkami, cwičenjm a učenjm we spoječném sge-
dnocenj, pobáda s kažďým návratem swým člo-
wěčenstwem k nowému pokroku, on gest w prawdě
pramen, z něhož nescijlná dobrodinj se prýstj.
A neger na cestě k nebesům pobáda člowěka den
Páně, ale webe geg také wždy dále ku předu,
k civilisacj, wzdělanosti, sšlechetnosti mrawů a
blaženosti tělesné.

Den odpočinku, uštánj ob namáhawé práce
gest nepochybně ceny nesmjrné pro lid pracownj,
gelikož zdravj a sšlu tělesnou rozmáhá; řďyž
wšak se dne tohoto jen pro odpočinutj bez wýš-
šjho účele užjwá, tu se ani zotawenj tělesného
gjm nedosáhne; neboť dělnci, kterj dne swáte-
čnjho jen tělesně sobě howj, zneužjwagj ho k u-
fogenj nezřjzených žádostj, z čehož gať pro zdra-
wj tak pro blahobyt domácj welmi zlé následky
pocházegj. To dokazuje, že se den Páně dle u-
stanowenj Božjho, ne dle lidských zřjzenj swětiti
musj, aby se člowěčenstwem dobročinným stal. Ne-
boť den Páně ustanowen gest ob neymaubřeg-
šjho Stworitele, který wj, co w člowěku gest a
co genu potřebno. — Toto zřjzenj gest také člo-
wěku úplně přiměřené, shodugje se s dussewnj-
mi, tělesnými i spoječenskými potřebami geho.
Kdo se w zlatohlaw a fment objwá, každobenně
střwostrně stoluge, ruce swé niřďy pracj neotlačj,
čelo niřďy namáhánjm nezapotj, řďo každobenně
s robinau swau obcuge a gi poučowati může,
řďo neumblený a čerstwý zasednauti může kažďé
doby k studijm pokogným: pro toho žďa se ne-

běle owšem méně býti potřebnou, ten netrpí tak zgetwně zanedbáním gegim: kdo ale zápasiti musí s každobenní potřebou pro život, při tom gewí se zneužívání dne swátečnjho brzy nemrawností, zanedbáním robiny, domáci bídau a nedostatkem nepřwtněgšjch potřeb života.

Snadno se dokázáti dá, že swěcením neběle dělnejš žádnu ugmú na swém wýbělku netrpí; neboť za to, že se mu sedmý den nepočítá, obdrží za šest dní práce tolik, co by při zkrácené práci za sedm dní byl obdržel. Při tom se stává, že ti, kterjž neběli pauze za den odpočinku považugj, i při wětšjím wýbělku ku konci týhobne ob těch, kterjž gi pořádně swětí, nepřetřebněgšj wěci sobě wyžebrawati nebo wypaučeti musegj, protože nepořádným žiwobytím wíce než tito pořádnj utrácegj.

Pro manžela a otce, který pracj rukau swých robinu swau žiwiti musí, má den nedělnj zwláštnj důležitost proto, že na dítky swé, po celý týden gen opatrowání matčina zanechané, dohlídnauti a ge poučowati může. Gaskoli mu totiž wjtána každobennj doba wečernj, kde se se swými segbe, kde se dítky při wečerním křbu k němu taulegj, na kolenau se mu haupagje a o dennjch ubálostech šwitořje: tu on předce nemůže wíce leč s nimi pohráwati, nikoli gich wšak poučowati. W neděli teprw, kde na těle a na duchu dosti okřál, kde slowem Božjím dusse geho powznešena a srdce k pobožnosti powzbuzeno, tu teprw s prospěchem také dítky swé po-

učowati, rozum a srdce gich nábožně wzděláwati může. — Gaký gest to krásný a potěšitelný pohled, když wstoupjme w den takowý mezi rodinu pracovnjka, genž ho horliwě swětj! Tu widjme, kterať bjtky procitnauce z rannjho spánku po sporádaně swětnici se ohlžegjce matky se tážj, gaký dnes den, ana jim odpowjda: Dnes gest den Páně, den nejlepšj ze wssech, kterjž učinil Pán Bůh. Tu widjme, an ustrogiwšse se wsšicni wespoleť, krásnau rannj píseň zpjwagj, načež wssecky poslechnau a otec modlitbu předříkáwá za bjtkčiněnj Bohu, že ge při zdrawj zachowati a po týden práce sjiliti, a radostného dne nedělnjho, památky z mrtwých wstánj Kristowa opět aučastny učiniti ráčil. Když se pať nawrátj rodina takowá ze shromážděnj křesťanského, powznešsena slowem Božjim, gaký nábožný cit gewj se w srdcích bjtek těchto, s gakau účastností wyptáwagj se dále na to, co slyšeli o Josefě Egyptském, o Danieli w gámě lwowě, o ztraceném synu atd. Wjce takowé dogmy wstjpy se pro celý žiwot do mladistwých srdcí gegich, a swěcenj neděle stane se základem celého budaucjho blaha gegich.

Dalšj důležitá wýhoba ze swěcenj neděle wyplýwagjcj gest ta, že se tím powaha ženské částky obywatelstwa zlepšuge a uslechtuge. Kde křesťanstwo a neděle geho známa neni, tu gest žena obyčegně pauhau otročynj muže; náboženstwj Kristowo wytrhlo pohlawj ženské z tohoto bjdného stawu, zowauc ge tu společnjm službám Božjim w den swátečnj, a powyšsilo ge tím způsobem na

stupeň mravní osobnosti za společnice, přítelkyně a družky mužů. Žena nemá být pouze rodičkou a chůvou dětí svých, nébrž rozumnou učitelkyní a vychovatelkyní dětí, aučnickou pomocnicí manželkou v duševním i mravním vzdělávání dětí. Ať tedy pozorujeme vliv, který má cvičení duchovní na celou povahu budujícího života jeho, tedy považíme tu okolnost, že při rodinách dělníků první výchování dětí nejvíce matce zůstaveno, tedy hlavní dogmy na povahu dětí působící od ní že pocházejí; musíme uznati, že vzdělání povahy a ducha ženy na stav lidu pracovního nesmírně působí. Bylo by věru záhodno zptývati, kolik z těch, kteří se ze třídy dělníků vědami a uměními vyznačili, vzdělání své poučování rodičů v den sváteční dluží, každému hrůzné světlo na předmět tento padalo, kdybychom nahlédnauti mohli v dějiny neděle z mládí ztracené osob těch, kteří se zločinstvím vyznačili, aneb tak hluboko poklesli, že co shata a kletba člověčenstva naposled samovraždou blednému životu svému konec učinili. Vyšetřování takové zájistě by ukázalo záhubné následky, které z nesvátcených dne Páně pocházejí, a bylo by důkazem pravdy, jižto jsme svrchu podotkli, žeby totiž stav dělníků horší byl nežli dříve, kdyby se den nedělní zrušiti nebo jen k tělesnému pohodlí bez služeb Božích trávit měl.

Člověk jest pádu tak podroben jako zbořování schopen; ano ještě více, nebo k zbořování musí býti povzbuzován a pobádán, ku pádu však

sám od sebe, vlastní vůli svou se kloní. Kdyby byl nikdy nedosáhl ucho lidské hlas Páně, kdyby byl nikdy nenamířil host nebeský zemi naši: pokolení naše by se nikdy ani o troš nebylo vyssinulo nad prvotní stav svůj. Gestli tedyhle důkazů děgepisných zgewené náboženství gediný dostatečný prostředek gest, kterýmž člověk možného gen stupně dokonalosti dosáhnouti může, gestli s pokroem křesťanstwa wssuby také pokrok w civilisaci a zlepšení společenských poměrů spogens spatřujeme, zdaž nemusíme také dni swátečnjmu přičísti wssedlo požehnání, gehož lid pracovní dochází? A zdaž by nemusilo zrušení dne swátečnjho pracovníky zbatiti také požehnání toho, gež mu uznání zgewení Božjho uděluje? Nemohla by se nemrawnost, ano zhowabilost pracugjcých tříd wíce rozmnožiti, než kdyby se den Páně pauze za lidský den odpočinku považowal. Surowé a necudné hry, obžerstwj, rwačky rychle by nastaupily na místo nábožných shromáždění.

Kdo dělníka otrokem a zvířetem učiniti chce, nemůže účele swého lépe dosáhnouti, než když ho přemluwí, aby dne swátečnjho gakožto dne k obweselení swému určeného považowal. — W tom případě, kde by se dělníkům z bohatých pokladů slowa Božjho w den swátečnj wíce nedostávalo, brzy by upadlo náboženství w nenáwist, toto požehnané swětlo s nebes, toto slunce nebeské, genž zapuzuge stjny newědomosti a rozhání mlhy blubu a powěry, genž budí člověka k životu bu-

števujmu a vssekdy city ku spasitelne činnosti pobáda. A negen tento rannj paprsek náboženstwj, negen požehnánj swatého učenj Kristowa bylo by ztraceno pro dělnjky, nébrž s njm by ztratili brzce vssekdy občanské ústawy, gimiž osobnj swoboda gegich zaručena gest, tať žeby gen w bjdném otroctwj život swüg wléci musili.

Uť se níkdo nad tjm nepozastawuge, řbyž twrdjm, že dělnictwo občanská práwa swá dni swátečnjmu děfuge, ano řbyž twrdjm, že den Páně gest ona weliká a wěčná záštitá swobody lidské. Neboť mrawnj sjla toliko dobáwá národu dostatečné maudrosti a ctnosti, aby železné okowy utlačitelů rozwázati, nesprawedliwá a škodliwá ustanowenj ze zákonů wplaučiti mohl. Neboť poznánj Boha, čerpané ze žgewenj geho, gest to přede wšjm, co domácj sjly dusewnj probuzuge a člověka ku předu, k ošwětě a ctnosti webe. Dbe-gme-li se w náboženstwj týběnnj swátek, gačýmž pať způsobem dosáhne se přjstupu k usšjm a rozumu dělnjků a dětj gegich? Kterať má potom swětlo nebeské wnikati w dusse a láska Božj w srdce gegich? Řby má pať přemýšleti dělnj k slowu Božjm, řby má se segiti dělnj se saudruhy swými, aby slyšel hlas maudrosti wěčné? Může se to snab státi we wšednj den, řbežto pracj utrmácen k rozgjmánj duchownjmu neschopen gest? Gať zle by to bylo s pokřokem tříby pracovnj w rozumnosti a mrawnosti i ducha wzdělanosti, řbyby se to gen ná wšednj den ponechati mělo! Uť to tedy pozorugeme w ohledu časném nebo wěčném, neděle

gest pro blaho člověka tak důležitá, žeby si takový den sám utvořiti musel, kdyby ho nestávalo. Ti, jenž buď ze světské zřetelnosti, buď z bažení po radovánkách den nebělný nesvětlý, pohrdají netoliko nedůležitějším ustanovením nábožným, nýbrž pracují celou silou o tom, aby nejpewnějším hrabbu svobody lidské podkopali.

Kdo odnímá pracovníku den sváteční, odnímá mu též povzbuzující účinek náboženství, zavírá před ním bránu poznání, klade nepřemožitelné překážky v cestu pokroku a vzdělání jeho, a činí jej otrokem pána jeho, nástrojem lstivých politiků a přívržencem powěrecných přemrštěnců nebo náboženských podvodníků. Kdo tedy chtí zachovati dětem svým ony svobody a práva, pro něž otcové jejich bogovali a křváceli, ať vychovávají děti své tak, aby přivýšly světití náležitě den Páně.

Wšestka namáhání, která se tedy násilím stala k wyproštění člověčenstva z nátlaku, vždy se okazala marná, neboť svoboda a práva národu stoji právě v stegném poměru s jejich poznáním slova Božího. Což kdy božáal meč, kde se jednalo o zdrcení gha tyranů? Z gedné ruky moc wyrvána a do druhé wložena, která jí taktéž zneužíwala. Gednomu zákonem pohrdajícímu násilníku snad moc obňata byla, za to ale přestla na surowau násilnau soldatesku nebo na powěrecnau luzu, tak že svoboda křwí bratrskau wydobyta, bržce zase nohama se sllapala. Důkazem toho každá násilím zplozená rewoluce.

Dozorugme naproti tomu frew mučedlnjškú, nezvratnau trpěliwost a stálost těch, genž raběgi swobodu i život obětugj, nežli by prawdu zapřeli, potogné ale wytrwalé missionáře; gegich celé u- silowánj k tomu směrnge, aby poznánj Boha roz- šířili a uwedenjm náboženstwj a swátků geho lid- stwo s Bohem spogili, s Pánem wšech, genuž wšickni stegně učet skládati musěj, gať wládari tať owládánj, knjžata i pobbánj, páni i sluhowé. Wzbuzenjm citu odpovědnosti w člověku pomzbu- zuge se i duch geho k činnosti. Weliká prawda, že každy gedenkrate aučet složiti musj před saudnau stolicj Kristowau ze wšech činů swých, ponauká člověka k přemysšlenj a gednánj, chránj geg přede lstnýmj wštočkami soběctwj a ctižádosti.

Gakoli pať den swátečnj blahoběgnš gest člo- věkn, předce pomniti slusj, že gen ten zažiti může auplně požehnánj geho, genž wylaučiw se ze slu- žby hřichů, čistým srdcem wůli Božj wykonáwá, a s radostnau důwěrau dussi swau w ruce Kri- stowy poraučj. Kdo wšak nišdy nepocitil dobrotu Božj, ten bude zle užjwati darů swátečnjch, bude zanedbáwati powinnostj genu tjm uloženšch a neshetřiti přednostj z toho vyplýwagjch. Gať ča- sto ukazuje rannj pondělj, že neběle zcela bez prospěchu zůstala pro ty, genž w nj toliko odpo- činku a zábawy hledagj. Samo odpočinutj gest pro ně ztraceno, a gsau gestě wjce zemhlenj ná- sledkem nestřjdmosti a nemrawnosti, tať že w pon- dělj sotwa ku práci schopni býwagj a tělo gegich mjsto občerstwenj w chorobné mblobě se wlcče.

Pán Bůh, genž sedmý den ustanowil a zasvětil, den, gehož první záře dokonale stvoření osvětlovala, to němž Syn Boží vítězoslávu svou nad smrtí a hrobem slawil, nechce zagistě tomu, aby se neděle to těžkém zasmušilém mlčení nebo ducha prázdnych ceremonijch světila. Nikoli, den tento gest owšem zasvěcen, ne wšak k bezživotné zdumicivé bezčinnosti, nébrž ustanowen gest k obpočínku i občerstwení, wěnowán čistě radosti, a dán člověku k srdečnému a horlivému wzdělávání dušewnjmu, gať sebe samého tak i bližního svěho. Nepochybně zjstaji tisícové, kteří nikdy sjlu prawdy a svědomí to očistěném srdci nepocítili, také mnohé wýhody z dne swátečního wšeobecným rozšířením umění a ciwilisace, nehledjc ani na občerstwení tělesné, wždy ale užiteč tento pro takowé gest welmi obmezený gať ohledem časného tak i wěčného blaha gegich.

Ohledem weliké důležitosti, že den swáteční pracovníkům zákonem zaručen gest, domolugi si co nejsnažněgi upozorniti ty, genž se o zlepšení stawu dělnického snažj, žeby tím welmi málo docíliti se dalo, kdyby zákonem svěcení neděle wynucowati chtěli. Tím snad hrubé zneučtování dne swátečního zewnitř odstraniti mohau; nikdy wšak nedosáhnau toho, aby se ho potagi a snad tím wíce nezneučtjwalo. — Ti, kteří pro svěcení neděle žádného smyslu nemagi, mohau sice přinuceni býti, aby gisté práce nebo radowaní wyřegně zanechali; tím wíce ale budau wyhledáwati tagemné sřýsse záham nemrawných. Nikoli nucením moci

světšké, nébrž toliko přesvědčením pravdy Božské mohou se vstřípiti v lid zásady mravní, a nichž mu pravé pojeňování je svěcení dne světečného prýstíj.

Li tedy, kdo člověka ob nemědomosti a otroctví, ob nepravosti a poblosti osvoboditi chtějí, kde státo pracovní pozdvihnauti zamýšlejí v ohledu mravním i duševním jako tělesném, měli by vssedku svou péči vynaložiti na to, aby se vědomosti mezi ním rozšířovaly, mládež dobře vychovávala a gmenovitě pozornost gegj na sv. ewangelium obracela. A tomu konci magj zvláště užívati dnů světečných s náboženstvím spojených, gažžto času nepřiměřeněgšjho k rozšívání pravdy Božj. Toť gest ta páka, která člověka pozdvihnauti může z hanby pádu geho, schopna geg činje státi se obyvatelem nové země, kde se newj o strastech geg nyní obličugjících.

Gať rozmanitých sil wzbuzuge den světečný ku pokroku lidstva! On pobízej tupého dělníka, aby se sám dále wzdělával, naplňuje srdce geho saucitem nad nauzi bližnjho, tať že, ač sám gsa nuzný, předce gestě potřebněgšjim ruky své pomocně podává. Wiz onoho mladíka, gehož každobennj wýběleť netoliko k vlastnjmu žiwobytj, nébrž i k obživě starých rodičů nebo nedospělých bratřj a sester slaužj. Školichosti mládj geho překazily mu wššjho wzdělání nad začáteční školu, ano snad ani tuto namštětowati nemohl, a gen učnjm nedělnjm spokogiti se musel, gsa přinucen giž za autlých let pracj rukau swých pro sebe i četnau

robinu wšijíwu hlebatí. On pokračuge negen per-
mň na stezce wzdělání swého, něbrž shromaž-
duge mimo to w čas nebělíj saubruhy swé wů-
kol sebe, aby ge ze swatého písma poučil, a do-
hlíží k dětem, aby ge ku pořádku webl. — Kdož
by při pohledu na takowé wšgemy se nepřesvěd-
čil, že týdemij odpočineš w rukau životného ná-
boženstwí k tomu určen gest, aby do newětšších
hlaubí společnosti libské zasahugje, člowěčenstwo z
hanebných neprawostí a otroččě newědomosti wy-
trhowal, a žeby tedy zrušením dne swátečnjho
pracowní tříby wšeho prostředku ku swému wzdě-
lání i k usflechtění giných zbarweny býly?

At tedy ti, genž se o powýšsení a usflechtění
pracowní tříby zasazugj, přede wšim o to usi-
lugj, aby se známost prawého náboženstwí a swě-
cení neběle mezi ni rozššířila. Wědy pokračugj,
umy a libomudretwí poučugj těch, kdo času a pro-
středků k tomu mají: gať užiteš ale mohl by
přinešti pracowníku, kdyby mu náboženstwí swým
dnem swátečnjm přístup k tomu neotwíralo? —
Ano, křestanstwo gest ta úrodná půda, na nž
ze semena slowa Božjho ctnost a blaženost člo-
wěčenstwa wyrůstá. A což gest člowěk, gestliže
se newzdělá mravní powaha geho? Mocný snad
a bystrý gest geho rozum, snad gest učení, w
umění a wědách známý se wšemi vlastnostmi
látky, s každau saustawau staré a nové filoso-
fie; snad umí bezživotným i živým tworstwem
ku prospěchu swému panowati; blešty nebeské
nesau pokynutím geho zpráwy bále, pomocj umy

a wědy wezau ho nástroge s rychlostj myšlěnký na mjesto, tam si žádá; oheň, voda i powětří pracuj mjesto něho: gestliže wšak náboženstý cit geho swj nebo křiwým směrem se gewj, gestli zkažena gest mrawnj přirozenost geho: tedy tjm gen wětšj schopnosti nabýwá zhaubu a bjdu wůkol sebe rozššřowati, an sám bjdnj metlau a fletbau člowěčenstwa se stává. On gest tjm schytralegššjim šibalem, tjm nebezpečněgššjim zbůgnj-lem, tjm obratněgššjim zloběgem nebo wrahem, tjm šškobliněgššjim společnosti lidššě, čjm wycwi-čeněgššj rozum při zkažené mrawnosti geho. Gen náboženstwj wzbělává netoliko rozum, ale také srdce člowěka, ššlechtj mrawnj cit geho a wzbu-žuge ho k tomu, aby netoliko wlastnj blaženosti wphlebáwal, ale také tu blahu bližnjho swěho přispjwal.

Ano, ať wšicni, genž taužj po blaženém wěku wšeobecněho mjra, kde se wessšeré člowě-čenstwo w lásce bratrššě obgjmati má, kde se wýdě-leš dělnjka a zlatem klasý wlagjci pole nesslerapau wjce kopytem oře wálečnjho, kde se newynaflábá pracný geho wýděleš wjce na nástroge wálečnj, kde lidé wjce nesslerubuj na to, kteraš by se we-špoleš pobili: nébrž kde meče w rábla, kopj w srpy se proměňngj; ať wšicni, genž si brzký přj-choš blaženěho wěku toho žádaj, se wynasnažj, aby poznali, že den swátečnj gest ten oleg, který rozbaurené wlny žiwota utissuge a člo-wěčenstwo páštem křestansšě swornosti a lášty pautá.

Když se lidé v první den týždní sejdou, aby při stole Pána svého chléb lámali, kalich spasení z ruky do ruky podávali, slova požehnaní poslauchali a slova Kristova rozgymali; když jakožto děti dědiného Boha, jenž lásku svou k člověku tak obgemil, že jednorozeného Syna svého pro něho obětował, v neděli se sejdou, aby poznali swatau vůli jeho a vynasnažili se státi se podobnými Otci nebeskému, jenž slunce své na dobré i zlé swjtiti dáwa, což pak musí z toho následowati? Kdož by uznati nechtěl, žebyť jsme nátišv brzo přestali, kdybyť mšicni dělníci každau neděli se scházeli, aby swětili den tento, gať to Bůh přikazuje? Tuť by newědomost, obžerstwí a neprawosti mšeho druhu se mšemi následky swými, chudobau, chorobau a bėdau namožby zapuzeny byly, a pokog nebeský hříchem zapuzený zase by se do prostředka spaseného člověčenstwa nawrátíl. A čím wíce se tomu blížíme, tím wíce se rozmnožuge počet těch, jenž den swáteční slusně a nábožně swětí, tím wíce se přibližugeme onomu zaslíbenému wěku tisícileté slawy, gitru onoho swátku celého swěta, odpocínku od hříchů a trápení, od boge a potlačení, kdežto Pán sám saubiti bude národy w sprawedlnosti, kdež se pokorí hrdé žření člověka před samogediným Pánem.

Když dnem Páně pohráwáme, ubíháme we vlastní nebezpečnstwí. Tak gať každé ustanowení dobrotiwého Stwořitele našeho žrženo bylo ku blahu našemu; kdo ho tedy zneužívá k mar-

němu žiſtu nebo k nectné rozkoſſi, ten ſobě ſám nevyjce ſſkobj. Krátkozraſě ſobectwj obryčegně ſamo ſe nevyjce oſſibj, gaſož býwá gmenowitě u pánu, kteřj bez ohledu na zdrowj a mrawnoſt ſwých podřizených, tyto w den ſwátečnj ku práci nutj a ge tať proſpěchu gich zbamugj. Užitěſ dawatelů práce nerozdělně ſpogen geſt s blahem dělnjků gegich. Práce zdrowého, poctiwého a řádného chaſnjka geſtě gednau toliť ceny má, než člowěka nemrawného, neporádného, na těle i duſſi zmřzačeného. Kdo teby ſwě podřizené w nevěli ku práci nutj, muſj ſám ſobě přičítati winu, řdyž mu po málo letech těžko bude obchod ſwůg pořádně wěſti a řdyž gměnj geho kleſati bude.

W krásném wýznamu, nevěle „dne m chubého“ nazwána geſt, a wěru ona zwláſtě k tomu přiměřena, aby mu důležitěho proſpěchu přinesla bez ugmů pána geho. Wſſem třjbdám ſice doſtává ſe požehnánj dne Páně, pracugcej ale zwláſtě potřebuge ho ku ſtěstj ſwému. Řdyž ſlužebný člowěk po týdennj práci w domě Páně w čistém oděwu tať ctný ſe oſáže gaſo geho pán, může občerstwen nowau chutj zaſe do práce giti. Cit wážnoſti ſebe ſamého ochránj geg před nedoſtatečným plněnjm powinnnoſtj ſwých a učinj geg ſchopna báti každemu co mu náležj. Nevěle ztencuge gen proſpěch těch, kteřj z newědomoſti, powěrů a neprawoſti bližnjch ſwých kořſtiti chtj, těch, kteřj lichwau a podwodem zbohatli, kteřj s otroky a duſſemi lidſkými tržj.

Nechť tedy všichni, každého svého stavu a povolání, pozornost svou věnují předmětu tomuto, když se tím důležitějším býti mají, čímž blíže ho ve světle pravdy pozorujeme. Komu blaho bližních k srdci jde, tomu to nemůže lhostěžno býti, a i ti, kteří auksostlivě toliko na svůj prospěch hledí, chybug, pakliže věci tauto pohrdají.

Pogednání třetí.

Z patnáctého ročního běhu časopisu pro katolické duchovenstvo vyňatý obraz křesťanského svěcení dnů posvátných.

Ze všech přikázání, praví gmenovaný pan spisovatel, který všemocný prst Boží na kamených deskách Možjských, vůdci lidu Izraelského, daných, vyřítí ráci, toliko třetí, a jen to gebíně na svém čele to velmi důležité a významu plně napomenutí: Pomni, nese. Pamatuj, člověče — jest smysl a obsah třetího přikázání Hospodinova, toho neustávající bedlivě buď, to vždy na mysli zachovej a svědomitě oštrjhati se přičiň, abys den sváteční tvému ustanovení svatě strávil. Ale přežij buď Bohu! ze všech přikázání těchto, kterýchž sorchovaná dobrota a newystižitelná maudrost Božská k tělesnému i duchovnímu prospěchu člověčenstva uběliti ráčila, žádně se za věku našeho tak lehkomázně neruší, žádně tak nesvědomitě nepřestupuje, ano žádně nenalezneš tak potupené, tak pohrdané a to lehkost tak slepé, jako právě toto třetí, kteréž Božský zákono-

bárce nášj paměti, nášemu svědomj a nevhedli-
wěgššjmu ostržhánj poručiti ráčil. A dewětkrát
spjš nagbeš, kterj dewatero ostatnjch přikázanj
wěrně zachowáwagj, než těch, genž by třetj podle
wůle Božj a předpisu cirkwe katolické plnili. Ano
ššetřjme-li pozorným okem počínánj, gednánj a ob-
cowánj křestanů w den swátečnj, gať bohaprá-
zdňm způsobem se dnové Pánu a swatým geho
zastwěcenj russj, possťwrňugj, zhanobugj : co diwu,
řdyby pro užkost ducha Itali a wzdychali, že se
nyněgššj lidstwo gať srocuge proti Božštemu
Stworiteli swému, aby třetj přikázanj geho z knih
swatých wymazalo a že srdce a svědomj lidského
wyňalo, aspoň aby ostržhánj geho zponenáhla w
zapomenutj šlo. Ach! kde pať máme začiti a kde
dořonati, abyhom wišedš způsobu russenj dne po-
swátneho náležitě wygádrili, kteréž se nynj tať
zhuřta spaťruge, a to negen w městech, ale i na
wenku we wesnicjch. Šotwa po něčem giném po-
známe, že gsme w obci křestanšké w den swáte-
čnj, leč že nalezneme rannjho času chrám plněgššj
a oděw widjme slusněgššj, dle obecné mluwy swá-
tečnj : ale způsobu a mrawy, počínánj a gednánj
w těch dnech swátečnjch gsau, bohužel! málo,
ach! welmi málo swátečnj.

Nebudeť, domnjwáme se, od mjšta, řdyž ny-
něgššj šflešle nad mjrú swěcenj dnů poswátňch
srownáme s duchem cirkwe katolické, kterýmž we
způsobu tohoto swěcenj od počátku swého wedena
byla.

Giž sw. Justin mučedlnjř, kterj w druhém

wěku křesťanském žito byl, w prwnj swé obraně křesťanstwa takto píše: „Wšickni, kterjž w městech a na wenku bydlj, na každy den poswátnej w shromážděnj se scházegj; na počátku se ite buď něgafá částka z čtenj prorockého aneb apostolského, kterej pať biskup wykládá, k naučenj obracj a k wěrnému následowánj poraučj. Potom wšickni wstanauce se modljme, chléb a wjno a wodu obětugeme, zač pať biskup djky činj a lid „Amen“ odpowjda. Každěmu z přjtomných se z poswěcené oběti částka udjly. Mimo to zámožněgšj ze swého gměnj dle libosti obětugj, z kterýchž obětj potom wdowy a sirotkowé, nemocnj a neshťastnj pěstnj a cizinci podporowáni gsau.“ Odtud zřegmé gest, že prwotnj křesťané i kázanj i poswátne oběti přjtomni býwali i skutky lásky profazowali.

Neumbleně bedliwý pastýř stádce Hipponenského, sw. Augustin, napomjnal obce swé, aby se w sobotu k neshporám a k bděnj nočnjmu nagjti dáwali, aneb přigjti nemohauce, doma se modlily. Obmestňanj služeb Božjch, konanj služebných pracj a swětšských zaměstňanj co nepřjsněgi zapowjdal.

W témž smyslu práwě cirkewujm i druhý sněm Maťonský we Francouzsku welj powinné swěcenj dne zaswěceného. Z sněm Arlešský roku 813 přikazuje, aby we dnech Páně žádných trhůw držáno nebylo.

Sněd w prwotnj cirkwi se neděle nazýwala dnem Páně, kterjžto čestný názew od sw. Ignácia, biskupa Antiochenského, přigala. Tjž sw. mučedlnjř neděli králownu wšech ostatních dnů gmenuge.

Sw. biskupu, kteréhož církev sw. Janem zlato-
ústým nazývá, zalíbilo se neběti gmenowati dnem
swětla, protože ble smesšlenj geho w ten den Bůh
swětlo stwořil, Syn geho Kristus Ježíš, kterýž se
swětlem swěta nazwal, w ten den z mrtwých wstáti
a Duch swatý w ten den na apostoly sestoupiti
ráčil.

Uho i moenárowé, kterj Bohu a církwi geho
poswěcené oddáni byli, prospěšné zákony k zve-
lebenj dnů poswátných wybali. Tak ble rozkazu
cjsaře Valentiniána prwnjho žádny auřad w den
swátečnj nesměl křesťana k saudu powolati. Theo-
dosius weliký starobylý zákon zemský obnowil a
zostřil, ble kteréhož we dnech poswátných žádná
weřejná hra neb diwablo nesmělo býti provoz-
wáno.

Nynj lucernu Sofoniášowu w ruce magjce
pogdme, roznícené horliwosti w swěcenj dnů po-
swátných, kteráž prwotnj křesťanstwo trávila, w
tomto věku hledejme. Ale ach! co nalezneme?
Dwšsem ty starobylé přjprawy ke dni swátečnjmu,
kteráž w nočnjm bděnj a w pobožněm modlenj a
chwalozpěwjch záležela, wjce hledati nemůžeme.
Sitřnj wánočnj, kterěž se až posawad zachowáwá,
gebinká gest brachá a wzácná památka oněch no-
čnjch nábožných přjpraw, kterěž w církwi prwo-
tnj přeb řáždým dnem poswátný konati obyčej
býwal. Mám snab a bežpochyby ono večernjwšse-
mi zwony zwoněnj přede dnem swátečnjm, kterěž
slyšjce „slawj“ prawjme, aspoň na pamět uwěsti
má, že se k slawenj dne swátečnjho hobně přjpra-

witi máme. I dějít se až posawab přjprawy fe dni swátečnjmu, přjprawy slusně a chwály ho-
dné, předce wssak wjce zemnitřnj než duchownj.
Se saumrahem totiž metau se ulice městské a na
wsi, náradj domownj se čistj: těla se mygj a obleč
swátečnj se přjprawuge. Že gsau dobré, Boha a
spasenj swého celým srdcem žádostiwé buše, genž
se fe dni swátečnjmu wraucj pobožnostj přjpra-
wugj, kteráž horliwého následowánj zasluhuge, ne-
gednau radoštnau zkusenostj bychom stwrditi mo-
hli. Ale ge-li těch množstwj weliké, genž beze wssj
přjprawy den swátečnj počnagj: o tak není počtu
těch, kterjž ani nespomenauce na cjl ustanowenj
dne poswátneho, wšedcn wjce k potupenj nežli
k uctěnj nebeského Stwůřitele swého tráwj a hřj-
sně russj.

Mistři se swými towarýssi pozdě na den swá-
tečnj bodělawagj, ano až do služeb Božjch sem
tam dopoledne pracugj, a proč? poble obyčge
dne swátečnjho, ale obyčge přewráceného a ne-
křesťanského, aby se nahrabilo, co se w modrý
ponděleť pronebbalo aneb w týdnu prozahálelo.
Křimy na pivo a pálenku rannjho času w den
swátečnj plněgssj gsau než mnohé chrámy o wel-
kých službách Božjch aneb při obpolebnjm pože-
hnánj. — We wenkowských obcích zbožj se na-
kládá neb přiwáždj a odwáždj: kramové kupectj,
zwlastě žibowstj, gafo na wzbor a potupu mau-
drým zákonům zemským, i w čas služeb Božjch
zůstawagj otewřeni, a bytby i pastýř duchownj
na tyto zákony se obwolawage takowé pohoršlívě

zwyšy odstraniti chťel, málo řby co prospěge, proto že ti, genž by dle auřadu swěho toho trpěti neměli, ruce magj swázaně, a tať oči magjce newidj, a ústa magjce nemluwj. Řbo gsau wšicňni tito? Známeť ge, nemagj Boha, nemagj neděle.

Z mnohých bjlen a fabriř mamona poswátný den báwno wypubila. Vicitacij na pole, luřa a pastwinu we dnech Pánu zaswěcených konati gde wjc a wjce we zwyř, w týchž dnech času letnjho bez potřeby, a tjm samým bez powolenj duchownj wrchnosti práce polnj konati: obilj sklizeti, na podzim zwěř honiti, to brahamý čas giž ř wěcem neslýcháným nenáležj. Sami do chrámu wegdauce, a mezi dnem swátečnjm a wšednjm rozbjlu nečinjce, i podřizeným swým tam giti zbraňugj, tať že se na ně slowa wtělené prawdy Božj obrátiti mohau, kterážto ř Fariseům taťto mluwila: Běda wám, zákonnjci a fariseowě pokrýtci: že zawjráte králowstwj nebeské před lidmi: nebo sami tam newcházjte, a těm, genž by wgiti chťeli, wcházeti nedopaustjte. Mat. 23. — Ale známe tyto, že neznagj ani Boha ani neděle, ani lářky, kteráž nečinj zlého a nepohorřuge žádného.

Učenj řřestanského w den Páně poslauchati působj uřřim ořřkliwořř; čtenj neb poslauchánj duchownjch knih plobj ospalořř: domácj zpěwy hynau, kterěž nassim nábožným předřům w den swátečnj i wšednj pořřmem duřře byly, gať toho zde onde geřřtě zachowalě kancionálky chrámownj i ručnj domácj kancionálky dořřwědčugj; diw pobožnosti a

gako milost Bohu Stvořiteli svému že učinili a třetí přikázání Boží v celém obsahu svém že zachovali bludně se domnívají, jen když missi swatou třebaš we vši roztržitosti, bez modlení, bez chválení a klanění se Bohu slyšeli: ostatní celý den Boží po žádostech těla a po rozkoších světa choby? Kdo gsau tito? Vidě nemagjej ani Boha ani nevěle. — A co svěcení dne svátečního nepřijímá postovníce, náboženství nasse zhanobuje, církev naši potupuje a dobrého křesťana hořkým pohoršením naplňuje, gsau oni až posad o kostelních slavnostech tak zhuště bržání trhově na veselí křesťanské zboží, kde co žádáš, všecko hneď na probeg gest; kde se zapovězené hry konají a málo kdo brání, leč kde horliví pastýři slyší, kterýchž dle příkladu Krista Pána stoly herců přewracují. — A co říci máme, čítajíce tak často we veřejných oznámeních, že se trhově pro připadající den sváteční židovský na jiný den obkládají, proti čemu arci niceho namítati se nesmí: an se třebaš w těch samých městech o kostelních slavnostech trh na veselí křesťanské zboží trpí, a křesťané i židé probávají a kupují. Z kterých horlitel pro čest a slávu Boží zde w hořkosti srdce svého zvolati nemusí: Ach! tak se čim čest sšabesu a hanba nevěle; čest židu a hanba křesťanu; čest talmudu a hanba Bohu!!

Sotwa obpolední služby Boží dokonány gsau: ay, tu se hneď široká brána všem smysluplným rozkoším otevírá a lid jen na to myslí a k tomu se žene, aby koflík světských radostí gako geďním

dausstem wyprázbniti mohl. Ti, kteříž w týbnu břímě dne i horka nesaue se možolili a ctitelé skromnosti býti se zdáli, we dnech Páně otroci nestřídmosti a marnotratnosti se stáwagj. Ti, genž ranního času na mbloby, kassel, hlavy neb zubůw bolenj, pýchánj a na giný nebuň nařjkagice služby Božj ranního času obmestkali: odpoledne zapoměwše na wšedku dýrawost, přigjmagj a činj náwštwy, na weřegně procházce widěti se dáwagj, w hostinci neb křmě mnoho hodin wypraženj požjwagj a wečer diwablo natwštwugj, a ať krátce djme: tance a kratochwile, hodoWANj a šperkowánj, hry a reybby, taulky a zahálky, smilstwj a opilstwj, fletewy a pomluby, tyto a mnohé giné gsau wšstupky, gimiž se tať ohawně zlehčuge den Páně, kterýž se weble dáwního nařjkánj sw. Augustina od dne wšedního w tom rozeznáwá, že se w den wšednj pracuge, w swátečnj pať zahálj a wjc zhřessj než w giných dnech: a tať se stáwá, že den poswátný mnohým, gichž počtu nenj, wjc ku pádu než ku powstánj, spjše k zahynutj než k spasenj pomáhá!

Tať ku pohoršsenj pobožných křestanů a k hanbě našeho swatého náboženstwj z paměti wylaučeno a gafo wyobcowáno gest ono přikázanj, kterýž storchowaný Pán náš neybedliwěgšimu ostržhánj našemu onjm slowem: „Pomni“ odporučiti ráčil; tať se bnowé Pánu zastwěcenj přetwořugj we dni otročtě a swětště; tať se mamoně a dáblu oddáwagj, tať se w službě těla hřjšně mařj a tráwj.

Š kdož by, genuž čest Boží heslem gest, wšeho geho počínání a gednání, s prorokem nebědował: Posmjwali se sobotám geho. Jerem. 1. — W prawdě pozorugje nynj žibě a wyznawači giných náboženstwí' spotwořené swěcenj dne poswátneho u nás křestanů, posmjwagi se nedělím a swátkům našim, a Božský ustanowitel dne zaswěceného gistě by i nynj na křestany, gafo druhdy na žiby trpce nařkfati mohl: Nowoměšjců w assich i slawnostj w assich nenáwiděla dusse má. Isai. 1. — Nenáwidjmt a zawrhł gsem slawnostj w asse a nepřigmu wůně shromážděnj w assich. Amos 5.

W ten samý smysl, a panu Macanowi gafo do řeči padá weledůstogný a wysoce učení pan Jan Nep. Stárek, doktor bohoslowj a profesor morálky w Hradci Králové, w swém pogednání Pantheon, w dwadcatém ročnjm běhu časopisu pro katoličtě duchowenstwo. — Gaťe to — bj on — dnů našich nářky na zlé užjwání swátků! Kdož by se nehrozil, an tu mnozj w den swáteční oněm na paussiti w slawnost swau před teletem tancugjcjm podobni gsau? Několi swaté nařizenj gim z paměti wygiti nemůže: předce mu odpor kladau, tať že zwuť zwonů swátečních nezbdá se pro ně znamenati leč tolik, kam až hodiny doběhly. U giných, byť i wůle gegich proti prawdě Boží se negežila, předce ta tauha po nj ulewuge, poněwadž w samé mamoně wšefcku poctiwost zafládagj. Často gen tělem a pro

zewnitřnj twárnosti hobinku wysediwšse w domě Božjm, wracegi se domů, nemagjce swátečnjho ducha, an by při službách Božjch čistau f swatosti lástau byl zahorel a gi na sobě pronášsel. Swátečnj předpoledne fe konci se blížj, a když ufflo, nastává čas, gaťoby tomu vlastnj byl, co zábawau neb wyraženjím slowe. Za hobin obpolednjch newypadá wěc lepšj. Nebo zařwěcowańj gich čjm obbšwagi ti a ginj, kteržž buď laupj, buď činěnj smlawy atd. prwnj půl dne nehrubě zařwětili? Zpátečně, opáčně (žjel se toho Bohu!) činj tu mladý i starý sluha i pán, towarýš i mistr. Widěti f pohoršsenj bohomyšlných mnohé třenice, tařanice a šhony w ulicjch, na procházřkách a w schůžřkách pořautnjch. Šřimotným weselostem řrbce gsau zotwřřana, geřsto w den wřřednj prázdně chwjle f tomu nenalezala aneb ospalá byla. W ten wřř zachwacuge se i newinná mládež a býwá obciřena řtudou i Bohu řřjwe než se řbo naděge. Šřřjbnosti w pořřjwánj řřjřka mjesto býwá, a řbož w nadám gebné rozfosse odolal, pábj w náruč druhě; a řbož wřřřot nerozwrzá, toho prázdná hra šlaudj.

Abež toho uhljdati nelze, geřřtě na wětřřj zlehčenj negeden wečer dnů swátečnjch obrácen býwá. Rozweselená luza podobu diwochů na se běře, barem Božjm plýtwá, prostopášřnosti prowozuge, poždě na noc regbj, a při diwočegřřjim wyraženj nebšwá beze rwačřy a bez řřweprolitj. Na zegtrj š pořřbnjm procitnutjm tělo počjná poboljwati, malátnost aubů, nechut f práci a ro-

zervanost myšli se ukazuje, a za tjm následugi přebhůžky, zlost a hanba; co na týden stačiti mělo, gest to tam.

O těch posetilhých swátkoswětitelů! Zpusťš buch gafo křeč ge popadá; nenaštapi-li cestu poťanj, s úsubkem k smrti se neminau: nechť ať pamatugi, že bláznivým pannám negen prosba se nezdařila, ale že i obřekl se gich Pán, řka: Amen prawjm wám, neznámť wás. Mat. 25.

A gafo pečliwá matka cirkew žalostiti nepřestává nad poblauzenjm srdci takowých: tak zase ten den obrácenj gich gest pro nj den swaté radosti! O přispěg, kde kdo gfi, aby položenjm pewné hráze bráněno bylo neprawostem čeljcjm proti zasněcowánj bnů swátečnjch! Gsaut mezi námi gestte mnozi nábožnj swátkoswětitelowé. K těm se přibeyme (neb rowný k rownému se nese) a lehčitelům a zneswětitelům swátků přjkladem opobstatňugme, w gať weliké wážnosti máme řáb Božj a ustanowenj cirkewnj.

Na pokynutj a wyžwánj welebůstogného p. doktora a profesora Stárka, aby přispěl, kde kdo gest, i gá gsem se o to pokusil, aby swěcenj dne Páně náležitě poznáno a zachowáwáno bylo. K tomu cili wyňal gsem co kde dobrého bylo, z latinských, německých i českých spisowatelů ze skrowné knihowny swé, bych i gá k naprawenj sleslého swěcenj bnů Páně něčjm přispěl. Zehránj neprospěge nic. Ginj ginau stranau

mohau snab wíce přispěti a pomoci — nechť to učinj: nebudemeť geben druhému přefážeti. A wšsecko, co učinjme, bude geště málo! Kdo učinj a podobš wíce, nepohrdeť proto mau strownau pracj — práce twá bude doplněním malého počátku mnau podobného,* a gedno i druhé bude pro čest a sláwu gedného a téhož Boha!

Co bychom přede wšším giným w den swáteční činiti měli, gest, rozgimati skutky Božj. — Ale z rozličné této látky wyberme sobě alespoň sebe samy za předmět k rozgimání; pozorugme saustawu těla, pozorugme wlastnosti buše, pozorugme, gať obaplně na sebe aučinugj. A mimo tento nepochwěťšj zážraf na sobě samých gať mnoho gich máme mimo sebe? Toto zwlašťte dogmau rolnjka, genž w Božj přjrobě žjw gsa působenj gegj pozoruge, který by teby, w den wšsednj obprázdněnj nenagda, w neděli role swá bušewně žürobňowati měl. Nicméně wšak, kbyž člowěk žemi pro něho stwořenau hřjchem zpržnil, udělil mu Nepochwěťšj Slitownjč geště wěťšjho dobrodinj než stwořenj prwnj; udělil mu stwořenj druhého, udělil mu po čtyrtisjicileté smrti opět žiwota. Rozwažug to, křestane, a ne- bude zapotřebj wolati tebe w den tento do chrámu Páně; se zbožnau myslj sám popjls tam, kde w Oltárnj Swátosti přebýwá, genž wylaupil nás k wěčnému žiwotu. Toto teby máme rozgimati a užitku aučastnými se státi we mšsi swaté. Protož žnj zákon cirkwe: W neděli a zaswěcený swátek mšsi swatau s pra-

wau pobožnostj že slyšeti máme. —
 Máme pamětlivi býti umučenj Páně; gať ale
 máme na ně pamatowati, gať na Pána samé-
 ho, na wšechnu od Něho nám prokázanau mi-
 lost, nenalezagjce žádněho poučenj? Podstatná
 gest tedy naše powinnost slowo Boží slyšeti,
 swatá písma čísti a s nábožnými spolukřesťany o
 věcech spasitebných rozmlauwati. — Slawjme
 tedy w neděli den našeho spasenj a wýkaupenj.
 W čem pozůstává wšak to wýkaupenj? W tom,
 že gsme se stali opět syny Božjmi a bratry we-
 spolet. Musjme tedy w den tento skutečně doká-
 zati, že mezi sebou bratřjmi gsme, a to doká-
 žeme dostawenjm se k weřegným společným služ-
 bám Božjm, kdežto wšickni gedno tělo, gedno
 pokolenj, gedna obec w Ježíšsi Kristu před Bo-
 hem gsme. Zde máme společný a obecný stůl a
 chléb, společně běřeme díl w gednom a témž
 tělu a krmí Páně, zde společně se modljme a
 oběti pro chudé odvádjme. Slawjme den naše-
 ho wýkaupenj, proto že gsme pro život wěčný
 wýkaupeni.

Ježíš Kristus gest první z mrtvých wstal,
 i my wstaneme; protož gest neděle den památnj
 wzkříšsenj geho i někdegšjho našeho; on gest
 den, w němž pořmu wěčného žiwota požíváme,
 pořmu onoho žiwota, w kterémž od widěnj giž
 nasycenj nám bude. Odwracugme tedy w den
 nedělnj srdce naše od země, wznášsegjce se tam,
 kam předessel nás Pán. Wzhůru srdce, pěj-
 me w den tento!

Gať by wšak wšechno potud pobotknuté přeď
 se giti mohlo, řdybychom gaťo w den wšednj i
 w neděli obyčegněmu zaměstnánj se oddávali?
 Nikdo nemůž e dwěma pánům slaužit. Proto musj
 w den tento časné starosti a práce
 přestati a nasse myšlěnký a zaměstnánj musj
 k nebi se wzněsti. Neděle gest den odpočinutj; ne
 wšak den odpočinutj pro ducha, nébrž pro tělo a
 wezdegšjž janepřáždňěnj; den odpočinutj, Bohu a
 nassj nesmrteblné dussj wěnowaný; den odpočinutj,
 genž vyplněn má býti skutky lásky poswátne. Tjm,
 že gsme powinni w neděli od práce odpočjwati,
 následugeme neyblahoslaweněgšjž odpočinutj Božj,
 a oblažugjčjho odpočinutj, gaťéhož nebesťj duchowé
 w Bohu počjwagj. Toto odpočjwánj Boha a Swa-
 tých ge neunawená činnost w swatém plápolu lá-
 sky. Odpočinutj Páně, prawj sw. Auğustin, gest
 auplný čin; tedy musj ono křestanům poručené
 odpočinutj w přjsněm se objránj s Bohem w po-
 swěcenj nassj dusse a wyhledáwánj blaha nasseho
 bližnjho záležeti. A pro to samé, že neděle gest
 den Božj a den lásky poswátne, gsau sice skutky so-
 bětnosti a pozemstwjž zapowěženy, nikoli wšak sku-
 tky, gichž nauze a láska požaduge. Nenjž zapowě-
 ženo chudým přispjwati, nemocnýh hljdati, newě-
 domé poučowati, žarmaucené těssiti. To wšse gest
 bohoslužba činná. A co by bylo taťe po boho-
 službě, genž by gen: Pane, Pane wolala, srdce
 swé ale milosrbenstwj, pomoci a wúbec tělesnému
 a duchownjmu přispěnj uzamykala?

Konečně gest den nedělnj den milosti a libu-

milownosti Božské, den nábožného života užjvání. — Když Bůh šest dnj byl tworil, tu žili a hemžilo se miliony živočichů, tisícerym způsobem ze života svého se radugjce; nesmjrná rozkoš panowala w celém novém stwořeném světě. A ten, genž wšši této rozkoše ubělil, patřil na ty miliony se radugjcjch, na gegich zaljbenj w životě, a radowal se. Když wššak hřjch mezi tyto twory wplazil se, tu wšše pobowně se proměnilo, a těžká práce, pot, starosti a žimobytnej potlačowánj a poroba stala se osudem lidským. Protož musj člověk těžký tento osud snášeti po šest dnj, sedmý mu býti má ale upomjnkau na předešlý staw w rági: na tenž gest mu si obpočinnauti, pot s čela setřjti, před Hospodinem se radowati, služebnjš i děwečka magj swobodu, a wůl i osel magj pokoge mjeti. Den tento má býti, gať praweno, pomnēnkau na býwalý šťastný staw člověčenstwa. Ale na tom není bošti. Den tento má nám pobati předtuchu oně welké neděle našeho ž mrtwých wstánj a onoho stawu, kde wššechn hřjch a geho bjda přemožena a wjtěžstwj smrti ž rukau wytrženo bude. Ano wššechny busse musj w den tento garma hřjchů žnišnauti a we weselosti před Pánem plēsati. A wššechny busse musj w den tento na wěčné obpočinutj pomnjeti a pozdwišnauti žrafu k oně wěčné sobotě se wšsemi, kdož w druhu gegich počjtagj se.

Gať ale se to shoduge, když radosti, které w den tento se shledáwagj, negsaw radostmi ragstými, radostmi newinnými, nýbrž radostmi hřjšnými

mi, fbyž radosti tyto negen zneuctugj ben tento, ale i gessťe geho swatý wýznam a určení zohawugj? Ach, tak musj to, co f usslechtěnj dusse slaužiti má, f gegjmu zneswěcenj a zbitwočenj slaužiti! A ben wssednj, genž člowěka f zemi a gegjm starostem a bjďám přikowává, spasitelněgssj proň gest než ben swátečnj, genž geg oswobožuge a přebtuchu wěčného obpočinutj, wssinutj se bo oně wěčně kwětaucj niwy ducha a blahoslawené nesmrteblnosti mu udělowati chce.

Kam zblaudjme, fbyž stawěwssě sobě giž žibv za příklad, nynj i Anglicany, Skoty a Američany gačožto wzornj následowánj hobně uznati musjme, u nichžto neběle co nevpřjsněgi se zachowává, a kterj bohatj a kwětaucj nárobowé gsau! A proč gsau bohatj a kwětaucj? Proto, poněwadž nábožnost wssem wěcem užitečna gest, poněwadž zasljbenj tohoto a hudaucjho žiwota má, a poněwadž těm, genž přebe wssjm frálowstwj Božjho wyhledáwagj, wssě ostatně samo připadne. 1. f Timot. 3., Mat. 6.

Wy, genž o swobobě toliř mluwjte, wjte-li pař, že bez bázně Božj žádně swoboby nestává? Neslysseli gste, co wám kněžj wassi powjbagj, že fbož nenawssťewuge chrámů, nenj ani dobrým měssťanem ani dobrým člowěkem. Prwnj křesťané kažběho dne ráno se sešli bo chrámu Páně, aby tam modlitbau a čtenjm Pjisma swatého ku každobennj práci wespoleř se wzbělali a posilnili, a tak maubřegssjmi a ctnostněgssjmi se stali. Tubyť w prwnjch časech katolicě cjrkwě to-

liť nábožných a swatých křesťanů; a mohli by i nyní gimi býti, kdyby gim chrámové Páně, svěcení swátků a služby Boží tím byly, čím bývaly prvním křesťanům. Což řeknou a odpověď nám lenossi a nebbalci, genž gedwa gednau nebo dwafrát w roce do chrámu Páně přicházegj; a to ne ku wzbělánj, nébrž ku pohoršsenj sebe i giného?

Negen těch málo hodin, w nichžto služby Boží se konagj, ale celá neděle má zasvěcená býti, neb ona gest den Páně. Neměly by se tedy na tento den žádně smyslně radovánky a žádná světská obweselení wůbec dowolowati. Ale právě tyto nacházegj se a stogj w neděli w neuplnějšim kweťtu a způsobugj nábožným duššim mnoho pohoršsenj.

Pogednání čtvrté.

Zdali ge katolický křesťan powinen, neděle a swátky swětiti?

Podivná to otázka za našich oswícených dnů! A přec není zbytečná, neboť způsob, gačým se neděle a swátky za našich dnů slawjwagj, a sice ob samých katolických křesťanů, webe nás samowolně k té myšlénce, a z myšlénky na otázku: zdali za našich dnů, kde swět na takowém stupni oswícenosti stogj, katolický křesťan gestě zawázán gest, neděle a swátky zasvěceně swětiti? aneb nesmj ge se wšsemi Moggjššowými obrady z korábu a lodě Petrowy wpmrhnauti? Nikoliw. W knize Exodus 20, 8. prawj Bůh: „Pomni, abyš den sobotnj — swátečnj — swětil. Šest dnj budeš pra-

cowati a dělati wšsecka djla swá. Sedmého pať dne sobota, odpočinutj ke cti Hospodina Boha twého gest.“ K swěcenj neděl a swátků zasvěcených gest každy člowěk, zwláště ale katolický křesťan zawázán. K tomu nabjzj nás Bůh sám gať w starém tať i w nowém zákoně. Bůh sám nás k swěcenj neděl a swátků nabjzj giž w starém zákoně negen swým příkladem, nýbrž i slowem strže Mojžiše a proroky.

1. Bůh nás nabjzj k swěcenj neděle swým vlastním příkladem a slowem.

Když byl Bůh w šesti dnech nebe i zemi, tento nesmírně veliký swět stwořil, odpočinul dne sedmého od swého djla, požehnal a posvětil den tento. „A dořonal Bůh,“ dj kniha Genesis 2, 2., „dne sedmého djlo swé, kteréž byl učinil: a odpočinul, přestal dne sedmého ode wšseho djla, kteréž byl dělal.“ I požehnal dni sedmému; a posvětil ho: giž tehbáž umjnil, za zwláštěnj lidem k službě swé časem geg odděliti. Bůh neměl sice tělesného odpočinutj třeba, poněwadž gest duch, a že swět tento slowem tolika stwořil. Pakli ale Mojžiš nicméně dj: „Bůh odpočinul sedmého dne, požehnal, posvětil ho,“ nechtěl tím nic giného říci, nežli to: Bůh přestal dne sedmého tworiti, hledě gen nazpět na požehnání plné djlo swé, a tím se ten sedmý den stal požehnaným, gehož Bůh i posvětil, aby též člowěk šest dní pracowaw, sedmý den w swatém pokoji stráwil. Gestliže tedy Bůh sám, tento Nepsvětěgšj, genž žádného odpočinutj

nemá třeba, sobotu světil a na ten den odpočinul, tím více my hříšný lidé měli bychom dne sedmého odpočívati, zbržugjce se od pozemských záležitostí, svěťjce den tento.

Co Bůh svým příkladem učí, to welj i zge-
wným slowem svým. Na hoře Sinai rozká-
zal Bůh w hromobitj a blešku: „Pomni, abyš
den sobotnj světil.“ Když ale my křesťané místo
soboty neděli, místo dne sedmého prwnj den w
týhodnu svěťjme, stává se to z následugj-
cích příčin, které papež Leo welmi krásně roz-
bývá, an bj: „Tento našeho zvláštnjho uctění
hodný den nabývá té nevyšší ceny strze bla-
wnj tagemstwj, gež Bůh ble svého milosrden-
stwj zgewiti a proukázati ráčil. Neboť w tento
den wzal počátek swět; w tento den byla wzkrj-
ssenjm Krista Pána zničena smrt, a život nowý
se obgewil; w ten den přigali swatj apostolowé
pozaunu ob Pána, aby hlásili swaté ewangelium
wssem národům, gaťož i křest znoruzrozenj, a toho
křtu aby udělowali celému swětu; totiž w ten den
udělil Pán apostolům Ducha swatého řka: „Při-
gměte Ducha swatého;“ w ten den wstaupil i
Duch swatý na apostoly ob Pána gim přísľbe-
ný, abychom Božským předpisem poučení gsauce
poznali, že i my w ten samý den, kde nám darý
milosti udělné gsau byly, tagemstwj kněžského
žehnání slawiti máme. A swatý Ambrož piše:
„Den Páně geť nám ctihodný a slawný, poně-
wadž se w ten samý den náš Wykupitel po za-
hlazenj pekelné tmy w swětle wzkrjssenj zastkwěl.

2. Bůh nás k svěcení nabídl a svátků nabízející sťže Mogžjsse a proroky.

Giž na paussiti řekl Bůh k Mogžjssovi svě-
mu služebníku: „Mluw k synům Izraelským a
rci jim: Tětoť gsau dnové (slavnosti) Hospo-
dinowi, kteréž slawiti a nazýwati budete swaté,
wyhlássowati za swátky posvěcené. Šest dní bu-
dete dělati djlo: den sedmý sobota k obpočinutí
gest, slauti a wyhlássen bude za swatý. Žádného
djla nebudete dělati w něm. Sobota Hospodino-
wa gest we wšech přibytých wassích — we wšij
zemi wassij. Těto tedy gsau dnové Hospodinowi
swatí, kteréž slawiti a wyhlássowati máte čas
swými. Měsíce prvního, čtrnáctého dne téhož mě-
síce k večeru gest Šáže Hospodinowo — weliko-
noc. A patnáctého dne téhož měsíce slavnost Pře-
snič Hospodinových. Za sedm dní budete gjsiti
přesné chleby. Den první bude wám nejslawněgšij
a swatý, žádného djla služebného nebudete dělati
w něm: ale obětowati budete ohnawau obět Ho-
spodinu za sedm dní, oběti zápalné budete sťže
sedm dní Hospodinu přináseti, den pak sedmý wy-
hlássen bude za slawněgšij a swětěgšij, a žádného
djla služebného nebudete dělati w něm.“ 3. Mogž. 23.

Zde není toliko řeč o sobotě, nýbrž i ostatních
slavných dnech Páně, které se slawiti a swětiti
magj. Tři swátky, prawj Bůh sťže Mogžjsse w
Exodus 23, na každý rok slawiti mi budete. Za
první slavnost, o které ge zde řeč, byla slavnost
welikonoční, slavnost přesných chlebů, Šáže, to
gest přechod Páně. — Slavnosti přesně ostrýhati

budeš: sedm dní jísti budeš chleby přesně, gaž jsem přikázal tobě, v čas vyměřený tobě, měsíce Abib, nebo v ten výšel jsi z Egypta; aniž se ukládáte předemnou prázdni bez obětí. A bržeti budete slavnost žni, řvouž mi obětovati budeš prvotiny prací svých z toho, což jsi všel na poli. — Slavnost také sklizení bržeti budeš při vyjití roku, řvouž sklídjš ovoce a vsedky auroby své z pole. Třikrát v roce ukláje se řádky z tvých pohlaw mužského před tváří Hospodina panovníka — Boha svého. Z toho je vsého vidíme, že Bůh strže Moggjše mimo soboty i svátky zasvěcené světiti velel. Mnohem ale přísněji toto svěcení žádá strže své proroky. U proroka Jeremiáše čteme 17, 19: Takto řekl Hospodin ke mně: „Postav se v bráně lidu tohoto, v bráně Jerusalemské, strže kterauž vcházejí králové Judští, i vcházejí, anobř i ve vsedch jiných branách Jerusalemských. — A bjš k němu: Slyšte slovo Hospodinovo, králové Judští, a vsstereu Judu, i vssticni obyvatelé Jerusalemsští, kteříž vcházejte strže brány tyto. Toto praví Hospodin: Vystřihete se, abyste nenosili břemen v den sobotní, aniž vnášegte ge strže brány Jerusalemské. Ani newynášegte břemen z domů svých v den sobotní, a žádného bjla nebdelegte: ale světte den sobotní, gaž jsem přikázal otcům vašim.“ Tento rozkaz Boží, který Bůh strže proroka Jeremiáše svému lidu zvěštovati velel, musel býti velmi důležitý a přísný; neboť geg musel Jeremiáš prohlásiti u vsedch bran města Jerusalema; ano též

i u té, kterau králové židovští vycházeli i vycházeli; a nepřw, aby všickni Izraelité po celé zemi a všickni obyvatelé města Jerusalema, zvlášť pak a přede všemi králové, všli a zákon Páně seznati mohli. A což to bylo za rozkaz, za přikázání? Dno báwno giž powědomé: „Den swáteční budeš swětiti.“

U proroka Ezechiele čteme 20, 12: „Nab to i soboty své wydal gsem gim, aby byly na znamení mezi mnau a mezi nimi, a aby wěděli, že gá Hospodin gsem poswětitel gegich. Aby sobotu za gisté znamení měli toho, že ge k službě sobě ode všech giných národů obzvláštně a za zvláštní lib oddělugi.“ Bůh sám dal sobotu a swátku libu, ustanowiw ge, a k čemu ginému, nežli aby byly znamením mezi ním a nimi. Znamením pro Boha, který se w těchto dnech zvlášť milostiwě proukazuje, a znamením pro lib magi býti, aby si on w těchto dnech připomínal wděčným srdcem dobrodiní Božích.

Bůh nás tedy giž w starém zákoně k swěcení neděl a swátků nabíjí; to samé činí i w novém zákoně.

I w novém zákoně neděle a swátky swětiti nám Bůh welj skrže swého gednorozeného Syna Ježíše Krista a geho swaté apóstoly, pak skrže swa cirkew a sw. otce cirkewní.

1. Skrže swého gednorozeného Syna Ježíše Krista a geho swaté apóstoly. — O Ježíši, Synu Božím a Marie Panny z Nazaretu se wypravuge u sw. Lukáše

2, 41.: „I chodjvali rodičové geho každého roku do Jerusalema na den slavný velikonoční. A když Ježíš byl ve dvanácti letech a oni vstupovali do Jerusalema dle obvyče toho dne svátečního, vzali geg s sebou. A když vykonali dni a již se navracovali, zůstalo dítě Ježíš v Jerusalemě, a newěděli o tom rodičové geho. Domnívajíce se pak o něm, žeby byl v zástupu, ušli den cestu, i hledali ho mezi příbuznými a známými. A nenalezše geho navrátili se do Jerusalema, hledajíce ho. I stalo se, že po třech dnech našli geg v chrámu, an sedí mezi učiteli, poslauchaje gich a otazuje se gich. A dělali se všickni, kteříž geg slyšeli, nad rozumností a odpovědmi geho. A užťewše ho rodičové divili se. I řekla matka geho k němu: Synu, proč gšl nám tak učinil? ay! otec twůg a já s bolestí hledali gme tebe. I řekl k nim: Co gest, že gste mne hledali? Zdaliž gste newěděli, že v tom, což gest Otce mého, musím já býti. Oni ale nesrozuměli těm slovům, kteráž jim mluvil.“ — Ježíš nás tedy jakožto dvanáctileté dítě vyučuje, gať bychom den sváteční světiti měli. S radostí pospíchá do Jerusalema na slavnost, zdržuje se tam nehraděgi v chrámu, zapomínaje při službách Božích na svou otčinu, na rodiče a příbuzné své: ano chrám Páně gmenuje domovem svým. Započatw a nastupitw veřejný auřad, spěcháwal se svými učebníky v den sobotní aneb sváteční brzo do chrámu Jerusalemského, brzo do modlitebnic, aby

Bohu se flanel a slovo Boží hlásal. Takto se ubíral brzo po svadbě w Ráni Galilegské z Kafarnaum do Jerusalema na welikonoc židowski. „Blízko byla welikonoc židovská, i wstoupil Ježíš do Jerusalema a našel w chrámu prodáváče volů a ovcí i holubic, a penězoměnce sedící. A udělav gako bič z provázků, wšsedky wyhnal z chrámu, owce také i voly, a penězoměnců rozšypal peníze a stoly zpřewracel. A těm, kteříž holuby prodávali, řekl: Odneštež tyto věci odsud a nečinite būm Otce mého domem kupeckým, tržisťem.“ U sw. Jana 2, 13.

— Ježíš zde horlící pro swěcení dne sobotního i nás swým příkladem důtklivě napomíná k swěcení neděl a swátků. „Nečinite, chce říci, z dnů swátečních a neděl dny kupecké a obchodnické.“ Pán Ježíš nezrušil toto třetí přikázání a žádne z těch desíti. „Nedomnívejte se, praví u sw. Matausse 5., žebych byl přišel zrušiti zákona, obzvláště pokudž ctnosti a spravedlnosti učí, a nebo proroků: nepřišel jsem zrušiti, ale naplniti. Amen — w pravdě zagisté pravým wám, božubž nepomine nebe i země, gedínká literka aneb gedíný puntík nepomine (spjš pomine tento swět, nežli ta neymensší literka pomine — wšsedko se naplní, což tam předpowědjno) že zákona, až se wšsedko stane.“ Gako Kristus sám, tak swětjwali též swatí apóstolové dny sobotní a swátky. Takž byli shromážděni w Jerusalemě o swátých swatobusných na mýslě, kde se modlili. A když přišel den padesátý, byli wšickni gedno-

myslně spolu na jednom místě. Skt. Ap. 2, 1.
 — Též oni chodili dle příkladu Ježíšova do
 modlitebnic židovských, kážouce slovo Boží. O Pa-
 wlowi a saubruhu jeho píše se takto w Skt. Ap.
 13, 14: Ale oni prosedše Pergeu, přišli do
 Antiochie Pisidičské: a wšedše do školy w den
 sobotnj, posadili se. A dále to zní takto: Potom
 pak Pawel wysed z Athen, přišel do Korintu.
 I hádal se we škole židovské na každau sobotu,
 wkládage mezi to gméno Pána Ježíše, a rabil
 Židům i Řekům. Skt. Ap. 18, 3.

Bůh nám neběle a swátý swětiti welj:

2. Skrze swau církev a swatě otce
 církeve katolické. Církev swatá negn že pře-
 ložila den odpočinutj od soboty na neděli, gaž
 gsme již slyšeli, nýbrž ustanowila i jiné slawné
 dny, gaž i swátý Páně, pannu Marie, angelů
 a Swatých, genž nám powědomy gsau. A k čemu
 jinému ge církev swatá ustanowila, nežli abyhom
 ge swětili? Protož zní prwnj církewnj příkazanj:
 „Swátý zasvěcené budeš swětiti.“ W druhém
 sněmu Maonském se přikazuje důtklivě swěcenj
 dnů swátečnjch a nedělnjch, a welj se, aby se w ne-
 děli obětowalo wjno a chléb. Sněm Elwirstý uza-
 wřel tolik: Pakli by kdo w městě přebýwage we
 třech neděljch po sobě běžjcjch chrám Páně nena-
 wstjwil, bude z církwe wylaučen. Něco podo-
 bného uzwřel sněm Trullanský: We třech po sobě
 zběhlých neděljch nenawstjwiti bez důležité příčiny
 chrám Páně, přísným trestem se zakazuje. —
 Sněm Kompingenský nařizuge, aby se již před-

wečer nebo swatwečer kažbého swátku gačož i neděl slawil a w pobožnostech se setrwalo až do wečera těchto zasvěcených dnů.

Wšak nejen cirkwnj, nýbrž i swětské zákony na swěcenj neděl a swátků doléhaj. Zwlášť to byl Konstantin Weliký, genžto ob swatých apostolů zawedené a ob cirkwe swaté křestansko-katolické powžby zachowáwané swěcenj neděl pro celau římskau říši zákonem ustanowil a potwrdil. Protož také čteme w zákonných knihách cjsaře Theodosia, že w neděli, kterýžto den předkové dnem Páně nazwali, wšedca předwolánj, saubnj pagednánj a weřejné záležitosti zastawené býti magj. W takowém zákonobárstwj se ob nástupce cjsaře Valentiniana, Theodosia a Arkadia, gačož i ob cjsaře Leona s příjností pokračowalo.

Čas dalece stařj otcowé we Šwýcarsku na swěcenj swátků a neděl naléhali, wyswjtá z následujcijo rozhodnutj, které wláda Lucernská na neděli po swatém Jakubě roku 1570 s kazatelny prohlásiti welela: „Řemeslnjci ať w neděli neb we swátek nepracuj, nýbrž ať swětj gačož i předwečer od čtyř hodin; w těchto dnech ať gde gednkažby domácj nebo cizj do kostela, na ulici, kde nemá kdo co dělat, ať se nedá ani widěti, aby nedáwal pohoršeni; zwlášť pak cestujcij řemeslnjci ať nestojj před aneb za kostelem, ať negdau do přjbytků lidských w čas kázánj nebo msse swaté, sice budau-li w tom pádu dostiženi, budau i dle winy trestáni; při tom se nařizuge, ať negbe ten, kdo gest powinen do kostela giti, na kůr, do zákry-

stie." — Zvláštní chválu zásluhuj v tom ohledu královská nařízení v Prusku od roku 1815 a 1816, kde se i vojsku russenj služeb Božjch co nepřijsněgi zařazuje.

Gíž sv. Ignác, učen sv. Jana Ev., píše: Poněwadž gste k obnovenj naděge dospěli: neswětte wjce sobotu, nýbrž den Páně, w kterýžto den i nám sřze něho a geho smrt život wzessel. Těmito slowy wzbjzj sw. Ignác křestany w Magněii, den Páně, neděli slawiti a swětiti, gaťož den z mrtwých wstánj, královský nade wšechy wynikagjci den, který gíž prorok očekáwal, totiž osmý den, kde náš život wzessel, a sřze Krista wítězstwj nade smrti wydobyto gest. Tato slowa Klemens Alexandrinský wyswětluge takto: „Kdo swaté Ewangelium zachowáwa, swětj sřze celý život swůg den Páně, gelikož se wšech nepravých myšlenj odřeknuw, synem swětla se stane, to gest, čistá a swatá myšlenj we swém duchu přechowáwage, wzkrjssenj Páně oslawuge.“ Těntýž otec cirkewnj dotýká se často sedmého dne, který dnem Páně gmenuge, gehož i swěcenj sřze celý život důtkliwě poraučj. A swatý Ambrož prawj: „Den Páně gest nám ctihodný a slawný, poněwadž na ten den náš Spasitel po zahlázenj tmy pekelné gaťo slunce w gasnosti swěho wzkrjssenj se zaskwěl. Zvláště gest w tom ohledu znamenité, co nám děgezprávny o knězi Saturninowi a staršjim Datiwowi sdělugj. Wyssse před prokonsula Kartaginského Anulina wedeni, by se ze swěcenj swátků a nedělnjch swatých shromážděnj konaných zodpowj dali, obřlowili

taľto: „Bezpečně gsme slawili neděli, poněwadž se dle zákona taľto býti musj.“ Gsauce ale opět tážani, gaľž se mohli opowážiti proti zákonu ge=bnati a taľowé shromážděnj držeti, odpowěběli na mučjrně stogjce taľto: „Toť se stalo, poněwadž slawenj neděle gest pro nás newyhnuteľnau powinnostj; řdokoliw tuto powinnost neplnj, zločinem winným se stawá. My gi plnjme dle možnosti, a wždy do swatěho shromážděnj wssični se scházjme, žádný z nás pohřessen nebýwá. My plnjme zákon Boží, byľby to i nasse žiwoty stálo.“ Gauschlasně se swatými otcj píse ctihodný, nynj w Pánu zesnulý biskup Sailer: „Kde wjra, naděge a láska gaľožto gebiné hnutí křestana w osadě panuge, tam se ustanowugj gisté slawné dny na upamato=wanj znamenitých událostj, aneb se aspoň náležitě a slusně slawj dnowé zaswěcenj. Nábožný křestan slawj zwláště geđen, půwodně ř slawenj ustanowený den, totiž neděli, řterá se ř křestanstwjm zrodila. Mimo neděle gsau i ostatnj památnj dnowé Krista Pána slawnj. Křestan ge powážuge co silné, wzbuzugjci hlas ř swěho Pána, genžto dřjmagjci řslu wjry wzkrjřiti, wzkrjřenau ožiwiti, ožiwenau zgewiti magj.“

Hle! gaľ mnoho hlasů ze starěho i nowěho zákona ř swěcenj neděl a swátků nás wybjj! Mohli bychom se gessťe tážati, zdali powinni gsme neděle a swátky zaswěcené swětiti? Gá mysljm, ř tom ře neni pochybnosti. Ğlowěku slaužjme pro řspatnau mzdu rychle a wolně, ř službám Božjm w neděli a we swáteř taľ gsme ľjnř a řhaulostiwj,

gakoby Bůh naší služby hoden nebyl, gakoby nám
gi nemohl hogně obplatiti, nebo gako bychom geho
požehnání nepotřebovali. Cotwa kdo sobě zaste-
stne, řvž světu, tělu neb samému báblu strže
hřích služba se prokazuje; máme-li pak se službě
Boží oddati, wšedco se mnoho zdá, gakoby Kri-
stus něco méně byl než satanáš. Gak tobě bude
okolo srdce, řvž bábel k přjnému saubci někdy o
tobě řekne: O Kriste, pomsti a tresci toho člo-
věka! Gá gsem za něj křew newplil, ani ne-
umřel, on pak mi wěrněgi slaužj než tobě.

Gsi stvořen, abyš Boha ctil a chwálil, foliř
giných dni slaužjš hřjnému tělu. Dny nedělnj a
swátečnj powinen gsi k chwále Boží wynaložiti.
Boha tedy ze cti laupjš, gestli w čas, cti a chwále
Boží poswěcený službu a chwálu Božšťau zame-
šťáwáš, wšedcen žiřt, který tenkrát pohledáwáš,
w škodu se obrátj; wšedco potěssenj, které tenkrát
pohledáš, w mnohonásobný zármutek se proměnj.
Běda pak tobě, pokud w den Bohu poswěcený
wjc než gindy Boha urážjš. Gsi stvořen, abyš
wěčně spasen byl; nemůžeš pak spasen býti, leč
wšedca přikázanj Božšťá znáš a zachowáwáš. Den
nedělnj a swátečnj k tomu gest ustanowen, abyři
se wpučil znáti wůli Boží a potřebné wěci k spa-
senj, a byt bys i wšedco wěděl a uměl, máš se
ten den strže poslauchánj slowa Božjho a pilněg-
šjm zachowánjm přikázanj Božjho, k warowánj a
k wykořeněnj wšedch neprawostí wzbužowati. Po-
winen gsi tedy netoliko mšsi swatau, ale i kázanj
a wpučowánj křestanské šlyšeti. Běda tobě, gestli

w ten čas k zjstánj spasenj buše twé propůgčený něšlechtnostem sebe neb giné wyučugeš, k nestydatostem, k obžerstwj sebe neb giné wzbuzugeš.

Blahoslavený muž, prawj Bůh ústj proroka Isaiásse 56, 2, kterýž se toho uchopj, ostrýhage den swátečnj, aby geg neposkwrnil, a ostrýhage rukau swých, aby neucínil nic zlého.

Těm tělesným a smyslnosti howjejm lidem, prawj učení Šaber, položen gest Kristus ku pádu, genž neděle a swátky zasvěcené w dny rozpustilosti a wšfetečnosti obracegj. Mnozi we dnech swátečnjch wjce obstaráwagj tělo, buši docela zanedbáwagj; ano gi wjce ranj, gestli docela neusmrugj, gakoby znova na sobě samých Krista křižowati chtěli. Sami židé nechťeli w den swátečnj Krista ukřižowati, ani ukřižowaných dwau lotrů těla přes den swátečnj na křiži nechat wiseti. A hle! gak mnozi z křestanů w Bohu poswátných dnech necháwagj bušj swých na křiži hříchů nejen wiseti, ale i Krista znova swým hříšným životem ukřižugj.

Pogednání páté.

Zahrmuge w sobě zpráwu: 1. Gak se nedělnj a swátečnj den w pobožnosti swaté tráwiti má; a 2. Co činiti w neděli a we swátek, než se k službám Božjim do chrámu gde?

1. Gak se nedělnj a swátečnj den w pobožnosti swaté tráwiti má.

Swěcenj dne swátečnjho záleži w tomto dwogjm, aby tělo i mysl od pracj a zaměstnání ze-

vnitřních, k životu přítomnému přináležejících přestanauc, objírali se s věcmi svatými, k životu duchovnímu a věčnému se vztahujícími.

Co se prvního týká, odpočívání ob prací a zaměstnání zevnitřních, tu rozumíme býti magi i selské práce řemesel nebo obchodů a živností ob největších až do nejmenších; břemen nosení a vození; nebo Bůh i čeleďnu i hovádu odpočívání kázal. Sedmého pak dne sobota, odpočinutí ke cti Hospodina Boha tvého gest. Nebudeš dělati žádného díla v něm, ty, i syn tvůj, i dcera tvá, služebník tvůj i děvče tvá, hovádo tvé i přichůz, kterýž bydlí mezi vámi. Šest dní dělati budete dílo: v den sedmý sobota gest, odpočinutí svaté ke cti Hospodinu: každy, kdož by dělal dílo v ten den, umře. Exod. 20.

Vystříhejte se, abyste nenosili břemen v den sobotní, aniž vnášely ge s krze brány Jerusalemské. Pakli neuposlechnete mne, abyste světili den sobotní: tedy zapálím oheň v branách města Jerusalema, vypáleno bude město, kterýžto oheň spálí domy Jerusalemské a neuhasne, praví Bůh ústy Jeremiáše proroka 17.

Co se druhého týká, aby tělo i mysl se objíraly s věcmi svatými, k životu duchovnímu a věčnému se vztahujícími, nemá také kromě v písniích svatých a jiných duchovních knihách se čistí.

Nebo w den swatý ta nasse neywětšij péče býti má, abychom naplněni byli duchem swatým. — Neopjigete se žádným opoŕným nápojem, w němž gest pobnět wšseliké rozpustilosti a prostopáŕnosti: ale naplněni buďte raděgi Duchem swatým. Efez. 5. Má-li pak Duch swatý w nás rozwinauti působení swá, musí na ten čas giné wšsecko ustaupiti. Slowem, coŕoli k nabýwání a rozhogňowání žiwosti a statku, neb maudrosti a opatrnosti zemnitřnj, neb přjzně a lásky lidské přináležj, to w den nebělnj obloženo býti má: sic nebude při tom požehnání žádného, gaŕo při Uchanowu zlatu, kteréhož proti vůli Božj byl nabyl, pozbyl ho zase i života swého při tom: nebo ohněm zlořečenstwj Božjho hynau a w různu plynau wšsecky takowé věci. A gaŕož rozmetal Kristus stoly peněžoměnců w chrámě, tak rozmjta po dnes, coŕoli kdo proti vůli geho w den swatý geho shromažďuge. By manna s nebe padala, to, což sobě w den Páně proti zápowědi geho shromažďugeš, neužigeš toho, žčertwjt to, a Boha rozhněwáš.

Hry a křatochwjlenj wšseligaká w den swáteční zamezena býti magj. Nebo poněwadž potřebné k životu práce zápowědjny gsau, čím wjce nepotřebné hřjčky, kterěž tomu, co Bůh w ten den při nás obmýšlj, mysl naši od zemských marných wěcj pozbtwihowati wjce než samy práce obporné gsau? K tomu opravdowý křestan o wětšj rozkoffi wěběti nemá, gaŕo kterěž z účastnosti Boha swého a milosti geho požívá. Nebo

co milegššjho člowěku prowinilemu obsauzenému, nežli řbyž se mu z wěženj do domu Pána swěho giti práwo dáwá, aby tam o prominutj swém slyšel a pogisštěnj milosti přigal? Co za wětšj rozkoš nemocný mjeti může, nežli aby do domu lékaře gba, o swých nehubách s ním rozmlauwal? Co žábošiwěgššjho marnotratnému synu, nežli řbyž ho k stolu nymilegššjho otce zase wola-
 gaj? A zbaž my co giněho gsme než zprone-
 wěřilj wyhnanej synowé? Zbali negsme plni ne-
 hubů wnitrnjch, gežto, nebáme-li se lékaři swé-
 mu Pánu Ježíšsi pilně opatrowati, smrt nám
 přinesau? Zbali negsme wěžňowé Božj, na nichž
 ortel zlořečenj ležj, gestliže smjřenj neobgdeme?
 A protož nech hřjček, člowěče, máš co oprav-
 bowěho w swětě konati: zwláštne w den swatý.
 Znáš-li potřebu, něřby se kratochwjlj něgařau
 slusšnau zaněsti a občerstwiti, wezmi sobě k tomu
 něřterý sw ůg den a ne neběli, den Božj. Po-
 waž málo, že tobě gich šest k twým potřebám
 pnsťil, sedmého toliko sobě zanechaw?

Aniž slusj w swatě bnj šperkowánjm zbyte-
 čným těla swěho se zanášeti, gaťož ona Jeza-
 bel, satanářsowa nástraħa, činjwala; anebo panny
 Jerusalemské, gimž proto Bůh pomstami hrozj.
 Přede wšjm pak wystřjhati se slusj ne střjdm-
 sti w gjble a pitj, a hodoowanj: strže což
 se i čas k swatým pracem náležitý mrhá i mysl
 k nim nezpůsobna činj. Proto že gsi neslau-
 žil — prawj pátá kniha Mlogžššowa — Hospo-
 dinu Bohu swěmu w radošti, a srdce

weselj, mage hognost wšech wěcj: bu-
deš slaužiti nepříteli swému, kteréhož
posle na tebe Hospodin, w hladu a ži-
zni a nahotě a wšelikém nedostatku:
a wložj gho železně na šjgi twau, do-
kubž tebe nesetře.

Menáležj také dne swátečnjho w marných
rozprávách a klewetách tráwiti: proto
je neužitečnými a newzdelawatebnými řeči ne-
gen se čas drahý mrhá, ale i hřích rozmnožuge.
Nebo z každého prázdneho slova Pán počet bráti
se strogj. A kde mnoho řeči gest, gesti mnoho
marnosti. Mnohá zagisté mluwenj nebý-
wá bez hřichů — prawj kniha Přislowj. —
Kdež gest ale pozor na tyto věci? Naopak se
pohřichu widj wšudy téměř mezi křesťany: tak
že se w neděle nasse wjce opilstwj, pohanskému
bůžkowi Bachusowi, nežli Kristu Ježíšji, swěta
Spasiteli, slaužj. Nebo gake gest napřád téměř
wšech neděl swěcenj? Wysebě při službách Bo-
žjch hobinku, často gen tělem a pro zewnitřnj
twárnost, gde se domů neb w hostinu někam,
sedne se, aby se gedlo a pilo, a wstane
se, aby se hrálo, gať sw. Pawel w swém
psanji ke Korintským poznamenal, ukazuje na
knihu Exodus. (Mnohý se těšj na neděli a swá-
tek: gedne aby pohowil tělu, giný, aby po we-
selostech a rozkossjch se pustil, celý den w rozpu-
stlosti stráwil, tam a tam šel, s tjm a tjm se
sešel: málo se gidý nagde, že se na neděli a
swátek proto těšj, aby slusšnau počtu Bohu,

Pánu nebeskému ze Straussenaého vzdali srdce.) Na gaťež zlé užjwání neběle muozj z učitelů cirkewních, starých i nowých, horlivě žehráwali: až i swatý Augustin napsal, že by lépe bylo w neběli na poli dělati a se potiti, než tak neběli a swátek zneuctjwati.

A protož strže Boha Stwořitele, kterýž den swáteční požehnal, strže Boha Syna, kterýž nás vykoupil z marného obcowání, a přigbe w hrozný onen den počtu žádati obe wšech Adamových synů, ze wšech činů gegich, rozpomeňte se a považte, co Pánu tomu před swatými angely odpowjete, zdali takové věci gsau, w nichž by Bůh zaljbenj w swatý swůg den mji moh! W den ten prawjm, w kterémž On nic dělati nebá, kromě což k chwále a oslawě gména geho přináležj? Nečinj-liž wám Bůh, rozvažte to a ulekněte se, po wšech šest dnj wasšich, po wšechy hodiny a minuty w nich milosti a milosrdenstwj dosti? Proč teby sedmého dne k geho sláwě newynaflábáte? Ať synové swěta co chtěj řj- tagj, čím chtěj se zastjragj, starožitný wšak smysl cirkwe křestanské gest, že přjch ob Páně k saudu w neběli se stane. — A co tu děj, kterj w swých rozpustilých kratochwiljch zastjženi budau? Mnohem užitečněgi bylo by jim w chrámu neb přjbytku swém na kolenách poklečeti, a s Bohem o spasenj swém rozmlauwati. Pamatugte, že w neběli prostopášnost promodjce oněm na pausšti před teletem tancugjcjm podobni gste, slaužjce tělu swému bugnému a libostem geho.

Protož rovně s nimi obplaty čelejte, hněwu a zahynutí, kbokoli proti wědomí a svědomí přece w těch bugnostech swých stogíte. Komu tato oswědčení k srdci negbau, nechť gest Bohu poručen, Bůh o takowém prvé již ortel wyřkl!

2. Co činiti w neděli a we swátek, než se k službám Božím do chrámu gde.

Přebe wšim toto na pozor mji sluffj, abyš w den předcházející časně ode wšech pracj přeštal, aby takto buše i mysl tjm lépe obpočinuti a w lepšj čerstwosti a způsobilosti wstanauc, nagiti se mohly. Unawjš-li se w sobotu prácemi těla neb mysli, a newyspjš-li se, budeš w neděli při službě Božj nezpůsobilý, malátný, břjmatý i s pohoršením giných. Pro tu příčinu Bůh negen swětiti neděli, ale i připrawowati se k nj poručil, aby den ten gažto swatý Božj den slawně bržán byl. Aníž nabarmě gest, že Bůh při tomto přikázání to slowičko boložil: „Pomni“, abyš den swáteční swétil. Rowně gaž kdoby pán služebnjku deset wěcj k wyřizení poraučege, při gebné z nich řekl: na tu obzwláštně pamatug; zbali tu wěrný sluha, který na wůli pána swého dáwá pozor, při tom gebnom newětšj pilnosti nepřiložj? Protož i Moggjš k libu řekl: Obpočinutí soboty swaté bude zjtra, aby se k nj připrawili. A starobáwnj bylo mezi křesťany nařizenj, že w sobotu wečer časně se na zwon uderilo, a wšicni to slyšjce bjlny zawjrali, giných pracj obkládali, a do shromáždění gbauce moblit-

bami nastawagjci neběli zasněcowali. Ale potom swaté to nařizenj z prawdy wypáchlo, že samým zwoněnjm toto zasněcowánj se obbýwalo.

Co neyranněgi wstaň, poněwadž služba Božj nade wšsecko pilněgšj gest, a žádneho není pána, kterž by lépe a wěrněgi službu platil, než tento. Wstana teby obtud začiti má gebentážbš, aby sobě sám hříšnost a nestatečnost swau připomjnage rozwažowal, na gať swaté mjesto hneb tebgjti má, před nyswětěgšjho Pána obličeg, kterž k srdci patře, wšselikě nečistoty a pokrystjwj nenáwibj. Protož nežli do chrámu geho pŭgdeš, zkaussew a, ohledey sám sebe, gaťž se hřichů ten tŭben dopustil před obličegem geho: wyznáwey se a za odpusttění pros; smiř se s Bohem swým, slibug náprawy, za posilněnj tě i rozhogněnj w úmyslu dobrém pořně žábeg; gaťo i za bar Duchu swatého k užitečnému slowa geho poslauchánj.

Když se tať připrawen do chrámu Božjho ubjráš, a to co neydrjw, abys ani začátku služeb Božjch a slyšsenj slowa Božjho niťby nezameštal, přemýšleg neyprwé, kam a proč gdeš — rozwažug, že gmcnowitě ke btoru a na sŭň Nyswětěgšjho Pána gdeš; a to proto, abys s Njm sŭrže moblitby rozmlouwal a zase geho welebnost w slowu mluwjci slyšel: též geho požehnánj na tělo, dušsi, i wšsecky práce swé celého těhobne přigal. Na cestě pamatug na slowa Dawidowa, a řkej ge: Gaťo gelen řwe po teľutých wobách: tať dušse má taužj po tobě, ó Bože! Žijni dušse

iná Boha žiwého! Ny giž gdu, abyč se uřádal před obličejem Božím, — lepsiť gest w sijných twých den geben, než kde ginbe tisjc. — Woljm sobě u práhu seběti w domě Boha swého, nežli přebýwati w stáncích bezbožníků. We množstwí milosrdenstwí twého wegdu do domu twého: klaněti se budu při chrámu swatém twém — před Swatyní twau — se wšij wážností a uctiwoostí k Tobě.

Řkyž do chrámu wegdeš, rei: Gať hrozné gest místo toto! není giného, gebiné dům Boží, tuť gest brána nebesťá: w prawdě Hospodin gest na místě tomto, u prostřed libu swého. O, gať milé gest obydlí domu twého Hospodine, a místo, kterěž gest přibytkem sláwy twé. Gebné věci žádal gsem, toť wždy hledám, abyč přebýwal w domě Hospodinowě po wšecky dny života swého, a spatřowal okrasu Hospodinowu, a zpytowal w chrámu geho. Prozpěwowati budu Bohu, žalmy zpjwati gměnu Jeho, a plěsati před Njm. Řkyž wolám, wyslyš mne ó Bože, a smilug se nade mnau. Dobrota a milosrdenstwí twé následowati mne budau po wšecky dny života mého, přebýwati budu w domě Hospodinowě na wěky.

Pogednání šesté.

O swěcení a slawení Bohu poswátných dnů.

Gať se časy a s nimi smýšlení a powahy libj změnily! Dřjwe swěcení soboty a od Boha

nařízeného sedmého dne tak se přehrávalo, že se i pochybovalo, zdaliž skutky lásky bližnímu vykonáwati by se směly, a Pán Ježíš viděl nutnou potřebu, toto přepjaté svědomůstkářství fariseů wyvrátiti. Nyní jsme však my křesťané docela jiného smýšlení.

Gestli Pán Ježíš přinucen byl vytýkati fariseům přepjatosti v ohledu tomto, tak gsau nyní hlasatelové slova Božího přinuceni křesťanům říci: Neznáte více dnů svátečních, dotýkáte se lidí s nepochopitelnou lehkotázností; a kde lidé činili přemnoho, činíte v tuze málo.

Tudž tázati se můžeme, gsau-li naše svátky dnové Páně, anebo spíše dnové veselosti, zahálky, roztržitosti, světských radostí a hříchů? Obloha nebeská se zapřihuje nad hanebnostmi lidskými; měděnná gest nad námi; Boha se domolati nemůžeme; všecko jen pro svět, pro Boha nic. Protož slepotau duchovní raněné všeliké tělo lidské nechává Bůh až k poslednímu člověka dnu; kde pozná, gať Bůh ohněm žnatým celý tobě zamilovaný svět i s nábytkem jeho, pro který gsí buď i tělo obětował, tisícerokrátě Bohu svědectví báti gsí odepřel, docela spálj, zničj a v nic obrátj. Ostatně dopauštěgj se zanedbávané dnů svátečních hrubého zanedbání povinnosti nesvětěgšjch, a be-
ra u na se hřích, jenž gest původcem nesčislého zlého. Gde nám tu tedy o to, znou na pamět uvéstí přikázání Boží: Pomni, abyš den

swátecnj swětíl. W tom pogeďnánj ukáže se tohoto přikázánj důležitost a způsob, ale kterého dnů Bohu zasvěcené slawiti máme.

1. Zákon o zachowávání dnů nebělnjch a swátecnjch, genž w cirkewnjch sněmeh tak důrazně nařizen, ob swatých otců s takowým zanjecenjm a řečníckým zápalem ohlассowán a ob bohabogných a horliwých křesťanů přeb časů tak pilně vyplňowán byl, ten zákon, který nás k swěcenj neběl a swátků wjže, gest w gednom stáří s člowěčenstwem, gest to nestarssj a člowěčenstwu newvhodněgssj nařizenj Božj. Wychom toto dokázali, žádných nenalezáme těžkostj.

Ruka Páně w bytosti srdce nasseho napsala zákon, gegž zákonem přirozeným žwauce, w sobě cjtjme, an swědomj nám ho ustawičně w paměť uwádj. Zákon tento, genž žádného tagen neni, zni takto: Odstraň se častěgi od hluku tohoto swěta a bauřicjch wássnj swých, a pozdwihi zraků k nebi, pro které stwořen gsi. — Když pak učinil gsi to, co medle w tobě mluwj rozum? On takto as hlásá: Ano, tam nad hwězdami gest newyšssj neobmezený wěčný duch, genž swět otcowsskau řjbj dobrotau, libem každé ořamženj nowých posřytuge dobrodinj, a ob tworů, gegž k swému oslawenj stwořil, clo wděčnosti, obět srdce, libowůni pobožnosti žádá a přigjmá. Tam nahore sjblj Pán, genž mne k své službě stwořil: a gá bych mu neměl slaužiti? Negen dussi a wlohy gegj, ale i tělo, geho sílu, obratnost a

činnost stvořil on; nemá-li tedy i toto geg welebiti, před ním se křítiti a vším způsobem gemu se klaněti? Bychom ale Hospodinu slaužití, geg že vši síly welebiti byli s to, gest nám poslib a posog ducha, odstranění všech wtrhugjcích a pobožnost rusských prací a zaměstnání, zbavení se světských starostí a přede vším spokogeností srdce zapotřebí; neb gať možná w praubu hlučném tohoto světa, u prostřed starostí zemských s Bohem se obrátí? Menj-liž powinnosti twau wymoliti sobě dny, které bys docela službě Pána všemohaučjho zasvětil, a vzdálim se od lomozu wezdegšších věcí, w poslibu dusse Stvořitele svého welebil, geg obětmi a sliby ctíl, na hubaucnost myslil a swatými žádostmi k němu se powznesl? Menj-li tedy každému w srdce onen zákon wstýpen: Zasvětiž Hospodinu a geho službě dny swáteční, aneb gináš: Pomni, bys den swáteční světil? Hlas tento wnitřnj ožýwal se ode báwna we všech národech, w westterém člowěčenstwu. Neb ohledněme se na dny předešlé, a nenagbeme pod sluncem národu, genž by tať zdiwočilý, tať spustlý byl, aby neměl Bohu swému zasvěcených dnů, kdežto by oběti a swatých slibů nepřinášel? A nemohau-li zde slowa apostola sw. Pawla na swém místě státi, genž bj: Národové nemagjci zákona činí přirozeným pudem, co zákon přikazuje. Ř Řim. 2. — Nebo kd byž pohané, kteříž zákona nemagj, přirozeně činí ty věci, kteréž gsau zákona,

taťowj zákona nemagjce sami sobě zákonem gsau. — O, hanba, pohané a spustljí lidé, wedeni gsauce toliko bludicj přirozeného swětla, poznali prawdu, kterau oswjcené naše stoletj poznati nechce, prawdu totiž, že se magjbnowé swátečnj swětiti!

W třesku hromu kázal Hospodin Israelitům: Pomni, bys den swátečnj swětí! Exod. 20. — Nebylo wšak to nowé přikázanj, byl to zákon, gehožto lid Božj giž dáwno si wážil; musil ale těm nynj tak spustlým a na smyslnosti lpjcjm židům za času Mojžjssowa znova oznámen býti, protož stoji: Pomni, pomni, co giž otcowé ti říkali, pomni, co twůg národ giž dáwno zachowáwal, co se giž ode dáwna stáwalo. Pomni, bys den swátečnj swětí. Totot prawj Pán: Šest dní budeš pracowati, sedmý ale, genž Sabbath gest, nemáš ani ty, ani syn twůg, ani dcera twá, ani služebnjš twůg, ani služebnice twá, ani cizj, genž w městě gsau, pracj se zaneprázdnowati. — A proč to? Mojžjš sám takto odpowjdá: Poněwadž Hospodin, stwořiw zemi, práci tuto w šesti dnech wykonal, sedmý pak požehnal, protož geg swětiti welj nám. Z toho vyplýwá, že toto na hoře Sinai Israelitům dané přikázanj přirozený, nám wštjpený zákon gen potwržuge, a den ustanowuge, w kterýž bychom tuto swatau powinnost vyplňowati měli. Gať starý, gať welebný, gať swatý gest zákon tento?

Cirkwi teby, gafo gest nasse katolicá, která žádneho nemagje záměru mimo to, by wůlt Páně a rozkaz geho hlásala, poctu geho zwýšrowala, co wznesseněgšsijho mohlo býti nad to, by zplňowánj přikázánj tohoto se wšsij silau na srdce wkládala? Zbytečné a ne na místě by bylo, utwáďeti zde wšsedka gegj nařizenj, gimižto audy swé f swěcenj swátků přidržowala; gelikož obsahu gegich i w katechismu obecném nagiti lze, toliko to budiž podobotknuto: že sami apóstolowé, gať se toho w knize o skutečj gegich gednagjci dočteš, swěcenj soboty, kteráž byla u židů dnem swátečnjm, na neděli obložili, by synowé milosti ob zawržených synů Abrahamových se rozeznawali, a při tom také by se památka udržela newětšsich dobrodinj, kterýchž nám dobrota nebes práwě w neděli uděliti ráčila. Neb w neděli to bylo, an Ježíš nad smrtj a báblem swjtzjw slawně z mrtwých wstal; w neděli to bylo, an Duch prawdy na zemi wstaupiw, umlwy Kristowy pōtwrbil.

2. Prwnj aučel swátků a neděl gest ošlawenj Boha, toť přčina, proč Bůh nařjbil neděli swětiti. Swětiti ale den něgaký, což gest meble giného než Bohu slaužiti? Protož den tento také w knihách Mogžšsowých a Zgwenj sw. Jana den Páně sluge. Segdau se ale o dnech Bohu zaswěcených dvě přikázánj, ono ob Mogžšse proslowené přirozené: Pomni, abyš den swátečnj swěttil, a druhé ono cirkwnj: W neděli a swátcič mšsi swatau

slyšeti. Cirkwe stanowiwšši zákon tento, ničby aumysl miji nemohla, dřewněgšši zákon Boží zrušiti, a tak každemu křesťanu určila, by mimo giných nábožných skutků přede wšim mši swatau pobožně slyšel. Z toho vyplývá, že nepostačuje, aby snad někdo malau půl hodinku w chrámu Páně při neyswětěgšši oběti pobyl, neb zřegmě psáno: Pomni, abyš den swátečnj swétil. Den tedy, ne půl hodiny, ne hodinu aneb dvě: ale celý den.

Na omylu welkém gsau tedy nyněgšši křesťané, gessťo se domniwagj, že zákon vyplnili, řdyž w den nedělnj mši swatau slyšeli, potom wšak pracem swým neb dořonce prostopáššnostem swětšým se oddali; vyplniliť sice gaťž takž zákon cirkwe, zanebbali ale a porušili zákon staršši a wyššši, zákon Boží! A wšak snad namjtne gegen neb druhý: Což máme tedy celý den se modliti? O nikoli, tohot ob slaběho čłowěka Bůh nežádá; wždyť i mnoho giných gest způsobů, kterak den swátečnj swétiti lze. Neb mimo hlawnj aučel, totiž modlitbu, má neděle a zasměcený swátek i ten zwlášštnj, abychom ob práce sobě poobpočinauce, nowých sil nabyli, se zotawili a wyrazili, protož také ctné a mjrné obweselenj času nedělnjho se nezapowjba. Nechtěgmež ale obmezowati toto obweselenj toliko na tělo, nehleděmye wyhrabně takowých zábaw, gimíž tělu se howj, dusse ale lačnj a hyne; nýbrž poněwadž práwě celý týhoden pro tělo pracugeme, neděli dušši zasměťme. Dusse wšak žiwj se

hlawně uvažowánjm wěcj nadpozemstých, rozgjmánjm skutků Božjch. Protož, gačo giž Bůh wssemohaucj wsse stwořenj gessťe gebnau přehlédnuw za dobré ge uznal, rozgjmeymež my zázraťy geho wssemohaucnosti a lásky, řkauce s Dawidem: Dbbey se, dusse má, pokogi, neb Hospodin dobré učinil tobě — wsse co žde stwořil k blahu twému.

Gať krásné, gať nádherné wsse stwořil gš, Hospodine, Bože můg! nebesa wyprawugj sláwu Božj, a nebestá tělesa gsau skutky ruky Twé. Od wěčnosti až k okamženj mého stwořenj nebyl gsem ničjm, a w temné nicošti byl bych zaničnul, kdyby Twé pokynutj, o Wssemohaucj, mne w žiwot nebylo powolalo. Ty dobroto nesmírná stwořil gš mne, stwořil co twora rozumného, co budaucjho obywatela nebes, a od této hodiny obšypáwáš mne hogně dary swými. Dusse má nesmrtelná gest bech Twüg. Tys mi ubělil zbraťw, wloh dussownjch, sily tělesné, a wsse což mám, od Tebe mám. Tys ten předobrotiwý dárcce, genž potrawau, nápojem, oběwem — krátce wššjm, čeho potřebugi, zaopatřugeš, Tys ten dobrodinec, genž slunci, aby mi swjtilo a mne ohřjwalo, zemi, aby mne plobem swým žiwila, noci, aby mi pokoge a obpočinutj poskytla, weliti ráčil. Tys mne dnem i nocj z tolika nebezpečenstwj wyswobodil, a takě i na budaucj čas, gačož pewně daufám, chrániti budeš. Nesčjslná gsau dobrodinj Twá, lažbým dnem ge rozmnožugeš. Celý týhoden, tolikerými pracemi

zaměstknán nebyl jsem s to, abych Tobě, Bože nedobrotivěgšj! děkował, gať toho dobrodinj Twa zasluhuğj; pročej w tento Tobě zasvěcený den rač přigmauti obět wděčnosti mé. Chwal tedy buſſe má Hospodina, a wiſſe, což we mně geſt, zwelebug Geho ſwaté gměno, chwal Hospodina a nezapomeň na dobrodinj Geho.

Hle, tjmto neb podobným způsobem mohl by křesťan w den nedělnj neb ſwátečnj myſl ſwau k Bohu pozdwihnauti, giž rozgjmánjm wiſſemohačnosti a dobroty Božj, giž welebenjm geho ſwaté prozřetelnosti, giž zaſ wraucjm důčiněnjm za přigatá dobrodinj.

Pravý křesťan nebude ale toliko rozvažowati dobrodinj božſká na čas trwagjcj, geho wděčné ſrdce roznjtj ſe tjm wjce w rozpomenutj na miloſti nadpřirozené. Rozpomenet ſe na miloſt, kterau powolán geſt k pravé ſamoſpaſitelné wjře, kteréžto miloſti milliony giných, třeba lepſſjch nad něho libj prázdni gſau; buďet obdivowati ſpaſitelné proſtředky, gichžto Ježíſ ſwau neſſwětěgſſj křwj wydobyl nám; a ſwatým úžasem žtrne nad láſkau, kteráž způsobila wykaupenj buſſe neſmrtelné, poznáwage z toho cenu gegj a welikoſt láſky Wykupitele ſwého. Slze z řjbla láſky wſtaupj mu do očí, a s celým ſrdcem počne milowati toho, genž z láſky k němu pněl na dřewě kříže. S obrátj zraků ſwých k nebeſům, pohledne k té řjſſi, genž ob wděčnosti proň uchystána, a po které taužj a práhne buſſe geho. Takowými-li wěcmi zanášeti ſe bude, gať rychle ubjhati budau hodiny?

Pamatowam takto na Boha obrátj dobrý křesťan žetel k bušši své, aby se se spasením gegim neminul. Judas Machabegský potřebu nepřátelské mogyto prawil: Hle, zahánáni gsau nepřátelé naši, pogdmež, bychom chrám očistili a obnovili. Tak mluvj i křesťan w den Bohu zasvěcený. S pomocj Nejvyššího prožil gsam týchoden tento, ušel mnohého nebezpečnstwj, gež mi nepřitel chystal, a mám teď čas, swatyni Božskau, genž w srdci mém gest, wčistiti. Hle, zahánáni gsau nepřátelé naši! Dčistluge tedy svědomj své swátostj pokánj, a posiluge se nejsvětěgšj swátostj oltářnj, nejsvětěgšjm tělem Ježíše Krista, k bogi proti hříchům, rozvažuge, gať wše we světě gen holé nic.gest proti wěčnosti, hleď, by powinnosti své lépe seznal; protož čte dobré knihy, poslauchá kázanj neb křesťanské cwičenj, a rmautj se nad omylem a žpogdlostj těch, genž z Boha negsauce, slowo Boží neslyšj, swau wáhamost a wlažnost tjm wpmławagjce, že žádným cirkewnjm přikázanjm k slyšenj kázanj wázáni negsau. On ale prawj: Prawda, cirkew mi gen mšši sw. přjtomnu býti káže; w ewangélium ale uzwjrá i kázanj. Ale negen náboženstwj, ba i přirozený zákon mne wjže, abych takowých wědomostj sobě žjstal, gichž k dosáženj wěcného spasenj zapotřebj; a protož těmi cistami kráčetj mi gest, gimž nejsnadněgi k tomuto cjlj dogjti mi lže, z nichž opět poslauchánj kázanj gest cesta

neprorněgšj a nevěstěgšj. Ne dosti na tom, že kázanj slyšel, odpolednjho a večernjho času nad to tak užjwá, že wšse, co slyšel, na sebe obracuge a za prawidla swatá sobě objrá, dle kterých se budaucně řjdití chce. Mimo to prohljďne w myšlěnkách gessťe celý předešlý týden, uwážuge co měl činiti, čeho se warowati, uwáděge sobě w pamět wšsechny příležitosti, kterých použiti a kterých se wstřjhati měl. Wida pať proviněnj swé a zlé užjwánj času předešlého, obrací se k Bohu řka: Wšseho toho, čím gsem se předešlý týhoden prohřěsil, alespon budaucně wstřjhati se chci, k čemuž ale wždy, Hospodine, Ty mi nápomocen buď.

Slaužim takto Bohu, Pánu swému, datw gemu, což geho gest, a sobě co powinnost káže, gessťe něco zbýwá, aby totiž nezapomněl na bližnjho swého. Popřál-li gemu Otec nebeský radostj otcowských, tuť gich w neběli w nejwššjím stupni pocituge. Žádný hlomoz práce neodcizuge geg robině geho, sedě mezi swými djetkami, pátrá po wzdělánj náboženském zrozců swých, poučuge, waruge, a tak alespon jeden den o gegich lepšj díl, o dušsi se stará. Mimo to čekagj naň nemocnj na lůžkách swých, očekáwagjce útěchy, nuznj hledj naň doprošugjce se pomoci, a utlačowanj wzbychagj po něm, aby setřel slzu s twáří gegich. — Tot ten lěť pro blauhau chwjli času nedělnjho, gehož použiti mohau wšickni, gessťo, gať sami prawj, newědj, kam s časem se pojti.

Pozorugi-li wšak děle a staumawěgi život nedělnj mnohých křestanů nyněgšjch, tuť s Isaiá-

sem zvolati mi gest: Neobětujte již více oběti nadarmo, než gest marnost bez polepsšení srdce a napravení života. Nowoměsíců vašich i slavnosti vašich nenávidím srdečně, gsau mi břemenem. A když rozprostíráte ruce vaše modlitce se, skrývám oči své před vámi, a když množíte modlitbu, nevyšlýchám vás: Napravte se, přestaňte zle činiti. — O jakém způsobu zneuctování neběle ale bříwe mluvíti mám? Mám horliti proti těm, než mamoně slaužice pro zisk mrzký práce nedowolené konají; aneb horliti mám proti těm, gežto den tento Bohu zasvěcený poble zahálčivosti radostem světlým a prostopášností zasvěcují; gimžto již přebídné gen gednu mši swatau w tento den slyšeti; aneb mám brogiti proti bezbožnosti oněch, kterjžto je dne Páně den hřichu činí? Ach, gať mnoho nestastnjků gest, než negsauce spokogeni s tím, že celý týden hřešili, Bohu se rauhali neb geg zapjrali, dusši ubohau wždy více a více peklu a geho strassným mocností obprobátwali, w neběli za aučel sobě klabau, Ježíše zapjrali, hřích k hřichům přidáwati, a náboženstwí zneuctiwati? — O, snab lépe bude, když wšeliké to zneuctiwání dne swátečního zastřu rausstau, toliko připomenu wýstražný hlas Hospodinů, gať geg zaznamenal Isaiáš, bohumilý prorok, gať swrchu stogj: Slavnosti vašich nemohu trpěti, nepravé gsau swátky vaše, srdečně gich nenávidím. A když

zbowiňte ruce wasse modlitby se, strý-
wám oči swé před wámi: a když mno-
žíte modlitbu, newyslýchám was.

Pogednutí sedmé.

Co o swěcení neběl a swátků gestě katoli-
cký křesťan wěděti, a že s nábožností a swě-
domitostí ge swětiti má.

W druhé knize Machabegské 15. nalezá se
příběh paměti a powážení hodný. Nýkánor, vůdce
wogsta syrského, wtrhnuw do Judstwa, počínal
sobě jako člověk newysněgšší, jako tupitel Boha
a zákonů geho, mnoho w den sobotní tropil, a
den službě Boží zasvěcený wssemožně zlehčowal.
Napomenut gsa od několika bohabogných mužů,
aby den swáteční w uctivosti měl, w pýše swé
tím hůře Bohu a geho swatému dni se rauhal.
Ale trest Boží šel w zápětí; nebo brzo na to po-
ražen w bitwě padl s třiceti a pěti tisíci swého
wogsta, hlawa a ruce mu usekány, gazyl z úst
wyržen a na drobno rozřezaný ptákům za pokrm
hozen; hlawa i ruce powěšeny na kůl pro potu-
pu obecnu. Takowý trest utrpěl tupic a utrhač
Boha a dne gemu zasvěceného. Swaté písmo
takto se wygadruge: Nýkánor gakž zwěděl, že
Judas se swými gest w kragině Samarišské, zamys-
slil, kdyžby se židé pro den swáteční newíce byli
ubezpečili, wšš silau na ně wraziti a w den so-
botní bitwu swěsti. Když pak židé ti, kteržž bez-
děť s ním táhnauti musili, prawili: Ne tak zu-
řiwě a ufrutně čiň, nikoli tak diwoce, wytekle a

ufrutně gich nehub, ale uděl cti dni swátečnjmu, sláwy tomu dni, kterýž počtěn gest swatostj ob toho, genž wssedko spatruje: tedy ten neschastný bjbnyj a neschetnyj otázal se, gestliž na nebi ten mocný, kterýž přikázal swětiti den sobotnj? A když oni odpowěděli: Gest ten Pán žiwý na nebi mocný, kterýž přikázal swětiti den sobotnj. Tedy on dj: J gá také mocný gsem, gá gsem druhý mocný na zemi, kterýž poraučjm wzjti zbrog a králowstau potřebu wykonati. Ale nedowědł toho, aby neschetnau wůli swau byl mohl wykonati. Judas Machabegstý wytáhl proti němu, porazil ho tak, že Nysánor pabl se wssjm oběnjm. Tedy rozkázal Judas Nysánorowu hlavu a ruku s ramenem utatau do Jerusalema přinesti. A když přissel tam, swolaw spoluměšťany i kněžj i oltaři, powolal i těch, kterjž byli na hradě. A ukázaw jim hlavu Nysánorowu i ruku neschetnau, kterauž wztáhna proti domu swatému wssemohaucjho Boha, welice se honosil. Gabyť také bezbožného Nysánora wyřezaw, rozkázal geg pokusjch'ptákům přebhobiti: ruku pak possetilého proti chrámu powěsiti. Hlawu pak Nysánorowu powěsil nychwěš na hradě, aby byla zgemným wssječným a žřetědným znamenjm pomoci Božj.

1. Dlužno nám wěděti, že hned w zákonu přirozeném, z počátku stwořenj swěta a člověka, Bůh sobě ze sedmi wywolil den, a tento za poswátný držeti nařjbil gestě brjwe, nežli zwláštňj o tom wybal přikázanj. Neb tak psáno w knize Genesis 2.: Požehnal Bůh dni se-

dmému, a posvětil geg; gelikož den tento ušál ob wšseliké práce swé, kterauž stwořil. Smysl gest tento: Den onen sedmý, w němž odpočíwal, učinil sobě Pán swatým a zasvěceným, a chtěl, by zvláště ctěn byl ob Abama a staupenců geho swatým počogem a wzýwáním, zvláště wšsať upamatowáním na stwoření swé a wšseho swěta, genž tento den skončeno bylo. Neb to znamenagi slova: Gelikož ušál obe wšsji práce swé. Bylť tedy den sedmý Bohu zasvěcený ob počátku swěta obe wšsedř, genž známost o Bohu měli, ač málo gich bylo, poněwadž během času zneužíváním a zapomnutím se nezachowával. Ale i pohané, wezeni gsauce gen swětlem přirozeným, uznawali potřebu dnů swátečnjch, a slawili ge dle swého způsobu. Byli též pohané, genž za to měli, že by se křesťanům bowoliti mělo, bny swátečnj slawiti.

2. W starém zákoně, w němžto Bůh wůli swau libstwu zvláštěnjmi příkázanjmi zgewil, poručil gim welmi den sedmý, gafožto den i swěcenj ustanowený, a přestupky těžkými tresty, ba i smrti káral. Tak totiž mluwj w knize Exodus 31.: Wize, abyšte soboty mé ostřjhalí: nebo ona znamenjm gest mezi mnau a wámi w nárobech wassich, mého s wámi spogenj po wšsedř čas; abyšte potom znamenj znali, že gá Hospodin, genž poswęcugi wás sobě, genž ze wšsedř národů i zvláštěnj službě swé oddělil gsam wás. Ostřjhejte soboty mé,

nebo swatá gest wám; lbožby gi po-
stwrnil, zrušil, smrtj umře; lbož by děl-
lal w nj bjlo, zahyne duše geho z pro-
středku libu swého. Gest dnj dělati bu-
dete bjlo: w den sedmý sobota gest,
obpočinutj swaté ke cti Hospodina:
každý, lbož by dělal bjlo w den ten, umře.

Hleďmež, gať přjsná gest hrozba w přikázanj
tomto o swěcenj dne sobotního. Aby wšak gať ži-
bé tať libé wěků budaucjch nemyslili, že Bůh w
trestu tomto sljbeném tať hrozně sobě počjnati
nebude, ukázal brzy strassliwým příkladem. Neb
lbož gsau spatřili žibé člověka w den sobotnj
dřiwj sbjratj, chytiwše před Možžisse a Arona
uwebli geg, a tito newěběwše, žeby smrtj potre-
stán býti měl pro tať malé prowiněnj, a sice
gakau smrtj, uwěznili geg. Tu prawil Bůh:
Smrtj ať umře člověk ten, ať ukame-
nuge geg wšeděn zástup w ně za stany.
Numer. 15. — Chťel zagisté proto Hospodin
hned z počátku trestati tať přjsně přestupnjša, by
strachu nahnal budaucjm, aby hrjchu toho se tať
snadno nedopauštěli. A nyněgšj křesťané zneuctu-
gj den tento ne z malicherné genom, ba z žádne
přjčiny, gen pro lafomost a žisku bychtiwost, ne-
ohljžegjce se na tresty, kterými ge Bůh buďto w
swětě tomto neb budaucjm nawštjwiti může.

3. W nowém zákoně, w zákoně to mi-
losti, přesslé swěcenj dne sobotního na den ne-
bělnj, tať abychom den tento w tať, w gať
gen možné wážnosti a uctiwosti měli. Neb tať

nařbílí swatj apóstolowé, gať swěběj swatý Augustin, řka: „Geliťož něgať bjl času býti musj, w němžto se wěci Božské ctjti magj, a úctu Bohu patřjej wzbáwati gest, wýwolili apóstolowé co nēplēpe ze sedmi dnj ten, kterýž prwnj gest, a který dnem Páně nazwali.“ Příčina gest, proto že w den tento, totiž w prwnj týžobnu Ducha swatého apóstolům a giným wěřejm seřlal. Skut. Ap. 2. — Protož právem se někteřj domýřlegj, že řbo hřěřj w den nebělnj, a geg takto zneuctuge, hřěřj proti Bohu Otci, gehožto wšemohaucnostj swět stwořen gest; proti Bohu Synu, gehožto narozenjm a z mrtwých wřánjm spasen gest; proti Duchu swatému, genž w den tento na swět a na lidi poslán gest; a tať newběčnýmj se proukazugj proti wšemohaucnosti Otce — maubrosti Syna — dobrotě Ducha swatého; newběčnýmj proti Stwořiteli Bohu — Spasiteli našemu Ježřř Kristu Pánu — Potěřřiteli Duchu swatému. Winnýmj wřřať se učiniwřse toliko newběčnostj — nemáme-li se báti trestu Božjho?

A třeba za našřřch řasů nic takowěho se nestáwalo, nicméně se báti musjme trestu Božjho, by netrestal nás buď o hñěm, neb zimou, neb nemocj, w ognau, neb čjm giným, by netrestal buď nás, buď giných pro nás. A ať netrestá-li žbe, bude trestati gistě tam tjm būrazněgi, neb sám mluwj řřze Ezechiele proroka 20.: Soboty mé posřřwřnili náramně, proto řekl gřem, že wylegi prchliwost swau na ně

na pouští, a zahladím ge docela. —
Střežme se teby, by prchliwost tato na nás nepřišla.

Neposlávejtež se i wy otcowé robin za hříchů
prázdné a trestu prosté, řbyž na wáš rozkaz služe-
bnictwo wasse s dobýtkem, neb bez něho pracuge
w den nedělnj, do mlýna neb na trh, neb s pitwem
gebe, neb w djlně, we fabrice, poněwadž to wsse Bůh
zapowěděl, gať ućkap. 20. Ex.: „Šest dnj mŭ-
žeš, smjš pracowati, a dělati wšedá
bjla swá. Sedmého pak dne sobota, od-
počinutj ke cti Hospodina Bcha twého
gest. Nebudeš dělati žádného bjla w
něm, ty i syn twůg, i dcera twá, slu-
žebnjš twůg, i bēwka twá, howado twé,
i přjchozj, kterýž bydlj mezi wámi. —
Wšednyžde wypočítal Bůh, by někdo se lstj se
wymlouti a wymlouti nemohl.

Wšak gestli gaťau pracj se zprzňj den swá-
tečnj, zagistě nehyjce hřichem se to stává; neb
řbyž skuteť gebnať domolený neběli zhanobuge,
tjm wjce gi musj zhanobowati hřich ni řby ne-
domolený. A toť držjm za přjčinu wšj bjby za
bnů našich, poněwadž hřichy wšeho druhu,
rozpuštilost, necudnost, opilstwj, nočnj schůžky
mládeže, w den swátečnj nehyjce se páchagj.

A toť potřebj wěděti wšsem, toť chce Bůh, aby
od wáš zachowáwáno bylo. Toť gest wěc wasse, pa-
matowati wšedny a skutkem zachowáwati. Zane-
dbáte-li neb zapomenete-li poučení toto, a ginať-li
činiti budete, a dny Božj zlehčowati, bude se
wám moci přebhobiti, což prawili židé: „Nenj

tento člověk ob Boha, kterýž soboty neostřihá." Jan 9. —

Katolický křesťan má s welkau nábožnosti a svědomitosti neděle a zasvěcené svátky slawiti a světiti.

W druhé knize Ezdrášowě kap. 13. se dočítáme, že kníže židovský Nehemiáš, wida w den Bohu zasvěcený lid we winicích pracowati, břemena nositi, wěci probagné do města wlékati a tržiti, welmi se diwil nad tauto buď newědomosti lidu, neb nad drzosti gegich w přestupování dnů swátečních: protož wšechny takowé wěci zapowěděl, a brány města uzavřiti kázal, po celý den zasvěcený, hroze, že nepřestanau-li zneuctowati dnů takowých, přísně gich trestati bude; čímž lid zastrassen ob toho upustil. —

„W těch dnech, prawj Nehemiáš, widěl gsem w Judstvu, ani tlacj wjno presem w sobou, nosj snopy w hromady a naflábaj ge na osly, tež wjno a hrozny a fity, i wšeliké břemeno, i giné takowé wěci, a wnášsegj do Jerusalema w den sobotnj. J oswědčowal gsem, aby w ten den, w kterýž slusj probátwati, probátwali. — Domlawal gsem gim gednoho času, když práwě w den sobotnj probátwali potrawu. Tež i Tyrstj osabili se w Jerusalemě, wnášsegjce ryby i wšeligaké wěci probagné: a probátwali w sobotu obywatelům Judským w Jerusalemě. A protož domlawal gsem přebněgšjim Judským, a řekl gsem gim:

Gafá to wěc zlá, gafá neprawost, kterauž wy činjete, a possťwřnugete dne sobotnjho? Zbali téhož nečinili otcowé nassi; protož přivedl Bůh náš na náš wsseliké toto zlé i na toto město? A wy přidáwáte hněwivosti Božj na Israele, ruffice sobotu. Stalo se pak, řdyž obpočinuly — w stjnu byly, řdyž se chýlilo k večeru, a slunce giž nespjtilo na brány Jerusalemské přede dnem sobotujm, rozkázal gsem zawřiti brány, a rozkázal gsem, aby gich neotwřrali až po sobotě: k tomu i ze služebnjků swých některé postavil gsem u bran, aby žádný newnással gafého břemena w den sobotuj."

Židé totiž z garma Babylonského zagetj teprw propusttění, buď přikázanj Božjho newědomj, neb pro blahe s pohany obcowánj zkaženj, zneuctowali dnů Bohu zaswěcených, nepomýsslegjce, žeby to byl hřjch gafý. Pozorugjce doby nyněgssj nenalezáme malý počet židům podobných, gessťto buď z hrubé newědomosti, neb lehčlowěrnosti, neb wedeni gsauce zlými příklady, a bowolenjm wrchnostj nemagj to za hřjch, nositi a woziti břemena, mljti, tržiti a giné služebné skutky w den Božj činiti. Ale řžby gen geben byl ten Nehemiáš, muž, řterý mocným gsa před lidem, zneuctowánj a wssedněnj dnů swátecnjch zamezowal, an lid řněžj giž nespssj a napominánj gegich si newssjmá. Slysšeli gsme, že reptali řari-seowé, poněwadž Pán Ježjś w den sobotuj byl uzdrawil nemocné, ač gen slowem beze wssj práce; slysšjme též, gať newěrnj židé sobot swých

zachowávali a geště zachowáwagj; widjme ale též, gač křesťané dne Bohu zasvěcené zneuctugj a posstwrňugj. Naproti tomu wizme, proč svědomitě a proč nábožně se magj dne svěatečnj swětiti.

Prwnj přčina gest přikázanj samého Boha a sice přikázanj přjsné. Gotwa gafau wěc tač přjsně a tač mnohonásobně přikázal, gačo swěcenj dne sedmého. Tač prawj kniha Erodus 20. w třetjm z přikázanj Božjch: Pomni, abyš den swátečnj swětíl. A w kapitole 31. Erodus prawj Bůh: Wizte, abyšte soboty mé ostřjhalí. Pamatugte soboty mé, prawj Bůh wšslowně, gehož ge a býti má sobota; neberte mně gi — nechte gi Bohu — dalť wám šest dnj; wezmete-li gi Bohu — wezme wám i co by wám byl dal w šesti dnech. Takowá slowa opafuge w pjsmu swatém často, aby wyrozumjwali lidé, že přjsně to nařizuge, a že teby gim poslauchati gest. A newidjme-li s gafau bedliwostj zachowáwagj mnozj lidé rozkazj pánu swých? Lidšě přikázanj teby zachowáwagj, a přikázanj Božjch neměli by zachowáwati? Sebastian Münster wyprawuge w čtwté knize kosmografie své: „že Turci až k hlupstwji poslauchagj pánu swých, neb wrhagj se do řek hlubokých a bystrých, přechážegj horv příkré; na rozkaz rowinau i pahrbky řjtj se, nepamatugje na žiwot ale na poručenj, w bděnj a hladu gsauce welmi snášsenliwj.“ Uměgj teby diwo-

chowé tito wšedny rozkazy pánu swých wykonáwati : ale křesťan neumí wykonáwati rozkazy zákona Božího !?

Druhá příčina nás k nábožnému svěcení dnů Božích nabádájcí jsou nesmírné užítky, kterých slíbil Pán světitelům dnů svátečních, a tyto jsou duchovní a časné.

Duchovní užítky. Gelikoz člověk, ustanu obo vši služebné práce, šed do kostela, a slyšew zde slovo Boží a mši swatou, aučastným se stane neskončené ceny gegi a welikého Božího požehnání. Pať přítomen jsou modlitbě tak mnoho nábožných věřících, stane se nápodobně i gi aučastným; také jeho prosby, přání a potřeby angelé swatí přijmaji a před trůn Božské Majestátnosti donášejí. Konečně se mu poskytuje příležitost w prospjwání w dobrém a w naprawení života. Swatý Antonín Egyptský, syn wznessených rodičů, přigba do kostela a slyše slova : Chceš-li dokonalým býti, gi a probev wšedko, co máš — statek swůg — rozbev chubým, a budeš mji poklad w nebi. Mat. 19. — gakoby k sobě řečená považowal, a že Kristu tak slaužiti má, sobě pomysli. Probow tedy statky, peníze chubým dal.

Druhý užitek gest časný, kterého dosáhnu oni, genž den swáteční nábožně světí a zachowáwaji; neb Bůh se o ně stará, o gegich život, hospodářstwí a giné k životu potřebné věci pěti weba. Prawdiwoť gest zagisté zaslíbení jeho : Hleděte přede všim králowstwí Božího a

spravedlnosti geho : a toto wšse bude wám přibáno. Mat. 6. — Tento slib swůg brzy vyplnil nasytiv posluchačů swých, ani lačnili, zahrácně rozmnoženými chléby. Tak stará se Bůh wždycky o ty, genž počtu geho wyhledáwagj, neb sljbil to giž dřjwe w knize Levitikus 26., řka : „Ostříhejte sobot mých; gá gsem Hospodin Bůh wáš. Budete-li živi podle přikázanj mých, a poručenj mých ostříhati a činiti ge, dám wám desťtě časů swých, a země wydá aurobu swau, a stromowé plnj budau owoce. Mlácenj obilj postihne wjna sbjránj, a wjna sbjránj postihne setj: a budete gísti chléb swůg bo sytosti, a bez strachu, bezpečně bybleti budete w zemi swé. Dám pokoj w končinách wassich: budete spáti, a nebude, kdo by wás přeběsil. Vyplenjm zlá zwjřata, a meč nepřátelský, wogna neprogde fragů wassich.“ To wšse přisljbil Bůh židům, budau-li přikázanj geho ostříhati, a dny swátečnj swětiti a zachowáwati. — Udělil by toho wšseho i nám křesťanům, kdybychom po cestách geho přikázanj kráčeli a dny Páně swětili.

Třetj přjčina powzbuzugjci k uctivosti dnů Bohu zaswěcených gsau tresty buďto časné nebo wěčné, genž očekáwagj přestupníky. Neb gestliže w starém zákoně trestal Bůh člowěka, an maličko dřjwj sbjral, by zatopil na ohništi swém, a gať se ždá, nebyl tento žid, nébrž pohan, zákon

ten buď málo buď docela neznajíci, Numer. 15., tím více třeště se vy, křesťané, před tresty, kterážto zneuctugete dnů swátečních. Trestalť zagiště Bůh w starém zákoně mnohokrát a rozličně, aby potomci se střezili před hříchem tímto.

Poněwadž ale zřídka přestupující dnů Páně veřejně trestáni býwají, ať tím více hrozí se trestu, jenž na ně čeká w životě budoucím. Neb snad se oddaluge s gegich trestem časným, by tím krutějši byl věčný. Rozvažme tedy toho: Gestli již welký gesti trest mjiť ruku suchau s nevwětšji bolestí, býti slepým, chromým, hluchým neb ginář zmrzačeným, čím těžšji bude trest budoucí? Žádný nechtějš tedy dnů swátečních zneuctowati, an trest buď w tomto neb w onom swětě gisti žádného nemine.

Pogednání osmé.

I. Co není dovoleno, aniž sluší katolickému křesťanu w den Bohu zaswěcený, II. a co mu naproti tomu weleno.

I. Gestli již lidé upadli w powěru z ohledu zachowávání dní Božích, pohrauzili se křesťané w mnohem horšji a Bohu nemilejšji zneužívání. W skutku stáwá takových, gežto řbýby malickost opominuli, za welký to sobě poslábagi hřích; ale těžké práce, wožatagstwj (formanění), zanebbání služeb Božích, pitky, opilstwí a tance za hřích nemají, ať to wšse již při swětle přirozeném těžké a nebezpečné se býti zdá. Protož

hlejme křivé náhledy opraviti tím, že ukážeme, co se nesluší w den Bohu posvěcený činiti.

1. Nesluší a bez hříchů provozovati se nemůže wozatagstwj wúbec; wožení do mlýnů, na trhy wúročnj, do frámů pro zísť a peníze, což wšše ale za našich časů za hřích se již nepovažuje, ač se to koná s celau rodinou, dobytlem, pracj a unawenjm. Neb když sám Bůh prawj: „Nečinjž w den tento žádně práce ani ty, ani syn twůg i dcera twá, služebnj twůg, bůwka twá, howado twé, i přichozj, kterýž bydlj mezi wámi.“ Erod. 20., gať gest možná, aby křesťanstwj wozatagowé, mlýnáři, hospodstwj, tržnjci, garmarečnjci a gim podobnj wožení swěho obilj, maufy, žbožj, piwa, s dwěma, s čtyřmi koňmi a s rodinou neměli za hřích? A to tím wjce, an to nečinj z nauze, ale z lafomstwj a zisťu bychtivosti? A když se gindy nedowolilo židům giti w sobotu přes tisjc froků, gať wyswjtá ze Skut. Ap. 1., gať mohau křesťané za dowolené považowati negen chození, ale i těžké nosenj, wožení s dobytlem a se služebnjky za dnů zasvěcených často kolik mil. Powaž to každý zdra- wým rozumem, budau-li moci z toho aučty flásti? Hledtež, wy zisťulapači, by se nestalo wám gaťo oněm pozwaným k hostině w Ewangelium sw. Lukáše kap. 14, z nichž se prwnj wymlauwal, že kaupil dwůr, a že musj ho zhljdnauti; druhý, že kaupil patero spřeženj wolů, a že ge musj zkusiti; a těmito pozemšťými wěcmi zaneprázdněni

zanedbali hostinu, učinivše se nehodnými gj a neschopnými, by kdy wíce připuštěni byli, neb pravil král: Pravím wám, že níhdo z těch, genž pozváni byli, neokusj večere mé. Tak se stane i těm, kteří pro obchod, mlhny, žistú hledánj a wozatagstwj dny zasvěcené zewšedňugj, a k večerem a swatbám Božským, gežto se w chrámjch na tagemný způsob konagj, nepřicházegjce, službu Božj zanedbáwagj, a nehodnými se činj swatby nebeské, kterau bude slawiti Pán s wywolensými swými po wšechny časy.

2. Nesluffj a bez hřjchu wykonati se nedá wšeliká práce ob řemeslnjčkú w den tento konaná. Wěztež tedy řemeslnjci, že hřjch to gest buď pracowati, buď započaté práce w den swáteční dokonáwati, ať gest to před službami Božjmi, neb odpoledne, neb w kteraukoliw hodinu, wěztež že Bůh přestupce zákona swého trestati bude. Chwálw hodné bylo nařizenj w Skotšku dle Hektora Boetia: Uzawřeno gest před časy w Skotšku ob shromážděnj, aby giž sobota ob dwanaćté hodiny w poledne zasvěcena byla, a aby žádný wšednjch prácj nekonal, k čemuž se znamenj zwonem dalo: pak se wěnowal čas wěcem swatým; šlo se na kázanj, požehnánj, a slawnost trwala až do pondělka. Přestupitelowé byli přjsně trestáni. Poněwadž ale auřady nad takowými wýstupky nebdj, u jatwinilce netrestagj, ge se co obáwati, by nebděl Bůh a netrestal ranau něgafau negen winné, ale pro winné i newinné. Potre-

stali gsau swatj mučedlnjci Thebegstj zlatnjša gisteho, genž w den nebělnj, an wššični do kostela oběšli, doma zůstal w swém uměnj pracuge, popadše a wybiriwše a wypoličkowawše geg. Tjm ale swatj mučedlnjci milosrdenstwj proukázali mu, an zachowán byw, o spasitelné prosil gméno a křestanem se stal. To wyprawuge sw. Eucharis Lvonstj.

3. Nenj dowoleno w den zasvěcený, sotwa že msse swatá se obbyla, oddati se pitj; na něžto byli někteřj tať přimwpli, že giž z rána přeb službami Božjmi počnagj, až do večera neb do druhého dne pokračugj, gaťoby dnowé tito k tomu určení byli. Wěztež wššat pigáci wy, že taťowé gednánj gest nesuslné a hřislné. Nad to obyčegně se Bůh ginýmj spůsobw urážj, buď že se gazwť na uzbě nebržj, nýbrž k pomlúwám, na cti utrhanj, a bezprávj giných se mu powoluge, neb i tať wábě, nadawšám a oplzhlým řečem, a mimo to se wššedny bjdně wybělané penjze promrhagj.

Neměgtež se wššat i wy, h o s p o d š t j a š l e p n j c i, za prázdne hřichů těch, kteřj se w křčmách wassich pášj; gšet aučastnjci gegich, zwláště těch, genž za noci se činj; neb w noci se magj hospody uzavřiti, čjmž i hřichu brána se uzavřne.

4. Nesuslj se a hřich gest, užjwati dnů swátečnjch k o k r á š l e n j t ě l a, k t e r ý m ž b y g s i o č i l i b j n a s e o b r a c e l, což činjwagj ženy, panny, wdoww, zmařice tjm weliký dne zasvěceného bjł, tať sice, že i hlawnj bjł msse swaté

zanedbagj, což hřích gest. Ale wěztež, toť že gestě wětšj hřích gest, krásliti tělo, by gste widjny byly ob milenců a ljbyly se gim. Plakaliť gsau někteřj Swatj nad tauto marností ženslau. Tak swatý Pambo přigda do Alexandrie a spatře žensstinu marně wyssperkowau, hořké slzy wyléwal, a tážán gsa po příčině slz těchto odpowěděl: Dvě wěci mne k tomu pohnuły, předně zřáza ženyté, a za druhé, že newynasnažugi Bohu tak ljbiti se gá, galsy ona swětu a lidem nestyd atým. A pláči tedy gest giž to, že lidé wjce sobě záležeti nechawagj na okrase těla, nežli na okrase duše, aby se zaljbili Bohu. Gest se wšak co báti, by marnj tito lidé neoplakawali marnosti swé w životě budaucjm.

5. Nesluffj se a často těžkým hříchem gest tance w den nedělnj, poněwadž bez necudných posunků nebýwá, kteřj i ostatnjch popuzugj. A ac negsau wšechny tance k haněnj: k chwálenj přec negsau pro nebezpečenstwj. Dobře zagistě prawj swatý Augustin: Lépe by prospělo ginochům giti za pluhem, a děwčatům přjsti wlnu neb len, než při hubbě nebezpečně sfákatí. Poněwadž ale nezkuššená mladost tanci a tělesnosti oddaná řci sobě nedá, bylo by k přánj, by widěla to, což swatý Stěpán, biskup Dientský, posluchačům swým ukázal. Počam totiž s melikau horliwosti auřad swüg zastáwati, řážage, napomjnage a nawšstěwuge lib swüg, nicméně widěl, galsy hroznu slepotau lib geho poražen gest, galsy w den swátečnj trhy, hospody, tance,

)(

a nebezpečná divadla se provozují, a den tento ne Bohu ale ďáblu se věnuje. Protož kázaje a dobrými a zklussenými slovy lidu zaslepenost jeho ukazuje, jen potupy došel. Předemžam od toho ofamženj jen pro tuto věc pracovati, a nic zpozřibiti nemoha, mygewil zřegně swúg apostolský úřad, a kázal ďáblům, genž lid jeho k činům takovým ponaukali, aby se ukázali, nicméně wšak žádnému neuštkoditi. Dkážj se ďáblowé, strassidla hrůzná, smrad a plamen wydychugje. Hle, tu otevřeli se zrakowé zaslepencům, i polepšiliť život a mravy své. Takových apostolských mužů, takowau ctnostj ozbrogených byloby i teď zapotřebj, by otevřeli zraky těm, gežto farářů a kazatelů často napomjnjagjich slyšeti nechťegj.

II Weleno gest zdržeti se od hříchů, pracj hmotných a wšech swětských, bytby i duchownjch zaměstňánj.

1. Od hříchů.

Ctižádost a nenáwist stála ďábla věčnou zkázu, a přec nepřestává gestě záwistivým a ctižádostivým býti, až do dneška zpupnau hlawu proti Bohu wytyčuje, a wšj možnau lstj gemu daň Božské sláwy ukradnauti se wynasnažuge, a poslušnost lidského pokolenj sobě zgednati se námáhá. Mezi jeho wynasnaženjmi není to posleduj, že dny zaswěcené službě Božj sobě wydobýti s nehměťssj snahau se přičinuge. Tážete se, gáfým způsobilem? Poslyšte příběh z písma swatého. „Apollonus první wůdce krále syrského Antiocha,

stavě se co přítel, wtrhl do města Jerusalema, a pobýw zde pokogně po několik dní; když den swáteční přišel, a židé zahálce a rozkossi se oddali, swolal ze wšech města dílů wogýšo své a hroznuu porážku mezi židy nic takowého netussjicmi způsobil. — Tak těž čeká pekelný nepřítel, po celý týhoden strýt gsa; w neděli wšak a w den swáteční náhle k zbrani své sáhne a swět nesčjslnými ohawnostmi naplnj; proto smutnuu zkussenosti wjme, že w den nedělnj a swáteční wjce se spáchá hřjchů, než celý předešlý týhoden; proto také wolá geden horliwec dušj, podobně swatému Antonjnu: „D, té politowánj hodné sleposti křesťanské, poněněwadž se dopauštj w neděli wjce hřjchů, nežli po celý týhoden.“ — Zástup wšak, který nepřítel pekelný proti křesťanům w pole stawj, gest troj: pozemský — smyslný — a ďábelský, bleflow swatého apostola Jakuba. — Kterj tito zástupowé gsau? tážete se; na to odpowjm wám w třech punktech. Prozatjm ale prawjm: Co činjte křesťané, chcete se Bóhu tak ljbiti w den swáteční, abyšte ďáblu také ljbezni byli? Mýljte se: Nemůže žádný dwěma pánům slaužiti, Mat. 6, žádný nemůže se rozdělití mezi nebem a peklem, — žádný nemůže Krista a Beliala sobě nafloniti. — Odřekněte se toho poslednjho, a Bóhu nejwypššjmu a nevdobrotiwěgššjmu dnů zaswěcených zcela a neposstwrněně wěnujte. —

Neslepššj swěcenj swátků gest zdrženj se ob hřjchů. Muže ohledněme se, kterými hřjchy nep-

wjce den swátečnj se zneuctuge, a pať uwažme, gať nehodná a prokletá wěc to přeb Bohem gest. Pomni, abyš den swátečnj swětil! Komu se má den swátečnj zaswěcowati? Bohu, — nikoli sebau taťe báblu, neb žádný nemůže dvěma pá-nům slaužiti.

Prwnj zástup, který pekelný wůdce k přewrácenj křesťanského národa wysílá, slowe pozemský, a není nic giného, než nesmjrná žádost wěcj pozemských. Pán Bůh ustanowil swátky, by člověk celých šest dnj pracowatw sedmý den ducha k nebi powznesl, a tjm wjce o spásu se staral, čjm wjce ob pracj tělesných čistěgšj býti má: ale tať weliká gest laťomost křesťanů, že obložiwše radlici a pluh, kladiwa a cepy, wše ostatnj, co žiřt přinášj za domolené magj, obřubž přicházj, že dnowé zaswěcenj, genž k občerstwenj ducha a roznjcenj náboženské horliwosti určení gsau, se proměnj w dny wlažnosti a zárodky lásky wěcj pozemských. Toť zwláštňj wynález přelstiwého bábla! Jeroboam ohawný král Israelský oswogiw po smrti Salomonowě sobě deset kmenů, pozůstawiw prawému dědici králowstwj Roboamowi gen kmen Juda a Benjamin, bál se, gať wšicchni tyrani o život a králowstwj. Proč? Židé musili gisté dny wšicchni docházeti do Jerusalema, hlawnjho města celého králowstwj, by tam obětowali a služby Božj konali; Jerusalema ležel w kmenu Juda. — Myslił tedh král u sebe: nechám-li podobných swých putowati do Jerusalema, gisté se wynajšajž Roboam, protivnjf můg, by ge obe mně

a nic jiného nepodniká, než že řechá smysly, které člověk se zvířaty obecně má. D, který den zůříš hanebná chlipnosti více nežli v neděli? Pravdivě řekl Tertullian: Při příležitosti chlipnosti mizí pobožnost. Žádný den čistota tak krutý bog podstaupiti nemuss, jako v den sváteční. To již dávno pravil kardinál Hugo. Za dnů zasvěcených více Boha urážíme, a více hrdlu a chlipnosti slaužíme. D, politování hodné swátky křesťanské, v nichžto sám rozhorlený mluvjí Bůh ústy Isaiáše proroka 1.: Slavnosti vaše nenávidí buše má.

Třetí konečně nepřátelský zástup ob pešelného vůdce k pomoci přivolaný sluge ďábelští, a gest pýcha, která nikdy hlavu své wýšše nezvýchýce, jako v dny sváteční. Wtělený Syn Boží pět nemocných uzdravil, wobnatelného — ženu, jenž wzhůru pohlednauti nemohla, — člověka magicjho ruku uschlau, — slepého od narození, — churavého u rybnička bravného; což znamená dle otců swatých, abychom i my tak hogně v den tento zdrawing buše hledali. Nehodné tedy gest, drahý tento čas přílišnému pěstění těla a marnosti zasvětit.

Wypočítawšše zběžně ohavnosti v dny swáteční zůřící, wraťme se k tomu, o čemž gsme z počátku mluvili, a rozvažme zdrawing rozumem a nábožným srdcem, gafá to wěc Boha nehodná, gafž sw. Jan zlataustý wolá: Toť není swěcení ale prznění dne swátečního.

Pomni křesťane, práce a všeliká řemesla se w neděli zapovídagj, poněwadž odwracugj mysl ob Boha; poněwadž ale hřích wice nežli každá práce tělesnj ducha ob Boha odwracuge, protož přikázanj třetj hříšněj wice urážj než pracovně. W starém zákoně drželo se to za hřích smrti.hodný, shromažďowati dřiwj w sobotnj den; gať to musj nynj Boha boleti wídaucjho své křesťany snášeti w den nedělnj dřiwj na hranici pefelnau? ! Wídaucjho gať geho křesťani za dnů k obloženj břímě swého swědomj určeních uwalugj na se břímě hříchů, břímě tak těžké, že angelj obbogné pohřžilo w střed pefel. Protož prawj Bůh, že swátku tak zewšednělé ošklivosti se staly mu. Ne náwidjmeť a zamrhli gsem slawnostj w asich, prawj Bůh ústy proroka Amosa 5. — Prawj Bůh w asie — nebrže ge za slawnosti své, poněwadž slaužj gen k geho urážce, ne ale k cti; a ne nebi, ale peflu a propasti radost působj. Prawjm, že peflu a propasti radost působj; neb takť gest; gelikož totiž dáblowé se swými zástupy pozemským, smyslným a pefelným nikdy wětšjho nedogdau wítěžstwj, než za dnů swátečních, a wídj, že w dny tyto newjce se nadýmá žádost počasných věcech, tělesnost a pýcha života není k wylowenj, gať plésagj a křesťanské bezbožnosti se wšimjwagj! Sledj na Jerusaleme nepřátelé a posmjwagj se sobotám geho. Pláč Jerem. 1. —

Strážtež wy se tedy w případu tomto a ozbrojte se, fbyž den nedělnj přicházzj, wice než za oby-

čegných dnů proti nepříteli pekelnému; pomyslete, že žádný nemůže dvěma pánům slaužiti. Kdo chce we swátek slaužiti báblu, wypowjda tím samým službu Bohu; kdo chce slaužiti Bohu, musí se odřici bábla; oběma ale nagednau auplně slaužiti nemůže.

2. O pracj hmotných.

Zapovězená gest práce vlastně služebná, kterau se nezabýwagj stawy wyššj, nýbrž lidé třjby nižšj, gačo gsau fregčj, šewci, dělnjci we fabrikách, sebláci a ginj rukama pracugjci lidé. Šest dnj popřál ti, dobrý křestane, Bůh, za těchto pracug w poljch, lesjch, zahrabách, w djlně, a užjwey k wybělku služebnjků, služebnic, wolů i oslů. Šest dnj pracowati budeš, a uběláš wšecy práce swé. Když přigde ale den sedmý, obtáhni ruce swé od práce, neb toť den Páně; mnoho-li oswogjš sobě z takowého dne, dopustjš se krádeže. Tak w skutku se ta wěc má, a hle, gač mnoho-li krádežj spáchaných newidjme! Gačý počet gest křestanů, kterj w neděli celj se w práce pohraužegj swětšě? Žádost po wybělku newojce w neděli se spofoguge a až na neděli obfláda a problužuge; držj se wyročnj trhy, smlauwagj se kaupě, skládagj se aučty z práce, běhá se sem a tam, a tolikeré wěci se děgj, že přikázanj o swěcenj swátků prominuté ano zrušené býti se zdá.

Wykonáwánj služebných pracj w neděli a we swátek dá se w potřebě wmluwiti. Neprawé by ale bylo, kdybychom chtěli s takowau pracj, která

se sossednj den wykonati mohla, obkládali až na neběli. Skutky lásky a milosrdenstwj k bližnjmu wykonáwati, slaužj nám k zásluze. Gebná-li se o zachowánj nasseho zdrawj, života, gměnj, nepofládá se za hřichy russenj neděle. Ge-li třeba w čas žně sklizenjm obilj w neběli pracowati, dáwa mjstnj duchownj swé osadě k pracowánj dowolenj. W důležitěgšjch přípabnostech běre se útočiště k biskupu aneb samé nejvyššj hlavě cirkwe. Pakli ale nebezpečenstwj není w skutku a potřeba patrná, gest oswobozenj od wseobecněho cirkewnjho zákona austokem nabyté a obdržené, bez toho ničemně, hřjssně a neplatně; hřjssně pro toho, kdo ho klamně wylaubil, ne ale kdo ho udělil. — Swatý Jan Zlatoustý bj: „Obyčegně ti dáwa Bůh šest dnj, ponecháwage toliko gednoho pro sebe, totiž dne sedmého. A ty bys neměl tolik uctiwosti před Pánem, že bys mu ani tento den celý newěnowal, pozemšťjm zaměstnánjm ho zlehčuje? Neostýcháš se swatofrábeže dopustiti se tjm, že Bohu zasvěcený, swatému rozgjmánj a slyšenj slowa Božjho wěnowaný den odgjmáš, k pozemšťjm starostem ho nabužjwage? Glná část křesťanů mjnj, gaž to z gednánj gegich wyswjtá, že není žádný den w téhodnu k záležitostem wezdegšjm příležitěgšj, než neděle a swátek. A poněwadž těch a takowých lidj Bohem mamona gest, tebý gest u nich swětiti den swátečnj tolik, co slaužiti mamoně.

Zapowěžená gest práce rowná služebné; gest takowá, gaťowáž nepůsobj sice unawenj těla,

ale proto zapovězená gest, an ducha welmi ob služby Boží vzdaluge. Tak práce, ač ne řemesla samého provozování, předeť k němu patřící přípravování. Krahulci nelítají ustavičně povětřím hledajíce kořisti, ale sedají také na vrchy stromů a hor, ohledávají se po všech stranách, z které strany a odkud by jim nádeje kořisti se zmocniti vysvitla. — Taková chytivost opautala welmi mnoho smrtelníků, kteří, ač ne tělem pracujíce, přec duchem a myslí se vynasnažují, a nepřestávají nikdy od uhmýšlování, gať by žábaucí časné, pomíjivosti statky a užítí vydobýti mohli. Hřeší tak kupci, kteří místo sloužení Bohu aucty prohlížejí, v pořádek uvádějí, blůžní knihy rozbírají, neb smlauvy a kaupě uzavírají. Hřeší v tom ohledu služebníci a služebnice, kupující nehyjce v den světeční ob židů, nemají prý we všední den času. — Přisný počet za to bude klásti hospodář a hospodyně, neponechavše jim v téhodnu tolik po chvilí. — Svata Notburga, stěwělý wzor služebnictwa, přisědši ponehypru do služby, hned sobě svěcení swátků wygmula, a poháná gsauc gebenfráte proti umluvě k žatí obilí v den nebelení ob hospodáře swého, twrdosignost geho zlomila učiněným zázrakem, powěšiwši srp do powětří. — Menj tedy na tom dosti, hospodáři, abyš čeládce práci neukládal, ale musš gi také, kdyby sama gi konati chtěla, od ni zbržowati.

Zapovězená gest práce wjce než služebná, která wždy, nehyjce v den světeční zapovězená gest. Gsau zagisté hřichowé wšedky takowé

práce, neb tak píše svatý Jan 8: Abož činí hřích, hříchům a nepravostem oddán gest, služebník gest hřichu. Neb může-li býti hnusnější a větší služebnosti nad služebnost hřichů, kdežto svým nezřízeným žádostem, ba samému ďáblu slaužim. Samson, onen nejsilnější welikán, mnoho smrtelných ran od Filistijnůw přestál, často rozbítil pouta a provazy, konečně Dalilau zrazen, od nepřitele zrafu zbačen, k mlhnu přivázan, jako mrzké hovědo kola hnáti musil. Nešťastná, přehrozná práce! Vězmež však, že Samson gest dle slova svatého Řehoře hříšník, jenž garmem ďábelským tlacený až i potlačený, rozumu a zdravého oka zbačený, to nejtěžší práce vydržuge a koná. Hříšník gest služebník zakaupený ďáblu, pravý velmi učený Speranza.

Toho a onoho gest třeba, nemůže se to gináť státi,—pravíte a namítáte; žádá toho krátkost času, mýžima rodiny, vychování dětí, chudoba a jiné okolnosti, a kdyby to vše nebylo, přece ge lepší zabývati se počestnou prací, než hráti w karty, w kostky neb newjm gake řeči věsti, namoštěmowati hostiny a schůzkám veselíkům i řečem se oddati.—Poseďte se a umírněte se; připauštíte, že gest lépe pracowati než w karty a w kostky hráti, nebo špatné a hříšné rozmluvy věsti. Až pak ale psáno gest, kdež pak se vám poračij, abyste we swátek, nepracujete-li, museli w karty hráti nebo špatné a hříšné rozmluvy věsti? Dvsem lépe gest pracowati, než gestě většího hřichu se dopustiti; ale toho nemáme činiti a onoho se depau-

šťeti; ano práce, hry i hříšné rozmluvy spoge-
né s mnohonásobnými baremnostmi zanechati.
Wygmutej též gest ten, který bližnjmu w nešťast-
ném pádu pomáhá, gafo při ohni, neb w nebez-
pečenstwí žiwota — chubj a čeledjnowé opravugjce
po polebnj oběw swůg w den swátečnj; s nimi a
těm podobnými mnoho se gich za wmluweny má.
Přece ale se lekáme a hrozjme pro nepowššednj kletby
a zlořečenj wššeobecné Pána nebeského, wyřklé nad
pracj nebělnj a přestupnjky dne swátečnjho. Mnozi
sobě předstawugj, že kbo wj co w neběli wybělagj;
a než šesřkrabau na té straně geben zlatý: wpu-
tne na druhé straně nemoc dobytka, oheň neb
giné nešťěstj, a stráwj i ostatnjch deset zlatých,
za celý týden hořce wybělaných. Neb to žregmým
slowem ohlásil Bůh strže proroka Aggea 1: W n o-
sili g ste do domu a rozdmýchal g sem
to; — gafo z ruky wám to rozdmýchugi, dopau-
štjm, že i to, což domů snáššjte a gafo gisté
máte, wám pogeďnau gafo z rukau mizj, protože
nemáte přitom požehnánj mého; sili gste mnoho,
a nasbromážbili gste málo; gebli gste, a negste na-
syceni; pili gste, a neuhasili gste žjžně; a proč se
to běge, prawj Hospodin — proto že būm m ů g
p u s t ý gest. To gest, co gste wy boháci bez wšše-
ho práwa wydobyli proti vůli Božj w den ne-
bělnj a swátečnj, gafo prach rozdmýchl a zničil
gsem gá Bůh náš. Bůh trestá swatofrádežnau
práci nebělnj a swátečnj; nebá gj požehnánj, a
wšseliké nešťěstj, gafo kraupy, wichřice, neauroba
a giné zlé pocházj z neswěcenj neběl a dnů swátečnjch.

W den nebělnj a swátečnj zvlášť zme nás
 Bůh k swé počtě, wolage k nám: Pomni, abyš
 den swátečnj swětil; posvět swau dusi, posvět
 swěcenjm neběle gměno Boží — hledey králowstw
 Božího. — Kdo to nečinj, nemůže-li se o něm
 wšjm právem říci, že hřeší? A poněwadž proti
 tomu přikázanj hřeší, na které Bůh slowem:
 „Pomni“ newěťšj wáhu a botiř gest položil,
 může se směle o neswětiteli neběl a swátků říci,
 že hřeší smrteblně. Wěťšjho ale nestěšj nemůže
 přj býti pro člověka na swětě, než gest hřích, prawj
 Blahowěst ročnj 1847 čislo 4.: „Neuroba a
 brahota, hlad a bjba, bolesti a nátisť, nemoc,
 mor, smrt a wše giné, nácež libě sobě nařikawagj,
 co nás tlačj a swjrá, gest gako nic proti hřichu.
 Hřích gest otcem wšeliké nassj bjby, pramenem
 wšlech nassich utrpenj a bolesti; on zbowil člo-
 věka ráge, odwrátil a odwracj ob něho lásku Boží,
 wphánj ze srdce geho žábaucj potog, kalj radosti
 života, plobj starosti, množj bjbu, zamyská nebe,
 otwjrá peklo, kácj otroky swé do propasti, kde plác
 wěčný, žalost nehynaucj, muky bez konce.“ — Kdo
 na spáchánj hřichů neswěcenjm neběl a swátků dosti
 nemá, lehkau myslj by toto třetj přikázanj „Desa-
 tera Božího“ w tom domněnj přestaupil, že gestě
 wěťšj hřichy smrteblnjci pášj, tomu bychom s oným
 wedle cesty sedjcjm slepým žebrákem říci mohli:
 Pros Boha, ať prohladneš a widjš. Kdo to po-
 zwánj Bohem samým na wrchu Sinai při bro-
 mobitj a blešku bané nepřigjmá, neběl a swátků
 ble nařizenj cirkwe swaté katolické neswětj, tam

pospýchá, kdež by ble libosti co pán swé wůlc žiti mohl, za drahou cenu dusse swé kaupil bjdnau, mrzkau rozkoš tělu swému: o tom můžeme zagisté říci, co Blahowěsta ročník 1847 číslu 20 prawj náslebugjcimi slowy: „Mnohý z nás nechce giž býti lepšj než ti židé, kterj, když k nim poslal Hospodin Bůh služebníky, posměchy si z nich učinili, ge zgimali a zavraždili. Mnohý z nás, ač mu giž klyne za sljbená země, ač mu prawau blaženost ukazuje sám wěčný geho Pán, ohljžj se po egyptských hrnecjch rozkošj tohoto swěta, po bjdném otroctwj hřjchu, w němž mu wolněgi než na swobodě synů Božjch. — Nenj-li prawda, nač mám giti na swadbu Kristowu, nač taužiti po radostech Geho, nač se bljžiti k Geho stolu, gisti z Geho rukau, řjbiti se Geho wůlj? (Pomni, to wšsedo se ti w neběli a we swátek připrawuge.) Člowěk do webe užiti žiwota po swé chuti, radowati se ble swé žádosti! Tak se to zdá owšem mnohému z nás.“ A wjte, co za to učinil král králů, Bůh, že židé služebníky, které k nim poslal Bůh, by gim oznámili wůli Geho, znectili, anobrž i zavraždili, wražednjfům těmto? Psáno stogj, že rozhněwaw se poslal wogsta swá, zhubil wražednjky ty a město gegich zapálil. Pamatugmež si teby, že tentžž král až podnes žige, a že má posawáde statné wogstfo. A w tom wogstu Hospodinowu slaužj strašnj bogownjci, ozbrogenj mocj Božj. Woda, sucho, oheň, bauře, neauroda, wogna, dražota, hlad, nemoc, mor, rozbrog, různice a giné podobné strasti gsau mezi nimi, a Bůh giž

negebnau ge wyslal, aby očistili swět ob zřázu mrawů a ob neschetnosti lidské, ob neměcného toho pokolení, gežto se zpauzelo, učiniti zadosť pozvání nebeského Pána svého. (Newolá — nezwe nás nebeský Pán k swěcení neběl a swátků?) A my bychom čekali chtěli, až by se wogsto to též i proti nám hněwem Božím obrátilo; až hrozná metla spravedlnosti dolehne na přibytky, obce a vlasti naše?!

3. A wšech swětských, bytby i duchowných zaměstknání.

K těmto přináležejí zvláště saubní gebnání na fancelářích, — wšroční trhy a cesty obchodnické. Ty a takové záležitosti gsau s to, aby ducha křesťana ob wěčných oblaucily záležitosti a takto obpočinutí w Bohu trwagij bysse ruffily. Proti tomu slyšme cirkewní i občanské zákony.

1. Slyšme tedy neyprw některé hlasy cirkwe. Druhý sněm Maconský přikazuje: „Wneběli se nesmí pod ztrátou pře žádne saubní gebnání konati.“ W sněmu Arelatském uzavřeli otcové: „W neběli nesmí býti žádne zboží k probegi wystaweno, žádne saubní gebnání konáno, žádná pře započata býti.“ Mnohé sněmy gsau uzavřely, aby se w neběli při službách Božích uzavíraly křemy a hostince. — Nicméně ale zawedl zwýš několiť trhů w takových dnech, které méně slawné gsau. Naproti tomu welj sněm Mohučský, genž byl roku 1459 shromážděn, aby slawnosti toho druhu, připadagij na neběli, na giný den obloženy byly, s tjm přibawkem: „W

uzawjráme, aby w neděli a we swátek trhy a tance se nefonaly, a nechceme ničeho trpěti, co již w sněmu Toledském zapovězeno gest bylo.“ Co se posléz cestování w neděli a we swátek do-
týče, tedy se w gednom ob Ruthorberta, arcibiskupa Kanterburského, w r. 747 bržaném sněmu každému knězi a řeholníku zapovídá, bez nepochybné potřeby w neděli na cestu se wydati. W některých
gických uzavřeních anglosaské cirkwe se též zakazuje na loži plauti bez povolení, když se w pádu nebezpečnostwj toliko ubělowalo. Soudní pogedná-
wání, bržení trhů a cestování w neděli a we swá-
tek zapovídají negen cirkewní, nýbrž i

2. občanské zákony. Gak mile císař Kon-
stantin Weliký křesťanské náboženstwí přigal a to
samé wšsem poddaným přigmauti byl welel, usta-
nowil neděli jakožto den slawení a odpočinutí.
Mimo to rozkázal pohanům, w neděli trámy
uzawjratí, ob wykonáwání wsselických řemeslných a
uměleckých prací, jakož ob wykonáwání soudního
se zdržowati. Tyto zákony přísně ztwrżowali a roz-
množowali geho nástupníci.

Swatý Eduard, wyznawací a král anglický,
ustanowil w zákonech, aby se w sobotu ode tří
hobin společne až do pondělka zrána žádná uza-
wření nestala. Karel Weliký zapověděl w záko-
nech pro Longobardy wydaných w neděli trhy br-
žeti. — W Angličanech zapovídají zákony krále
Alfreda, jakož i Gunthruna Dánského w neděli
každý zákup i prodæg. Trhy se též pod přísnými
tresty zakazují králem Kanutem.

Katolický křesťan se má v neděli a ve svátek též ob světských zaměstnání zbržovati. Nejvíce se ale tento den przní hlučnými zábavami a radovánkami. Vyražení se v těchto dnech nezapovídá, pakli jen nevinné, vážné, slušné a nikoli přehnané gest, po ukončených službách Božích se zakauffí a nikdo v plnění svých povinností z ohledu pobožnosti vytrhován nebývá. Kdož by chtěl procházku na venek aneb násvětu přátel zapovídati? Neděle se nám ob svatých otců co den radosti odporučuje, ob postu bývává obvykle vygmutá: ačkoliv toto vše k duchovní radosti pomžbuditi má, vidíme zde nicméně též vyražení pro smyslného člověka, kteréž bez vlivu na ducha jeho velmi užitečné nebývá. Než přece zapovídají zákony Boží i církevní každé vyražení, každou radost, která se s hodností, přísností a svatostí Bohu zasvěcených dnů nesrovnává, aneb nábožným lidem k pohoršení bývá. Svatý Karel Boromejský zakázal v prvním a třetím sněmu Milánském divadelní hry a hoke o závod, tance a jiné podobné radovánky.

Ne méně záhubné a hříšné zlehčování neděle gest to, pakli se křesťané nawsvětuují, kde se nestřídmosti a jiným nepořádkům hrají. Podobně zlehčují neděli i ti, jenž ze zisku do společnosti jdou, aby tam čas hraním, podváděním a proflínáním zmařili. Sněm Římský r. 1536 rozkázal, ve svátek všech veřejné domy, kde se lidé k jídlu a pití scházejí, uzavírat, hry,

tance a vsedky radovánky, mramopolečnosti křesťanské na odpor stogjci wypowiedjti. Sněm Pařížský vydal podobné zákony, gež i na prázdné a marné řeči wztahuje. Swatý Augustin prawj w tom ohledu o židech: „Čepe by učinili, kdyby pracovali, nežli aby w den swátečnj nezluffně w sijnch swých tancowali.“ — Též ginj swatj otcové to často smyslným žibům, genž se w sobotu pracowati, nikoliw ale hřessiti ostýchali, wytykali: že tento swatý den bez rozmyslenj zabálčiwě mařj, w hřjssných wypraženjch, gačož i w tanci, w hrách swatost tohoto dne porussugjcjch, tráwj. Ano synoda Tournegská zakázala w neděli žehnánj stawu manželského z té přjčiny, poněwadž při hobech mnoho neporádku, rozpustilosti a prostopássnosti se stává. — Wsseobecnej sněmowě zakazowali diwadelnj hry w neděli a w postě držeti a nawšstěwowati.

Zwlastě byly zakázány, kde den swátečnj zlechowaly. Swatý Karel Boromegský u místnjch auřabů na to doléhal, aby diwabla zcela pominula; poněwadž toho ale bogjti nelzelo, zasabil se o to, aby gimi alespoň čas adwentnj a postnj zneuctěn nebyl. — Hra w karty w nowěgšjch dobách vynalezená byla, brzo ale po zawedenj ob několika sněmů proflata, gačožto takowá, která swěcenj swátků zbraňuje, zwlastě pákli se we weřegných shromážděnjch anebo po belšj čas, aneb před ukončenjm služeb Božjch provozuje. Tak uzwřel sněm w Krafowě a w Petřikowě, aby se we dnech swátečnjch žádná shromážděnj, žádně hostiny w ho-

spobách, žádne hry w kostky neb w karty, hudebnj neb tanečnj spolky aneb cos podobného nebrželo, zvláště w ten čas, kde lidé w kostele při službách Božjch gsau. Hra w karty by se wúbec zawrhnutí měla, kde se obáwati lze, že w náruživost wzroste, brachý čas wyššim powinnostem zasvěcený ubírá a krade. Kdo hrau sweden býwá,

ocitj místo zábawy gen tupost a drážběnj ducha, chladnost a studenost w službách Božjch. Wúbec to čelj proti záměru a duchu slawnosti nedělnj, fbyž se, místo co bychom měli nawšstěwowánjm služeb Božjch a činěnjm giných dobrých skutků na posvěcenj dušj nassich mysliti, brachý a swatý čas, swatému počínánj powinnowaný, šerednau, hanebnau a hřjssnau hrau se mařjwá. Aniž fbyž i služby Božj ukončené gsau, může býti powoleno, wšeděn ostatnj čas zabálenjm neb hranjm zmařiti; gestit naproti tomu nassj swatau powinnostj, se slusným wyraženjm wžby duchownj blaho spogiti. Z těch samých přjčin gest ob cirkwe swaté zakázáno, weřegnau honbu držeti a giné tomu podobné diwofé wyraženj — a to wše proto, aby se tym potřebné odpočinutj a slusná radošt a slawnost neděle nezastjnila, aniž gměno Páue zlehčeno a zneuctěno bylo.

Takowé radowaníky zapowjdagj nejen cirkewnj, nýbrž i státnj zákony.

Cjsar Theodosius Weliký zapowědel pohanům hry se zbranj a diwabla, folby, honby a zápas se zwojraty; poněwadž se nimi slawnosti křestanů zneuctugj a russj. Theodosius mladšj ten samý zákon a

zákaz wztáhl i na radovánky o welikých a znamenitých swátcích w roce, gafo o wánocích, zgewenj Páně, w postě, w čas welikonočnj obyčegně; při tom i žibům w řjssi rozptýleným nařjbitw, swým dobrým chowánjm těmto dnům slusnau uctiwost na gewo báwati. Nikdy nechťel k tomu swoliti, aby, když by slawnost swých narozenin aneb dosednutj na trůn na neděli připadla aneb na některý swátečnj den, se něgafá wýminka stala, doflábage, že nelze Majestátnost cjsarškau lépe počtiti nežli wzbánjm powinné počty Majestátnosti wssemohaucjho Boha, genž na nebi i na zemi wládbne. O žibech mluwě bj: „Nechť wj, že dnové pobožnosti se nemagj w dny radovánek obracet; a nikdo ať se neodomníwá, žeby z uctiwosti k nassi cjsaršské Majestátnosti kdy k tomu přiměn býti mohl, powinnosti swatého náboženstwj zanebbáwati, bitwabla aneb giná weřegná wypraženj nawšstětowowati; neboť nassi pobbanj magj nabýti toho přeswědčenj, že nám nemohau lépe slaužiti a nás ctiti, nežli bez obkľadu swau oddanost neywyššjmu, wssemohaucjmu a neyweyš dobrotiwému Bohu na gewo bawagje.“ — Sněm Karthaginšký podal Theodosiowi mladššjmu roku 425 žádost o stwrzenj zákona ob Gratiana proti protowowánj bitwabel wydaného. Dle této žádosti wybal též nařizenj, kde zakazuje gjzbu o záwob a bitwabla w neděli neb we swátek protowowati. Wšude, kde gen měly tyto zákony platnost, zachowáwala se nařizenj tato. Gestliže se ale které tam zakázané radovánky trpj, stáwá se to gen za tau přjcinau, aby se

s trpěním menšsijho břichu wětšsijmu wšročiti zabránilo.

Nikoliv ale nemůžeme mjeti wýmluwna toho, kdo i menšsijm wšstupkům podnět dáwá, ano ge za něco dowoleného považuge. Co tedy nemohli křesťanstj mocnářowé we srozuměnj s těmi neučeněgšsijmi a neposwjceněgšsijmi otci cirkwe swaté křesťanské, židům a pohanům trpěti, možná-li se najiti, žeby to křesťanům wolno a slusno bylo? — We wýchodnj řissi trwala diwabla až k gegjmu pádu, zwláště w Antiochii a Konstantinopoli; ačkoliv nechybělo nikdy těch, genž se proti nim prohlassowali se wšsij přisností a důtkliwostj; nikdy se ale netrpělo, aby se w neděli neb we swátek otwjrala. — To, že nenalezáme we Francouzsku, w Angličanech, we Španěljch podobného zákona, nemůžs nás mýliti, poněwadž tam obtud za starých časů wšsedky weřegně hry wšpowěženě gsau byly. Než přece nalezáme w zákonnjách francouzských nařizenj ob Childeberta poslé, týkagcj se slawenj wigilij před wánocemi, welikonocj atb., genž pitj, zpěw, tanec a podobné radowanj na weřegných mjstech zapowjda, nazýwagje ge uraženjm Boha, ohawňau swatokrádežj. — Karel Weliký zapowěděl mimo práce a obstaráwánj řazbodennjch potřeb pro tyto dny honbu a podobné wšraženj. Lubowjř Nábožný zakázal řazbau marnau a zabálciwau zábawu, zpěw, tance a giné tomu podobné rozkosse a radowanj. W Angličanech zapowěděl Kanut w den swátečnj honbu; wšbec nemohl nikdo gindy

pochopti, gať by možná bylo, wykonáwání těch-
to wěcí se swěcením neděl neb swátků spogiti.

Pogednání Dewáté.

Rozbjrá rozličné způsoby swěcení neděl a swátků; z kterých čtenář mnohonásobně bohat-
stwj náhledů a wýroků gať swatých otců tak
gíných učeníh mužů pozná, gať w gebnom a
tom samém třetím Desatera Božjho přikázání:
„Pomni, abyš den swáteční swětíl“, se
wygabrugj.

Neděle a zaswěcený swátek swětiti
a slawiti se musj:

I. Djkůčiněním a modlením krom i při mši
swaté. II. Slyšením slova Božjho. III. Zdrže-
ním se od hříchů a ze starých powstáním. IV.
Wstaupením do vlastního swědomí a složením
ze sebe břemena hříchů. V. Přigmutím Neswě-
těgšš Swátosti Oltárnj. VI. Činěním dobrých
skutků. VII. Čtením dobrých a nábožných kněh
a wzbělawatelným rozmlauwáním.

I. Neděle a zaswěcený swátek swě-
titi a slawiti se musj djkůčiněním a
modlením krom i při slyšenj mše swa-
té; poněwadž gest ustanowená na památku do-
brodinj Božššých. Neb an člowěk wšsecť ob Boha
záwisj gať ble těla tak ble duše, nic nemá ze
sebe, ni gebné dobré myšlénky, ni chleba, gjmž
se žiwj, ni slatu, gjmž se objwá, ni gebiného
šfamženj: není nic rozumu whodněgššjho, než
aby w gistém čase k Bohu se powzneš, duchem

i tělem odpočíváním od pozemských zaměstnání, by se celý tomu obětoval, od něhož každé ořamžení závisí. Z té příčiny tedy ustanowena gest neděle, gegjž zvláštní slavení gest bjřčínění. Protož gest psáno: Pomni, a bys den swáteční swětil, to gest: an den tento ustanowen gest na památku dobrodiní Božích, stráž se, bys newděkem naň nezapomněl, stráž se, bys se tak choval, gaťobys byl zapomněl, gaťý den to, proč ustanowen a gaťými dobrodiními obohacen gest. Nejlepšj obhágece dobrodiní gest pamatování na ně a ustawičné bjřčů zgewowání, bj swatý Jan zlatoústý. Toho tedy se brž na tomto k tomu cíli zasvěceném dni, a tak se připrav k obdržení giných dobrodiní; neb kdo děkuje, pro nové dobrodiní se připravuge: newděk ale Božskau ruku od nás wzbaluge; poněwadž ble swatého Bernarda newěrný w málu nebýwá za hodného považován auřadu wyššjho. Newděčnost gest wjtr páljecj a wyprahugjecj pramen nábožnosti, rosu milosrdenstwj, praub milosti.

Djřčínění se ale dořazuje modlitbau, giž tento den zvlášť přístiti nám gest, an prawj přikázání: Upokogtež se a wizte, žeť gá gsem Bůh. Dřuste a wizte, gať libý gest Hospodin, bj Žalm 33. Neb modlitbau se srdce nasse s Bohem gednotj, zřaussege giž napřed sladkost oné wěčné neděle. A toť gest prawé swěcení nasseho Sabbathu, nassj neděle, po-

něwadž tento náš Sabbath musj býti počátek oné věčné slawnosti, w njž zniti bude bžfůčiněnj a chwalospěw. Wyplniti totiž máme toto ž Žalmu: Na každý den dobrořečiti budu te be a chwáliti gméno twé na wěky wěkůw; gelikož gako holubice při každém zrně očí swých k nebi pozdwihuge, tak by zrakowé naši pro každé dobrodinj k Bohu obracowáni býti měli.

Musj se mše swatá slyšeti, a sice ble zákona. Moblitby, které duchownj pastýř se swými swěřenými wěřejmi we spogenj a společně Bohu přinášj, tím spíše wyslyšeny býwagj, pakli w duchu bratrské lásky, která se i w zemnitřnjm spogenj gewj, k trůnu smilowánj a milosrdenstwj wstupugj. Obět mše swaté byla powžov prostředek takowéhoto spogenj, njmžto křesťané po wšech časch Otci nebeskému chwalu a bžfů přinášjwali, prosjce za odpusttění hříchůw a giná potřebná duchownj i tělesná dobrodinj. Bohužel! tato horliwost ale w bržku ochladla, tak že cjrkw swatá nucena se widěla, nedbalce přjsnými přikázanjmi k nawštětowánj služeb Božjch přidržowati. Nejwjce ale doléhala na to, aby wěřej w chrámu Páně za farnj gim wykázaném, a pod swými ustanowenými duchownjmi pastýři a správci se shromažďowali. Sněm Tridentský wydal tento rozkaz: „Biskupowé magj lid napomjnati, aby pilně swé farnj kostely alespoň w neděli a we swátek nawštětowal.“ Ž toho aumyslu napomjná swatý Karel

Boromegský křesťan velmi důtklivě, aby nawištěmowaní swého farního chrámu Páně nezanedbávali. On praví: „Tauto wýstrahau napomjname wišedny, a gednoho každeho zwláště, zapřisahajce ge strze milosrdenstwí Ježíše Krista, aby, ačkoliw w městách a w předměstích na blizku magj kostely, alespoň w neděli a we swátek pilně nawištěmowali swé farní kostely, kde by ob faráře, gehož pěti swěření gsau, slowem Božím byli krmení a k přigetí swatých swátostí připrawowani.“ K upewnění toho spogenj a swazku, faráře se swými farníky, obětuge farář za swůg farní a osadní lid, každau neděli a zaswěcený swátek za živé a mrtvé osadníky mši swatau. An, poněwadž nic Bohu milegšjho není, nižádným způsobem den tento se wíce swětiti nemůže, zwláště proto, gelikož w swaté oběti každý sebe samého i s Kristem se může obětowati. W starém zákoně se w sobotu mimo každobennj oběti přinášeli dwa beránkové. Což to giného znamená, než že na tento den awplněgšj obět dusewnj přinesti máme? Na každý způsob se musí rannj a wečernj pobožnost wykonati; protož cirkew ustanowuge mimo rannj služby Božj i odpolednj, genž zanedbány býti nemagj! Neřikeny také žádny, že odpolednj služby gen staré ženy nawištěmowati magj; neb tať mluwj oni, genž starosti nemagj o spásu swau, genž w tomto čase obzerstwí, hodům neb hanebné lenivosti raděgi wěnuj, nežli Bohu, kterýmž také odpowěditi můžeme, že gest pro ony staré ženy

nebeské království, kdež Boha věčně chwaliti budau, určeno: ne ale ožralým, nečistým, lenivým, o swau spásu nestarostným, a všem takovým lidem, genž takto mluwj.

Mnozí se mymlauwagj, že se mši sw. přigiti nemohau, an žijj w místech dalekých od kostela a bez mnohých obtíží na místo, kde se mše sw. čte, dostati se nemohau: ale nepomyšlj, žeby tjm wíce zásluhy u Boha dostli, čím wíce obtíží jim zachowánj geho přikázánj dělá. — K poučení takových stůg zde tento příklad: „Paustewnjš na hrozné pausti bydljci, gen Bohu a angelům známý, musil mnoho mil pro wodu choditi, i řekl sám k sobě: Což mi té cesty třeba? Půgdu a budu bydliti podle wody této. Řeknu to a obrátim se widj ně-
koho, an počítá kroky geho. Kdo gš? táže se. Angel Páně, prawj onen, eslaný, bych počítal kroky twé, a udělil odměny tobě. Uslýšem to starec geště dále odložil byt swůg, by tjm wětšj odměny dostel.“ — Protož i wy, genž z daleka chrám Páně nawštětowujete z paubě lásky k Bohu, ugštění buďte, že angel kroky wasse počítá, zwláště když nepřicházjíte pro wodu tělo žiwjci, pro věci tělu potřebné, ale pro wodu duši občerstwugjci, tekauci z pramenů Spasitelových. Toť buďž váš úmysl, váš účel, a nebude se nedostáwati odměny.

U swatého Jana w páté kapitole poručil Pán Ježš churawému u rybnjka bravného, u brány bravné, kdež napágeli, brodili neb umý=

wali owce k obětím, aby wstal, wzal lůžko své a chodil. Kdož giný než každý k dobrým skutkům slabý člověk wyobrazuge se w tomto churawci; rybníř brawný ale nenj nic giného než mšse swatá, do kteréž angel nepřehřší moci, Ježíš Kristus wstupuge hřbage woda, to gest, umučenj své w pamět nám uwáděge a obnowuge. Máti ona čerwenau wodu z oběti Kristow se přššíci, gafo měl onen rybníř ze zabitých obětj. Zde tedj se posilnj nemocný, zde se uzdrawj. Neb mšse swatá dá sílu a požehnánj k wykonánj wšech dobrých skutků, zvláště když w ni duchowně přigjmáme, rozgjmajce totiž o tagemstwj tomto. Když tchdáž pohled na hada měděného w paussti usstknuté Isrality uzdrawil, proč by neuzdrawila obět mšse swaté, magjc do sebe Krista Pána ukřižowaného a obětowaného, slabosti nasse? Prwnj křesťané alespoň w neděli wždyčť skutečně u swatého přigjmánj se wynacházeli. Pozděgi nařženo bylo, že alespoň mšsi swaté přítomni gsauce duchowně přigjmati magj wjrau, žábošť a pořorau, kteražto wedeni se co štěnata magj pod stůl položiti, a tjm za nehodné požjmánj chléba synů wywolených udati gafo Kananitka a setnjř, genžto dům swůg za nehodný držel, aby Kristus wstaučil do něho; a gafo Magdalena, která w domě fariseowu neseběla u stolu, nřbrž u nohau Ježíšowých. Ale proč uwáděti příklad starých křesťanů? Dhebněmež se na nové křesťany a nowopokřtěnce w Paraquai a w západnj Indii. Pšše obtud Duron Mikuláš od r. 1626 takto: „Pa-

cholíček ani geště desítiletý nebyl gebnau mšši sw. přítomen. Druhové geho magjce za to, žeby tato škola na wšedny se wztahowala, a nemile to nesaue učinili na veřejném místě saub, kdežto winnjka do prostřed postavili, každy naň plwl, a wšeliká hanlivá slowa naň wolage dáblowým synem geg nazýwal. Konečně zbirosse geg pustili ho. Zágaajcjm se obrostlým, co by přčinau tohoto powyku bylo, wyprawugj něteřj, že pacholjš tento z pekla posslý, ginj že dábluw otrok gest, a že geg ze středu swého wyhostili, poněwadž w prawý den, tať nazýwagj neběli, mšši swaté byl přítomen nebyl. A to učinili ti, genž byli dřjwe libožrauti a diwocj." Kdož by giž nezwolage řekl, gať stogj u proroka Ezechiele 43.: „Ty pak, synu člowěčj, ukaž domu Israelskému tento chrám, a nechť se zahanj pro neprawosti swé, gimiž chrámu prvé posskwrňowali.“ Dhlědněte se na cjrkw starau, s gafau horliwosti nawššěwowali wěcj Božských: patřte na nowau w swětě nowém, w gaťe wážnosti ge magj, a gať trestagj zanedbánj gich w den swátečnj! — Tať weliký gest užitek, tať weliká potřeba tagemstwj tohoto — mšše swaté — že cjrkw w šhromážběnj Ałathenském giž roku 506 drženém, wšem laickým, t. g. nekňěžjm — nařjbila w den zaswěcený mšši swatau slyšeti.

Záj se snad něteřj, zbalí by nebylo užitečněgi slyšeti kážanj než mšši swatau. Těm odpowjda Stanislaw Hošius: „Co gest lepšj, wě-

běti slovo Boží neb ho vykonáwati? W kázání poznáme cestu k nebi, we mši swaté docházíme síly, bychom po ni fráceli. Slusj tedy gedno činiti a druhé neopomijeti. Protož horlj swatý Jan Zlatoušlý welmi proti těm, genž kázání slyšewše mši swatau neočekáwagj. Swatý Pawel prawj k židům 10: Neopauštěgice společného shromáždění našeho k službám Božím, gačož obvyčeg magj někteřj, ale těšice, napominagice sebe wespolek, a to tím wice, čímž wice widjíte, že se ten den přibližuge.

Ze wšeho zde řečeného vyplývá, že gest to wůlj Ježíše Krista, bychom o duši naši w den swáteční pěči měli. Menj to žádny diw; neb i maubřegšj pohané wywolili sobě k zahogenj ran dušewnjch gačesi swátky. Tak totiž piše Plutarch o sobě: „Protož přiměl gsem k tomu ducha swého, gačoby nebylo nábožněgšj, abych přede wšim několič dní swátečních ob hněwu prázdnych, takřka suchých a postnjch sobě ustanowil a ge gačo dny střizliwosti a medowé pochauťky ztráwil.“ Nemohl-li by tento a mnozi gemu podobnj žalowati při saudu poslednjm na některé křesťany? Nebeymež se zbržeti tedy ob skutků dobrých, ať si proti tomu swět a ďábel gač chce zuřj; gačo Ježíš Kristus nepřestal w sobotu nemocné uzdrawowati, ač wěděl, že se to zpozdlým a bezbožným židům neljbiło. Nawzbor takowým oddáwemy se skutkům dobrým wždy

wjce a wjce, gačož i Kristus Pán židům se se zprotiwil a slepotu gegich muohými zážrahy činěnými porážel a den sobotnj tjm spolu oslawowal. Sledme i my, nemocnj gsauce, swých bolestj dussownjch w den nedělnj hogiti. „Smilug se nad dussj swau ljbě se Bohu, a zbržuge se od hřjssných weselostj a rozkossj milug žiwot swüg, hleď zdrawj zachowati,“ prawj Efk. 30. — Nechtěgž se proto starati, že se neljbjš swětu a ďáblu, gen fbyž se ljbš Bohu. Měl-li gš tedy w tšhodnu ruku uschlau, wztáhni gi w neděli; — byl-li gš dřjwe f zemi shrběný, zpřjmi se f nebi; byl-li gš dřjwe wobnatelný a w studni hřjchů pohřžěný, wywážni w neděli. Dřjwe-li gš byl slepý, běž f rybnyku Siloe, by gš swětla nabył. Był-li gš dřjwe churawý, popil sobě f rybnyku Bethesda. — Widel Kristus Pán wobnatelného s břichem nabubřeným, tělem opuchlým, celého politowanj hodného, i smilowaw se nad njm uzdrawil geg. Pohlédni ty na sebe, gačš bjdný ty, smilug se nad dussj swau, tať budeš moci dauřati z této časné neděle přigiti něčby na wěčnau.

Musj se msse swatá slyšeti celá, sřausseně a pobožně. — Každý katolický křestan zawázán gest slyšeti w den nedělnj a swátečnj mši swatau celau. Gsaut owšem zbe některé wěci f rozwáženj, totiž: kdo bez zákonné wšmilowy neb bez překážky mši swatau neslyšj, dopauštj se bez wšj pochybnosti smrtelného hřjchu. Kdo z pauhé lenosti neb dobrowolné ne-

tečnosti hlavuj byl mše sw. zanedbává, přigba
 ku př. až po Evangelium, též hříchu smrtelného
 aučastna se činí; též který dobrovolně příležitost
 sobě vymýšlejí, by mši sw. slyšeti jim nebylo. —
 Řekne snad někdo: Náhodau se mi to stalo, že
 jsem zanedbal geben byl mše swatě. — Ale nic na
 plat, můj milý, gestliže si nezhřěšil nenawstj-
 wenjm a slyšenjm mše swatě, byl si již blízko
 na tom, protož se jen udey w zpovědnici, u Boha
 též winy prázdny negs.

Prawil jsem wšak zřegně, že se dopauštjme
 hříchu, gestli bez zákonné wýmluwy neb překážky,
 z paubě nebalosti mši swatau zanedbáme, wy-
 znáwage, že w tomto cirkewnjm přikázanj mnohé
 gsau wýminky. W skutku tať weliká gest důstognost
 mše swatě, tať hogné z ní wyplýwagjci owoce, že
 by každý křesťan w každý čas a při každé příleži-
 tosti s prawau pobožnosti si slyšeti měl. W gať
 přeblahých časech žigeme teď. W prwnjch časech
 hned po smrti P. Ježíše a swatých apostolů, au cjr-
 kew pod těžkým pronásledowánjm upěla, byl ten
 smrti syn, kbo se nassel buď mši swatau čtaucj
 neb slyšjci; kněží a wěřjci wšsude magjce wogátů
 a hľdačů kopj proti sobě napřažených, w podzem-
 ských skrýšjch a slugjch se skrýwali, magjce před
 očima umučenj, genž den co den polapenj pod-
 staupiti musili: ale ke mši swatě, kdekoli dost
 malá příležitost se poslytla, spěchali, a raděgi ža-
 láře, meč, řjž, hranici a giné trápenj podstaupili,
 než aby se zbawili tať swatého a wzácného
 pokladu? Co nynj se stává? O, té wlažnosti!

Velká zima, malá tělesná slabost, deštivé pově-
trí neb nepatrná nehoda giná slaužj za postačitelnu
výmluvu k zanedbání toho swatého tagemstwí;
i ten wzduch w kostele gakoby gj byl škodlivý.

Každý katolický křesťan zamázán gest slyšeti
w den nedělní a swáteční mši swatau skraus-
seně. Skraussenost gest ale uspořádanost zewnitr-
ních smyslů a wšech mrawů k pokoře a skrom-
nosti. Nemějtež mně za zlé, powedu-li wás k ži-
dům a pohanům, abyste se od nich této ctnosti na-
učili. D židech swědčí Josef Flavius, „že se u
nich sešlo každodenně w chrámu Salomaunově
sedm set kněží a Levitů, genž zvířata k oběti
určená čistili, poráželi, dělili a pálili dle povin-
nosti své, ale to wše s takowau tichostí a tako-
wým mlčením, že ani toho nejménšjho šustu neb
šepotu slyšeti nebýlo; proč? k účtu k nevyšší
bytnosti, které se oběti tyto přinášely.“ A to samé
bělo se u pohanů, gesto neslaužili Bohu pravé-
mu, alebrž němým modlám, powěrečné služby
prokazowali. Kdo by se tomu nepodivil? „Když
Alexander Veliký, gak swědčí sw. Ambrož, býka
modlám obětował, držel wznessený ginoch Ephebus
pochodni w ruce, by obět se gj zapálila; poně-
wadž ale bělkau obřadů pochodně dohořowala,
wydržel welkodušný ginoch raděgi bolesti zblauha
žjragicjho ohně, než by bědowáním byl pobožnost
ruffil.“ — Když tak chowali se pohané při oběti,
gak chowati se máme my křesťané, neobětugjce
býka, ni kozla, ale nečistšjho beránka, Syna
Boha žiwého, neswětěgšj Tragicí Boží? D kž

by se twrditi mohlo o nynějšších křesťanech, co wypramouge Seneka o sauwělých pohanských mohlákých. Spřádání w myslí wstoupjme do chrámu, k oběti přistupugjce hlavy svěšugeme, a wynasnažugeme se wždy pokornými býti. — Wždy pokornými býti! Dřž by se i teď křesťané pokorau a sraussenosti stwěli!

Chybil bych wšak, kdybych wyprawowau wám příklad o židech a pohanech, opominul geben křesťanský z doby nowějšj. Zdá se, gakoby Pán Bůh giž ob prwnjch stoletj byl spasitelnau milost wjry, která w západnjch fraginách kaciřtwjm a hřichy tať málo wážnosti dostla, do wýchodnjch fragin přenesl. Powšimnutj hodné totiž gest, že neščiřné množstwí lidu w neyzájšjch bjlech Asie misijnáři ku katolické wjře obracugj; kterj obrácení gsauce za swjtání swého křesťanstwj wětšj swatosti se stkwj než my o poledni. „Nenwjce paměti hobni gsau tři mlábenci z rodu králowského, kterj za času papeže Sixta Pátého z nowokřesťanských králowstwj Japanských ob králů Grantiffa, Prathasia a Bartoloměge do Njma posláni byli, aby náměstku Kristowu swau úctu a pobannost wygewili. Z gegich skutků nábožných po cestě wykonaných stůg zde aspoň geben. Přissedše do města Bellmonte we Španělých, žádali sobě slyšseti mšsi swatau. Poněwadž ale mnoho lidj se sběhlo pro neobwyčegnost wěci, nechtěli ginochowé do chrámu wstoupiti, prawjce, žeby nehodno a nesuslšno bylo, aby tolik očí na ně bylo obráceno a w chrámu snad dofonce

o nich se hovořilo. Žádali tedy, by toliko oni sami mšši svatě přítomni býti mohli. Po skončené mšši svatě teprv lidu se ukázali." Sledmež, tak počnagj sobě nowátkowé we wjře; a co činjme my giž ode dáwna w nj wychowanj? Onino magj zwědawost a mluwenj za weliký hřích, my gen za wěc nepatrnu. Bogjm se, by nepadala na nás ona slowa prawdy wěčné: „Přigbau mnozi — bj Pán u swatého Matausse 8, od východu i od západu z národů pohanských, a stoliti budau s Abrahamem, Isákem a Jakubem w králowstwí nebesém, to gest w společnosti těch swatých otců, blahoslawenstwí, králowstwí Mesiássowa aučastni budau: synové ale králowstwí — ti, kteříž nepředněgšj práwo a naděgi k tomu měli, utrženi budau do temnosti zewnitřnjch, z toho wečeřadla, z toho králowstwí na wěky wylaučení budau. Kdo by se nehorsšil na wlažnost oněch křesťanů, genž při mšši swatě nestydatě se ohlžjegj, a což mnohem gest horsšjho, nečistým pohledem očj swých pasau?

Každý katolický křesťan zawázán gest slyšeti w den nedělnj a swátečnj mšši swatau pobožně. Co gest sřaussenost w ohledu na zewnitřnost, to nábožnost w ohledu na wnitřnost; gať onano zewnitřnj smysly a mrawy pořádá, tak tato wnitřnj mocnosti na uzbě držj. Důsledně vyplývá z toho, že každý katolický křesťan zawázán gest, negen w zewnitřnjm gednánj sřaussenost progetowati, ale i wnitř pozornost a horliwost neywětšj wzbuditi a obrazotwornost na neykratšj uzbě držeti. Tážete

snab se, gaľe pozornosti zapotřebj? Takowé, aby gste wjby wěběli, co kněz u oltáře koná; s njm zároveň musjte mši swatau obětowati, umučenj Páně, které mše swatá wyobrazuje, nábožně rozgymati, gednotliwým částkám přiměřeně modlitby konati, a gestli to wše se neljbj, alespoň růženec Marianský s geho tagemstwjm se modliti. Zábáďli wjce, stáwajj k pomoci nábožné knjžky, genž tobě w modlitbě pomohau. — Kdo by ale nermautil se nad neschůstj oněch, genž w chrámu P. tělem sice přítomni gsau, bussj ale mnoho mil wzdáleni! Proti takowým hřmjj swatý Jan Zlatoustý: Ohýbal gsi sice kolena, ale dusse twá těkala wenku; ústa mluwila, ale dusse myslila na auroky, rozpocjtáwala přjgmy a wiběla domy.

Prorok Ezechiel žiw gsa w Babyloně a wygednávage co se staršjmi libu, náhle widj se státi w Jerusalemě u dweřj chrámowých. Obdivowal čistotu domu Páně a swatost msta, an slyšel hlas: „Synu člowěčj, profokop tu stěnu. A kbyž gsem profokopal tu stěnu, ukázaly se dweře gedny. J řekl mi: Wegdi a wjz ohawnosti tyto nehorsšj, kteréž tito činj zbe. J wšed widěl gsem wšelike podobenstwj zeměplazů, žiwočichů, howad ohyzdných a wšedky modly domu Israelského, kteréž lib Israelský ctil, namalowány byly na stěně wšude wůkol.“ Ezech. 8. — Co znamená wiběnj toto? Welmi učeny Malbonat odpowjďá, to

že znamená, že židé zevnitř sice Boha, uvnitř ale mobility ctíli. To samé, bohužel! stává se i mezi křesťany. Tam kleč křesťan před oltářem, slauží-li as Bohu samému? O kým možná propati žeb, chci říci, kým možná nahlédnauti do srdce jeho a tagných strýšjí jeho prohlédnauti, gisté že bychom tam našli rozličné obľuby, ohyždná howada a mobility, to gest nescíslně roztržitosti a giné neméně ohavné věci. Teď ale ani wíce neflečj!

Z toho že wšeho wuplyne, ó křesťane, tobě námjtká, kterau gš sobě asi sám často učinil. Slysšel gsem, prawjě, že ze msse swatě prýšštj se nescíslných a newyrownaných užitků; dobřes slysšel, a chceš-li wíce slyšseti, powjm tobě se swatým Wawřincem Justinianem, že tauto newswětěgšj obětj hřjššnjci obráceni, sprawedliwj w milosti posilněni, angelé obweseleni, osnowy bábelské ztrhány, nemocnj uzdraweni, slabj posilněni, lačnj nasyceni a zemřelj w swobozeni býwagj. Když tomu tať gest, proč gá tať wznesšených užitků necjtjm? Proč slyše tolik msšj swatých přec wlažný, nemocný a hřjchů pořálený žůstávám, aniž gaťeho ulehčení mám od nesnážj, pod nimiž každobenně úpjím? — Odpowěb gest snadná; wina gest na tobě, ne na oběti msse swatě; neb ona aućinfuge, gať gi kdo slyššj. Lépe tomu porozumjěš z podobenstwj. „Když hrozná nauze z nedostatku obilj wypufla w zemi Kanaanské, táhli synowé Jakubowi do Egypta, aby potřebného nakaupili obilj. Tamť bratr gegich Josef

panowal, kteréhož Bůh, an dříve za otroka prodán byl, poborně zachowal. Tento poznal bratry, nebym sám od nich poznán, i kausse ge přisně a wesseligať strassil; konečně nařídil služebníku swému: Napln pytle gegich obiljm až do wrchu a propust ge. — Taž se, mnoho-li obilj odvezli bratři? Co wesslo do pytlů. Gať to? Což nebyl Josef mládar Egypta? Neměl tolik obilj, jeby byl celé říše uživil? Proč nebal wíce bratřim swým? Poněwadž měřil štědrost swau ble gegich schopnosti. Kdyby byli přinesli pytle wětšj, byli by nabyl wíce — obdrželi, co gen se do pytlů gegich wesslo, neb poručil Josef naplniti pytle až do wrchu.“ Pamatug si to, křesťane, onen nesywětěšj Josef, genž gest král králům a Pán Pánům, uběluge w nesywětěšj Swátosti oltárnj — w nesywětěšj oběti mše swaté darů swých. Proč neobdržjš hogněgi? Wina twá gest. Swátost nesywětěšj aučinkuge w poměru s twau schopnostj; twůg pytel gest tuze aužš, to gest, twá horliwost a láska k Bohu gest welmi malá. Chceš-li aučastným se státi wětšjch užitků, hled mši swatau slyšeti gať slusj. Gať gi mám slyšeti? Předně celau, nesmjš s Bohem smlawati a býti nad mjrů setrným, hledage kněze spěšně čtaucjho, aneb přigji až teprw k Ewangelium. Za druhé gi máš slyšeti skrausscň, an s nesywětěšj bytostj nebe a země gednáš, protož nic činiti nesmjš, což by bylo gj nehodno. Slyšeti gi musjš konečně nábožně, otewři srdce swé swatým jádostem, wypubiw dříve wšechny giné myšlěny.

Tak se líbiti budeš Bohu svému, tak učiníš zá-
božt přikázání, tak stkwělé wýhody pro duši i tělo
wydobudeš.

II. Neběle a zasměcený swátek swě-
titi a slawiti se musj slyšenjm slova
Božjho dopoledne i obpoledne. Kdyby
nebyla neběle zvláště k wyučowánj a rozwažo-
wánj věčných prawd ustanowena, zagisté by kře-
šťan w pozemských starostech pohřžzený, často gen
wyraženjm a marnostem žitw gsa, na wšěšj po-
třeby duše swé, na Boha a powolánj swé zane-
wřel a w bohaprázdnost a nemrawnost klesl. Wy-
učowánjm we swatém náboženstwí ale, genž se
nebělnjho času uběluje, otřeše mnohé būrazné sly-
šené slowo srdcem geho, že se probudj ze swé
nečinnosti, že pozná bjdný staw duše swé, k no-
wému lepššimu a kagjcimu žiwotu se probudj a
naklonj, aneb se wje a wjece posiluje w dobrém
sotwa započatém; tjm sezná křesťan swé powin-
nosti k Bohu, k sobě samému a k bližnjmu swé-
mu, tjm se naučj znáti zaslíbenj buďaucjho ži-
wota, baufati a báti se saubů Božjch. Protož bý-
wal giž w starém zákoně každy sobotu zákon
Mogžšššutw čten. A w prwnjch dobách křesťanské
cirkwe shledali gsme, že při obyčegných shromá-
žděnjch wěřjcjch též naučenj spásy přednášeno bý-
walo. Swatý Karel Boromegšský napomjná kře-
šťany, aby alespoň w neběli a we swátek farnj
chrám Páně natwštětowowali, kde by ob swého fa-
ráře, gehož pěti swěření gsau, slowem Božjm kř-
mení, w počátcjch křesťanské wjry a w giných fe

spasení gegich buſſi newyhnuteblyňch přebpísech wo-
učowání a k pobožnému a náležitému přigetí swá-
toſtí připrawowání byli. — Ano právě za tau přj-
činau, že k oběti mſſe swaté poſtatně přináležj
zweſtowání ſlowa Božjho, ſe prawj: „Mſſi ſwa-
tau máš ſlyſſeti.“ Neb co naplat, zbržeti ſe ob
práce a ſkutků zlych, nekonáme-li dobrých? Od-
bali-li gſme ſe pracem těleſným po celý týden,
proč bychom aleſpoň jeden den Bohu zcela wě-
nowati nechtěli? Na omylu hrubém gſau tedy
onino, genž ráno gaſo z powinnosti mſſi ſw. ſlyſſj,
celý pať oſtatnj den Bůh wj gaſému zanepráz-
dněnj ſe oddáwagj; poněwadž hřjſſno-li wůbec čas
promrhati, tjm hřjſſněgi geſt promrhati den Bohu
zaſwěcený. Nenj tať zahálka úloha dne tohoto,
ale odpočinutj w Bohu, kterěto geſt ceſta k ob-
počinutj wěčnému. Toto ſwátečnj a buſſewnj ob-
počinutj ale záležj w poſwátném cwičenj a
ſkutcích pobožných, toť gſau ceſty Páně, gi-
miž kráćeti welj nám w dnech ſobě zaſwěcených.
Ať ſe tedy ſtrachugj ti, genž zanebbáwagj gich
před wýrořem Žalmu 94. — Wžbyďy tito
blaudj ſrdcem, gſau ſlepj, zarytj a ne-
naprawitedlnj, nepoznali ceſt mých a
nebbagj na přikázanj má, protož gſem
přiſahal w hněwu ſwém, že newegdau
do odpočinutj mého, do země gim ode
mne zaſljbené, w njž by odpočinauti a
ſtaſtnj býti mohli. Zagíſtě kdo ſe zbržuge
gen ob práce ručnj, newěnuge ſe wſſať tať prá-
cem buſſewnjm, vyplňuje ſice zákon dle ſlowa,

užitku ale zbaŕen zwolati můŕe: Sluŕebnjci ne-
uŕitečnj gŕme, co nám patřilo činiti, učinili gŕme.
W ŕkutku sluŕebnjci neuŕitečnj, genŕ puŕtjce mimo
sebe uŕitel časnj ani wěčnj nehledagj, ani gaŕe
milosti Boŕj sobě zaŕuhugj, nestanuwŕŕe se lepŕŕimi
čas mařj a dřjwe ŕŕkoby nežli uŕitku docházegj.
Netoliko to činiti máme, co zákon bezprostředně
welj, toť by bylo welmi otročeť, ale i to, o čemŕ
wjme, ŕe to Bohu milé a wůlj zákonodárcowau
geŕt. Swobodně totiž máme ŕprawedlnosti ŕlauŕiti
proto, gelikoŕ ŕynů wywolenyč ducha gŕme obdr-
ŕeli; neb ŕyn neučinj gen to, co otec přjŕně nařj-
zuge, ale on za zákon má i to, o čemŕ mu zná-
mo, ŕe to Otci milé a s geho wůlj se ŕrownáwá.
Ba ljnŕ geŕt ŕluha, nečinjci giněho from coŕ mu
nařjženo.

A ŕkutkům dobrým, genŕ w den nedělnj a
ŕwátečnj wykonáwány býti magj, náležj přebewŕŕim
poŕlauchánj ŕlowa Boŕjho, poněwadŕ ŕbo
z Boha geŕt, ŕlowo Boŕj ŕlyŕŕj. Jan 8.
A mnozj, genŕ kázanj a křeŕtanŕŕému cwičenj přj-
tomni negŕau, těžce hřeŕŕj, newědauce, ŕe to ŕe
ŕpaŕenj náhodné, ba newyhnutelné geŕt. A protoŕ
ŕádnŕ wěřjci ho zanedbati nemá, poněwadŕ geŕt
poŕrm duŕŕe, gehoŕto w den nedělnj wjce uŕjwati
zapotřebj geŕt. ŕeŕt dnj pracugeme pro chléb tě-
leŕnj, proč bychom geden den pro duŕŕewnj se ne-
namáhali? Proč medle zmocňuge se náŕ omrzeloŕt
hned z počátku kázanj, ŕdyŕ ale celau noc hrau
ŕtráwjme, nedotŕne ŕe náŕ? Meljbj=li ŕe nám ale
wěci Boŕŕŕe, nechutná=li nám poŕrm duchownj,

gestit to znamením buďse ne-li docela zkažené, ale-
 spon churavé. Na omylu gsau i ti, genž w ben-
 tento kázání proto neposlauchaj, gaťoby byli příliš
 učenj aneb gaťoby se jim kněh k poučenj doma nad
 potřebu dostávalo. Neaučinkuj ale knihy tak gaťo
 slowo živé. Neb nescházelo Dawidowi kněh Moggjssow-
 ých ani učenosti: nebyly ale s to geg obrátiti, až
 přišlo živé slowo Nathanowo a wnitřnostmi geho
 zatřásl. Tak též Nabuchodonosor na stromu onom
 vysokém, genž na Božský rozkaz zlácen byl, swüg
 staw gaťo w knize pozorowati mohl: ale nenapo-
 mjnalo ho to, až slowo Danielowo k poťání geg
 přimělo. Kleštěnec onen w Skutcích Apostol-
 ťkých četl Isaiáše proroka: ale neprospělo mu to,
 dokud Filip nexpložil, o tom se to prawj. A tak
 mnozí živým slowem obráćeni gsau byli, kteří by
 se pouhým čtením nebyli obrátili. Máme po-
 wěst o gistém doktorowi Monetowi, genž schwal-
 ně Reginalda, kněze z řádu swatého Dominika, se
 wystřjhal. Gednau wšak káhobau od towarýssů
 swých we chrám Páně, w němž Reginald kázal,
 wnucen byl a kázání o swatém Stěpánu slyšel.
 A hned ctil w sobě wnitřnj pud, a slowy kaza-
 telowými: „Ehly, widjm nebesa otewřena!“ gaťo
 čarownau mocj gat byl a přemožen. A když ka-
 zatel pokračowal: „A nynj nebesa otewřena gsau,
 kdo chce, může wstaupiti. Střežte se nebbagjcj,
 genž zawjrate před Bohem srdce swé, ústa swá,
 a ruce swé, by i před wámi se nebe neuza-
 wřelo!“ srdce geho tak bylo raněno, že i hned
 do řádu sw. Dominika wstaupil.

Pán Ježíš uzbralil slepého od narození, gať wyprawuge swatý Jan 9., pomazaw oči geho blátem a poručiw mu umýti se w rybníce Siloe. Kdo gest ten slepý? Swatý Augustin odpowjda: Pokolenj libské gest slepec tento; neb slepota tato přihobila se u prwnjho člowěka strz hřích. Každý tedy člowěk narodiwšj se w auplné newědomosti wšech věcj, gest slepec tento. Protož oswětlowati se má dne nedělnjho pilným poslauchánjm slowa Božjho, kterážto wyznačuje bláto učiněné ze sljny a země: sljna znamená slowo Božj, země řazatele. Obvyčeg řázati w neděli wznił u apostolů. Prwnj den po sobotě — w neděli — řbyž gsme se byli sešli učedlnjci k lámánj chleba, Pawel řázal jim. Sk. Ap. 20. — Wšedše do školy w den sobotnj, a řbyž bylo po čtenj proroků a zákona. Skut. 13. Totěž nařizuge swatý Klement řka: Čjm bude se moci osprawedlniti ten, kterýž w tento poswátný den w neděli nepřigbe, by poslechl spasitelné slowo Božj? Že to samé před čtrnácti sty lety obvyčegné bylo, doswědčuje též sw. Justin, a swatý Augustin prawj: „že řazdan neděli se sešli, by poslecli řázanj swatého Ambrože.“ Reginald to doswědčugi geho samého a giných řeči činěné w neděli a we swátek. Cjrkew sice newydala zákon, že se musí řázanj za dnů swátečnjch slyšeti, gelikož toho wšicni stegně nepotřebuj: nicméně wšak žbá se obvyčeg cjrkwe, řázanj na wšelikých mjstech wždycky bržjci zákona moc mji. Že řázanj po blaahý čas

zanedbati se nesmí, uťj sám Kristus, genž nechce znáti těch, kdož slovo Boží neslyší.

A wšak i obpoledne má se den nebělný a swáteční slyšením slova Božího swětiti. Obpolední cwičení křesťanské čili katechismns není toliko prostředek k swěcení neběl a dnů swátečních, ale i také k napravení života křesťanského velmi vhodný. A bemy tomu, že by z galýchkoliv příčin slovo Boží obpoledne w chrámu Páně se nepřednášelo, má katolický křesťan w neběli a we swátek přece službu Boží nastřetowati, zvláště má-li chrám Páně w místě swého přebýwání; aby sebe samého wzbělal a bližního dobrým příkladem k následování powzbudil, celý den Bohu obětował a mēnowal, a tak geđen bruhého k wnitřní i zewnitřní pobožnosti roznítíl. Pogebnámi tuto nepřiwé o geho důstojnosti a wznesečnosti, a pak i o užitku a potřebě, poněwadž mnoho omylů ohledem na cwičení křesťanské obpolední mezi mnohými křesťany panuge. Prawím, že welicj omylowé mezi křesťany panugj, co se týče cwičení křesťanského obpoledního, a w skutku geđen z těch newětších gest, že mnozí magj cwičení křesťanské obpolední za wěc nepatrnu a dětinskau, t. g. pro dítky pauze určenau a ustanowenau; protož lidé odrostlí, ačkoli w náboženstwí velmi špatně se znagj, obyčegně se stýdj cwičení křesťanskému přítomnými býti. Zapřisáhám wás, milí křesťané, zapudte tento škodný omyl o učení obpoledním nebělným a swátečním, kterýmž se tagemstwí wjrw wyswětlugj. Toto wyučowání máme wždy w nep-

většij uctivosti mjeti, poněwadž tať dobře slovo
 Boží gest gaťo to, které s kazatelny se hlásá. To
 odpolednj učenj gest to samé gaťo dopolednj; pro
 něgž žiwot dali a smrt podstaupili nescijlnj mu-
 čedlnjci, swatj otcowé, pať i cirkewnj učitelowé
 swými wýklady wswětlowali a za základ položili
 wšsemu ginému učenj zákonjmu. To zagisté uče-
 nj, které při odpolednjch službách Božjch s kaza-
 telny w řeči wyššij a spogitě k wěrenj se wám
 předkládá, lišij se od wpučowánj odpolednjho to-
 liko w tom, že se giným snažšijm a pochopitelně-
 ššijm způsobem předkládá a w pamět wtisťuge. Tať
 w prwtotnj cirkwi se wpučowali začátečnjci, uěž
 pokřtěni býti mohli — neznagjce gestě celé učenj
 wjry swaté, kde kázanému slowu Božjmu poroz-
 uměti s to nebyli. Než gste se modlití na-
 učili, nemusili wám wassi rođicowé nebo učite-
 lowé přebřjkáwáti, a otázkami z wás wyzwjdati,
 žbaliž gste sobě pamatowali, což se wám w pa-
 mět wtisťlo čili nic? A sám swatý apostol Pawel
 prawil: Mléko gsem wám bal, proto že
 gste těžšijho pořmu sněsti nemohli.
 To ale prawj k dospělým; fdyby i to mléko —
 ty prwtj na oťo nepatrné ewangelické částky při-
 gmauti se byli zdráhali, nebyl by gim těžšijho
 pořmu, wyššjch ewangelických prawb byl uděliti
 mohl. Nesměgte se malému djetěti, že mléka a
 slabého pořmu požíwá, požíwali gste ho i wy; či
 smáti se budete nemluwnáťku požíwagjcjmu slab-
 ého mléka mateřského? Nechutnalo druhdy i wám?
 Nám wšsem, fdyž gsme byli maličtj, tať tať se

musel ewangelický brachý poŕm w zážitné částky rozdrobiti, proto že gsme tužšjho poŕmu gestě snesti nemohli. — Nawšštewugte teby i wy obrostlj pilně obpolednj řestansté cwičenj; počjte tjm památky cjrkw, gať prwnj dospělj wyučowáni býwali, gať wy sami webeni gste býli k wyššjm prawbám ewangelickým. Ano i při tom neugdete žábaucjho užitku, segdete-li se do chrámu s tjm úmyslem, že se přiučiti chcete. Aťdyby toho nebylo, gste powinni i dobrým příkladem djtky své předcházeti. Powězte gim, že to, co se gim w řestanstém cwičenj předkládá, dobré a spasitelné gest, wy že to přítomnosti swau schwalujete, že se chcete přesvědčiti a slyšeti, gaťh prospěch w maudrosti řestansto = katolické učinili. Ano sám Syn Božj saukromě w přjbytku Nifodema cwičil a učil. Tato noční rozmluwa mezi Synem Božjim a Nifodemem patrně a swětlo nám wyobrazuge naše řestansté cwičenj w rozmluwách obpolednjch. Patriarcha a wůdce Mogžjš wyswětluge Israelitům zákon Božj w knize Deut. 4., zmláště posluhačů swých napomenul, aby s nehwěťšj pilností a pozorností mysl swau na wyswětlowánj toto obrátili, a Božj přikázanj, swaté obrady hluboko w pamět sobě wstjipili, udáwage za pohnutí: by národowé mobloslužebnj Israelity widauce wolali: Hle, toť národ maudrý, rozumný, hle, toť pokolenj weliké. Čhtěl Mogžjš tjm docjliti, aby Israelité náležitě se znagjce w zákoně Božjim, i mezi pohany, ať nepřátely swými, wážnost si wynutili.

Cwičení křesťanské odpolední netoliko důstojné a vznesené jest, ale nese i užitek. Proč? Poněwadž z dobrého neb ze zlého poznání náboženství pochází také dobrý neb zlý život křesťanů. Rozhlédneme-li se po celém světě, poznáme, že téměř celý svět we zlém jest postaven. Táž se však, obfud tak neslýchané zlé, obfud tak haněbné zkažení mravů? Odvolám se zde na všedny mudrce, kteří kdy stali věci lidských saubně rozbýrali, že všedny tyto ohavnosti pocházejí z newědomosti věci Božských čili náboženských. Obfud ale tato newědomost? Ze zanedbání cwičení křesťanského; neb kde se dobře a náležitě rozum nepřestý, tam snadno i vůle se zkaží. Mluw zde svědek jediný! Nestranný pohan Cicero praví: Gako pole, genž oráno nebýwá, mimo kopřivy a lilek giného neploď; tak také srdce lidské, duch lidský, nepustí-li se učením spasitelným, wždy wíce bo chyb a hříchů upadáwá. Slova geho vlastnj gsau: Gako pole bez wzdělávání aurodné býti nemůže, tak bez učenosti duch.

Pohlédneme však na ty, genž učení Božské w cwičení křesťanském wydobyté hluboko w srdci nosí; kteří wědí, k gakému cíli stvoření gsau, totiž pro nebe; kteří wědí, co nebe a geho radosti gsau; kteří wědí, gak skutky dobrými se wydobude, zlými ztratí; kteří wědí, gak ohavný jest hřích a gaky trest zde i tam za sebou táhne. Pohlédněte na ně, pravím, a předsvědčte se, gak gsau nábožnj, štraussenj, bohabognj, gak hřích a zlé přj-

ležitosti nenávidí — zkrátka, seznáte, gať dobrí křesťané gsau, kteří ob mladosti i ctnosti gsauce webeni, gi negen až do stáří zachováwagj, ale i dětem, služebníkům a wšsem pobřžzeným wšstěpugj. O, gať weliké wýhody wyplýwagj z pilneho nawštětowánj, a gať weliká ztráta a škoda ze zanebbáwánj cwičenj křesťanského. Dáblem oklamán takřka gejt každý, kdo se domníwá, žeby užitku hogného nepořkytownalo.

Ze slow uwezených giž sama sebau wyplýwá potřeba cwičenj křesťanského obpolednjho. Zanebbali-li gste sami wy rodičowé z mládj cwičenj křesťanské nawštětowati, nemůžete otwšsem dáti dítčám swým, čehož sami nemáte; protož káže wám newyhnutelná potřeba, tam dítčy wasše poukázati a za ruce wěsti, kde by čerpaly poslady z dobrého učenj gim duchownjmi ústy pobaného, kde by pily wodu z pramene žiwého, než gim kalem a bahnem necistým se zosřklivj ten pořm a nápoj zbrawš, učenj wjry swaté, Synem Božjm nám wšsem s nebe přinessenš. Maudří a opatrnj bywáte we wyhle-
báwánj a obstaráwánj pro ně wěcj swětšých: — at wám se i nenedostává maudrosti a opatrnosti we wyhle-
báwánj wěcj pro žiwot wěčný potřebných.

Co zawazuje krom této potřeby ka-
toličého křesťana geště i obpolednjm
službám Božjm?

Ze to nepostačuje i swěcenj neběl a swáttů,
„tolikw kázanj a mšsi swatau dopoledne slyšeti, a
ostatnj obpolednj čas zahálenjm a radowaníkami
tráwiti a zmrhati,“ rozumj se samo ze sebe. Celš

den se má Bohu věnovati; neboť den nebělný a světečný je vyhradně k posvěcení duší našich ustanoven. Praví křesťané se nikdy blaženějšími necítí, než tenkrát, když v bratrském spolení před Bohem shromážděni byli v chrámu Páně. Pláctivé auboly jest země naše; neboť nesčíslné jsou potřeby naše pro tento i budoucí náš život; kdo těch nezná, málo se v skutku okolo sebe ohlédl; a bohužel pozdě snad se po nich ohlíbne. Modleme se tedy bez přestání, chvalme Boha v písniích s díkyčiněním, k čemuž nám odpolední služba Boží ve světeč a v neběli dost příležitosti poskytuje. Jsou-li modlitby slavnější, tedy se vznesou k zpěvu, kterým buďto jednotlivec nebo celá osada své žádosti, prosby, nebo své sliby děkuje, chvalu Boží zvěstuje a z díkyplného srdce Bohu obět své duše a svých rtů přináší, a to sice jakožto radostnou ozvěnu ranních a předpoledních slavných služeb Božích. Je-li v odpolední aneb večerní hodinu celá křesťanská osada v tomto rozjímání společna, tenkrát hlásá modlitbu nebo zpěvem svou vjru v Boha a věčného prostředníka mezi nebem a zemí, jehožto nejdobrotivějším úkolem řízení důvěrně se odevzdává; ona žádá o milost a hříchů odpuštění pro sebe a své spolukřesťany, aneb prosí o duchovní nebo tělesné dobré, aneb se rozplývá v díkyčinění a chvalo zpěvech. V takovém shromáždění, kde se svatá nábožnost rozjítla, ozývá se ohlas z říše duchův, jenž díky této země mezi kůry nebeských tvorů povznést se zdá. Všeobecná modlitba byla

teby po wšech doby ten nepřítstný wýlem swatých a božských citů. Královský pěvec Dawid we swém vyhnanstwj nebéduge na nic, nežli na vzdálenost od hor swatě, wzdychage po shromážděnj spravedlivých, kde by mohl Boha Pána swěho chwaliti. — „Gať gsau milj stanowě, utěšenj přjbytkowě twogi, Hospodine zástupů, prawj w swém rozjcenj w Žalmu 83. — Přjlsinným tauženjm omblěwá buše má po sijných Hospodinowých. Srdce mé a tělo mé zplěsalo chtiwostj welikau přigiti do chrámu k Bohu žiwému. Nebo i ten wrabec našel sobě mjesto, a wlastkowice hnjzbo sobě, kdež by složila mladě swě. Gať utěšenj gsau oltářowě twogi, Hospodine mocnostj: král můg a Bože můg. Blahoslawenj, kterjž přebýwagj w domě twém, swobodný přjstup magj k domu twému, Pane: tyť na wěky wěků — t. g. ustawicně, wždycky chwaliti mohau tebe tu w chrámu. Lepšjst gest den geden w sijných twých nad tisice dnů giných.“ S gákau radostj wjbjzj wšechy libi, aby se k němu přibali a připogili, wzdáwagjce Bohu powinnau čest a lásku. — „Wzdeyte Hospodinu sláwu a čest — wolá w Žalmu 28., — wzdeyte Hospodinu sláwu přjsslussnau na gměno geho: klaněgte se Hospodinu w sijní swatě geho, w ozdobě swatě, w o-
běwu swátečnjm a slawném.“ — „Wzdeyte Hospodinu čelebi nárobů, wzdeyte Hospodinu sláwu a čest, wzdeyte Hospodinu sláwu, gaťož náležj na gměno geho. Přineste oběti a wěgděte do sijnj geho.“ Žalm 95. — „Wogbte, klaněgme se a padněme před njm: i plačme, křekyeme před Ho-

spobinem, kterýž i nás stvořil. Nebo onť gest Pán Bůh náš." Žalm 94. — „Wesele poříkugte, plesajte Bohu, wšickni obywatelé země: služte Hospodinu s weselostj. Wegděte do swatyně před obličeg geho s plesáním. Wězte, že Hospodin sám gest Bohem: on učiril nás, a ne my sami sebe, gehoť gsme my. Lid geho gsme, a owce pastwy geho. — Wcházajte do bran geho s bjfůčiněnjm, do sijnj geho s chwalami: oslawugte geg, běfugte gemu, chwalte gměno geho." Žalm 99. — Těmi a podobnými wšlewy srdce rozjncených pěwců starého zákona žwe nás cirkew swatá k podobné pobožnosti. Aneb chceme wyššich wzorů k powzbuženj blahých citů? Pjsmo swatě nám ge předstawuge, gsaut to kůrowě angelskj, genž prozpěwugj takto: „Swatý, swatý, swatý Pán Bůh zástupů: plná gsau nebesa i země sláwy a welebno-
sti geho." — Tjmtó chwálozpěwem welebj nebeskj kůrowě s newyslowitedlným potěšenjm wšemohaucjho Stvořitele a lásky plného Otce nebeského. Kdykoliw se wěřjci w chrámu Páně shromažduj, aby w modlitbách a we zpěwech srdce swě k Bohu powznesli, řjbj a spravugj se ble duchů nebeských, ano činj s nimi gednu takřka obec k počtěnj Nemyššjho. Kdo tedy z křestanů by mohl tak lehčě myslí býti, aby we swátek a w neděli odpolednj služby Božj nenawšstěwowal? Po ukončených službách Božjch w neděli a we swátek má katolický křestan modlitbau a rozgjmánjm ostatek bne swátečnjho dofonati.

1. **M o d l i t b a u.** V týchodnu bývá človek obvyčegně wsselikerými starostmi a pracemi zanesen a zablžen, že z modlenj swého každobennjho často wutrhowán bývá a na modlitbách swých tak setrawati nemůže, gať by chtěl a sám si skutečně přál. V neděli ale a we swátek máme wíce času k modlenj, negsme tak často gaťo w týchodnu z modlenj wutrhowáni, proto že wssedky starosti a práce každobennj nám nepřekážegj; zde tedy se držme slova písma swatého. „Modlete se bez přestánj“ — alespoň w neděli a we swátek, abyste nahradili, co gste w týdnu zamešškali aneb dofonale neutinili. Protož také ztráwil Pán Ježíš zwláště w sobotu celé noci na modlitbách. A swatý papež Řehoř Weliký bj: „V neděli gsme powinni od pracj každobennjch a obvyčegných se zdržowati a zcela se modlenj odewzdati a wěnowati, abychom, co gsme w týchodnu z lehkomyslnosti a nepozornosti zhřěssili, w tomto wzkrjssenj Páně zaswěceném dnu zase napravili a sebe poswětili a obnowili.“ — Swatý Antonjn nám dáwá to samé ponawrženj, když prawj: „Den zaswěcený se má k duchownjm skutkům wynaložiti, gmenowitě k modlenj — zpytowanj swědomj, skraussenému wyznánj spácháných hříchů.“ — „Gestit to sobota, prawj Pán, weliký den obpočinutj, na němž se máte dle zákona zapjrat, to gest w kagienosti cwičiti.“ — A swatý Tomáš učj: „Tělo porussenosti pobrobené obtěžuge bussi; tato schránka pozemská potlačuje ducha w starostech časných roztržitého. Človek w starostliwém stawu žiwota časného posta-

wený, powždy k zemi se skloňuje, gestli se nemynasnažuge wzhůru nad pozemské věci se vznést; tomuto účelu by měl gisté časy a dny wěnowati.“ Mnozí se neustále takovým ctvicením zanášegj a zabawugj. — „Powždy chci chwáliti Hospodina, prawj žalmista Páně, a geho chwála bude powždy w ústech mých.“ Swatý Pawel napominá: „Moblete se bez přestání.“ Gebni proměňugj celý život swůg w gakausi slawnost a w den swáteční: ginj se zase křžbodobenně w gistých dobách k Bohu obracegj a wzhůru wznášegj. „Sedmkrát za den chwálím Pána; často, negebnu za den chwálu gsem wzdáwal tobě,“ prawj swatý král w Žalmu 118. A mimo to magj geben den w týhodnu k tomu ustanowený, aby plamen Božské lásky w srdcích swých rozněcowali, nikoliti nedopausstěgje tomu, aby uhašl.

2. Rozgjmánj. A když wšsemu tomu, o čemž se tu mluvilo a gebnalo, žabost učiněno býti se domníwáš, tuť teprw žbytek neděle a swátků žaswět nábožnému rozgjmánj těch wěčných prawb swatých, o kterých se dnes při službách Božích gebnalo; to swaté rozgjmánj teprw tu autlau, dnes saženau bylinu gačo nebestau tichau wláhaui a rosau žalige, k přigetj w zemi kořene neusazeného, a geho wzrůstu pob zemj — a byliny nad zemj dopomáhá. Rozgjmánj těch swatých prawb teprw wšsedo w mysli a dušši žtuhne a se usabj, kořen nebáwno wsazený gačo úrodnau zemj se ohrne a obflopj, aby ostrj a palciwj wětrowé (rozuměg žde w mrawnj a duchownj smyslu

hříchů a nepravosti se zlými příklady) autlé sabbě neusskobili a obhalený a nepřikrytý kořen i s bylinou neuschl a tať práce sazeče zmařená aby nebyla.

Slovo Boží, gať se w chrámu Páně hlásá, toliko gen slyšeti, nepostačuje k dořonalému a úplnému svěcení neděle a svátků. Gestť třeba rozumně ho rozvažowati, doma o něm přemyslyšeti a život svůj dle něho spravowati a říditi. Neboť gen tenkrát, kdýž křesťan, co w chrámu Páně slyšel a w paměti podržel, w tiché samotnosti rozgymá, aneb čtením náboženské knihy — gindy rozmlauwáním s nábožným mužem o věcech náboženstwí swatého se týkajících se wzdběláwati si nawykl — tu gest lze se nadíti, že geho smyslyšlení den ode dne čistějším, dořonalejším a světějším bude. Mení třeba k tomu wysoké učení, abychom w tom, co w chrámu Páně na nás newtje učinowalo, w paměti zachowati a to samé rozgymati mohli. Ge-li duch náš cwičením nábožným k Božskému věcem obrácen a nachýlen — tedy ge tím wíce k tomu schopen, o Bohu a geho swatém zákoně — o swatých, w kázání a křesťanském cwičení slyšených prawdách rozgymati. — I to přináležj a wšim právem připočtěno buď k dobrým skutkům, kterými katolický křesťan neděli a swátek swětiti gest powinen, aby se nejen o své vlastnj duchownj wzdbělání staral: nýbrž i ty, genž geho péči swěření gsau, w příkázáních Božích wyučowal, k wyučowání do chrámu Páně sám ge doprovázel, ge wždy z paměti a

starosti nespustil, a tau cestau k maubrosti křestanské, ctnosti a dořonalosti ge webl. Rodičowé a předstawenj at se nedomnjwagj, w neděli a w swátek bjtky a pobřžžené swě ku křestanskému cwičenj posllati zanebbawssse, žeby neděli a swátek swětili, z ořa a mysli pustiwssse tu neyhlawněgssj powinnost. Gať spasiteblně to ale na celý dům aučinuge, giného k dobrému přjkladu wzbužuge a wzbdělává, řbyž celá rodina po nawrácenj se ze chrámu Páně opět do spolku a ořesu domácjho, k pořačowanj a rozgjmánj toho, co w chrámu Páně slyssela, — s předsedau otcem a domácjm hospodářem, — wstupuge, to se wyslowiti a pochopiti nebá ginému, leč gen tomu, řbo toho zařfiti tať šťastný byl. — W tom smyslu bj swatý Antonjn: „Zaswěcený den se má k duchownjm skutkům užjwati, totiž k modlenj, rozgjmánj slysseného slowa Božjho, čtenj náboženských kněh a k giným bohumilým cwičenjm.“ Gaťož zwlássnj powinnostj rodičů gest, bjtky swě wpučowati, k mrawopočestnosti, k ctnosti a pobožnosti ge nabjzeti a wěsti — tať gest i spolu gegich neyswětěgssj powinnostj za ně se modliti, a řbyž nemáme coš za ně Bohu obětowati, ge samě Gemu Neyswětěgssjmu za obět přinesti a obětowati. Takowý přjklad nám zanechal a k následowanj pozůstawil nábožný a bohabogný, trpělivý Job, řterý po uplynutj gistých dnů swě bjtky okolo sebe shromáždjwal, k čistotě prwnj den w týhodnu, to gest a náš neděle — ge napomjnal, za ně se modliti a oběti Bohu přinášjwal.

III. Neběle a zasvěcený světec světiti a slawiti se slusj zbrženjm se ob hříchů nowých a ze starých powstánjm. — Protož někteří bžhoučenci wylábagj hřích smrtelný w neběli zpáchaný za dwognásobný. Z toho wyswjtá, gať welice chybugj, genž opilstwjm, heřenjm, nestydatostmi a ginými těm podobnými ohawnostmi den tento zneuctugj. Welká owšem chyba a sřkoblirá slepota panuge mezi křestany, že w tento den wjce ohawnosti pássj než gindy, tať že geg wjce smilřtwj, opilřtwj, marnosti — žřátka, šatanu a peklu, než Bohu a geho swatým wěnugj, wjce obětugj rozpustilosti, kostkám, kartám, wábám, nepologům: nežli pobožnosti a swatosti křestanské. A přece prawj Hospodin: Wizte, abyšte den soboty ostrjhalj, neb ona žnamenjm gest mezi mnau a wámi w nárobech wasřich, mého s wámi spogenj po wředěch časů, abyšte po tom žnamenj žnali, že gá gsem Hospodin, genž poswěcugj wás, genž že wředěch národů ř žwlářřtnj službě své wřwolil gsem wás. — Den swátečnj gest křestanům owšem žnamenj nabjžegjci ge, pobožnosti negen hledati, ale gi i množiti, aby, řbo gest sprawebliwý, geřřtě wjce se osprawebnil, a řbo swatý, poswětil se geřřtě wjce.

Pať máme řlyřřeti toho, genž prawj: Swatj buďte, neb gá Hospodin Bůh wáš swatý gsem. Ale my poslaucháme raděgi hlas swěta, těla, ďábla, ř marnostem, nestydato-

stem, bezbožnostem náš láfagjcjho. A protož řici se může, že se w tento den netoliko wíce obawnostj než který giný den páchá, ale i wíce nežli po celý týhoden. Neb lidem, celý týden pracemi a domowleným zaměstknáním zaneprázdněným, není tolik příležitosti hřessiti; we swátek ale a w neděli zahálce, matce wšeho zlého, w náruč se uwrhššim a wšeligafým společnostem se přitowarwššimwššim ne- lze tak snadno hřjchu obolati. Protož w den swá- teční peklo nejwíce otowřené a dáblové nenčet- něgi se wyřicugj ke zláze dussj, křestany a syny cirkwe a Boha, swým ponaukáním zawáběgjce. Prawdibý tedy wyřof proroka řkaucjho: Roz- pomj ná se nynj žalostně Jerusalem we dnech sauženj swého na přestaupenj swé, — nepřátele posmjwagj se sobotám geho. A sprawedliwá gest wyčitka Hospodinowa: Slawnostj wassich nenáwi- dym, gsau mi obtjžné, nechci gich wíce. — Prawj Pán: Wasse slawnosti, ne mé, gakoby řici chtěl: Wy zaswěcugete swátky sobě a wy- raženj swému, nikoli mně a službě mé, wy gimi vyplnugete wůli swau, ne mau. Wasse tedy gsau slawnosti, ne mé, nenáwidym gich, poněwadž ge náwidj nepřátele mogi, z hřjchů wassich se radu- gjce.

Z malých přestaupenj se wystrjhemme, zwláště kdyby z toho pohoršsenj powstati mohlo. Pán Je- žjš se tágal: Slussj-li, domowleno-li w sobotu uzdrawowati? Byloť zřegmé, že uzdrawenj chu- rawce w. den sobotnj proti zákonu není; aby ale

nebal židům ani toho nejménšjho pohoršsenj, chtěl si přec alespoň němé přisvědčenj wydobýti, uče nás tjm, bychom nebyli tuze lehkomyslnými we vykládánj třetjho přikázanj dle vlastnjho úsudku, a že máme i malých přestaupenj se wystrýhati, zvláště kdyby z toho pohoršsenj powstati mohlo. A totož gest, nemýlím-li se, co Bůh w Isaiášsi kap. 48. přislubuje: Odvrátíš-li od soboty — w den swátečnj — ode wsseho obchodu nohu swau, abys newykonáwal libosti swé ale Božj w den swatý můg, anobrž nazůweš-li sobotu rozkossj swau; budeš-li gi rád swětiti způsobem Bohu přjgemným a budeš-li den swatý Hospodinůw za den slawný držeti a tať swětiti, a budeš-li geg tať slawiti, tať abys nečinil cest swých, nečinil žádneho djla zaměstěnánj swého, owšem pať hřjchů a nepravostj, a nenalezala se wůle twá, nepromobil wůle swé a náklonnostj swých a nemluwil baremných řečj, teby těšiti se budeš, rozkoš mji w Hospodinu a w přikázanjch geho; wyzdwihnu, uwebu tě do země Sudské, hornaté, aby gi vládl a úrody gegj gebl, a nakrmjm tě bēdictwjm Jakoba otce twého, způsobjm to, aby gebl bēdictwj a užjwal bēdictné země.

Ze starých hřjchů powstaneme. Častěji uzdrawil Syn Božj w den sobotnj churawé,

a co při tom zvláště znamenitého, mžby dobrovolně a bez prosbenj. Tak uzdrawil wobnatelného, ženu nemocnau, člověka s rukau uschlau, ob narozenj slepého, a nemocného u rybnička brawnjho. Protož pronásledowali geg židé a hleděli geg zabjti gačožto přestupce zákona, fdežto přece zážrakové, ne tak skutky libské, alebrž skutky wšemohaucnosti Boží gsau. Protož Pán Ježíš, newššimage si gich, sobotu uzdrawománjm nemocných oslawiti chtěl. Ale proč? Někteří bohoslowci se domnjwagj, že proto, aby dokázal, že we dne swátečnj starati se máme o bussi. Starostj o bussi staral se i o tělo. A swatý Auguſtin prawj: Co činil tělesně, chtěl, aby to rozuměno bylo duchowně. Chtěl náš teby naučiti, že den nedělnj a swátečnj gest den starosti o bussi, ne wšak o tělo. Mámeť teby k tomu prohlédati, gať bychom w den swátečnj a nedělnj o bussi se starali.

Wobnatelného uzdrawil Syn Boží. Koho giného ale přebstawuge bjdnj tento než hříšnjka? Neb o něm stogj psáno w knize Job kap. 15.: Dhamný a neužitečný člověk, který pige nepravost gačo wodu, to gest, hříchy tak páše, gačoby žádného nestáwalo trestu, gačo se woba barmo pige. A hle, napraviti máme pitnost tuto alespoň w den swátečnj, zdržugjce se od hříchů, proto že psáno stogj: Zachowey den sobotnj, abys geg swětíl, gačož přikázal tobě Hospodin Bůh twůg, Deut. 5., swětíž geg skutky swatými a neprzniž geg hříchy; protož ani bezbožnj židé neopowázili

se w den zasvěcený Krista Pána chytiti. Ne w den světečnj, pravili. Nabywá se ale neběle dnem Páně, poněwadž službě geho gest zasvěcena. Protož hlebiž každy do hřichu upadlý w den tento se očistiti šrže pokánj, a gestli ne zpovědi, alespoň litošty. Neb na to narážj pobobenštwj Krista Pána o oslu, pod njmžto smyslem liternjm wyrozumjwá wobnatelného, smyslem mystickým, ginotagitelným ale hříšnjka. Což takě giného gest neprozřetelný hříšnjf nežli wšl a osel spadšj do studnice pekel? Den nebělnj gest den wzkříšsenj, w němž ani Kristus Pán w hrobě nechťel zůstati, ale s neyprwněgšjim ránem wstal. Nad to gest den sobotnj ustanowen pro odpočinutj gať čeládky tak dobytká, wola i osla. Ale gať odpočjwati bude osel w studni, gať buše twá w stawu hřichu smrtelného? Wytrhni gi, aby w den pokoge nassla odpočinutj. Neb když swatý Jaroljm proti Wigilanciowi prawj: „Když se budu zlobiti neb něco złého w dusi své mysliti, a když mne nočnj přelud bude mámiti, neopowážjm se w stawy mučebnjků wstaupiti: tak celý na těle i dusi se třesu“; gať, prawjm, ty opowážjš se s těžkým a gistým hřichem w dům Páně wstaupiti?

Tak gako wobnatelného uzdrawil Syn Božj i ženu nemocnau, genž wzhůru pohlébnauti nemohla. Kdo se wyrozumjwá pod obrazem tjmto? Odpowjbat swatý Řehoř: Hříšnjf žádosť mrzké slebugjcy uchyluge se od rownosti buše své, to gest, člowěk starostmi a zaměstknánjmi wezdegšjmi nad mjrú obtjžený, genž

celý týhoden gen i zemi hleď a pozemských věcí hleď, starostliv gsa o živobytí, štát, ročinu, manželku a dítka. Tehdy musí w sobotnj den duchownj zrať pozdwihnauti a nebe a nebeské věci raděgi nežli zemi a věci pozemské pozorowati.— Totěz nařženo gafo w obraze w knize Exodus 16., kdež se zapowjda, aby w den sobotnj manna se nesbjrala, což owšem s hřbetem skloněným státi se musilo. Abych pať zkusil ho, chobj-li w zákoně mém, bude-li ostrjhati přikázanj mých, gestli mne poslussen čili nic, protož dne šestého ať připravj co by wnesli, ať schowaj to co přinesau, a ať gest toho dwafrát wice, co sbjrawali na jeden každy den. — Zapověženo bylo též z domu vycházeti, každy měl doma, u sebe samého zůstati. Že i prwnj křesťané se tak chowali, wystjta z některých nařženi papežských. Swatý Řehoř Weliký prawj w gebnom psanj: W den nebělnj musí se ob práce ustat, a wšim způsobem modlitbě se oddati; aby, gestli co za šest dnj se zanedbalo, w den wzkřisšení Páně se to opět modlitbou nahrabilo. Nespustme s očí to „wšim způsobem“. Swatý papež Inocenc pisse: Gen zpěwy, žalmy a duchownjmi písňemi má se den tento ztráwiti. Slawili tedy den tento upamatowánjm se na dobrodinj Božská zvláště w tomto dni udělená. Sw. Jan Zlatoušty prawj: Tento zákon newhratný stanovme sobě, ale i manžel-

Kám a bĕtem swým, bychom tento gedben w tŕhobnu, kbežto se k poslauchánj (slova Božjho) s cházjme, w uwažowánj slyšaného ztráwili. Swatŕ Jaroljm wyprawuge, že gsa w Njmě hroby mučednické se saubruhy swými nawštĕwowal, čehož teby i o giných wěřjch nabjti se můžeme. Gestli ale buŕsi něco k gegjmu powznessenj a uzdrawenj zapotřebj, gest to zpytowánj žiwota za přebesslého tŕhobnu a stawu buŕse, gestli w které části nemocná, kam se klonj gegj běh, gestli přebesslého tŕhobnu gakeho žisku neb štkoby nabyla.

IV. Nebĕle a žáswĕcený swátek swĕtiti a slawiti se má w staupenjm do vlastnjho swĕdomj a složenjm se sebe břemen a hřjchů. — Dwogjho druhu pozorowatele měl Kristus Ježš při swých řečech i skutcjch, dobro- a zlomyšlné. Dnino byli geho učebnjci a ginj wěřjci, genž Krista pozorowali, aby slova geho do srdce sobě wštipili a skutků následowali: tito byli žakonnjci a fariseowé, genž Pána pozorowali, by něco nalezli, ž čehož by geg winiti a přeb saubce postawiti mohli. I teď máme dwogj poslauchače neb pozorowatele, kbyž swátky swĕtjme. Angely blahoslawené, by nábožné swĕcenj swáteků s námi slawili a Bohu přednesli: a angely zamržené, aby nebbaloŕt a opowrhewánj bnů swátečnjch sobě pamatowali, by tjm někdy přestupnjky w saubný den obžalowati mohli. An tať se to má, máme žagisté wššicni přjčinu na swĕcenj swáteků žřetel mjtí. Bychom ale se w této

wěci nemýlili a w posměch zlowolných nepřisli, widj se mi nevrabněgi, bychom swátky tak swětili, gať Kristus Pán w den sobotnj činil; neb to gestli činiti budeme, zagisté budeme zaswěcené dny dobře, nábožně a chwálibně swětiti. Tedy pozorugme gebnánj učitele nebeského. Kristus wstoupil do domu knjžete farisejského. Dům wyznamenáwá gebnoho každeho swědomj. Wstupme tedy do domu swého, to gest, nahljdněme do swého swědomj. Toť owšem chtěl Bůh, nařizuge w knize Exodus 16.: Ať zůstane geben každý sám u sebe doma, žádny ať newychází z mjsta swého dne sedmého dělati něco. Gať u sebe samého, ne-liž w domu swědomj swého? Mnozi po celý týhoden taulagj se s marnotratným synem po fraginách wybálených mimo dům, ba mimo swědomj swé, ať tedy alespoň w neděli wrátj se k sobě samým, gať se nawrátil on do domu otce swého. Po celých šest dní mnozi zdržugj se mimo dům, by zaopatřili sobě žiwobytj, žiřt, obwešelenj, staragjce se a sháněgjce pro dítky a manželku, pro tělo a swět, sebe samých ale zatjm zanedbáwagj. Protož ať alespoň sedmý den se nawráti k sobě samým a rozwážj, gať daleko se od Boha wybálili, od toho a k gaťemu cili stwořeni gsau, gať daleko od něho se odchýlili, gaťým způsobem opět milosti Boží gim nabýti lze. — Na mrawence nás odkazuge kniha Maubrosti — Přísl. 6.: Gdi k mrawenci, o lenochu, a zpytug cestu, snážnořti, práce gého, a

uč se maudrosti. Co činj wšak mravenci? Wcházegj každodenně k práci, gen w čas nowého měsíce z přibytků se newzbalugj. Co ale činj w tom čase? Prawj se, že domácí a wnitřnj práce prohljžegj a napravugj; protož také Bůh po sšestidennj práci widěl wšse, což byl učinil. Genesis 2. Když to činj mravenci, což má člowěk? Nemá alespoň po sšestidnech wstoupiti do wnitřku domu swého, prohljžeti, opravowati a čistiti? Cisar Augustus, o němžto se prawj, že byl panownj k nad giné sšastněgšj, nepřestal prositi o pokoj a ustánj ob wlády, by mohl žiti sobě. Jakob slaužil čtrnácte let u Labana, prosil o odpocinutj řka: „Ty wjš, gať gsem slaužil tobě, protož spravedliwé gest, abych také gednau opatřil dům swůg.“ Genesis 30. Komu, táži se, slaužj mnozj po sšest dnj? Swětu, geho lopotě a práci, mnozj také tělu ba i samému báblu. Menj-liž tedy slusno, aby alespoň každý sedmý, neb každý zaswěcený den starali se o swůg wlastnj dům, o spásu dusse wlastnj? Což gest zpozobilegšjho, prawj Salwian, což neprozřetelněgšjho, než nestarati se o swé wlastnj; gať newěrný gest, gať nemaudrý, kdož, aby giného obahatil, dusi swou zatracuge? Wstoupil Pán do domu fariseowa, owšsem pokrytce, neb takowých bylo newjce, a co nalezl w něm? Přátelý falešné, záwistiwé, cti žábaucj, prwnjch mjst hledagj. Wstoupjš-li ty do domu swého, zagisté také nalezneš takých přátel, farisea prawjm, hrob objlený, zewnitř bjle se střwaucj, wnitř plný kostj umrlčjch, gablko zewnitř krásné a

čermené, wnitř čermem prohlodané. Otevři hrob tento, rozřjzni gablko a hleď poznati sebe samého alespoň dne sedmého.

Než Ježíš Kristus w domě fariseowě pořmu pogal, rozmlauwal s okolostojcými farisey a prawił, žeby se wůl neb osel w den swátečnj do studně padššj wytáhnutí měl. Čhtjce tedy do chrámu wstoupiti k swatému stolu, hleďmež dříwe, bychom wola a osla, genž nic giného negsau, než zpozdlý a omámený hříšnjš, z hlaubi hříchu a propasti pekla wytáhli, které mu hrozj gafo studně a hlubina. Zpozdlégšj wola a osla gest hříšnjš, poněwadž howada tato dobrowolně nestočj do studně, leč gsauce hnáná neb náhodau, a se wššj silau wywážnauti se namáhagj; gsauce wytažená nespahnau zpět, ale magj se na pozoru. Ale hříšnjš schwálně do studně padna, nenamáhá se, by wytažen byl, a nestřežj se wytažen gsa opětného spadnutí, ač wj, že lehce gesti spadnauti do studně, těžce wššak opět wyléztí. Gestli tedy kdo do hříchu upadl, sebeř wššedů sřlu, by co nedříwe opět powstal. Poněwadž gich ale málo o spasenj swé tak starostliwých gest, alespoň ať w neděli tuto práci podniknau, ať prowazu zpowědi neb alespoň lítosti se chopj, a tak se wytáhnau. Den nedělnj gest den wzkrjssenj a powstánj, kterýžto Kristus Pán s mnohými swatými do života se wrace z mrtwých wstal; nezůstaniž tedy w den wzkrjssenj niřdo w hrobě. Odtud pocházj, že w neděli při modlitbě stáwáme, gafo bychom pořánjm s Bohem smjření a na milost přigati byli?—

Den nebělnj sluge w giných řečech den slunce, poněwadž ob pohanů slunci zasvěcen byl, a co slunce mezi ginými planetami nebo oběžnicemi, tak neběle-~~že~~ i ostatnjmi dny týchobne: nepřipustj tmy, nesnese hříšníkůw. Israelité měli obyčeg twáři wonnými mastmi, zvláště w sobotu sobě natjrat, poněwadž we východnjch horčých zemích mnoho potu z těla vycházegicjho i nemilý zápach způsobuge. Umey se tedy a pomaz se, a obleč se w pěkněgšj raucha. Ruth 3. — Umyla tělo swé, pomazala se mastj w ýbornau a rozčesala wlasj hlavy swé. Jubith 10. — Wstal tedy Dawid se země a umyl se i pomazal se, a když proměnil raucha swé, wšel do domu Hospodinowa, a klaněl se, padl na twář, moble se. 2. Král. 20. — Dlegem hlavy mé nepomazal asi, prawj Pán k fariseowi, genž ho pozwal, aby gebl s njm — ale tato wečegná hříšnice, nad obyčeg zvláštňj lásky a uctivosti ke mně dořázala, wše ginať a mnohem wice nežli ty sám — mastj mazala až i ty nohy mé. Luk. 8. — Čjm wice starati se magj křesťané tedy, by smrticjho západu hříchů se zbawili, genž po šest dnj ge obklopil; čjm wice magj mastj pořánj se očistiti, an přeb obličeg Páně při mši swaté wstaupj?

Člowěk musj w tento den nebělnj a swátečnj břemeno hříchůw seč gest, buďto swatau zpověďj neb alespoň

prawau litoſtj se sebe ſložiti. Ač neur-
 čuge přiřazanj wýſlowně, že tento den zpowjdati
 ſe geſt a láſku k Bohu wzbuzowati, přec to
 účel, úmysl ſkrytý w zákoně, který každy wěřicj
 vyplňowati má. Protož bj ſwatý Řehoř: „W
 neběli ob práce těleſné zdržowati a
 modlitbě žiti máme, bychom, co gſme
 za ſeſt dnů zanedbali, ſedmý opět wv-
 nahradili.“ — Krásně taťe mluwj ſwatý Leo
 řka: Když rozumně a taťka ſwědomjim
 nařizené ſe nám zdá býti, w den ſwáte-
 čnj w auhledněgſſj a krásněgſſj ſtatý
 ſe objwati a chrám Páně ſwětſſj okra-
 ſau zdobiti: proč by i buſſe, tento pra-
 wý chrám Kriſtůw, chtěj ſlawiti ſwá-
 toſt ſwého wſkaupenj, neměla ſe wſſj
 ſtaroſtj a beblimoſtj ſebe ozdobiti?
 Neb co platná ozdoba zewněgſſj, když
 wnitř nečisto geſt? Protož každy obſtraň z
 přjbytku buſſe ſwé wſſedko, co by očjm obywa-
 tele gegjho Ježíſſe Kriſta nemilého býti mohlo,
 zproſť ſe hřichůw! Řidům mluwil Bůh proro-
 kem Jeremiášſem 17. — Strěžte buſſj ſwých
 a nenoste břemen w den ſobotnj. Neno-
 ſte tedy, křeſtané, tjm méně břemena hřichůw,
 ſtrěžiwſſe buſſj ſwých; ſhodte břemeno těžké, o
 němž bj žalmiſta 37.: Neprawoſti mé, boleſti
 mé pro ně wzewſſy gafo wody nad hlavu mau:
 a gafo břjmě těžké obtjženy gſau nabe mnau,
 nemožné gſau mi k unewſſenj. Břjmě, genž buſſi
 pohraužj až do propaſti, do ſředu pekel. Při-

cházegtež teby onen den w chrám wšlěm, genž pracujete a obtženi gste, byste strášli břjmě Babylona, gať bj Isaiáš, břjmě zmatenosti, které swědomstjžj. Sprostte se břmene Damassku, to gest krwe; sprostte se hřichůw krwe, gichž gste se dopustili nečistotau těla: neb hřichůw zpáchaných potlačowánjm chubých, wysánjm krwe gegich. Setřeste břjmě Moab a Týra, neb to gest břjmě kupcůw, genžto podwodem a uměnjm we dne w noci pracugj, by pošlabů sobě nashromážbili. Setřeste konečně břjmě Egypťanů, wšlecko bjlo temnosti i wšlechen smrtelný hřich, genž dussi do temnosti Egypťských i wěčných uwábj. Tato wšlecka břmena ale shodj se negen zpovědj ale i srdce sraussenosti. Toť widno z knihy Ewrit. 16. — Sobota neb odpočinutj gest ten den, a trápiti budete dusse swé, postiti se budete ustanowenjm wěčným. Gať trápiti? Sraussenosti a žalem wnitřnjm, genž dussi spasitelnau protkne ranau. Neb toť gest Bohu nehmilegssj obět, která se s obětj geho Syna spogiti gen může: Duch zkormaucený obět Bohu přjgemná. Žalm 50. On ale nezhrzj duchem ponžženým, zkormauceným a srausseným, ale nawrátj mu weselost spasenj swého, ducha milosti obnowj a člověka oswobodj od hřichu smrtelného; a tau zkormaucenosti a sraussenosti gaťo obmytjm krwí Krista Ježíše geho nepravosti a hřichů, srausseného a zkormauceného hřisnjka očistj, než k auplnému očistěnj swátosti pokánj a swatau zpovědj přjstupu mu bude. —

Toho příklad nám pobádá slavné a svatě paměti Pavel, učebník opata Antonína, gať se čte w sedmé knize životů swatých otců o pokání. — Pavel měl tu milost od Boha, že každého wnitřnj smeysslenj tak widěl, gaťo mi sobě wespoleť w twář patřjme. I stalo se, že gednoho dne sedě před chrámem pozorował přichozjch w něj. A hle wssični přicházeli nesauce obličege mjrné a pořorné, a angelé gegich radowali se nad nimi; gen gedn wstupuge wssiceť zasmussilý w stan Páně obklopen zlymi duchy, an geho angel požbálj gba truchlil. I wida to Pavel gal se nařjkati, a do chrámu newstaupiw, wenku s pláčem očekáwal, až by po službách Božjch modljcj se wen wssili. A eyhle, wssel onen zasmussilec weselý, obličeg mage pln mjrů, plésal nad njm angel geho, zlj duchowé ale ssili zdaleka za njm. I gásalt Pavel, děkowal Bohu a wolal: O newyslowné milosrdenstwj a dobrota Božj! A wystaupiw na wysoký stupeň, wolal hlasem welikým: „Pogďte a wizte skutky Páně, gať wssedchny libi spasiti chce; pogďte a wizte, poněwadž mocen gest hřjchů obpaussětj.“ — Na slowa ta, řbůž wssični přikwapili, gal se wyprawowati, co widěl. A člowěk hřjssnj tázán gsa, gať se ta změna s njm stala, odpowěběl w slowa tato: Gá hřjssnj až dosawade smilstwu gsem byl obdán. Wstaupiw ale do chrámu, slyssjm čjsti slowa Isaiássowa, neb raděgi slowa Božj Isaiássem pronešená w řap. 1.: „Umeyte se, napravte se, sprawedliwj buďte, očistte se, odegměte zlost skutků wassich, zlé skutky wasse ob očj mých: přestaňte přewráceně a zle činiti.

Učte se dobře činiti: pilni buďte saudu spravedli-
vého, přispějte ku pomoci, pomozte zase k štěstí
potlačenému, dopomozte k spravedlnosti sirotků,
zastaňte wdovy. A budau-li hříchové wassi gafo
červený postawec, gafo snj h zbleni budau; a bu-
dau-li červený gafo červec, gafo wlna bjli bu-
dau;" stal gsem se s frausseným a k wile w dussi
sljbil gsem takto: Ty, genž si přissel na tento swět
spasit hřissnjku, kterž gš i tato slowa čtená přis-
ljbil prorokem, wplň ge aučinkem a skutkem na
mne hřissnjku. Gle od této chwile slibugi Tobě
slowem a srdcem, že nechci wjce hřichu tohoto se
dopustiti, ale obřjkám se wsseliké nepravosti, a
gen Tobě s čistým swědomjm slaužiti dci. W této
chwili přigmi tedy kagjcjho hřissnjka, genž Tebe
prošj a wssého hřichu se obřjka. A s těmito sliby
wykročil gsem z chrámu, předewzaw sobě, že nechci
wjce zlého páchat před obličejem Páně. Slyssew-
sse to welebili wssični Boha.

V. Nebžle a zaswěcený swátek swě-
titi a slawiti slusno by bylo přigmu-
tjm Neswětěgssj Swátosti Dltárnj. —
Giž w nejstarssj cirkwi byl den Páně zwláště wy-
wolen k tomu, aby se Neswětěgssj Swátost Dltárnj
přigjmala, a wssični, genžto při oběti mše swaté
přitomni gsau byli, byli tělem a krmj Páně
krmeni. Pozdžgi přestál tento swatý obyčej, poně-
wadž horliwost wěřjcjch byla ochladla, a nábožný
buch a život se wje a wjece tratil. Wěřjcj ale
přicházjwali nieméně gessťe w gistých dnech swá-
tečnjch, dle toho, gaž býwali připraweni, k stolu

Páně. — Zbali gest teby pro nás světěgšj povinnoſt, než Swátost Dltárnj, tuto nepřilněgšj podporu ctnoſti co nepřiaſtěgi přigjmati, a to zvláſtě w těch dnech, které wšjím práwem wyššjmu životu wěnowati máme? W této Nepřewětěgšj Swátosti nabýwáme toho nehužšjho spogenj s Kristem Ježíšem, takřka gedno tělo s nym, gelikož geho tělo a krew našjím poſrmem a nápojem se ſtáwagj, a nám ruſogmjím k životu wěčnému býwagj. U ſtolu Páně powažugeme ſebe weſpolek w tom nepřwzneſſeněgšjím spogenj, co bjtky gednoho Otce w nebeſjch a co bratrj w gednom Spasiteli Kristu Ježíſſi. „Gaſo toto tělo s Kristem spogeno geſt, prawj ſwatý Jan Zlatouſtý, tať býwáme weſpolek s tjmto ſwazkem spogeni. A gaſož chléb z mnohých zrn k celku spogen a ſlaučen geſt, tať býwáme i my weſpolek mezi ſebau s Kristem spogeni.“ — Požjwánjm nepřewětěgšjho těla Páně býwáme wjce nežli kterýmkoliv giným činem k tomu powzbuzeni, požorným oſem do ſwědomj ſwého nahljdnauti; muſjmeť ſe polepſſiti a z hřichů ſwých ſe wyznati. Zpřytowánj ſwého ſwědomj před wſſewědaucjm oſem Božſtým nemáme niſdy, zvláſtě w neděli zanedbati, to ſe nám ale tjm ſpjſſe podarj, paſli Krista Pána w Nepřewětěgšj Swátosti Dltárnj ſkrytěho za ſwědka k tomu běreme. A třebaſ gſme ſkutečně k ſwatému přigjmánj nepřiſtupowali, zanedbati nemáme w neděli a we ſwátek zpřytowánj ſwého ſwědomj; proto že tenkrát w tiché ſamotnoſti i ty nepřetagněgšj záhyby ſrdce oſu naſſemu ſe obhalj; a my týden

k týdnu — i na delší část budavceho života, v dobrém aumyslu a předsewzetj w neděli a we swátel se upewnitwse, pokračujeme w tom, co gme sami s sebau uzavřeli a swatoswatě plaiti Bohu přisljbili.

W den nedělnj a swátečnj nebylo by od místa, Nenswětěgssj Swátostj Dltárnj přigjmati; neb tak nehlépe se vyplnj smysl zákona: „Zakuste, gať přigemný gest Pán; odpočiňte a wjte, poněwadž gá gsem Bůh.“ Tu dusse odpočjwá, a sobotu swětj w Bohu swém, sobotu giž prorok nazýwá přeljbeznau. Tu srdce nasse má předtuchu wěčnosti. Ale slyšme Isaiáše w kap. 58. mluwjceho w slova tato: „Odwrátjš-li nohu swau od přestaupenj soboty, a přestaneš-li tento den wůli swau konati, neodpočina gen od práce ale i swé žábsti krotě a nad náruživostmi wjtěze, Bohu pať s celau dusssj se wěnuge, a sobotu tuto přeljbeznau nazýwage, kteraužto zaljbenj Páně hledati se má, pať radowati se budeš z Pána.“ To gest: naplnj tě gakausi přigemnau potěchau ducha a požehnánj nebes udělj tobě. A wyzdwihne tě nad wsselika wssost země, a sytiti tebe bude bēdictwjm Jakubowým, to gest, učenj, že s dusssj w nebesa wtržen gsa, wssjm pozemstým zhrdneš, a w nebi obcowati budeš. To ale učinj krmě tě bēdictwjm Jakubowým, Nenswětěgssj Swátostj Dltárnj, genž gest bēdictwj zanechané domu Jakubowu, cirkwi swaté, a požehnánj od otce Jakubowi sljbené, gaťožto obrazu Kristowu, genž prawil w Genesīs kap. 27: „Deyž tobě Bůh z rosy nebeské a tučnosti země požehnánj“; poněwadž

w Nesywětěgššj Swátostj Oltárnj sčrtá gest rosa nebes, Božstwj, a země tučnost, Kristowo člowěčenstwj, wysšlé ze země panenské. Pač frmiti bude tebe rozkošsemi wěčnými w sobotu wěčnau, kdejto bohatě požíwati budeš dědictwj Jakubowa, pač užjwati budeš mnoha nebeského dobrého, a wěčného blahoslawenstwj, zaslíbeného Abrahamowi, Isakowi a Jakobowi. Trogj tedy owoce slibuge prorok těm, genž dobře a dussewně budau swětiti den swátečnj. Prwnj gest w slowech: Nad owati se budeš z Pána, kdejto slibuge gakeš dussewnj potěšenj. Druhé gest: Wyzdwižnu tě nad wšelikau wysost země, kdejto se slibuge gakeš powyšsenj dusse nad pozemské věci. Třetj gest w slowech: A nasytjm tě dědictwj Jakubowým, kdejto se slibuge wšeliké požehnánj časné i wěčné.

Neslepššj důkaz, že den swátečnj přigjmánjm Nesywětěgššj Swátosti Oltárnj se swětiti má, wyswjtá ze zwyku prwnj cirkwe, kdejto každau neběli wěřjcy přistupowali k wečeři Páně, a žádny přjtomen býti nemohl, kdo by také nebyl přigjmal, obkudž snad den tento také den chleba zowe se. Poněwadž ale w den tento wěřjcy wžbyčny schopnj a připrawenj uesau, by w skutku přigjmali, nesmj alespoň přigjmánj w duchu zanebbati, kterěž we wřelé žádosti, by gednau s knězem obětugjcjm přigjmati mohli, požůstáwá. A wšak zanebbáwagj a zbatugj se owoce geho ti, gestto bez pozornosti přjtomni gsau, s myslj roztržitau, tělem sice přjtomni, dusšj ale wzbáleni

gsauce, a sotwa na hlawnj bjly této neptvůšši oběti pozornost obracugje. —

Wstaupil Pán Jezš do domu knjžete fariseistěho w sobotu, aby gebl chléb. Umysl tento Kristůw pobjzj nás, bychom dušsi na dny zasvěcené potravě neobepjrali. Gafáž to ale potrawa? Chléb slowa Božjho a Neswětěgšši Swátost Oltárnj. Gafťe onoho prwnjho potřebj, dokazuje dwanáctero chlebů poswátých w starém zákoně, na dwau stolech rozložených, genž kažbau sobotu za nové wyměnění býti musily, poněwadž za sedm dnj ztwardly a k požíwání neschopnými se staly. Tak děge se i slowu Božjmu, gestli se často a možná-li alespoň kažbau neběli neslyšši: wygde totiž z paměti a wážnosti našši, gafž z přesvědčení ztěžuge sobě Dawid w Žalmu 101: „Porazen gsem gafo seno, a uswadlo srdce mé, tak že gsem chleba swěho gjsťi zapomenuł; to gest, prawdu učnosti nebeské dle wyswětlení Bellarmijnowa. Neb když slunce štěstj nám zářj, snadno zapomjná na Boha a spasení swé; protož gafo seno uswadneme. Na gewě tedy gest, že chléb slowa Božjho sllu a zbar duše obnowowati musj. Tehdy prawj swatý Řehoř Nazianský w řeči swé o narození Páně: „O gaf mnozi swátkowé poskytugi mi tagemstwj Kristowa! A wšech hlawnj účel gest mé zbonakowání a občerstwenj.“ Giny chléb na giném stole přebložený gest Neswětěgšši Swátost Oltárnj; kteraužto gafožto pořm duchownj

častěji přijímati máme, aby síla zesláblá opět se zotavily. První křesťané sice každou neděli tímto svatým chlebem se sjíli; poněmáh ale horlivost poznenáhla mezi věřícími ochábla, a chléb tento Chléb Angelstý, chléb silných a těch gest, jenž nejvyšší čistotou ducha se stkvějí (a protož jako chlebové posvátní jen na tom nejčistším stole kladeni bývali) tak z neobstatku pravé horlivosti a angelsté čistoty místo skutečného přijímání alespoň v duchu státí se má věrau, žádostj a pokorau, pro kteraužto až této žábaucj potravu za nehodnou se posládají, mimo stola s Magbalenau k nohám Kristovým se vrhnau, neb s Zachem se stromu wjry na Krista patřj, spokogeni gsauce pohledem na toho, gehožto pro svou nepatrnost a nečistotu pozvati a do domu svého přijmouti se neopovažugj, aneb se setníkem wolagj: „Pane, nejsm hoden, bys wessel pod střechu mau!“

VI. Neděle a zasvěcený svátek světití a slawiti se má činěním dobrých skutků. — Zasvěťmež i my den nedělní a sváteční činěním dobrých skutků, jako Syn Boží wstoupiv do domu Farisea w sobotu, wobnatelného uzdrawil. I my widjme zvláště w neděli před chrámem wsselile churawce, chudáky a nuzné; tyto uzdrawiti mohou bohatj. Gaf uzdrawiti? Des wjna wobnatelnému, a uzdrawjš wobnatelnost geho, nebo žádost po wodě; neb nebude se chtjti tomu wodu, kdo bude mjtí wjna dobrého. Des hogné almužny chudému, a uzdrawjš chudo-

bu geho; popřev zarmaucenému útěchy, a pozapomene na čas na bídu svou. Neměl Kristus, aby dal stříbra a zlata, ale dal, co si lepšího obpěgně w den swáteční, dal zdrowj a milost svou; ty alespoň bey něco sprostějšího, chleba neb peněz, a chceš-li Krista následowati, bey tím wíce, čím wíce máš. Neb kteráž wětšj almužna nad udělení zdrowj, gakž dal Kristus? Protož mluwil Tobiasš k synu swému: „Kterak budeš moci, tak buď milosrdný, dáwey almužnu; budeš-li mti mnoho, dáwey mnoho.“ Tob. 4. Od welkého stromu mnoho očekáwáme ovoce, od malého málo. Welký ale strom byl, genž prawil: Já ale gsem strom olivowý, úrodný w domu Páně, a swatý Jan Blatoušty dokládá: „Není dosti býti stromem olivowým, ale musí býti také úrodný.“ Gsaut totiž milosrdnj, genž celý roč, ale skromně udělugj, neb gisté týhodny, neb řdyž ze zvláštnjho se radugj štěstj; tyto gsau sice stromy olivowé, nikoli wšak úrodné. Pať udělil Kristus Pán zdrowj wcdnatelnému, aniž ho byl prosil, poněwadž tento snab pro den sobotnj před židy prositi se ostýchal. Ale Ježíš Kristus hned z geho pohledu a života wodau nabubřeného poznal, co by chudák, prositi se ostýchagjcj, sobě žádal. Protož nečekenž žádný křestan na prosbu chudých a chorawých; gegich bjda úpěnlivěgi nad slowa prosj. Proto w Zalmu 40. stoji: Blahoslawný, který rozumj nad nuzným a chudým, pečuge o něho, opatrně ugjmá se ho; w den zlj

wystwobodj geg Hospodin; to gest, který z geho pohledu hned rozumj, coby žádal. Neb není to úplné milosrdenstwj, které teprw slowy se wynutj, ale když žebrať mlčj, mluwj blebost obličeje. Nejwjee ale slusj se wěřejm, almužnau obmysliti prosjicjch chubých, než wstaupj do chrámu Páně, by nezaslechli ono z přjslowj: Kdo zapráwá ucho své ke křiku chubého — když chubý wolá — i on sám křičeti bude a nebude wyslyšán. Též tagně nám není twrdé slowo praweno k nemilosrdným w ten smysl: „Amonitstj a Moabitstj ani po desátém kolenu newegbau — ani desáté koleno gich newegbe do cjrkwě Hospodinowy až na wěky, proto že nechťeli proti wám wygiti, nechťeli wás opatřiti chlebem a wobau, když gste wysšli z Egypta. Deut. 23. Někteřj wyrozumjwagj tym wplaučenj z chrámu, někteřj ze spolku Israele; obogj byl těžký trest a spolu zahanbenj. Z toho učiž se křestane, že wegiti do chrámu hoden negsi, neobbarowaw, gestli gsi mohl, před chrámem stojcj chubě chlebem.

W neběli a we swáteč buďme štěbřegj i k chubým a nuzným. Dle swatého Lukáše w kap. 6. uzbrawil Syn Božj člowěka magjeho ruku uschlau, řka: Wztáhni ruku swau. Kdo gest asi to? Swatý Jan Zlatoušty odpowjda: „Ruža nebáwagjci almužny suchá gest.“ Wztáhnauti pak se má ruža tato nejwjee w den nebělnj. Toť obyčegně bylo za časů apostolských, gať wyswjta z prwnjho psanj swatého

Pawla ku Korintským 1. kap. 16.: „Se strany sbíreš, kteráž se děj na chudé křesťany v Jerusalemě, v každou neděli geděnkážbý z nás sám u sebe něco složíle možnosti; aby ne teprve tehdaž, když k vám přigdu, sbírky se dály.“ Praví zde svatý apoštol: geděnkážbý, newygmá žádného. Když pak obvyčeg tento po uplynutí tří set let vyhynul, měl svatý Jan Zlatoušlý krásnou řeč pro geho obnovení o almužnách a sbírkách. Právem ale to žádá apoštol v neděli, poněwadž i my mnoho dobrodiní od Boha zvláště v neděli a ve svátek gsme obdrželi a bosawáb obdržugeme. V tento den sřze Krista wzkrjšení a nesmrtelní učinění gsme, v ten den Ducha swatého gsme obdrželi, v ten den slowem Božím v chrámu Páně nasyceni býwáme. To wyobrazowali také chlebowé poswátní, gessťo každou sobotu přeb Swatyni Swatých kladení a obnowování býwali. „Na každou sobotu proměnowání, giní čerstwí kladení budau přeb Hospodinem chlebowé poswátní.“ Lewit. 24. — Čimž se wyznačowalo, že máme almužnau v bům Páně wstupowati, poněwadž ni také k nebi se fráj.

Katolický křesťan má se v neděli a ve svátek cwičiti w milosrdných skutcích. Ty nezvláštěněgssí gsau: almužna, nawstěwování nemocných a wyswobození wězných.

1. Katolický křesťan má zvláště

w neběli a we swátek chubých podporo-
rowati.

Pěče o duchowní potřeby jest sice ta nej-
přednější, nesmí ale býti ta jediná, neboť jsme
powinni též o tělesné potřeby našich spolubratří
se starati. Takowáto činná láska býwala powždy
známka pravých křesťanů; tuť bychom měli i
my w zasvěcených dnech w nás pěstowati. Tak za
časů apoštolských snášiwali wěřci wsecko své gmě-
nj, aby potřebným bratřím wscobecným gměním
bylo spomoženo; tak i později přispíwali wěřci
w shromážděních svých dle možnosti k podporo-
wání chubých a nuzných. O sbírce píše swatý
Pawel na swaté: Gafž jsem nařídil w cirkwích
Galatských, tak i wy činite. Takto powstaly na
základě dobročinnosti tak nazwané hody lásky, které
se w shromážděních křesťanských bržíwaly, při kterých
se chubý s bohatým při jednom stole bratrsky na-
sytil. Podobným způsobem powstaly hody na pa-
mátku w Pánu zesnulých mučedníků, které chu-
bým k občerstwení slaužíwaly. Když pak později
z příčiny zlého užívání tyto hody pominuly, či-
nily se sbírky pro chubé. Neměli bychom tedy i
my w den tento našeho posvěcení Bohu, naše-
mu Otci slibiti, že chceme dle geho, i dle pří-
kladu Spasitelowa, wšudy a neunaweně dobře
činiti jednomu každému, zvláště pak bratřím spo-
luwěřcím našim, tak gaf to již před námi gsau
křesťané učili a činili?

Krásně se w tomto ohledu wygábřil swatý
Antonín: „Lobiáš wystrogil hody, a wyslal své-

ho syna, aby chubých na ně pozval.“ — Tento příklad nám spravedlivý a Bohu milý starého zákona i následování zanechali; pohřbchu ale, mužové našeho věku v takových dnech toliko o své tělo se starají, a ženy o těla svého ozdobení; podřízený a služební neděli ob všeobecného dne genom větší chuti na dobré jídlo rozeznávají, a lidé nižších stavů myslí jen na hody a radování. Všichni se dávají duchem podobným zaváděti, tak že to, co v týhodnu prací a přičinlivosti nasbírali, v neděli a ve svátek nestřídmostí a obžerstvím — jiní jinak utrácejí a promarnují — a proto samé nemají, což by chudému ze svého výběru poskytnouti mohli. O, převrácenosti lidská, nenahraditelná ztráta drahého času, nepořádku, jenž peklé duchy radostí a rozkoší naplňuje! — A svatý Tomáš vj: „Naše gmění máme posvětit almužnau, která by se v těchto dnech hogněgi udělovati měla, poněvadž to dnové radostí všeobecných gsau.“ — „Gděte, pravý Ešdráš i svému wymolenému libu, hoduďte slavně, udělte i těm, jenž jako wy sami ze sebe tak hodoovati nemohau. Pánu gest tento den zasvěcen, nebudte aužkostliwi, radostné pomyslenj na Pána silau naplňuje nás.“ — Též svatý Ireněus velmi krásně a pravdivě o tom předmětu se vygádril: „Nechť gsau i nám služebné práce ve svátek zařázané; teby ge přece weleno, skutky lásky a milosrdenství i prospěchu bližnjho v těchto dnech wykonáwati.“

2. Katolický křesťan má v neděli a ve svátek i nemocné navštěvovati.

Pravý křesťan se nemůže nikdy srdečně a upřímně radovati, když ví a vidí, že bratři nebo sestry jeho v Kristu Ježíši trpí, aniž polehčení a útěchu nalezajíce. Protož slušno a po-
winno jest, nemocné a nebuživé ve farním svém
okrese po vykonaných službách Božích navštěvo-
vati, a dle příkladu Ježíšova a jiných Sva-
tých, buďto lékařskou pomocí aneb gegich nemoci
přiměřeným pofrmem hledět zmírniti. Neboť o
Pánu Ježíšovi víme, že v sobotu neb ve svá-
tek nemocných a nebuživých velmi často léčil.

V sobotu to bylo, kde Pán Ježíš člověka
uschlau rukou magického uzdravil — též ženu osm-
náct let od zlého ducha trápenou — slepého od
narození v Jerusalemě — vobnatelného v domu
knížete Farisejského — onoho nebuživce, genž osm
a třicet let neduhem slijčen byl u rybníka bra-
wného v Jerusalemě. To samé činili svatí apo-
stolové. Svatý Petr uzdravil v Jerusalemě
v sobotu muže od narození chromého; svatý Pa-
wel uzdravil v sobotu chromého v Lystrě. Svatá
Dobila, abatyse v Hohenburgu, vystavěla pro
nebuživé zvláštní nemocnici, neznajíce v neděli
a ve svátek většijho a svatěgšijho tvrazení, než
navštěvování, těšení a léčení nemocných. —
A trpícím a útěchy žádajícím a potřebugícím při-
náležejí zvlášť vdovy a sirotci. My tedy ne-
můžeme po návštěvě nemocných a nebuživých
v neděli a ve svátek většij a Bohu samému lj-

běgšj službu prokázati, gafo podperowánjm wđow a sirotkŭ. Neboť swatý apessol Jakub píše 1, 27. : „Náboženstwj čistě a neposřwrněné u Boha a Otce toto gest: Lásku prokazowati bližnjmu, nawšřěwowati sirotky a wđowy w sauzenjch, w úzkostech a zármutcích gegich, gim poblě možnosti a přjtomně potřeby pomáhati, a neposřwrněného sebe ošřjhati od tohoto zřaženého swěta, od mrawŭ libj bezbožných a newěrných.“

3. Katolický řěstán má w neděli a we swátek, řde to gen možná, i wěžně wyswobozowati. W prwnj neděli powolal Bŭh ze tmy swětlo; w neděli rozlomil i Kristus Ježjš okowy smrti i pekla, řdŭž byl dřjwe w předpekli bljcem otcŭm wysaupeňj a oswobozenj žwěstowal. Neděle gest den oswobozenj; a řěstán nemŭže zagistě nedělnjch radošj srdečně a w plně mŭře-zafuřiti, wida swěho bratra w okowech a w žaláři. On se tedŭ, seč gest, přřčinj, a ge-li možno, aby ho buďto ze žaláře wyswobobil, anebo geho wěženj usnadnil a gemu polehčil. Protož poručil cjsař Honorius biskupŭm a swěťřkým saubcŭm, řaždau neděli wěžných nawšřěwowati, aneb ge před sebe předwolati, aby se z gegich wlastnjch ŭřř dozwěděli, žda-li od dozorcŭ njmi libřky nawřlábáno gest bylo. Ano i tenřrát, řde saubnj gebnánj zařázano gest bylo na neděli, činili řěstánřřtj cjsařowě žwřlášřtnj wřminku z ohledu wyswobozenj otrokŭ, poněwadž to za řtuteř lásky powažowáno bylo.

Swatý Jan z Mathŭ založil žwřlášřtnj řáb

† wylupowánj zagatých a otroků, řáb Trinitárů čili bosých otců neysvětějšj Trogice.

Tito otcové se cítili zvláště šťastnými, když jim bylo možná w neděli a we swátek wězným, zagatým a otrokům gegich wyswobozenj zvěstowati, ofowj jim obegmauti, a ge ze tmy a temnosti wězenj na swobodu wywěsti. Ale bude se tázati kdos, gaťby možná bylo i nám takowýto skutek lásky wykonati? Mezi námi není wěznů, zagatých a otroků. Gá djm: že přec to možná! Což není gedenkážby hříšnjš otrok satanům, ofowj swé hříšnosti sewřenš! Modlete se za hříšnjš, aby ge Bůh těchto ofowů hříchů sprostil, a takto wyswobodjte w neděli wězné. Dále se táži: Zbali negsau mnohé duše wassich zesnulých rodičů, sestřer, bratrj, djtek, přjbužnjš a známých we wězenj očistcowém? Gestliže tedy w neděli a we swátek, gaťožto čwalitebnj obýceg gest, hrobj wassich přjbužnjš nawštětewugete a za gegich duše w očistci uwězněné se modljte, aby od swazků hříchů byli sprostěni a ze swětla wěčné sláwy se radowali, tedy wyswobodugete zagaté a wězné, lámete gegich ofowj, a webete ge z temnosti gegich wězenj k wěčnému swétlu. Protož se také modlj cirkew swatá na dušičk přj mši swaté takto: „Pane! rozwaž swazky hříchů wšem wěřejm zesnulým. Propušč jim swau milost, aby přjśného saudu sprawedlnosti ušli, a z blahoslawenstwj wěčného swětla se radowati mohli.“ — Při obětowánj se modlj cirkew takto: „Pane Ježíši Kriste! Králi wěčné sláwy! wyswobod duše

wšech wěřicjch w Pánu zesnulých ob trestu a pokutě wěčného zatracení do propasti pekelné! Wyzwoboď ge z tlamy lwa, zlého nepřitele, aby gich peklo nepohltilo, aby se w bezednau propast nepropadli, kde temnost, hrůza a ohavnost panuje. Swatý Michael Archangel, tento sláwy plný reť, wywediž ge k wěčnému světlu a k blahoslawenství, gež gšl někdě Abrahamowi a geho potomkům sljbiti ráčil.“

VII. Neděle a zasvěcený swátek světití a slawiti se slusj čtením dobrých kněh — a wzběláwatelným rozmlauwáním. Mezi hostinau promluwil Syn Boží o zwolení míst nižšich, o pozvání chudých, o hostině nebeské, wyprawowaw podobenství o wečeřadle welikém. Tjmtu učj nás, že máme dny nedělnj a swátečnj tráwiti slusným obcowáním a řečmi nábožnými u požjwání posrma; neb toť gest swěcení soboty, když o swatých wěcech se geďná, kázání se slusj, duchownj knihy se čtau, skutky Swatých se wyprawuj, chrámosté se nawšstěwuj, odpolednj služby Boží a těm podobné wěci se konaj. Pro powzbuzení skutkům těmto nářjbil Bůh w knize Numeri 28. — aby se w den sobotnj mimo každodennj oběti gednoho beránka obětowali geště dwa, tedy tři beránkové („Dne pak sobotnjho obětowati budete dwa beránky ročnj bez poskwrny, a dvě desetiny mauky bělné — den také sedmý bude wám wyhlášen za neyslawněgšj a swatý: žádného djla služebného ne-

budete bělati w něm“), abychom wiěěli, že máme w neděli Boha těikrát toliě ějti a welebiti gaſo dni oſtatnj: poſwátnĕmi myſlěnkami a rozzjmánjm — nábožnĕmi řečmi — a konečně dobrĕmi ſkutky. — Dnowé poſwátnj ſkutky poſwátnĕmi ſwětiti ſe mají, a zdá ſe, že ti ſe méně neprohřěſugj, genž marnĕmi a nedowolenĕmi ſkutky dny tyto zlehčugj, gaſo kdyby koſtky, karky před oltář přineſli; neb neſau dnowé Bohu zaſwěcenj méně ſwatj než chrámj a oltáře. Co prawj o tom ſwatĕ Jan Zlatouſtĕ? Někteřj, bj w oſmé řeči o wzkrjſſenj, w počtu bratřj naſſich pochybugj, že by ſwátek ſlawili, kdyby ſe neobdali opilſtwj, ſmilſtwu a marnotratnoſti. Ale muſjme žregmě řici: „Toť neſluge ſwěcenjm dne Bohu uſtanowenĕho, ale przněnjm.“

· Kada má, milj křeſťaně, geſt, byſte w den nedělnj a ſwátečnj, ěſauce doma, rozzjmali dobrobinj Božſká, což ſe děge neylepe ětenjm dobrĕch a nábožnĕch knĕh, a duchownjm rozzmlauwánjm. — Ohlědněme ſe, ſ gaſau chwalitebnoſtj a ſ gaſĕm užitkem obogj ſe ſtáwá.

Gaſ ſe mohau hodiny ob ſlužby Božj zbytečně w den nedělnj a ſwátečnj wynaložitj? Prawjm ti: těm, kteřj kázanj poſlauchati nemohau, neb ob ſlužby Božj zbytečně hodiny mají, proſpěſſno bude nábožné knihy ějti, poněwadž toto mnoho užitku duſſi poſkytuge, a newĕſlownĕ plyne z toho užitek pro ětenáře i welikě wĕhody. Čaſto giž obrátilo ětenj ělowĕka k životu lepſſjmu. Wěc ta

na bjelební ležj. Komu děkuge za obrácení své
 swatý Augustin, slunce toto církevní? Komu
 ginému než čtení dobrých knih. On gsa gessťe
 pohanskému mudretwí oddán, přiznáwal se ke ka-
 círswí Manichevskému; nicméně zápasil sám se-
 bau, poznáwage síce wjru prawau, ale nechťege
 gessťe upustiti od rozkossí swětsských, až konečně čta
 slowa swatého Pawla k Řimanům w kap. 13.:
 „Ne w hodování a w opilstwí, ne we
 smilstwí a w nestydatostech neb chlip-
 nostech, ne we swáru a záwisti: ale ob-
 lečte se w Pána Ježíše Krista, wezměte
 na se geho swaté ctnosti, a péce pro
 tělo neměgte podle žádosti geho.“ To
 čta cítil srdce své zcela k Bohu obrácené, i byl
 tak pohnut, že slzy hogné wyléwage, uzavřel hří-
 chy se odřeci, ukončil wnitřní bog swůg, a k oči-
 štění strž křest swatý pospíchal. Toť byli uhlowé
 řečawj, kteréž shromáždil Hospodin na srdce geho,
 že geg celého roznítíli. Též wyprawuge nám, že
 on sám dwa dwořeníny obrátil k životu pořá-
 dnému pauhým čtením životopisu swatého Anto-
 njna. Tím způsobem se i swatý Jan Kolum-
 bánský obrátil gen čtením života swaté Marie
 Egypťské. A tisíce swatých dussí děkugi obrácení
 své knihám dobrým. — Co obrátilo swatého Dn-
 dřege Wellinského? Čtení swatých knih.
 On gsa w práwech welmi zběhlý, zastáwal ge-
 dnau s welikau horliwostí práwo swého swě-
 řence. W praudu řeči wyflauzla mu z úst lež.
 Přigda domů, otevřel písmo swaté, gehožto čte-

njm často se objíral, i padl mu do očí výrok: Ústa pát, která lhau, ústa lživá, smrt přináseggi, zabigeggi dussi. An. Maubr. 1. a jako hromem omráčený odebral se hned do řehole Theatinů, aby hřích svůj opykal; i čteme, že pozděgi znamenitého stupně svatosti dosáhl. Taktéž svatá Eugenia obrácení svého pauze čtením svatých knih dosla. Bylať dcerau římského senátora, gegž císař Romodus prefekturau, nejvyšším úřadem v Egyptě poctil, pokročila v Alexandrii na vědecké dráze tak, že gi Musau — patronau učenců nazývali, a pohanště bezbožnosti, ku které se přiznávala, slovem i přem co nevdůvtipněgi hágila: dostavši však do rukau psaní sv. Pavla, a poznavši pravdivost svých křesťanské, jako mučednice krvi svou gi zpečetila. — A svatý Ignác, mogn pod Ferdinandem katolickým v Španělských bogoval, a kulj raněn byv, pro uvrácení chvilje četl životy Svatých, gegichžto stálostj a skutky hrdinskými tak byl progat a proměněn, že opustiv stav mogenský, k bogovníkům pro království nebeské se přibružil, rád Jesuitský založil a svět tehdejší osvětil. Gle křesťané, gať zvláštěnē aučinkuge čtenj knih svatých; protož po všech časv byly gsau knihy nábožné neplešší nástroge Boží k obrácení dussi a k obnovení života; z tétož příčiny zagisté onen svatý Ignác, svatý Karel Boromejský, svatý František Saleský a ginj svatj mužové, které Bůh k polepšení světa seslal, prostředku toho nejvíce užívali k obrácení svě-

ta, že mu nábožných knih podávali. Toto aučinkuji nábožné knihy u hříšníků; ale neméně sknostného ovoce přinásegi také u spravedlivých, kráslice bušsi gregich mnohonásobnau ozdobau ctnosti. Swatý prorok Dawid welebiv na začátku swých Žalmů onoho, genž nestaupil w radu bezbožných, genž nestál na cestě hříšníků, a neseběl na stolici moru, ku konci přidává slova tato: Takový člověk podoběn gest stromu, kterýž štípen gest při wodách, které se struhami webau, kterýž ovoce bává časem swým. Znj dle písma swatého Žalm geho prwnj takto: „Blahoslavený ten muž, kterýž nechodj po radě, po smyslu, po vůli bezbožných, a na cestě hříšníků nestogj, zle nečinj jako oni, a na stolici mornjho nakáženj, posměwačů ctnosti a náboženstwj nesebá, žádného s nimi společenstwj nemá. Ale w zákoně Hospodinowě, w plnění přikázanj Božjch vůle, libost geho, a o zákonu geho přemýšluge, w něm se cwičj dnem i nocj. Takový člověk podoběn gest stromu, kterýž štípen gest při wodách, kteréž se po struhách webau, kterýž ovoce své wydává časem swým.“ Co s tjm chce říci? Slova geho poněkud tmavá wysvětlj nám swatý Jan Damascenský: „Wodau wyrozuměti se může čtenj buďto swatých, neb také giných nábožných knih; protož jako strom stoge podle tiché čisté wody, kterau se wžbyčů nawlažuge, kwět a ovoce hogně wydává: tak bušse čtenj knih swatých oddaná, ozdobuge se Bohu libými ctnostmi.“ Kdož může toto krásné ovoce došti wynachwáliti!

Chceš spatřiti křesťana podle woby tefaucj, fwe-
taucj olitwu samoty? Pohleď na swatého Antonjna,
genž uslyšew slowa: „Gbi a probeh wšedco,“
na pausš se odebral a tam swatý žiwot webl.
Chceš spatřiti wysoký cedr rozgjmánj podle
woby této? Pohleď na swatého Simona Sty-
litu, genž dočta se slow: „Blahoslawenj chubj
buchem,“ wylezl na slaup, a tam ob zemi wzdá-
leněgšj, ale nebi bližšj čtyřicet let we dne w no-
ci stál. Chceš spatřiti podle woby této nyzký brn
nábožné přisnosti? Pohleď na swatého G u e r i f a,
genž čta žiwoty swatých otců, kažby skončený wi-
běl se slowy: „A umřel“ — a poznage pomjgi-
telnost wěcj pozemských, būstogenstwj mištra na
učenj Pařžžském se obřekl a do kláštera Domi-
fánů wstaužil. — Nechci wjce utwáběti takowých
přjkladů, ale polož se sám podle woby této, to
gest, čti a rozgjmey nábožné knihy, a
poznáš gať bucha swého owocem mno-
hým obohatsj. — Budau mně mnozi wšse-
licos namjtati, ku př.: Newjm gať knihy bych
s užjtkem čjsti mohl? Takowě, které gednagj o
žiwotu Páně, Panny Marie a přjkladů Swa-
tých, o pomjgitelnosti wěcj pozemských, o waro-
wánj se hřjchů. Čtěte knihy Swato-Ja-
nfkého Dědictwj, a máte toto wšsedno w ge-
dnom. A nemáš-li na těch dosti, taž se swého zpo-
wědlnjka, ten ti nezlépe porabj. — Nemám do-
sti peněz k nafaupenj kněh. To se prawdě
nepodobá; neb wjm a widjm, že k pitj, tanci,
šperku peněz ti nescházi, že i swětšě knihy ku-

pugeš, které až s příslísnan pilností čtáš; gať to bogdeš peněz? Negsau mě, wypůgčil jsem si ge. Wypůgč si tedy i nábožné knihy, gdiť swému duchownjmu pastýři. — Ale wždyť nechci býti učencem. Tohoť ani gá od tebe nežádám, buď gen dobrým křesťanem, a hleď abys nebyl učencem w hříšjch. Ale neumjm čísti ani psáti, dj giný. Toť gest prostředek zde, gen že běda rodičům, kteří buď ze šetrnosti, neb z nedbanlivosti děti swýchť učenj nepřiměli; řdyž ani toho potěšenj se dětem nebstane, by čísti uměli, — co dělaj w neděli giného, nežli že gi zneuctiwaj?

Ptáš se, gať bys měl wynaložiti čas, genž ti zbýwá po službách Božjch? — Odpowjdam: Nábožným i rozmluwami. Křesťané scházjwaji se nejwice w den swátečnj; chwalitebně by sobě počjnali, řdyby wybjrali sobě takowé látkyť k rozmluwám, gimiž by se wssicni poučiti mohli. Takowé látky by byly as wzfaussenj djteť w počátejch wjrv; — wyprawowanj toho, co w nábožných knihách řdo četl; by to co na řázanj neb w křesťanském cwičenj slyšeli, opakowali, a nemocných nawštětowali. Gať mnoho dobrého by tu učinili, a gať mnohé milosti by u Boha dostli! Třidni po ukončenj oně truchlohry w Jerusalemu cestowali bwa učeblnjci do městečka Emmaus, rozmluwagjce mezi sebou o mnohých přjběžjch w životě i w smrti onoho uřřizowaného welkého proroka. A hle, Syn Božj wzatw podobu pautnjka

na sebe; přitomavššil se k nim, a gať w blauhé řeči z pjsma a preroků bořázaw, že onen Uřřizowaný w skutku Spasitel swěta gest, tať w přibytku, řbyž seděl s nimi za stolem, wzaw chléb, dobrořečil a lámage pobáwal ho gim, obgewil se a zmizel gim. Tu začali učebnjci řeči Kristow na myšli přemjtati, a bitwje se gim, zwolali konečně: „Zbaliž srdce nasse nehořelo w nás, řbyž mluwil k nám na cestě, a otwjrál nám pjsma?“ Łuf. 24. Čemu se učjme z toho přjběhu? Zomu, že nábožné rozmluw utwřzugj posłuchače u wjře, dopomáhagj k poznánj wěcj nebestých, a srdce lástau k Bohu rozněcugj. A w skutku wjce aučinkowaly na myšli i srdce rozmluw domácj a přátelské o wěcech nábožensých, a hlauběgi wšstjpiły pub k cnosti, než na sta řázanj, čehož žkuffenost dořwěčuge.

Alle náboženské rozmluw neposłytugj gen weliké dobré, ale množj tať milost Božj, neb sám prawj Spasitel náš: Řde gsau dwa neb tři shromážběni we gměnu mém, tuť gsẽm gá uprostřed nich. Mat. 18. — Co žde sljbeno, to w skutku se stalo. Tři paustewnjci umjnili sobě nawšstjwiti bratra swěho, aby rozprávami nábožnými se bawili. Bratr pobaw gim stolice, nechal w prostředku gebnu prážbnau; řbyž se ho otázali na přjčinu, odpowěběl, že ta stolice gest pro Toho, genž byl sljbil, že řde dwa neb tři shromážběni budau we gměnu gcho, tuť On že bude uprostřed gich, — a hle, sotwa to dořekl, giž se obgewil Syn Božj na uchystanẽm

sobě místě. — S gátau asi horlivoſtj pokračowali nábožnj bratřj w rozmluwě swé w přítomnoſti takowého předsedy! I wy křesťané by gſte mohli tak ſſtaſtnými býti, Syna Božjho w ſtředu swém mĵti: ale Bohužel! gať mnoho neſſtaſtníků geſt, genž ſmjchem, žertem, malichernostmi, pitjm, pomlawánjm a ginými neřeſtmi neymiloſtiwěgſſjho Spasitele od ſebe odháněgj. A ſtrachugi ſe, že ſbybychom obcházeli domy, hoſpody a libſtě ſpolečnoſti, naſſli bychom ſkoro wſſude ďábla gaťožto předsedu.

Tážeſ ſe, což pať žádný čas wyraženi neb zábarwě wěnowati ſe neſmj? I ſmj owſſem; obweſel ducha mjrnau hrau, procházkau a náwſtětowau přátel, neb giným způſobem; ale ſtrěž ſe, abyſ w tom mjry nepřekročil, nábožnoſt a láſtu k Bohu neurazil.

Apoſſtolowé ſwatj, ſbyž pracemi a namáhánjm w uzdrawowánj duſſj tak zanepřáždněni byli, že ani poſogně gſti nemohli, zawolal ge miſtr nebeſtj Ježjſ na miſto ſamotné, a poručil gim mjrným odpočinkem ſil těleſných i duſſewních zotawiti: „Pogďte ſaukromj na puſtě neb ſamotné miſto, a odpočiňte maličko; neboť bylo množſtwj těch, kteřj přicházeli, že ani k gjblu neměli chwjle.“ Mark. 6. Welmi učení ſpiſowatel pobotkl k tomuto miſtu, že Kriſtuſ Pán powolal apoſſtolů k zotaweni přiměřenému. Rbož by tedy po ſlončených ſlužbách Božjch wſſechnu zábarwu odepřiti chťel, zagíſtě by ſe prohřeſſil proti pravidlům opatrno-

sti a uznalosti. Nezapomente ale, že Pán welel giti učebnjům sauřomj, na samotné místo k obpočinutj. Gběte i wy sauřomj na samotné místo, tam můžete buřsi i tělu obpočinu dopřáti a se zotawiti; sauřomj teby, ne w šhromážběnj řiřlaunů a nezbedů, řbež Bůh hněwán a urážěn býwá.

Pogednání desáté.

O trestu hodbném zlehčowánj dne swátečnjho.

Mnozi řřestané se tjm honosj, řbyřliw den Páně k wřřednjmu dni swau těžkau pracj, aneb pořjwánjm řřjřnjř rozřosj řsau řnjžili, domnj-wagjce se, řeby nic trestu hodbného nebyli řpáchali; ano magj řakowého coř za něco řrásného a řhwály hodbného. Ge-li pař zlehčowánj dnů neřělnjř a swátečnjř w řřutku coř řhwalitebného pro řatolického řřestana? Řikoliw, nýbrž řesti něco řanebného a ořřřliwého přeř Bohem i přeř libmi. Řeboř zlehčowatelé dne swátečnjho býwali powřby ob Boha řřjřně řřestáni. To wiřjme negen w řřarém, nýbrž i w nowém řářoně. A byřby i za našřich ořřwjcenřř dnů řakowj libé řřestáni nebyli, řřest Bořj řostj-řne ge na wěčnosti.

I. W řřarém řářoně. Bůh wyhřožowal těžřřmi řřesty wřřem těm, genž by se této neřrawosti řopuřřili, řřřze Mlogžjřře a prorořř, řař řřme řiž řřli.

1. Bůh řřřřal neřrawost řhlehčowánj řoboty řiž řřřze Mlogžjřře.

W druhé knize Mojžíšově praví Bůh strze svého služebníka k lidu Israelskému: „Ostříhejte soboty mé; nebo svatá jest vám. Kdožby ji porušil, smrti umře; a kdožbykoli dělal w ní bjlo, vyhlazena bude ta duše z prostředku lidu svého. Šest dní dělati budete bjlo: w den sedmý sobota jest, odpočinutí svaté ke cti Hospodinu; každý, kdož by dělal bjlo w ten den, umře.“

Zde vyhrožuje Bůh zlehčowatelům soboty smrti. Tudy musí býti nepravost zlehčování soboty něco welmi ofšklivého před Bohem, sice by zagiště nechtěl tomu, aby zlehčowatelové soboty zabiti a z lidu vyhlazeni byli. A že tomu Bůh w skutku chtěl, aby tito lidé trestáni byli, lze wi-
děti z opětného opakování výhrůžky této. Neboť svolal Mojžíš lid Israelský řka k nim: Tato gsau slova, kteráž přikázal vám Hospodin, aby gsste ge plnili. Šest dní děláno bude bjlo; ale w sedmý den měgte swátek, sobotu odpočinutí Hospodinowa, kdo by dělal w něm bjlo, umře.

Tato výhrůžka Boží Mojžíšem progowena w brzkú se naplnila.

Stalo pak se, když synové Israelsští byli na paussti, že našli gednoho, an sbírá dříví w den sobotní. A ti, kteříž ho našli sbírajícího dříví, přivedli geg k Mojžíšowi a k Aronowi, ke wšsemu množstwí. I dali geg do wězení: nebo ge-
stě nebylo gim oznámeno, co by s ním mělo učiněno býti. I řekl Hospodin Mojžíšowi: Smrti ať umře člověk ten; nechť ať ho bez milosti uka-

menuge wšsedo množstwj wně za stany. A protož wywedlo geg wšsedo množstwj wen za stany: a ubázeli geg kamenjm. Num. 15. — Bylo owšsem w zákoně řečeno: kdo zlehčuge sobotu, má smrti zemřiti; neboť kdo práci w ten samý den wykoná, má býti wyhlazen z lidu swého. Wšak nicméně se tázal Moggjš swého Pána o radu, buďto že Bůh newyšlowil došti gasně, gaťauby smrti takowý zlehčowatel soboty zemřiti měl, aneb že při tomto zločinu byly okolnosti, genž zlobu geho buďto zwýššowaly, aneb mjrnily. A Pán wyslowil hrozný trest kamenowánj. Tak přísně potrestal Pán zlehčowánj zasvěceného dnu. Ano negen gednotliwj lidé, nýbrž wšseden lid měl za přčinau zlehčowánj a rušsenj zákonů Božjch, a zwláště potupowánj soboty hrozně trestán býti, hladem, wálkau a morem. Nebot takto mluwj Bůh strže Moggjše, Lew. 26.: „Paťli nebudete mne poslauchati, a nebudete-li činiti wšsedch přikázanj mých, gestliže pohrbati budete ustanowenjmi mými, a saudy mé potupjete-li, tať abyšte neučinili těch wěcj, kterěž ode mne ustanoweny gsau, a zrušili byšte smlauwu mau: gá tať toto učinjm wám: Nawšstjwj m wás rychle chudobau a horkostí, kterážby zkazila oči wasse, a zhubila bušse wasse, i málomyslnosti wás přiwedla. Nadarmo sji budete semeno swé, kterěž od nepřátel sežráno bude. Postawjm twář swau proti wám, protiwiti se budu wám, a padnete před nepřátely swými, a budete pobdáni těm, kterjž nenáwibj wás, budete utřfati, ano wás žádný nehonj.

Gestliže pať ani tať neuposlechnete mne, přibám
 trestánj wassich, trestati wás budu gestě sedm-
 fráte wjce pro hřichy wasse, a potřu perchu a twr-
 bossignost wassi. A bám wám, učinjm wám nebe
 swrchu gaťo železo, a žemi gaťo měď. Nadarmo
 bude wynaložena práce wasse, newybá země au-
 roby, aniž stromowé wydagj owoce. Gestliže bu-
 dete choditi, čeliti proti mně, a nebudete čtjti
 poslauchati mne, přibám ran na wás sedmkrát
 wjce pro hřichy wasse: a pustjm na wás zwj-
 řata polnj, kterážby hubila wás, i howada wasse,
 a wssedh wěcj tať umensšila, aby žpusťly cesty
 wasse. Gestliže pať ani tať nebudete čtjti napra-
 witi se, ale budete choditi proti mne: gá tať
 wám protiwiti se budu, a bjiť budu wás sedmkrát
 wjce pro hřichy wasse. A uvedu na wás meč,
 genž pomstj žrussenj umlutw mé. A řbyž utečete
 do měst, possli mor mezi wás, a dani budete
 w ruce nepřátelům. A tehďáž obegmu wám pod-
 poru žitwnosti wassj, hognost chleba: tať že deset
 žen w gedné peci budau chleby pěci, tať bude nauze
 welká, že sotwa s gednu malau pec chleba pro
 deset čeledj napečeno bude, — budau wám ge ob-
 wažowati, a gjsti budete, a nebudete nasyceni.
 Paťli ani tjm nebudete poslauchati mne, ale
 přece budete choditi proti mně: i gá budu cho-
 diti proti wám w prchliwosti odporne, a trestati
 budu wás sedmi ranami pro hřichy wasse, tať že
 pro hlad gjsti budau maso synů swých a dcer
 swých. Žkajjm mobláršě wšsosti wasse, a mobly
 žtrossotám. Padnete mezi žřiceniny model wassich,

a w offšlivoſti mji bude wás buſſe má tať we-
lice, že měſta waſſe přivedu w zpuſtění, a uči-
njm, aby zpuſtly ſwatyně waſſe, aniž přigmu
wjce wůně neyčutněſſjch obětj waſſich. A ſkažjm
zemi waſſi, řdyž bydliti budau w nj. Wás pať
rozptýljm mezi národy, a wytrhnu za wámi meč,
učinjm, aby ſ dobytým mečem wás honili, a
bude země waſſe puſtá, a měſta waſſe zbořena.
Tehdy ljbti ſe budau zemi ſoboty gegj, odpoci-
nutj gegj po wſſecky dni zpuſtění gegjho. Řdyž
budete w zemi nepřátelſké, mji bude ſobotu, od-
počinutj, a odpocine w ſobotách zpuſtění ſvého,
po wſſecky dni, w nichž puſtá bude, protože ne-
odpočjwala w ſoboty waſſe, řdyž gſte bydlili w nj;
a kteřj z wás geſtě pozůſtanau, dám ſtrach
w ſrdce gegich, učinjm ge bážlivé w fraginách
nepřátelſkých; zaſtraſſj ge chřeſt liſtu letjícího —
wětrem chřeſtjícího, a tať budau utjſati gaťo před
mečem, a padnau, ano gich žádny nehonj. A bu-
dau padati gedenkáždy na bratra ſvého, gedem
před druhého, gaťo před bogem, před mečem utj-
ſagjčj, žádny z wás nebude ſměti nepřátelům ode-
přiti, nebude moci před nimi oſtáti. Zahynete
mezi národy, a zjře wás nepřátelſká země. Geſt-
liže pať i z těch někteřj zůſtanau, chřadnauti bu-
dau pro neprawoſti ſvé, w zemi nepřátel ſwých,
a pro hřjchů otců ſwých i ſvé trápeni budau:
doſawadž newyznagj neprawoſtj ſwých, i předků
ſwých, kteřýmiž přeſtaupili proti mně, a chobili
proti mně. Budu tedy chobiti i gá proti nim, a
uwedu ge do země nepřátelſké, doſawadž nezaſty-

bj, neponjžj se neobřezaná, žpurná, nepravá mysl gegich: tehďáž modliti se budau za hežbožnosti swé. A rozpomenu se na umluwu swau, kterauž gsem učinil s Jakobem a s Jsákem, a s Abrahamem. Takť na tu zemi pamětliv budu: kterážto řbyž bude zanechána ob nich, bude se lžbiti sobě w sobotách swých, užige obpočinutj swého, trpjc žpuštěnj pro ně. Dni pať modliti se budau za hřichy swé, protože žatrhli saudy mé, a zákony mými pohrdali.“

Gakť hrůžyplné tresty žde žvěštuge Bůh sám strze Mogžisse sobotu zlehčugjcimu lidu Israelskému! A to wsse se též naplnilo! Pod Achabem bohaprázdným nepršelo tři léta w celé zemi, tak že následkem nesmjrného sucha nespřchaný hlad powstal a mnoho obětj zachwátil. Za času Jorama, krále w Israeli, panowal a žuril strze sedm let hlad w zemi, genž mnoho lidj pohltil. Ano, obleženjm Samari strze Syrské hlad takowého stupně dosáhl, že hlavu osličj za osmdesáte strjbrných prodávali. A řbyž šel král Israelský okolo rozbořené žbi, wolala ř němu žena řkauc: Pomoz mi, pane a králi! Na to řekl král: Co chceš? Dna pať odpowěděla: Tato žena řekla ke mně: Dev sem twého syna, abychom ho dnes pogešli, žitra žpožjwáme mého syna. Žeby g sme uwarili nasseho syna, a gedli g sme. A gá řekla ř nj druhého dne: Dev sem twého syna, abychom ho gedli. Dna ale ukržla swého syna. Žo uslyšew král, roztrhl rauchy swé a wstaupil na žeb-
4. Král. 6. — Za času Sedechyásse, poslednjho

krále Judského, stalo se pať léta dewátého králo-
 wánj geho, že přitáhl Nabuchodonosor, král Ba-
 bylonský, sám i wšsedco wogsto geho k Jerusalemu,
 a oblehl geg, a wzdělal wůkol něho perwnosti,
 waly, náspy proti němu wůkol. I zawřjno gest
 město a obehnáno waly, obleženj to trwalo až do
 gebenáctého léta krále Sedechyáše, dewátého dne
 měsíce. I rozmohl se hlad w městě, aniž měl chleba
 lib země. I prolomeno gest město, když se roz-
 mohl hlad, prolomeny gsau zdi městské, aneb wra-
 zil nepřítel do města, a wšsichni muži bogownj utekli
 w noci té sřrže bránu, kteráž gest mezi dvěma
 zbmí u zahrady králowské, ačkoli Chalbeystj ob-
 lehli wůkol město; utekl tedy lib a Sedechyáš ce-
 řkau, kteráž webe k rowinám paussťe. I honilo
 wogsto Chalbeystě krále, a postjhlj ho na rowině
 Geryšťe, a wšsichni bogownjci, kterjž byli s ním,
 rozprchlj se a opustili ho. A tať gawosse krále,
 přiwedli ho ke králi Babylonskému do Neblatha:
 kterjž mluwil s ním saub — ortel naň wyppone-
 dēw. Syny pať Sedechyášowj zmordowali před
 očima geho, a gemu oči wylaupali, a swázali geg
 řetězy, a zawedli geg do Babylona. Potom mě-
 sjce pátého, sedmý den téhož měsíce, a téhož léta
 dewatenáctého, králowánj Nabuchodonosora, krále
 Babylonského: přitáhl Nabuzardan, knjže wogsta
 — wůbce brabantů, služebnjf krále Babylonského
 do Jerusalema. A zapálil dům Hospodinů, i dům
 králowský, i wšsedy domy Jerusalemské, a tať
 wšsedy domy welikě wypálil. A zbi tať Jerusa-
 lemské wůkol poborilo wšsedco wogsto Chalbey-

stých, kteréž bylo s tím knížetem nad jolbueki. Dstatel pak libu, kterýž byl zůstal w městě, a poběhlce, kteříž byli utekli ku králi Babylonskému, i giný obecný lib zamedl Nabuzardan kníže mojsa. 4. Král. 25.

Wšak nejen skrze Mojsisse vyhrožoval Bůh zlehcovatelům soboty hrůzoplnými tresty, kteréž i splnil, nýbrž přísnými tresty

2. i skrze proroky.

Skrze proroka Isaiasse 1, 13. mluví Bůh k Israeli takto: „Neobětujte již více oběti nadarmo, když jest marnost bez polepsení srdce a napravení života. Kadeň w ohavnosti mám, novoměsíců a soboty, a giných slavností nebudu, nemohu trpěti, nepravé gsau swátky wasse. Novoměsíců wassich i slavností wassich srdečně nenávidím, i gsau mi břemenem, protiví se mi, gsau mi obtížné, dost toho mám, nechci gich více. A když rozprostíráte ruce wasse modlíte se, obvrácím a skrývám se před wámi, a když množíte modlitbu, nemyslím vás: nebo ruce wasse gsau plné krve. Umyjte se gako ob té krve, napravte se, spravedliví buďte, očistte se, odemete zlost myšlení a skutků wassich, zle skutky wasse ob očí mých; přestaňte přemlouvání a zle činiti. Učte se dobře činiti, pilní buďte saudu spravedlivého, na to se wšij bedlivostí myslíte, gaskyste lažbau při na saudu spravedlivě rozjezáwali a skoncowali, přispějte ku pomoci, pomozte zase k štěstí porlačenému, dopomozte k spravedlnosti sirotku, zastáňte wdowu.

A potom přigbte a tresčete mne, suďte se spolu, poukažme sobě, či pře z nás, aneb nakládání jednoho s druhým, gest lepsi, vj Hospodin. Budau-li hříchové váš červení jako krev, jako snjž zbjlení budau, zbělegj, obmsti a očistěni od nich budete; a budau-li červení jako červec, jako vlna bjli budau. Budete-li mne rábi, volně poslauchati, sami dobré věci země gisti budete: pakli nebudete chytiti, a mne k hněwivosti popudjete, meč nepřátelský pohubj, došence wyhladj vás, a to gisté a nepochybně, nebo Hospodin, Pravdomluwný, sám swými ústy to prawj."

Zde Bůh Israelitům newyčtá, gakoby soboty a swátky neswětili; neboť toho u nich nechybělo; ale na způsob swěcenj narážj. Swětili a slawili soboty a swátky s nečistým srdcem, přistupugjce k oltáři Páně s hřichy obtíženi. Tjmtó zneuctjwali soboty a swátky. To jim Bůh strze Isaiáše wtykal; ano zoskliwil si to tak, že oslawenj sobot a swátků gegich wjce widěti nechtěl. Strze proroka Jeremiáše 17. mluwj Bůh k Israelitům takto: Pakli neuposlechnete mne, abyste swětili den sobotnj, a nenosili břemena, a newnášeli strze brány Jerusalemské w den sobotnj: tedy zapáljm oheň w branách geho, to gest, města Jerusalema, wypáleno bude město, a neuhasne. Zde wybrožuge Bůh zlechcowatelům sobot a dnů swátečních wypálenjm města. A také bržel slowo. Poněwadž se Jerusalema nepolepsil, poslal Bůh pohanského krále z Babylonu, Nabuchodonosara, gakožto metlu

trestagjci lib Jerusalemský. Ten samý král nedal sřze swého nevwššjho wogenského polnjho wůdce celý Jerusaleml i s chrámem a králowským palácem ohněm wyhubiti. 4. Král. 25. Wšak mělo negen wypáleno býti hlawnj město sobotu a swátky zlehčugjcjho libu; tento lib měl pro tuto neprawost zlehčowánj soboty rozptýlen býti mezi wšecky národy a do wšech zemj. Neboť takto bj Bůh sřze proroka Ezechyele 20.: „A dal gsem gim přikázanj swá, a saudy swé w známost gsem gim uwebl, kterěz činil-li by řbo, žiw šťastný bude sřze ně. Nad to i soboty swé wybal gsem gim, aby byli na znamenj mezi mnau a mezi nimi, a aby wěděli, že gá Hospodin gsem, postwěcuge gich, že gsem gegich přswětitel; a aby sobotu za gisté znamenj měli toho, že gá ge sobě i službě ode wšech giných národů obzwlášťe a za zwlášťnj lib oddělugi. Ale popauzeli mne, žpurně se měli ke mně, protivili se mně, a nechťeli mne slyšeti, w přikázanjch mých nechodili, a saudy mé zawrhli, a soboty mé posřtwrnili náramně: protož řekl gsem, že wylegi přchlost swau na ně ná pausřti, a zahladřm ge docela. Ale milost gsem gim učinil pro gměno swé, aby nebylo zlehčeno před těmi národy, z nichž gsem wywebl ge před očima gegich. A wšak i gá takž zdwihl gsem ruřu swau na ně, přísáhl gsem gim na té pausřti, že gich neuwebu do země, kterauž gsem gim sljbil a bátě uložil, tefaucj medem a mlékem, že wšech zemj nevwšborněgřřj: proto že mé saudy zawrhli, a w přikázanjch mých nechod-

bili, a soboty mé posstwrnili; nebo za modlami srdce gegich chobilo, po těch taužilo, těch se srdcem i myslj přidrželi. J odpustilo oko mé gim, tať že gsem gich nezahlabil, aniž gsem gim učinil konec na paušti. J řekl gsem synům gegich na též paušti: W přikázanjch, w ustanowenjch, w obyčejch otců swých nechodte, aniž mrawů, obyčegů gegich následugte, ani modlami gegich se posstwrňugte. Gát gsem Hospodin Bůh wáš; w přikázanjch mých chodte, saubů mých ostrjhepte, a čin-te ge; a soboty mé swětte, aby byly na znamení mezi mnau a wámi, a abyste wěděli, aby známé bylo, že gá gsem Hospodin Bůh wáš. Ale popauzeli mne i synové: w přikázanjch mých nechodili, a saubů mých neostřjhalí, aby ge činili, kterěž řdyž činiti bude člověk, žiw bude strže ně; a soboty mé posstwrnili: i pohrozil gsem gim, že wplegi prchliwost swau na ně, a wuplnjm hněw swůg na nich na paušti. Ale odwrátil gsem zase ruku swau, a učinil gsem to pro gměno swé, aby nebylo zlehčeno před národů, ž nichž wpmědl gsem ge před očima gegich. Dpět zdwihl gsem ruku swau proti nim na paušti, že ge rozptýljm mezi národů, a že ge rozeženu po zemjch, po kraginách: proto že saubů mých nečinili, a přikázanj má zawrhli, i soboty mé posstwrnili." — Wšak i tato wphrůžka Páně se naplnila! Wšedek lid byl schytán a do Asyrie a Babylona odweden, odtud pak do celého swěta rozptýlen. Takěž Nehemiáš, wznesený žid a bratřenjn krále Artaxerra Longimana Perského, ge-

hož ten samý král do Judstva obešlal, aby tam stavení ždi Jerusalemských ukončil, horlil pro gáfon Páně velmi důtklivě, zvláště pro svěcení soboty. — V těchto dnech, wyprawuge sám, widěl gsem w Judstvu, ani tlačj presem w sobotu, a přinásegj w sobotu snopy, kterěž naflábali na osly, též wjno, hrozny, fity a wsseliká břemena, a snásegj w den sobotnj do Jerusalema. I domlauwal gsem gim w ten den, fbyj probáwali potravu. Tyrstj také, kterjž bydlili w něm, nosili ryby i wsseligaké kaupě, a probáwali w sobotu synům Juda, a to w Jerusalemě. Protož gsem domlauwal staršjim Judšjm, a řekl gsem gim: Gafá gest to nepravost, kterauž činjte, posskwrňugjce dne sobotnjho? Zdaliž gsau tak neučinili otcowé wasši? pročž Bůh náš přiwedl na nás wssedko toto zlé, i na toto mjesto. A wy přidáwáte hněwivosti na Israele, posskwrňugjce soboty. Když tedy byly w stjnu brány Jerusalemské před sobotau: rozkázal gsem zawřiti brány, a rozkázal gsem, aby gich neotwjrali až po sobotě; i tomu i služebnjku swých některé postawil gsem w bráně, aby náklad nebyl wezen do města w sobotu. Protož žůstali kupci a probawači wsseligakých wěcj probagných wně před Jerusalemem gednou i podobně. I oswědčil gsem se gim řka: Proč žůstáwáte přes noc naproti ždi? Učinjte-li to wjce, wztáhnu ruku na wás. Od té chwile nepřicházeli wjce w sobotu. Rozkázal gsem paš Lewjům, aby se otistili, a přigbauce ostřjžali bran, a swětili den sobotnj. Také i w tom pamatug na mne

Bože náš, a buď mi milostiv podle množství milosrdenství svého. 2. Ezdra. 13. Nehemiáš tedy horkil náramně proti zlehčování soboty, používal vešlech prostředků k vyhubení nepravosti této, aby se hněv Boží po znovu nad nimi neprohlásil, a on sám skrze tento dobrý skutek milosrdenství u Boha došel. Takto trestal zlehčování dnu sobotního v starém, a neméně trestá tohle vygádivení nového zákona, aby dokázal, že se genu zoskličuje.

II. Osklivost zlehčování dnu sobotního se gewí i v novém zákoně. Bůh gi dáwa na gewo negen skrze ústa svého jednorozeného Syna Ježíše Krista, nybrž azwlášt skrze křesťanskou církev po wešech wěky.

1. Skrze ústa Ježíše Krista. — Kristus Ježíš co veřejný učitel přišel k velké noci do Jerusalema, odebíral se i hned do chrámu. I našel v chrámu prodáváče volů a owec a holubic, a peněžoměnce sedící; a udělaw bič z provázků, wešech wyhnal z chrámu, i otce, i woly, a peněžoměncům rozšypal peníze, a stoly zpřewracel; a těm, kteříž holuby prodávali, řekl: Dbneste tyto věci obřad, a nečiněte z domu otce mého dům lupců. I rozpomenuli se ucedlníci goho, že psáno geš: Horliwost domu twého sněblam. Tedy odpowěděli židé a řekli genu: Gafé znamení toho nám ukážeš, že tyto věci náležite činěš? Jan. 2, 14. — Těmito slovy horlí Ježíš neprwé proti zlehčování chrámu. Než možná gich použiti též proti zlehčování soboty. A kdyby

Kristus i za nassich dnů přišel, a widěl w neběli a we swátel frámo na trhu otewřeně a kupce a probawace tichau slawnost těchto dnů ruffiti, a místo ducha pobožnosti ducha obchodu nad posvěcenau obci křesťanstwa se wznášeti, zbaliby zde giných slow užjwati mohl? Gá mjnim, že nikoliw. Ano, on by učinil bič ne z prowázků, nýbrž z plamenných blešků a mečů, a kupce a probawace by wyhnal z osady, w swaté horliwosti by jim řekl: S tímto wen! nečinite den Boží dnem swěta, den Páně dnem otroků! — Blízko před swým umučením přišel slawně do Jerusaléma, wšel neyprwě do chrámu, aby ho wčistil. I wšel Ježíš, prawj swatý Matauš, do chrámu Božího, a wymjtal wšech probáwagjci a kupugjci w chrámu, a stoly peněžoměnců a stolice probáwagjci holubice přewracel, a řekl jim: Psáno gest: dům můg dům modlitby slauti bude; ale wy učinili gste geg pelešj lotrowskaw. Mat. 21. A za nassich dnů, kdyby widěl den Páně hlukem trhownjm po wšech zemích zlehčowati, zwolal by podobným způsobem: Psáno gest, že můg den ge den modlitby, wy gste ale z něho učinili noc laupěznickau.

Poslěz wylučuge Pán Ježíš přestupnjky třetjho přikázanj, Božího, gaťož přestupnjky giných dewět přikázanj z nebeského králowstwj. U sw. Matausse 5. prawj: „Nedomnjwěte se, žebych přišel ruffiti zákona aneb proroků; nepřišel gsem ruffiti ale naplniti. Amen zagisté prawjm wám: Dokudž nepomine nebe i země, gebiná litera aneb

geben puntjt nepomine ze zákona, až se wšechy wěci stanau. Protož zrušil-li by kdo gedno z při-
kázanj těchto neymenššich, a učil by tať lidj, ney-
menššj bude w králowstwj nebesťem; kdož by pať
koli činil a učil, ten weliký slauti bude w krá-
lowstwj nebesťem. Neboť prawjm wám: Ne-
bude-liť hogněššj spravedlnost wasse nežli zá-
konjků a fariseů, nikoli newegdete do králow-
stwj nebesťeho." Tjm chtěl Ježjš z ohledu zleh-
čowánj soboty říci: Já nepřissel, abych tre-
sty na zlehčowánj soboty, od Boha giž w sta-
rém zákoně ustanowené zrušil, nýbrž gich potwrdil,
a gačožto saubce swěta wyfonal, i tenkrát, kdyžby
nebe i země, to gest, celý swět pomínul. Kdožby
teby to třetj přikázanj, kterěz není to neymenššj
mezi desjti, lehkomyslně přestaupil, wyučuge tomu,
žebý taťowě přestupowánj něco dowoleného bylo,
tent bude tjm neymenššjm w nebesťem králowstwj,
to gest, on nemůže, gať se swatý Augustin, Sa-
roljm a Zlatoušty domeššlj, ku králowstwj nebesťe-
mu přináležet, žiwým geho audem aniž zde aniž
tam na wěčnosti slauti. On ge gaťo fariseowě,
genž sobotu gen zetwnitř, nikoli w srdci, teby
docela neswětj, z králowstwj Božjho wylaučen.

2. Skrze křesťanskau cirkew po wšech
wěky. — Sněm Elwirský uzałwřel: Kdo by
w městě přebýwage, po tři neděle po sobě běžjci
chrám Páně nawštitiwiti zamešškal, má býti z tre-
stu z cirkwe wyppowězen. Sněm Trullanský uzałwřel:
Po tři neděle po sobě následugjci chrám Páně ne-
nawštitiwiti, se přjśně zakazuje, a sice klerikům

pod trestem sbození, laikům pod trestem wy-
 wězení z cirkwe. W druhém sněmu Maconském
 se uzavřelo : Swěcenj neděl se má přísně zach-
 wátwati. Na tento den se nemá žádně saubnj ge-
 bnánj pod ztrátau pře djti ; takéž se rolníkům
 pod trestem bitj zapowjdá, wolý k pluhu neb wo-
 zu zapřáhati. We Francouzsku byla w sedmém
 stoletj přísnost gestě wětšj ; neboť kdo gen gednau
 w roce w neděli mši swatau zameštal, byl z chrá-
 mu Páně wyplaučen a farnjho pohřbu zbawen.
 Aby takowýchto trestů mnozj ušli, přicházeli na
 mši swatau, ale nesetrwagjce až do konce ; protož
 se sněmowé francouzští widjwali nuceny, i těm
 tresty ustanowiti, genž před žehnánjm biskupowým
 aneb kněžským z chrámu Páně se ubjragj. A kdož
 w pozdějšjch dobách duchownj tresty s výsledkem
 se minuly, byly peněžité tresty zamedeny. Tak usta-
 nowila Synoda Toulonská těm, kterjž w neděli mši
 swatau slyšeti opominuli, trest dwanáct denárů.

Alle i zemské zákony ustanowowaly podobné
 tresty těm, genž neděli neb swátek zlehcowali.
 Tak to znj w konstitucj Chilbeberta : Gsauce
 přestwědčení, že to k blahu lidu prospjwá, pakli
 zanechaw služeb pohanských, gedinému neywššj-
 mu Bohu w čistotě se flanj, ustanowili gsme se
 na tom, následugjcj rozkaz po wšech končinách
 našj říše rozeslati : aby wšickni ti, genž mobly
 na swých gruntech wystawené bosawáb nezničili, a
 kněžjm ge zničiti zbraňugj, nám osobně předsta-
 weni byli. A poněwadž gsme se přestwědčili, že se
 lid mnoho swatofrádeže dopaušstj, že se mnohé

noci w nestřídmosti a pohanskými zpěvy stráwj, ano že na ty nejwětšší swátky, gafo gsau wánoce, welikonoce a t. d., tanečnice na letohradech pobýhaji, teby nařizugeme: aby ten, kdo se takowé swatofrádeže dopaustij, a ge služebný, storan metlau obdržel. — Lucernská wláda nařjbila roku 1570, aby w neděli po sw. Jakubu s kazatelnu prohlášseno bylo: Remeslnjci ať w neděli a we swátek nepracuj, podobně i w předwečer ob čtyrech hodin ať slawj, w neděli a we swátek ať gbau do kostela, na dvoře neb na ulici ať nikdo nestoj, aby nedáwal pohorssenj. Též towarýšsi buďto domáci neb cizj, nechť gbau do kostela, a ne do přjbytků libstých, když ge kázanj neb misse swatá: neboť se bude bedlivě k tomu dohlížeti, a přestupowánj těchto nařizenj přjsně trestati. — Též se nemá w kostele na kúr, nebo do zakrytie chobiti. Giž alemanský zákon pod frálem Theodorichem roku 630 wydaný, a něco později ob Dagoberta, slawného krále Franků, prohlášsěný, zapowjda wykonáwanj prácj služebných w neděli těmito slovy: W neděli nechť nikdo služebných prácj nefoná, poněwadž zákon i swaté písmo to zakazuje.

Pakli by se otrok prohřessil, ať ge metlau trestán: swobodný buďž třikráte k warowánj napomenut. Bude-li po tomto trognásobném připomenutj w té chybě postižen, že neděli neswětil, má třetjho bjlu gměnj zbawen býti.

Měl-li by ale nápotom opět dostižen býti, kde bnům Páně powinnau úctu neproufazuje; teby

budiž u přítomnosti hraběte co winný uznán, a jakožto newolný na místo ob výroby vykázané vydán, a zůstane chlapem, poněwadž Pánu Bohu slaužití nechtěl. Dle zákonů Alfřeba Velikého a Guthruna Dánského býwal swobodný, genž w neděli aneb we swátek pracowal, k otroctwí aneb přiměřenému trestu obsauzen. Též zapowí-
dagj zákony krále Athelstana jakož i Alfřeba a Guthruna w neděli probáwati neb kupowati, pod trestem zabawení zboží nakaupeného aneb sfo-
bného 30 šilingů. Král Ina wydal podobný zá-
kon na synodě w Berghamstadu, pod arcibisku-
pem Bertualdem z Kanterbury shromážděné. Zá-
kony krále Štěpána Uherského odsuzugj wšechy
přestupníky příkázání nedělního k ztrátě těch ney-
lepššich wolů aneb konů, aneb wšech nástrogů,
k mrštání s metlou. Walencian Druhý chtěl, aby
se zlehčowání soboty trestalo tak jako swatokrádež,
poněwadž gať Godofried prawj, neděle k cwičení
náboženskému wěnowána gest. We wšech křestan-
ských zemích, a zwláště w starých baworských zá-
konech gewj se w tomto ohledu weliká přísnost.
Tam se totiž zakazuje tomu, kdo by buďto po wo-
dě aneb po zemi cestowal, w neděli cestu bále
nastaupiti, pod trestem 12 šilingů, což se negen
w cestách pěššich, nýbrž i na koni a po wodě wy-
rozumjwá.

A bytby i za našich dnů křestané zákony
z ohledu swěcení neděl a swátků nezachowávali,
tjm přísněgi bude někdy Bůh tam na wěčnosti
trestati. Ano on tresce giž nynj, bytby i nepo-

wědomým nám způsobem, zanechaje takovýchto lidj slepotě gegich bucha, zatwřelosti srdce a přewráceným smyslům gegich.

Čas hanebné a osflilwé gest teby zlehčowánj neběle a swátků!

Bůh tuto neprawost trestáwal powžby šrže Moggjše a proroky w starém, šrže Krista a swau cirkew w nowém zákoně. — Gestliže neprawost tato tak osflilwá, hanebná a trestuhodná před Bohem i před swětem gest, gažby mohl katolický křestan w nj něco hezkého naleznauti?

Pogednání geduácté.

Zlehčowánj dne swátečnjho neslaužj katolickému křestanu te cti.

Mnozi katolictj křestané si na tom nemálo zaflábaji, kbykoliw neběli neb swátek gačožto wsebnj den powažugjce, wse činj a opaušstěgj, genom to ne, coby dle Božských a lidských zákonů činiti a zanechati měli. Dni se domnjwaji, žeby swětjce neběli neb swátek nepřináleželi k wzbělaným a oswjceným lidem; neboť to přj ge gen wěc hlauπέho, newzbělaného a newybrausseného lidu. Čá ale djm, že nikoliw! Práwě swěcenj neběl a swátků slaužj wzbělaným gačo newzbělaným, šlechtě gačo lidu, bohatým gačo chudým te cti; kbežto zlehčowánj neběl a swátků řážděmu katolickému křestanu hanbu a nečest působj. Ano tato neprawost ho snižuge k pohanu, a časem pod něj hlubofo.

I. Zlehčováním a zhanobováním dne světečného stává se každý katolický křesťan pohanem. Pohané měli rozličné slavnosti, čímž své náboženské vzpomínky vždy obnovovali a zachovávali. Nuž, rovně jako gegich náboženství, bývaly i slavnosti gegich, plné ohavnosti a neřestí. Pozorujme nejprve slavnosti Řeků, pak i Římanů.

1. Řekové slavili mezi jiným následující čtvero znamenitých slavností, které se i hry nazývaly, a sice: olympické u Elis, kde nichž i časové se čítávali; pytické u Delfi, Apolloni věnované; nemeyské u Nemej, k počtění Herkulesa zavěšené; posléz isthmické v Korintu.

K těmto slavnostem se shromažďovala vesleďa pokolení Řeků, tak jako se Izrael vyvolený národ ze vsech stran a končin země třikráte v roce v Jerusalemě shromažďoval, ovšem že pužen vyšším duchem, totiž v aumyslu, aby gebiného pravého Boha poctil, genu se klaněl a díky vzdával za tu milost, kteréž genu Pán v znamenitých dobách u východu z Egypta, na hoře Sinai a na poušti blaubivšimu byl udělil.

Pohanště slavnosti nebyly tedy nic jiného, nežli slepé následování slavností Izraelských, pohanství jen přetvoření, nástin pravého náboženství. U Elis zvítězil totiž Pelops v jízdě nad Denomanem; u Delfi byl někdy veliký nebezpečný had zabit; v audolji Nemeyském přemohl Herkules k prospěchu země Iwa; u Korintu se wrhla žena, od svého litého muže Athamasa pro-

následována gsauc, se swým synáčkem do moře. Co bylo ale do toho pozděgšjím pokolenjm? A čemu tedy wevročně tyto slawnosti? A přec oblibovali sobě Řekové w takowýchto slawných hrách, kde se takové množstwí shromáždjwalo, aby se bjwali na gjzbu s koňmi o záwod, na běh, kolbu, sfermowánj cwičených mužů a mladjků. Ačkoliw takowáto shromážděnj k udrženj národního ducha welmi důležitá byla, neměla niceho w sobě, co by ge mohlo přirownati ke wseobecnému shromážděnj wšech mužů a mládeuců w Israeli, genž třikráte do roka w Jerusalemě se scházjwali. Wjce podobnosti má takowáto slawnost řeckopohanská se slawnosti mnohých katolických křesťanů. Zbali se neswětj i za našich dnů w katolických městách a městecích neběle a swátky často hrami diwabelnjmi, gjzbau, honbau, střelbau a krwawým potýkánjm? Zbali tomu nenj tať, gakoby se řecké pohanstwj do katolického křesťanstwj bylo wmjřilo, aneb raděg toto w ono se proměnilo? Nemám tedy prawdu, když bjm: Zlehčowánj dne swátečního činj z katolického křesťana pohana.

2. Gako Řekové měli i Řimané své slawnosti. Ty nespředněgšj gsauc Umbarmalie, slawnost zaswěcenj rolj, ke cti bohyně Ceres w kwětnu. Přinášjwala se totiž obět za polnj plobiny, s kterau se chobjwalo okolo polj. — Giná slawnost byla Superkalie, od knězj boha pána patnáctého února slawjwané. Bylať to radostná slawnost, z počátku snab čistěgšj, pozděgi welmi rozpustilá. Třetj slawnost Řimanů se nazjwala Saturnalie,

řteráž připadala na sedmnáctého prosince, a několik dní trvala; někdy i sedm dní. Vylat to radostná slavnost pro každého, progevna bohu Saturnowi, synu nebes i země.

Činily se w tento den mnohé dobré skutky. Otroci býwali, u stolu sedíce a požíwagice, ob svých pánů posluhowáni; dostawali lepšší jídlo nežli obyčegně. — Čtvrtá slavnost byly Terminálie, dne 23. dubna slavené, hranicnjmu bohu Terminowi, ob něhož ta slavnost gméno měla, wzdáwané. Na tento den se ob kněžj pohanských přinášily rozličné oběti; ob práce se obpočýwalo, hrálo se, gedlo, pilo, obyčegně lépe, než kdy gindy, radowané bylo též dostatek. Zwlastě se ale swětily takové dny opilstwjm a bezuzdnau necudnostj. Dko bjwčice nebo ženy býwalo nečistými obrazy počáleno, a ne zřjda stáwalo se, že musely ženy a bjwky na těchto přebepsaných náboženšských neřestech pobýl bráti. K tomu gessť přišly ssermy gladiatoršké, t. g. slavnostně hry, při nichž otroci k wyraženi libu wespolek zápasýwali welmi krutě a krwawě. Lid tomu chtěl, aby se tyto nešťastné oběti ufrutné zábawy gegich wesele wraždily a zavražditi se daly. Často byl rozgitřen lid, stalo-li se, že některý zápasník, gsa raněn neb unawen o milost a usšetření žiwota prosil. „Zabte ho! palte ho! bičugte ho! wolali tenkrát Řimané; proč se wrhá tak bágliwě do meče? proč padá bez zmužilosti? proč umjrá tak nerad?“ Cicero prawj w gedné svých řeči, že žádně shromáždění není tak četné,

gafu to, které k takovému divadlu se scházj. Negen luza, negen lib, rytjři, starostowé, wssični, genž we weřegných auřabech byli, nawssřěwowali tyto hry, sedjce na swých zwláštnjch mjstech. Kažbý ztratil náflonnost libu, kdo se těmto obljběným hrám Řimanů wyhýbal. Gestliže který zápasnjř těžce raněn byl, wolal lib: „Má dost!“ Potom owssēm nechal meč swůg flesnaut, co znamenalo toliř, gafo že prosj o život, genž mu ale málo řby darován býwal. Mrtwého zápasnjřa odnesli i hned libé k tomu ustanoweni z bogissřě železnými háky, gež mu gsau do těla wehnali.

Grownáwagjce tuto starořjmskau slawnost se slawnostj mnohých řjmsko-katolických řřestanů za nassich dnů, nalezneme-li podstatný rozděl mezi pohany a řřestany? Aneb rcete sami: Zbali nebýwagi mnozi řřestané obhyčgně w neděli a we swátek hřjssným radowanřkám oddáni? Řby meble libé neywjce opilstw, smilstwu, nečistotě, slowem tělesné žádosti howjwagi, zbaž ne w neděli a we swátek, zwlášťě w čas trhů neb tanečních wyraženjch, která lafomost hospodských neywjce na neděle a swátky obflábá? A zbali to opěť nebýwagi swátky a neděle, řde se neywjce pranic a saubogů, řbyž newyřoná, aspoň uzavře? Zbali nenj tomu tař, gařoby řjmsřě pohanstwj katolické řřestanstw bylo wytlačilo, aneb se toto w ono bylo proměnilo? Ano řu řonci přebessřěho stoletj řřřeli katolický řřestáné we Francouzřřu gměna katolických slawnostj w pohanskě proměnit. Tař

Ku př. se roku 1793 na návrh Robespierrem w národním shromáždění uzavřelo, že se bytost nejvyšší jakož i nesmrtelnost buď sice uznává, ale místo nebějí belady zavéstí mají, w nichžby se pobožnost zgetně vykonávala. Z takových bůů byl ustanowen jeden k počtě nejvyšší bytosti a přírody, jiný k oslawení pokolení lidského, jiný k oslawení francouzského národu, a jiný k zasvěcení nestěstí a t. d.

Uno zlehčowánj dne swátečnjho činj z křesťana katolika negen pohana, ale snižuge ho časem pod něj hluboko.

II. Zlehčowánj dne swátečnjho snižuge katolického křesťana pod pohany; neboť Řekové i Římané a wšickni pohanští národové nawštěwowali své služby Boží, združugice se w den swátečnj služebných a hmotných prací, což mnozí katolickí křesťané nečinjwagj.

1. Pohané, zwláště Řekové a Římané, nawštěwowali své služby Boží.

Gegich, ačkoliv falešní bohové, měli své chrámy a oltáře, proroky a kněze. Jupiter, nejhlawněgší bůh gegich, měl chrám w Dodoně u Epirusu se znamenitau swatynj proroctau, při něj kněží bohů wůli zvěstowali; chrámy s obrazy stáli w zemi Elymais, w Efyse, na hoře Kassias, w Jerusalemě.

Obrazy bez chrámů ctili w Jerusalemě, w Antiochii, na horách juličských. Apollo, jeden z předněgších bohů řeckých, měl znamenité chrámy s wěstci a knězi w Delfos, w Dafne, w Ep-

rus, Rhodus, w Římě a w Miletu, w Delos a Pataře, kde se často oběti přinášely a věštby dělaly. — Saturn, staroitalský pohanský bůh, byl, gať se domysleli, král Itálie s Janusem, w gehoť královstwí si básnjci zlatý věk pokoge a spravedlnosti představowali a wyobrazovali. Geho uctěnj bylo negen na západě, nýbrž i na východě; a bývalo blaoho, zvláště od Karthaginšťch lidšťchmi obětmi slaweno. — Když byl Gelon, samowládce Syrakusanů, a Theron, který panowal w Agrigentu, weliké wjtězstwí nad Karthaginšťchmi w Sicilii wydobyl: obětowal, když bitwa trwala, karthaginšťch wůdce Hamilkar nescíslně libi w ohni, ob rána do večera; neboť tať blaoho trwala bitwa, z ohledu nezátwílosti Sicilie znamenitá. Po ukončenj bitwy této ne-
nalezli geg ani mezi zagatými, aniž mezi mrtwými. Karthaginšťi wyprawowali, že se posléz gaťožto obět smjřenj sám do ohně wrhnul. — Když byl Agathokles, tyran Syrakusanšťch, weliké wjtězstwí w Africe nad Karthaginšťchmi wydobyl, se swým wogem před Karthageni se postavil, uzavřelo se, aby mjsto těch dřjwe porženchých djtek nynj k smjřenj bohů dwě stě těch nepředněgšjch robin djtek Saturnowi obětowáno bylo. Mimo to se tři sta dobrowolně nabjzelo, aby za onen klam, z něhož se winili, zadošť učiněno bylo. Krásopanj, bohyně radosti a rozkoffe, měla swůg chrám w Afice, w městě Cölésirie, w Cyprusu a Heliopolis. Gj býwal panenšťch wěnac newinnosti obětowán.

Z toho kratičkého wýtahu pohanského bohoslowj wídjme, že pohané, zvláště Řekové a Římané, byťby i falešným způsobem, slawnosti své swětjwali nawstěwowáním chrámů, modlitbami a obětmi, počtěním bohů a gegich obrazů. — Gať mnohý ale katolický křesťan zanebbává swéwolně služby Boží, kázanj a mši swatau, na gewo tjm dávaje, že nemá třeba a nechce mji chrámů, oltárů, kněží a služeb Božích? ! Ale právě tjm se snižuge pod pohany a potupuge své gméno křesťanské.

2. Pohané se zdržowali w takowýchto dnech wšech služebných prácj, čehož nečinj mnozí katolický křesťané.

Římské zákony předpisowaly w dobách pohanstwa newyňššimu knězi, gaťož i ostatním kněžím, aby dohljbli, zdali se we swátek těžká práce nekoná. Ti, genž se opowázili pracowati, byli i pokánj a trestu obsauzeni. Tak to dospědčuje Makrobius, afrikánský donatický biskup, Serwius Sulpicius. Tento spisowatel uklazuje, že Wirgil domoluge nábržku pustiti anebo zastawiti, fbyž se gebná o zaplawenj celé auroby. Mimo tento pád newyhnutelný byla tato práce gaťo každá giná zapowězena, wšech krámy zawřeny, aby nestálo žádně překážky, která by nawstěwě oběti a swatých obřadů zbraňowala. Kněží stauwali strze zvláštnj muže, zdali se tento zákon zachowává čili nic. Varro se uwábj gaťo příklad. Tento byl obyčej w celé po-

hansté říši, obýčeg, genž se na základu nejstarší tradice zachováwal.

Mucius Skawola, znamenitý práwník a řečník, genž se w auřadě nejvyššího kněze a konsula welice wyznamenal, odpowěděl na otázku, co bychom w těchto dnech konati měli, takto: „To, co bychom beze škoby nemohli zanechati.“ Gakožto příklad newyhnutelnosti stoji wystaženj wola z gámy, to samé, co Spasitel sám w Ewangeliu dj. — Tak dowolowali pohanstj Řimané gen toliko skutky křesťansté lásky aneb newyhnutelnosti; ačkoliv i ta wýmiuka obšírnějšjho wýkladu připaustěla. Konstantin Weliký rozkázal wšem pohanům w neděli své krámy uzavřiti, své práce, swá uměnj a řemesla, gakož i saubnj gebnánj obložiti. Mezi pohany se nesměl tedy nikdo opowážiti, bez trestu we swátek pracowati, kde toho nebylo newyhnutelně třeba. U nás pak se den Páně služebnau pracj, kaupěmi a proděgmi, weřegnými trhy zneuctjwá a hanobj. U kdožby se opowážil tyto zlehčowatele soboty k odpowjdnj potahowati aneb ge trestati? Zdaž se oni sami tauto nepravostí nesnižugj pod pohany, takto gen své gměno křesťansté zlehčugjce, genžto někdy w takowé uctiivosti bylo u wšech národů? Gestli se za nassich dnů národowé pozdwiuhugj a trúnowé bořj, možná-li se, gesté tázati, obřad to? Zlehčowánj neděl a swátků neslaužj tedy katolickému křesťanu ke cti, nýbrž gen k potupě. Ano tato nepravost čimj negen z křesťana pohana, nýbrž ho sni-

žuge pod pohana. O, kŕžbychom chtěli z oblehu této osflimosti zlehčowanj Bohu zaswěcených dnů se wystřjhati, a neběl a swátků swětiti. Gestli žebychom se tjmto pogeďnánjm maubřegššjmi a swětěgššjmi nebyli stali, tedv slyšme gestě gedno, genž gedná o užitku, že swěcenj neběl a swátků vyplýmagjeho.

Pogeďnánj dwanáctě.

O užitku ze swěcenj neběl a swátků.

Gatkolim weliká ge sfloda, kterau sobě zlehčowatelowé neběl a swátků na těle i na duši pro časnost a wěčnost způsobj, tak gest naproti tomu weliký užitek, který nám swěcenj zaswěcených dnů přinášj. Blahoslavený člověk, prawj Bůh ústy proroka Isaiáše 56, 2., který se toho uchopj, ostrjhgage dne swátečnjho, aby ho neposflwrnil, a ostrjhgage rukau swých, aby neučinil nic zlého. — Mnohý tělesně smýššlegjci člověk, genž časný zisťhle hodin w práci hmotné a ručnj proššlých počítawá, domnjwá se, žeby mnoho ztratil, řbyby swých rukau místo práce časem swým k modlenj šepial, a nohau swých místo žbytečnjch pocházek k nawšštewowanj chrámů Páně použil. A řby bylo takowé zisťuchtiwé pachtění wjce w obyčegi než nynj? Stali se libé proto giž bohatššjmi? Nikolim; naopak došáhla nauze a řhuboba we wššech zemjch a stawech toho newwěššjho stupně. Užitek, který zlehčowanj soboty přinášj, rozpadá se sám w sobě.

Nesmírný ge ale užiteč, který nám vyplývá ze svěcení Bohu zasvěcených dnů na těle i na duši, gať pro časnost i věčnost.

Gá tedy bjm: Svěcení neběl a swátků přináší nesmírný užiteč tělu: ale ještě větší užiteč duši křesťana.

I. Svěcení neběl a swátků přináší již tělu nesmírný užiteč. Weliký ge časný užiteč, který Bůh sřze Mogžíse a proroky přislíbuge w starém zákoně těm, genž světí sobotu.

Co pať přislíbuge Bůh swětitelům soboty sřze swého sluhu Mogžíse? W třetí knize Mogžíšowě 26. prawí Pán: „Sobot mých ostržehyťe, a swatyně mé se bogte; gá gsem Hospodin. Gestliže w ustanowených mých choditi budete, budete-li žitiwi podle přikázání mých, a přikázání mých ostržhagjce, budete ge činiti: dám wám desť času swými, a země wyhá aurodu swau, a stromové plnj budau owoce. Mlácení obilj postjhyne wjna sbjránj, a wjna sbjránj postjhyne setj: a budete gjsti chléb swůg do sytosti a bez strachu, bezpečně budete bybleti w zemi své. Dám pokoj w končinách wassich: budete spáti, a nebude řdoby wás přeběsil. Dbegmu a vyplenjím zlá zvjřata: wogna a meč nepřátelský neprogde fragů wassich.“ Aurora země, bohatě žně, chléb a wjno w hognosti, ge to neppředněgší, co Bůh sřze Mogžíse těm slibuge, genž geho sobotu — u nás neběli — světí. A dokud Israel přikázání Boží

zachovával a sobotu svěťoval, mýval hognost w zemi, newěda co nauze gest. Gať mile ale přikázanj Božj tupiti a sobotu geho zlehčowati se opowázil, naplnilo se, co a čjm Bůh wybrožowal, řka: „Paťli nebudete poslauchati mne, a nebudete-li činiti wšech přikázanj mých, gestliže pohrbati budete ustanowenjmi mými, a sau- by mé potupjte-li, tať abyšte nečinili těch wěcj, kterěž ode mne ustanoweny gsau, a zrušili byste smlawu mau: gať taťe toto učinjm wám: na- wšťjwj mās rychle chudobau a horkostj, zim- nicj palčiwau, kteráž by zřazila oči waffe, a t ma- lomyslnosti wās přivebla: nabarmo sji budete semeno swé, kterěž ob nepřatel sněběno bude. A potru pychu a twrdossjgnost wassi. A učinjm wám nebe swrchu gaťo železo, a zemi gaťo mě- běnau.“ Gestliže za nassich dnů buďto přjlišně sucho aneb přjlišně moťro panuge, tať že země wžby méně aurodnau se stává, chudoba, nauze, hlad se rozmáhá, můžeme-li se gešťe tenkrát tázati, odkud to? Dále čteme w třetj knize Mogo- žjssowě: „Nebo dām poťog w zemi; i budete spáti, a nebude, řdo by wās předěsil: wvplenjm i zwěř žlau ze země, a meč nebude procházeti země waffe. Nýbrž honiti budete nepřatels swé; a padnau před wámi od meče. Pět wassjch ho- niti gich bude sto, a sto wassjch honiti bude de- set tisjců: i padnau nepřatelé wassi před wámi od meče.“ Wuplné wjťězstwj nad nepřatels a gistý poťog w zemi gešťit druhé, co Bůh těm přisljbil, genž geho sobotu svěťj. Gať blaugo

Israel Bohu věrně sloužil, a zvláště jeho soboty bržel a zachovával, býval vítězem nad jeho nepřáteli, požijage stálého pokoje a štěstí. Gaf mile se ale Boha spustili, nesvětjce ani soboty, poslal nepřáteli na ně, genž porazili ge na hlavu a sobě podrobili. Takto mluvil k nim: „A gestli ustanowení má zawrhnete, a saudy mé zosfkliwily sobě dusse wasse, tak abyšte nečinili wssch přikázaní mých, a zrusili byšte smlanwu mau; gá také toto učiním wám: uwe-
du na wás strach, sauchotiny a zimnici palci-
wau. Postawím zuritwau twář swau proti wám, tak že poraženi budete ob nepřátel swých, a pa-
nowati budau nad wámi ti, kterjž wás nená-
wibj; utjkatí budete, ano wás žádný nehonj.“
— Když za nassich dnů o powstánjch a wálkách
lssjme, smjme-li se gestě tázati, obkud toto
pocházj?

Posléz přislíbuge Bůh swým wěrným služeb-
njkům, zdrawy a blauby život. W té samé třetj
knize Mlogjssowě čteme: „Gestliže to ustanowe-
nch mých chobiti budete, a přikázaní mých ostrj-
hagjce, budete ge činiti: — tedy obrátím twář
swau k wám, hleděti budu milostiwě na wás, a
dám wám wzrůst, a rozmnožím wás, a utwrdím
smlanwu swau s wámi. A gjsti budete aurody
neystarssj několifráte, a když nowé přigbau, staré
wyprázdnjte a zawržete. Toto zasljbení Páně se
wždy naplňowalo, dokud Bohu věrně sloužili a
zvláště soboty jeho zachováwali. — Gaf mile gsau
ob něho obpabli, jeho sobotu prznjce, přissli na

ně nemoci, mor a smutné rány. Nebo takto řekl Bůh w té samé knize a kapitole: „Gestliže nebudete chtít mne poslauchati, pustím na vás zvrátá polnj, kteráž by zhubila vás, i hromada wassé, a wssch wěcj tak wám umenšila, aby zpusťly cestu wassé. Gestliže pak ani tak nebudete chtít přigiti kázně a se naprawiti, ale gessťe wíce se mne protiviti budete: tedy gá také wám se protiviti budu, a bjti vás budu sedmkrát wíce pro hřichu wassé, a uvedu na vás meč, genž pomstí zrusšenj úmluw mé. A když se shrnete do měst swých, i tam possli mor mezi vás, a báni budete nepřátelům w ruce. A tehdaž odegmu wám hognost chleba, tak že deset žen pěci bude chléb váš w peci gedné, a zase chléb váš odvažowati wám budau, budete pak gjsti a nenasťtjete se. Pakli ani s tjm nebudete mne poslauchati, ale přece se mne na odpor stawěti budete: i gá také w hněwu a prchliwosti odporně proti wám se postavím, a trestati vás budu sedmkrát wíce pro hřichu wassé, tak že pro hlad gjsti budete těla synů swých a těla dcer swých.“

Gestliže za nassich dnů nemoci, morowé rány — nakažlivé nemoci, pády dobytka se množí, komu budeme winu toho přičtati? Zbali ne nepravosti zlehčowánj neděl a dnů swátečních? Aurodu, pokog, zdrowj a blauhý život slibuge Bůh a udělugé těm, genž swětj dle ustanowenj Božj i cirkewnjch zákonů neděle a swátky zaswěcené.

Co pak přislibuge Bůh swětitelům soboty skrze své proročky? Skrze Isaiáša

58. bj Bůh: „Gestliže odvrátíš od soboty nohu swau, abys newykonal libosti své w den swatý mŭg; anobř nazůweš-li sobotu rozkoši a den swatý Hospodinůw slawným, a budeš-li geg w něm slawiti, tať abys nečinil cest swých, ani newykonáwal, co by se ljbilo, ani nemluwil słowa daremného; teby rozkoš mji budeš w Hospodinu, a utvedu tě na wysoká mjsta země; a způsobjm to, abys užjwal dědictwŭ Jakoba, otce swého, nebo ksta Hospodinowa mluwila.“ Těmi slowy přislibuge Bůh swatých dnů swětitelům radost, sláwu, moc a čest přede wšsemi národy. Chceme-li teby stálat, trwanlitwau radost mji, prawau, nehy-naucj sláwu, wěčně trwagjcej moe a čest zjstati, teby swěťme den Páně, geho neděle a swátky; a můžeme tať ugistěni býti, že nám toho Bůh udělŭ; neboť geho slowo gest prawdiwé a twěrné. — Dále bj Bůh k Jeremiašsowi 17.: „Stane se zagistě, gestliže s ochotností mne uposlechnete, bj Hospodin, abyšte nenosili břemen sřze brány města tohoto w den sobotnj, ale swětili den sobotnj, nedělagjce w něm žádného bjla, že wcházeti budau i napotom, gaťož až dosawáb sřze brány tohoto města králowé i knjžata, sebjcj na stolici Dawidowě, a wcházeti budau gezdjce na wozjch i na konjch, oni i knjžata gegich, mužŭ Judstŭ a oby-watelé Jerusalemsstŭ: a bude bybleno w městě tomto na wěky, a tať nebude zřaženo.“ Tjm chce Bůh řci: Gestliže budete sobotu, to gest neděle a swátky zasměcené swětiti, a ostatnj přikázanj zachowáwati: budau i dále knjžata z pokolenj

Dawidowa w městě panowati, a s celým národem šťastnj. To největší šťastj libu gest, pakli možj knížata ze svého středu má, genž potřeby libu znají a geho pravě blaho na srdci mají. — Gať blaoho Israhel Pánu věrně slaužil a zvláště geho soboty světil, měl knížata takowá, genž se otcowé a pěstitelowé všeobecného blaha a šťastj nazýwati mohli: gať mile od Boha odpabl a geho sobotu zprznil, byli i knížata slepotau omámení a prawá metla libu svého.

Když posléz mjra zlehčowánj sobot naplněna byla, neobstávali wice knížata ze svého pokolenj a z krwe své, a cizinec Herodes Veliký panowal s železnau metlau nad nimi. A gestliže i za násich dnů mnozí auřadowé slepotau omráčení gsau, kde gest as toho příčina? Zdaž ne we zlehčowánj neděl a swátků? — Zlehčowánj sobot w starém — neděl a swátků w nowém zákoně působj welikau škodu tělu; větší ale gestě užiteč přinássi svěcenj sobot — u nás neděl a swátků — buď katolického křesťana.

II. Svěcenj neděl a swátků přineslo-li tělu — přinássi i buď katolického křesťana nesmýrný užiteč, který Bůh nejen w starém, nýbrž i w nowém zákoně slibuge.

1. Gať duchownj užiteč slibuge Bůh světitelům soboty w starém zákoně?

W třetj knize Mojžíšowě 26. dj Bůh: „Dřijhepte sobot-mých, a bogte se, wysoce šetřte Swatyně mé. Postawjm stánek svůj, přebýwati budu

u: prostřed wás, nezawrže wás dusse má, a nepo-
 hrdnu wámi. Chobiti budu mezi wámi, a budu
 Bohem wáším, a wy budete lidem mým." Nej-
 přednějšší duchownj odměna, kterau Bůh světi-
 telům soboty slibuge, gest žehnající přítomnost Pá-
 ně, přátelstwj Boží, obcowánj Boha s nimi. Z té
 odměny se těšili Israelité, dočud soboty za-
 chowávali. Gať mile se odvážili ruffiti gi, nechal
 Bůh gegich přibytel, oždobný a nádherný chrám
 rozbaurati, a ge do zagetj asyrského a babylon-
 ského odvésti. Gestliže i za našich dob Bůh tak
 mnoho křesťanů opauští a gich své milosti zba-
 wuge, gegich chrámy w domy auřednj neb wogen-
 ské proměnit, neč zcela wywrátiti nechává, co gest
 toho příčina? — Zlehčowánj swátků a neswěcenj
 gich! — Dále mluwj Bůh strže ústa Isaiáše
 proroka 56.: „Ti, genžby ostříhali sobot mých
 a zvolili to, což gsem gá chtěl, což mi se ljbí, a
 drželi smlautu mau; těm dám w domě swém a
 mezi zděmi swými místo lepšší: dám jim slawnau
 památku, čest a sláwu, a gméno lepšší, nežliby
 měli z synů a dcer, wětšj sláwa gegich bude z to-
 ho, když mugi wěrnj ctitele budau, nežby mnoho
 synů a dcer měli, na čemž lidé wúbec, a ob-
 zwláště židé, welikau sláwu swau zakládaji, gmé-
 no wěčné dám jim, kteréž nezahyne — památka
 gegich wěčná zůstane, kteráž nikdy nebude sbla-
 žena.“

Druhá duchownj odměna, kterau Bůh ne-
 děl a swátků zaswěcených ctitelům slibuge, gest
 wěčné slawné gméno w králowstwj Božím, o němž

w knize Zgewenj psáno gest: „Dni uwidj twár geho, budau nositi gméno geho na težich swých.“
 Zgew. 22, 4. — A opět mluwj Bůh u proroka Isaiásse 56.: „Wšedčy, genž osiržhagj soboty, aby gj neposstwrňowali, a držj smlawu mau; ty přivebu s wámi na horu swatau swau Sion; a obweselj m ge w domě modlitby swé; w domě modlitebném swém, w chrámu; udělj m gim toho potěšenj, že netoliko w chrámu mém se modliti, a službám Božjm spolu s židy obcowati budau moci, ale že i modlitby gegich wyslýchati budu. Zápalowé gegich a oběti gegich ljbiti se — přjgemné budau na oltáři mém: nebo būm, chrám můg, būm modlitby slauti bude wšedchněm národům, gať pohanům tať židům; gesto prwé k modlitbě oddaný byl toliko židům, nynj giž wšedchněm wůbec.“

Třetj buchownj obměna, kterau Bůh swětitelům soboty slibuge, gest wywýssenj na horu božonalosti a wěčných radostj, o kterýchžto wěcech w knize Zgewenj psáno stogj: „J wznesl mne w duchu na horu welikau a wysokau, a ukázal mi město weliké, ten swatý Jerusaleń, sstupugjci s nebe od Boha, magjci sláwu Božj, gehož swětlost byla podobna k kameni neydražššimu. Ale chrámu gsem w něm newiděl; nebo Pán Bůh wšemohaucj chrám geho gest a Beráneť. A to město nepotřebuge slunce ani měsíce, aby swjtilo w něm; nebo sláwa Božj ge oswěcuge, a swjce geho gest Beráneť.“

O, gať wznessená to hora, gať slawne toť

město. Kdožby se tam meble nechťel dostati? Pro-
tož teby svěťme dnů Páně, neběle a swátky, aby-
chom někdy i geho sláwy aučastnými se stali.
Wšak negen w starém zákoně slibuge Bůh světi-
telům soboty takowauto odměnu, nýbrž i w no-
wém zákoně.

2. Co slibuge Bůh w nowém zákoně
těm, genž neběli a swátek swětj?

U swatého Matausse 5. 19. prawj Kristus:
„Kdo má přikázanj plnj a tať to wyučuge, weli-
kým slauti bude w králowstwj nebeském.“ Mezi
Božjmi přikázanji stogj to třetj swrchu, genž
znj: „Pomni, abyš den swátečnj swětil.“ Kdo
swátek swětj, bude welikým slauti w králowstwj
nebeském; a gať sw. Auğustin učj, bude k nebeskému
králowstwj přináležeti, w němž gsau synové Božj
a spoludědicové Kristowi. On obdržj korunu wě-
čnau, o njž sw. Jan we swém Zgewenj píše:
„Budiž wěrný až do smrti, a dám tobě korunu
žiwota. Kdož zwiťěžj, dám gemu seděti s tebau
na trůnu swém, gať i gá zwiťěžil gsem, a sedjm
s Otcem swým na trůnu geho.“ O, gať wznessený
a překrásný to trůn! A k tomu trůnu i my se
můžeme dostati, budeme-li přikázanj Božj a přede
wšjm geho neběle a swátky zasvěceně swětiti a
zachowáwati. Ano toto přebýwánj u trůnu Božj-
ho ge pokračowánj swěcenj dnů swátečnjch; ku kte-
rémuž dospěgeme wšicni, paťli wezdegšj swátky
wžby důstogně, dle wůle Božj a nařizenj cirkwe
swatě swětiti budeme. O tomto wěčném połogi
píše překrásně swatý Pawel k Židům 4, 9—11.:

„Protož zůstávat mnohem lepší odpočinutí jako sváteční libu Božímu — s tímž Bohem v nebi. Nebo kdožkoli wesel v odpočinutí jeho, to gest Boží, také i on odpočinul ob skutků svých, jako Bůh ob svých. Vospěšmež, snažme se tedy strže stálost u wjře a we sšlechtném křesťanském obcowání wjiti do toho odpočinutí. Kdo tedy wezdejší den odpočinutí, neběli a swátek gať náležjí swětj a zachowáwá, tent, chce řjci swatý apostol, wegde tam u Boha k wěčnému blaženému dnu odpočinutí, genž lib Boží přislíbený má. O tomto wěčném dnu odpočinutí píše sw. Cyrill welmi krásně: „Nebeská sobota gest onen život, w kterém ti, genž s Kristem žiji gsau, wšeho dobrého požjwati budau, až bude hřjch z kořene wywřácen, ble wšrofu písma swatého, Isaiásse 35, 9.: Nebude tam lwa, a ljtá zwěř tam nebude nalezena: bude tam čistá cesta, kteráž cestau swatau slauti bude; neboť dusse swatých dosáhnu w patření na Boha wšeho dobra.“

Nesmírný užitek tedy pro tělo i pro duši, pro časnost i wěčnost přináší swěcení neběl a swátků. Křjžbychom ob zhanobowání a a zlehčowání neběl a swátků odwrácení, a k swěcení těchto Bohu wěnowaných dnů mocně pohnuti byli!

Slib proti zlehčowání neběle a zaswěceného swátku.

Ukřižovaný Spasiteli! Zbe pod křjžem Tobě slibugi, a chci swěcení neběl a swátků powžby,

gafožto swau swatau powinnoſt powažowati, wſſe-
ho ſe w těchto dnech wyſtrjhati, co ge zlehčuje,
a to činiti, co k ſwěcenj přináležj. Slibugi též
ſwěho bližnjho při každy přjležitosti pamatowati,
gať oſſklivá a hanebná neprawoſt to geſt, neběli
a ſwátek zlehčowati, a k tomu wſſemožně přispj-
wati, aby ſe neběle a zaſwěcené ſwátky pomžby
gať náležj ſwětily: abychom něby té odměny,
kterauž gſi nám, paſli neběli a ſwátek ſwětiti bu-
deme, ſljbiti ráci, aučaſtnými ſe ſtali. Poſilniž
mne a náſ wſſech toto ſlibugjcjch a připowjbagjcjch
ó Pane! Twau wſſemohaucj miloſti, kterauž gſi
nám, byw až do ſmrti na křjži poſluſſen, wy-
dobyti ráci. Amen.

Abſy pať křeſtan wěběl, gaťby neyhodněgi a
pro buſſi nehpřeſſněgi den ſwátecnj ſwětiti měl,
uwábjm čtenářům ſwým některá prawidla, kterěž
ſeſtawil giſtý bohomyſlný kněz w tento ſmyſl:

1. Giž w ſwatwečer přebe dnem ſwátecnjm
připrawug ſe modlenjm, a opatř ſe úmyſlem do-
brým, že bližjcj ſe den ſwátecnj ſwatě ſtráwjš.

2. Nannjm gitrem obnow tento ſpaſiteblný
úmyſl, a objwage ſe ſwátecnjm oblekem na tom
ſe uſtanow, že i ſwátecnj mrawy na ſebe wezmeš.

3. Slyš s pobožnoſti celau mſſi ſwatau, neb
geſt nehdražſſj poſlad, kterýž Kriſtuſ cirkwi ſwé
poſwěcené požuſtawil; a nelže-li ti přigjti do chra-
mu, doma pobožnoſt wykoney.

4. Pomni na řeč Páně: kdo z Boha geſt,
ſlowo Božj ſlyſſj; buď tedſy horliwý poſluſchať uče-
nj Božjho.

5. Co gŕi slyšel na řázanj, to domácjm wyprawug, sám u sebe bále rozwažug a k swému wybělání obracug.

6. Nikdy a žádného dne nemáš hřešiti, tym méně w den swáteční, neb gest den Páně.

7. Buď toho bedliv, abyš každého dne swátečního milosrdnými skutky posvětil; nebo tak následownj Kristůw budeš.

8. Šest dnj pracug bedlivě, a dogdeš požehnání Božjho. Ale w den swáteční odpočiwes; sic zkusíš, že odstoupj od tebe.

9. Zwášt pať pilen buď wraucjho modlenj, děkuge Bohu Otci za prokázané milosti, a prose ho o budoucj potřeby.

10. Čti duchownj knihy; nebo i sřze ně Duch swatý mluwj k tobě, a mnohého naučení, oswícení a zbořonalení z nich dostici můžeš.

11. Radug se, ale w Pánu, abyš dne swátečního nezlehčil, a swědomj swého neposřtwrnil.

12. Konečně na skonání dne swátečního wstup sám s sebou w saub, a zpytug swůg staw duchownj, které přikázanj gŕi w téhodnu uběhlém wyplnil, které přestaupil; a silným předsowzetjm se ozbrog, že přjstj týden Bohu horliwěgi slaužiti a zákona geho swatého wěrněgi ostrjhati chceš.

Nenprwé by třeba bylo, prawj týž horliwý kněz, aby se do rukau welmi mnohých wěřjcjch w shrnuté bráťkosti dostal obsah wšech powinností, kteréž každý křestan, gehož srdce slawení Boha a Swatých geho, gaťož i spasenj duše hluboko zaujmá, w den swáteční swědomitě konati

má. — Když se tu připoj, vyplň se žádost ná-
 božného a horlivého pana spisovatele alespoň
 v tom, že nevgistěgšj cestau bogbe alespoň do
 rukau těch, genž tuto knihu čísti budau: aniž
 pohodj listkem gednotlivým, aniž ho někam za-
 ložj; pomrhnaut a pohodit by museli i celau kni-
 hau, což se tať snadno nestane. A z blauhé chvyle
 v neběli a ve swáteť snad přece zawěge gim
 Duch swatý, že naň newědomky wraždj a si ho
 přečtau, gať se zbe horlivým čtenářům, o swé
 spasenj bedlivým křesťanům, a tjm samým o pra-
 wé swěcenj neběl a swátků starostlivým katolíkům
 slowo od slowa podává. — Když wj, prawj pan
 spisowatel, gestli obraz tento, kdyby v hognosti
 přišel do rukau wěřjců, s nebe nebyl požehnán,
 žeby užjwánjm geho někteřj k zbožnému swěcenj
 dne poswátného se nawrátili, aneb k němu roz-
 pálení byli; tuť zagisté stwrbiti se může, že ne-
 bestý Pán uděliti swé požehnánj wždy každému
 spasitelnému pobniknutí a zasazenj se o wěc do-
 brau — gednomu i druhému — obrazu tomuto i
 celé této nábožnau myslj k spáse libšě sestawené
 knize, rosu nebestého požehnánj swého k zawlaženj
 twrbých a studených srdcj libšých dobrotiwě ne-
 odepře, a naflonj tam gich tauhu, kam gíme si
 gedeti i druhý gich nafloniti srdečně přáli. Pro-
 hřešil-li gšj se kdy — a gať často a lehko se to
 stáwa — proti tomuto příkázanj Božjmu — než
 přistaupjš k swaté zpovědi, wolám slowy Božjmi
 gať k blaubicjmu Augustinowi: „Wezmi tuto kni-
 hu a čti“, abys poznal, gať welice a tuze gšj

se prokřestil. Neučinil-li gsi to před — učin to alespoň po swaté zpovědi, abys seznal, gať mnoho litowati a naprawiti požůstalo. Nic wjce si nepřegeme, než aby ti někdy z mysli newyšlo: „Pomni, abys den swátečnj swětil!“

Pogebnání třinácté.

O drahocennosti obecných a veřejných služeb
Božích. 1

Gedné věci žádal jsem ob Hospodina, prawj Zalmista Páně w Zalmu 26. — téť wždy wyhledáwati budu, abych přebýwal w domu Hospodinowu powšecky dny žiwota swého: abych widěl libost Hospodinowu, kterauž má w ctiteljch swých, nawštíwil a spatřowal chrám geho.

Wěc, která zvláště křesťanstwj náležj, gsau veřejné služby Božj, doťud ducha i srdce libšké s newyštečnějšjim učenjm náboženstwj křesťanstvého zabawugj. Každé náboženstwj mělo své sláwnosti, obřady a swátky; každé shromáždowalo w určitý čas wyznawače své w chrámjch před sochami bohů; každé wysílalo wjce méně bázně a strachu do srdcj wěřjcjch; každé opogowalo a osloňowalo zrať wyznawačů wjce méně sláwau, okrasau a nádherau. W nižádném wšak nebyl zbrať, čistý pokrm pro ducha a srdce mysljcjho a cjtjcjho člověka; nižádné se nestaralo o geho oswjcenj a poučenj, o mrawnj polepsšenj, o geho upo-

fogenj a útěchu. Mifteré nepoučilo geg o povolánj
 geho, v poměrech a powinnostech k Božstwí, ni-
 fteré k rozumnému uctěnj a klaněnj se mu, ni-
 fteré newědlo ge ke ctnosti, a tauto k blaženosti.
 Toho ale wšeho postřtuge nám křesťanská wjra.
 Gať weliké gsau to wýhody, kdo gich může hobně
 uwážiti, kdo wypočítá owoce z nich plynaucj?
 Wjm sice, že obecné a weřejné služby Božj i tu,
 kde neplépe se zachowáwagj, gestě negsau takowé
 a neaučinkujj tať, gať by aučinkowati měly. Spra-
 wujj ge libě, a kdož by newěběl, gať ty neplep-
 sšj a nehwýborněgššj wěci ob gednotliwcu, kterj
 se mšliti a chybti mohau, zneužjwány býwagj?
 A gať ob libj sprawowány, tať ob libj nawšstě-
 wowány býwagj; a snadno-liž nemine se člowěk
 s prawým záměrem wěci, užjtwage gich k swé le-
 nosti a k ufrocenj swých náruživostí? Máme-liž
 ale pro zneužjwánj wěc, genž sama w sobě gest
 dobrá, hned zawrhnutí? Nikoli, weřejné a obe-
 ené, neb společné služby Božj magj do sebe wžby
 welikau cenu; wžbyčy gsau a zůstanau nehwý-
 borněgššim prostředkem k poučowánj, k pomzbu-
 zowánj a cwičenj w nábožnosti, k podporowánj
 člowěckosti a wšubec bratrské lásky. A nemohl-li
 žalmista Páně práwem říci: že gedné wěci žá-
 dal ob Hospodina, téť wžby wyhledáwati že bude,
 aby přebýwal w domu Hospodinowu po wšedky
 dný žiwota swého: máme my křesťané wětšj pří-
 činu, společných služeb Božjch sobě wážiti a ge
 s nehwraucněgššj láskau a spokogeností nawšstě-
 wowati. Wizme tedy přebně, w čem brabo-

cennost společných služeb Božích nezáleží, a za druhé, v čem v skutku záleží.

I. Společné veřejné služby Boží, jako všechné služby Boží vůbec nemají do sebe žádně ceny, považujeme-li je za účel, ale jinak jest, považujeme-li je za prostředek k účelu vyššímu. Jakož jídlo a pití, jako tělesné pohybování není účel ale prostředek, bychom život pozemský zachovali, zdrami sili a sily množili: tak také vyučování a přemýšlování, tak všechno k službám Božím náležející skutkové a všechno v nábožnosti se cvičení není účel, ale prostředek, kterým duch se silí, chut a síla k dobrému se vztěpuge, a tím dokonalost a blaženost naše se podporuge. Tak se to má s pravým vzhváním Boha, tak se vším, co při službách Božích se spatřuge. Nevzhíváme zde Boha, bychom geg — ať již tak mluvím — vzhívali: ale vzhíváme geg proto, bychom bogatí hlubokým a živým citem geho velikosti a dokonalosti, naši ob něho odvislosti, naše nábožné smeysslení sesilili, každau nepodřízenau náruživost přemohli, vsselíkau aužkostliwau starost odstranili, a se všemu, což dobrého a pravého, velikého a vzneseného jest, se wolněgšimi a způsobilegšimi učinili. Nemoblime se tu, bychom se mobilili, neb Bůh bez toho wěda, čeho nám třeba, to nelepšší činí; ale mobilime se, bychom ducha swého powznesli, srdce očistili a upokogili, a k dobrodiní Božjmu a wplywu Ducha swatého schopněgšimi se stali. Wyučugeme se zde swým

powinnostem, poznáváme aučel nassého stvoření, poznáváme vůli Nejvyššího, bychom uznane powinnosti své tím raději plnili, svého cíle dosáhli tím gistěji a vůli Nejvyššího Pána tím wěrněji se podrobili. Uvažujeme zde učení náboženství a církve křesťanské, ne bychom gich uvažowali: ale abychom uvažováním tímto gegich sílu k swému polepšení a upokojení zkusili. Obnovujeme zde swá nepřeměnná předsevzetí, své nepřeměnné sliby, ne tak abychom je obnovowali: ale wíce bychom je hlouběji w srdce wfořenili, a pak tím horlivěji uskutečnili. Skládáme zde wěrně své myšlenky wjry a naděje, ne proto, bychom je vlastně skládali: ale bychom se we wjře posilňovali, w naději upewňovali, a dle obau lépe žiti byli. A tak wšecky činy při službách Božích gsau prostředky, žádný není aučel. Nepodnikáme gich pro ně samé, ale pro aučinky a následky dobré, které mají neb mají mají. — Ne ony, ale tyto udelují službám Božím ceny tak weliké.

Cena tato službám Božím přináležej gen potud, potud rozumné gsau, potud se zakládají na pravdě a pravém pogmu o Bohu, jeho vůli, a na poměrech nassich k němu, to gest k Bohu, a takowém smyslení, které přiměřené gest pogmům těmto; gen potud rozum a srdce Boha wzýwajícího na způsob jeho přirozenosti a powolání hodným zaměstnává. Služby Boží křesťanské mají rozumné býti, gegich klanění se Bohu buď klaněním w duchu a pravdě. Služby Boží, gežto gen smysly zabýwají, gen umělostj a svě-

loští, sláwau a hřmotem oslňugj a žpytomugj, gessťo w práždných obyčejích a obřadech záležej, rozumu pať žádnau látku k myššlenj, srdci nic prawdewého, wznesseného a welikého k pocjtěnj neposťotugj, nemohau žádné wyššj ceny mjtí než kterékoli giné divadlo, genž obrácejc zraký' libšťé na sebe, wyraženj a obweselenj gim posťtuge. Gessťe menšj ceny do sebe magj služby Božj powěrečné, wnucugjčj sprostě a křiwé pogmy o Božstwj, chlapškau bázeň a otročj strach wěřejm, ukřýwagjčj gim otce a ukazugjčj toliko přjsného pána a neuprosťitelného saubce; nic wjce ceny do sebe nemá náboženstwj, gež náruživostem howj, powinnosti newyhnutelných sprošťtuge, křiwými důwody upokoguge, a pauze žemnitřným šťutšim a tělesnému cwičenj šjly a aučinku připisuge, které nemagj a mjtí nemohau. „Ale nadarmoť mne ctj, učjce učenj, genž gsau přikázanj libšťá,“ prawj Syn Božj, úšťy sw. Mat. 15.

Cena služeb Božjích záwisi od uspořádanj srdce nasseho, gaťož i ohledů, z kterých ge nawišťtewugeme, a od upotřebenj gich. Ne že powinnosti nasse poznáme, ale že ge na prawý způsob poznáme, toť činj poznánj gich Bohu přjgemné, toť otwírá nám žřjblo milostj geho. Služby Božj neaučinkugj zážračně bez přičiněnj nasseho, řbž w nich bjlu nebereme, nepolepššugj náš proti wůli nassj, ne bez nasseho wynasnaženj, řonagjť se w přjtomnosti Boha wššewědaucjho, genž šťjnem ššáliti se nebá. Toliko wědomi a rozwaha, wážnost a rozmyššlo-

wánj, gimž služby Boží konáme, toliko úcta k Bohu, láska k němu a radost z něho, důvěra v něho, a žádost, genu wžby ljbeznejšjím a podobnejšjím se státi; gen upřjmná wůle, bychom se lepšjimi a dokonalejšjimi stali, gen to wsechno může službám Božjím prawé a weliké ceny uděliti.

Z toho následuge, že služby Boží tať bezprostředně hřjchů zpáchaných nesmažau, ani života mrawného a ctnostného nedosadj, ani bez ohledu na swé následky a aučinky zwláštnj proufazy milosti Božj nám nezaopatřugj. — Kdo toto od služeb Božjích očekává, připisuge gim moci, které nemagj, má o nich pogmy powěrečné, tomu platj wýrok prorokůw: „Co gest mi na plat množstwj obětj wassich. K čemu licoměrná úcta, až mi proufazugete? Služby wasse gsau mi protiwné, gsau mi rauhánjm. A ač rozprostjráte ruce wasse modljce se, strhám oči swé přeb wámi: a kbyž množjte modlitbu, newyslýchám: nebo ruce wasse gsau plné krwe. Od paty nohy až do wrchu hlavy neprawostmi posskwrněni gste.“ Isaiáš 1. Ne teby modlitba, zpěw a swátky samy a pauhé požíwánj neyswětějšj Swátosti oltářnj: ale spolu skutečné a prawé pokánj, polepšenj a nawrácenj se k životu bohobognému a sprawedliwému, a úsilné namáhánj proti wssemu zlému, to pomůže hřjchů nasse sbladiti a následky gegich nám i giným sšobliwé zrušiti. Gen užiwánj sw. swátostj s zbwognasobněnau nábožnostj může dosawádnj nedostatek galsi naprawiti; spolu newinnost srdce a života,

počestnost a rozřafnost mohau nám přjzeň Boží a geho zvláštnj požehnánj zase wzmoci.

Učte se prawau cenu služeb Božjch poznati, a wýhod, gež poskytuji, wždy lépe užijwete. A w čem záleží cena tato? Které gsau wýhody gegich? Poučení we wjře, polepsšenj srdce, upokojenj a potěsšenj duše, wzbuzenj a cwičenj se w nábožnosti, obcowánj w duchu s Bohem, poswěcenj geho swátostmi, powzbuzenj k upřímné aučinné lásce k bližnjmu; toť gest, co od společných a wěregných služeb Božjch očekáwati smjme. S gať weliké, gať nesmjrné ceny gim to wsse uděluge.

II. Prwnj tedh gest poučení a síce o wěcech neybůležitěgsjch, o wěcech, na gegichžto poznánj člowěku nehwjce záleží; poučení o Bohu, o geho wůli, o nassem určení, o powinnostech našich, o cestách k blaženosti wědaucjch; poučení o tom, co Bůh z ohledu k nám gest, co my k němu gsme, co tedh, a co někdy býti máme; poučení o tomto wssem, co zwědawost lidšau nehwjce lákati, srdce a rozum nepřjgemněgi zaměstnáwati může. Budši poučení toto třeba nedostatečné, přec mnohé pozuánj prawdy, mnohé přestwěbčenj se gim docijl. Gať mnoho swětla rozprostře se tjm mezi lidmi wsseho statwu a druhu? Gať to powzbuzenj k přemýšlowánj, gať rozličné cwičenj sl dušewnjch se tjm docijl? Ten, který wěc giž wj a wěřj, opět se na ni upamatuge a we wjře se posilnj; giný wěc se naučj znáti dříwe mu neznámau aneb temnau; giný se stane pozorným na učenj některé, cjtj geho prawdu a wáhu,

a bále o něm přemýšluge; giný opět známou giž pravdu spatřj w giném swětle, w giných a wjce poměrech, a učj se gi tjm lépe a dofonalegi znáti, giný gi na sebe obraceti se naučj. Tu ten pochybnosti sprostěn, onen ob omylů wyswobozen, nepozorný a lenivý opět k přemýšlenj, a lhostegný k podjlnosti pomzbuzen býwá. A tak každy méně wjce pohnuta se ucjtj, prawdami o Bohu, náboženstwj, powinnosti a ctnosti, o wyššjm swém určenj, o budaucjch očekáwaných wěcech; a gať by možná bylo, aby botisky tak často opětované bez aučinku zůstali? Nikoli, žádna prawda, žádně dobré spasitelně učenj zcela zbytečně se nepřednášj. Gsaut to zagisté žrna, genž pod dozorstwjm Pána cirkwe ob geho kněžj a služů wysšwaná dřjwe neb pozděgi pučeti, a wjce méně owoce něsti budau, gať totiž půda, do které padla, spřádána gest; a den žně teprw žgewj, gať důkladná byla naděge rozšjwače, a gať aurobně semeno, které se wysšwalo.

Druhá wýhoda ze společných a veřejných služeb Božjch vyplýwagjcj gest: pomzbuzenj k powinnosti a ctnosti. Gať mnohonásobný meble gest způsob, kterým k powinnosti a ctnosti puzeni býwáme. Rozkaz, sliby, wýhrůžky Božj, dobrodinj a příklady Spasitelowj; sprawedliwé powinnosti frása; milowánj, hodnost a užitef ctnosti; ohawnost a sškolliwost prostopášnosti; hodnost člowěka a křestana; radostné a žalostné wýhljdfky do nyněgšjho a budaucjho žiwota; wnitřnj cit dobrého a zlého; wlastnj a cizj žkussenost; samo-

libost, ctilibost a lástka v libem; naběže a strach; život a smrt; bída a blaženost; gašé důwoby pro ctnost a powinnost nám se přeb oči nestawj? Gašé pohnůtky důssj libstau nehýbagj, gašé city w srdci se nerozwlňugj? Které wýmlywy lenosti se zde netepau, které wýmlawánj se nepodkopá? Když pak se mimo to lehkost a možnost dokáže, způsob, kterým se počjti má, wygemj, a pomůcky neylepsšj na ruky bagj: — nemělo by to wšse dobré — mnohé dobré působiti, nemělo by to v wýplněnj powinnosti a wýkonáwánj ctnosti wěsti? Nemělo by to na tisjce dobrých skutků mezi lidmi wzbuditi?

[illegible]

něg bigjci práwby náboženské s citem přebnáseti
 slyšel a s nadšenjm, tjm pať k přemýšlowánj
 naweden a k změněnj swých záměrů přiměn byl.
 Gať mnohý dobrý křesťanstý skutek, gať mnohé
 smjřenj s nepřátely a protivnjky, gať mnohý po-
 čátek lepšjho žiwota, gať mnohý k ctnosti, gať
 mnohý čin autlosrdečnosti byl následkem takowýchto
 poučowánj. Gať mnohý wýbuch soptjci náruživos-
 ti uduslen? A kdyby toto wše gen zjřďka se stalo,
 kďož může zapřiti, že alespoň sprawedliwý we swém
 dobrém smýšlenj potwrzen, k horliwosti a wtr-
 walosti w dobrém powzbuzen, w žiwěgšjmu po-
 citu swého prawého a křesťanstého smýšlenj obla-
 žen gest, potěchu dobrého swědomj, pogistěnj o
 božském zaljbenj auplněgi požíwá, sladkost odměny
 za swau wěrnost giž napřed ofussuge, a tjm no-
 wau srđnatost a sílu k pokračowánj we swých
 skutekj a k přemoženj wšech protivnjků, genž by
 wěmec sláwy wyrwati mu chtěli, nabude? Žagi-
 sté gaťož společné a wšeobecné služby Boží žlému
 a ohawnosti pole ubjragj, tať též w horliwosti
 k dobrému rozněcugj a nedopaušstěgi, abychom
 w dobrém a sprawedliwém ochábnuli.

Gať mnohé útěchy a upokogenj wli-
 wagj za třetj společné a wšeobecné služby Boží do
 srđci lidských. Gať mnohau ztěšňugjci starost, gať
 mnohý těžký žal neswalj s beđer nassich? Gať ča-
 sto se zde učj swět a wšedchny přípabnosti a wlast-
 nj osudy poznáwati! gať docela ginať smýšlet
 o tom, co obychegně štěstjm neb neshěstjm slowe,
 gať pokogněgi a utěšeněgi swá břemena snášseti,

gať mnohem radostněgi w newětšij bídě a nauzi
 w Boha doufati, gať mnohem pokojněgi a srdna-
 těgi wšelikému nebezpečí i smrti w twář hleděti,
 ukáží-li se jim wšechny tyto věci we swětle ná-
 boženstwí křesťanského, gegich odwislosti ob wůle
 newswrchowaněgšijho Boha, a w sawislosti lidské
 dokonalosti a blaženosti! Když pať se zde ze stra-
 ny Boha hříšníkfu kagícimu oznámí odpustěnj hří-
 chůw, slabému se slibj pomoc a podpora, bídáku
 lepšij a wěčný život před oči se stawj, newinně
 trpěcimu a utiškowanému náhrada a obplata za
 hrobem a po smrti: gakať útěchu to wlewá do
 dušij po upokojenij prahnaucij? Odwolámám
 se zde na zřusšenost wasši. — Wy, genž slu-
 žby Božj rádi a z dobrého aumyslu nawšstěwugete,
 nepřicházeli gste giž často se srdcem ztísněným do
 stanu shromážděných ctitelů Božjch? Nehryžla-li
 tagná bolest, gahši dušewnj žal na srdci wassem,
 nestýškalo-li se wám giž často po útěse a pomoci?
 a nenassli-li gste zde oběho? nespadlo-li břemeno
 wás tžžej zde se srdce wasseho? newyššlo-li zde
 swětlo gasné na tmawé štežky wasse, a neukázalo-
 li wám cestu z bludiště, do kterého gste se byli
 zapletli? nenawrátili-li gste se upokojeni a potě-
 šeni do přjbytků swých? A který prawý křesťan
 neradowal se zde nad láškau otcowskau Božj, nad
 láškau bratrskau Ježíše Krista, nad poměry swými
 k Bohu a k Pánu Ježíšsi, nad swým určenjm k ne-
 smrtelnosti blažené, nad blžženjm-se wíce a wíce
 k cili, a nezapomenul w radosti této wšechny ne-
 snáze, wšechna trápenj, wšechno zlé života we-

zbežšijho. Gať weliké ulehčení lidště bjdy, gať weliké rozmnožení lidštěho blaha w chatři i w paláci, mezi wšsemi stawy a druhý lidstwa by wynalezl ten, kdo by wšsechnu útěchu a upokojenost, za kterau libé službám Božjm powinnowáni gsau, wšsechny slzy zármutku a bolesti, genž zde utišseny byly, wšsechny radostné a blažené pocity, které se zde ze srdce wypraudily, popsat i a wyznačiti mohl!

Wšeobecné a společné služby Božj nabýwagj za čtvté nové ceny tjm, že pobožnost nassí k Bohu probuzugj a rozněcugj, uwáděgje wjce žiwota a hodnosti w nassí osobnj službu Božj. Gať mnoho může ta slawnost a pospolitost služeb Božjch aučinkowati, a gať mnoho skutečně aučinkuge! Gať často wnucugj i lehkowážliwei wážnost, a tupiči úctu, a netrpj lhostegného a netečného! Gať snadno se nezdjlegj city, zwlášťe ale city pobožnosti a nábožnosti! Podobné ohni elektrickému uchwacugj často libi těch neryzličněgšjch powah, a uwodj w ně ducha náboženského! A přjtomni-li gsme službám Božjm, kde modlitba a giné nábožnosti wykonáwáni, kde nesywětěgšj obět mše sw. a wše se sgednocuge, by nás nábožnými myšlénkami a city proniklo, kde hluboké ticho, wšeobecná, newytwratná pozorliwost okolo nás se rozhostila, a srdce nasse wjce a wjce od zewnitrního swěta odtrhnutwši Bohu obracj; když zde známé a přátely, neznámé lidi wšseho stárj, powolánj w rozgjmánj ponořené, a u wnitř pohnuté widjme, když spatřugeme celé welké shromáždění přeb tjm, genž nebe a země sláwau swau napl-

ňuje, se kořiti, geg gebněmi ústy o milost a milosrdenství rozývati, pomoci u něho hledati; řvž hledjme, gať přemožení gsauce citem své křehkosti a rozličných dusšewných potřeb, srdce a rozum w wlywu spasitelného učenj křesťanského otwjrati, a útěchu, pokoj a swětlo žábaucj přigjmagj, gať zde chwálu a čest Hospodinowu zvěstuj, ze svého bytj, z geho dobrodinj a poměrů swých k němu se raduj, a gemu přisahu wěrnosti a poslušnosti sklábaj: gať to weliký na nás musj mjeti aučinek? gať patrně swau vlastnj slabost a obwislost ob Boha cítiti, gať geg přítomna mnjeti musjme? Gať silně nás to ku klaněnj se gemu, k chwálenj a kořenj se geho vůli, k důvěrowánj w něg, a k radowanj se z geho dobroty wěsti musj? Gať wážiti si tu musjme náboženství! Gať lehkaw wěc nám to musj býti, že wssemi bratřimi a sestrami, wysokými a sprostými, chubými a bohatými před wsseobecným Stwořitelem w prach se uwrce, a nestončenau welikost geho welebiti! Neuběluge=li toto powzbuzenj, toto roznícenj k pobožnosti, ač ne wžbych, tjm méně wžby w stegně mje se obgewilo, společným weřegným službám Božjm weliké ceny?

Gakau konečně cenu čerpá z toho, že cit přirozené rovnosti a přjbuženstwj mezi lidem se udržuge a sjli, a že tjm k sobě se bljžjce se wjce sbratřugj. Neb wsse, co se zde počjná a činj, pamatuge nás, odkud wssičny pocházjme, gaťé potreby a slabosti wssični do sebe máme, co nás na budaucnosti

čeká. Všedno to musj přichu welikých snjžiti, a sprostému srdnatost a důvěru wstjpití, wše musj lidstost a lásku podporowati. Co spoguge lidi wjce, než obecná wjra, naděge a bohoslužba? Zde se octneme wšicni co slabj a odwišj tworowé, co tworowé, genž poučenj, posily, podpory a pomoci potřebuj, genž sami sebau obštati nemohau, wšicni co chybni, hrjssni lidé, genž milost a smilowánj hledaj. Zde se wšicni kořime před tjm, genž gedínj maudrj, gedínj mocnj, gedínj welikj gest, a proti němuž wšicni lidé, wšicni národowé a wšicni swětowé paubé nic gsau. Zde požíváme wšicni gednoho chléba, požíváme geg gačo djetj gednoho otce, u gednoho stolu, u stolu křestanské lásky. Zde přestává rozdj stawu a hodnosti, neb alespoň ohledu se naň neběre. Zde gsme a cjtíme se wšicni nestatečnými a slabými, předstawenými a podřjženými, ale lidmi křestany; zde wšicni gsme poddanými, djetkami Božjmi, wykaupenci Kristowými, knjze tať dobře gačo otroť geho, nevyššj gačo nejnižšj, neučeněššj gačo neysprostššj. Zde slyšj knjze wolati: Ty gš sice wysočým na zemi, musjš wšak umřjti gačo wšicni synowé lidstj; nezneužjwey moci swé, neb máš nad sebau Pána, saudce tw nebi, u něhož žádná důstognost neplatj. A neysprostššj a nejnižšj takto slyšeti bude: Ty gš k obrazu Božjmu stwořen, ob Ježisse Krista wykaupen, a swátostmi geho poswěcen, i tebe čeká žiwot wěčnj; nezapomeň swé hodnosti, ale ukazug ge wznesseným a swobodným smýšlenjm a chowánjm, které twého určení hodno

gest. Nemá-li tedy bohoslužba, genž tolik k poučení, polepšení, upokojení, probuzení a rozněcení pobožnosti, k podporování bratrské lásky k bližnímu přispívá, velikau, nesmírnau cenu?

Buďtež mi tedy wjtána místa bohoslužbě určená, shromáždění ctitelů Božích na zemi! S nehlubší úctau, s wděčným a weselým srdcem wždy se k vám buou blížiti, a we vás ta nejsvětější zaměstnání konati, která gen lidé, zvláště křesťané konati mohou. Zde se chci zcela Bohu oddati, a plně powinnosti Božského ctitele i blaženosti jeho požíwati. Zde se chci blíže sgednotiti s těmi, genž Boha, a toho, jehož poslal, Ježíše Krista, znají a milují, a radowati se z gegich a z mého štěstí. Zde chci hledati potravu pro ducha svého i srdce své; každé naučení hluboce wstěpowati, každé slovo napomínající, těšící, upokojující uvažowati, a pak sešlen do světa a k zaměstnání svému se wracowati, a každau powinnost w životě tím raději plniti, a každé břímě tím radostněji snášeti. Zde mne potěší tichý mjr, vhodně a wznesené wyrazení na pauti mé; cestu své ostržhati budu; wysadím sobě cíl, k němuž spěchati a wždy s obnovenau silau píliti budu. Zde již předtuchu chci míti oné blaženosti budaucí, kde gasněgší světlo mne obklopí, kde wjra se w patření promění, kde s dofonalými, spravedlivými a duchy wyššími welebiti budu toho, genž gest od věčnosti na věky věků!

Toť buďtež city, které každý křesťan z rozgymání velké ceny weřegných a společných služeb

Božích w sobě znamenati má; toť to smýšlenj a ten aumysl, kterým ge nawššřewowati má, toť ty wznesšené následky, které z nich wyhledáwá. Tjm se wždy úcty hobněgššjm a drahoceněgššjm stawše, nišký nepřjgemným nebudau, ale rozkoš toliko a blaženost způsobj.

Pogednání čtrnácté.

O nábožném potěšení ze dnů Páně.

Odkud to pochází, že mnozí křesťané dnů Páně tak málo sobě wážjce, co by ge k pobožnosti wěnowati měli, hřjšně ge trávj? Mysliwagi obhyčgně, že nám swátky w časném prospěchu překážegj, an za nich práci ležeti necháwáme, a tedy málo pozemských statků sobě zaopatřiti můžeme. Ginať smýšlel žalmista Páně, an prawj w Žalmu 54.: „Uwřz na Hospodina pěči swau, a on tě krmíti a opatrowati bude: a nedopustj na wěky ustawičného nebezpečnstwj, pádu na sprawedliwého.“ Mnohému gsau k gistému domácjmu zanepráždňenj newyhnutelně potřebnj; protož se zarmautj, slyše: Pomni abyš den swátečnj swětil; neb toť mu ugmu na časných činj statcjch. Ale buď si tak, wždyť máme wjce po wěčném než časném bychtiti; ale nenj tomu tak, dnové swatj poporugj, ale nepodkopáwagj nasse wezdegššj blaho. Použjwewme gich gen gafo křesťané, a stanau se nám dny libými a přjhodnými. S radostí ge očekáwati a cjtiti budeme, že nám užitečnj, newyhnutelnj gsau, bychom spořogeně a šťastně

w stavu swém žiti mohli. Zagistě pocituge křesťan rozumný zbožné potěšení za dnů Páně, oni gsau mu swatj a wzácnj, neb předně: swátky zaswěcené giž sami sebau gsau křesťanu přjgemnj a wzácnj dnowé, a za druhé: činj gegi za ostatnjch dnů žiwota geho weselým a šťastným.

I. Zaswěcený swátek gest pro rozumného křesťana čas libý, den cti a radosti plný, na který se wždy těšjwá. — Co činj ti z nás, genž pro swátky nespokogeni gsauce, na nucenj a obmezowánj sobě stýskaj. Weliký gest rozdjil mezi nebělj křesťanstwau a sobotau židů. Swěcenj sobot bylo u nich velmi přísné, nesměli žádný skutek wykonati, a měli mnoho obrábů, a přece se na sobotu těšili, a gestě teč gim wynahražugj radosti sobotnj smutnau gegich ústawu. My křesťané negsme tak těžkým příkázánjm wázáni, an Ježjš i žiby ob zákona Moggjssowa wyswobodil. Nad to prawj Pán: Sobota gest pro člověka, to gest, k geho užitku, a ne člověk pro sobotu. Nesmj se zákon tento tak wykládati, aby byl člověku ku škodě; neb Bůh gen to nařizuge, co dobrého a nám prospěšného. Nebyl by ginač swěcenj swátků w cirkwi katolické založil.

A čemu gsau tedy dny swátečnj? A udrženj a podporowánj křesťanstwa mezi námi a k utwrzenj našemu w prawdách, kterým nás Ježjš Kristus učil. Tito dno-

wé gsau f tomu určení, bychom gimi w dobrém wšby obežřetněgššimi, lepššimi a weselegššimi byli.

Protož gsau dny tyto dny po koge a obpočinutj. Musšme se práce obřjci, bychom pobožnosti howěti mohli. Giž to dobrá wěc, že za čas ob služby té pomjgitelné bytosti obpočinauti nám lze, an střjbánj we wšsem na newš potřebné gest duchu libšému. Ale negsaue při tom aužkostliwi nad mjr, nezanedbáwemy pro pobožnost žádné giné zwláště wětšj powinnosti: pomáhejme nemocným a trpjcjm i času nedělnjho s radostj; konejme práci neb zaměstfnánj, které bez weliké škody zanedbati se nemůže. Ježš Kristus i žiby poučowal za času, kde gestě zákonem Mogžššowým wázáni byli, že dowoleno gim gest w den sobotnj skutky newyhnutelné a milosrdné wykonáwati, uzdrawenj m nemocného w den sobotnj, kárage ty, kterjž za hřjch mu to pošliabati chtěli. Negsa aužkostliwým, nebud, také lehkwážným, by gš podnikal práce, které by blahoběgnému pěstěnj ducha překážely; neb žádný pozemšť státek nenahradj tobě, gestli ducha w temnotě bez swětlosti a radosti Božj ponecháš. Užjwey swobody své; newinné wyraženi gestit dowoleno, s přátely pohoworití níkde se nezapowjdá; neb sám Ježš Kristus byl w den sobotnj u Farisea hostem, a w zákoně židowšém wšslowně stogj, by se radowali před Pánem w den zasvěcený. Newětšj rozkoš pro dobrou dussi křestanskau gest objránj se s Bo-

hem; po rozkossi této wyššj lze se k newinným lidským radovánkám obrátiti.

Pobožnost gest neyblaženěgšj zaměstknánj w den swátečnj, gest zaměstknánj člowěka neyhobněgšj. Nezáleží wšak pobožnost w mechanickém čtenj a moblenj, bez myšlenj na to, co se říká w chůzi bezžáměrné do chrámu, w neplatném požíwánj neyswětěgšj Swátosti Oltárnj bez wnitřnj wraucnosti, čím také mnozi sebe klamau. Služby Božj bez pobožnosti a pohnutj mysli w skutku blauhau chwjli působiti musj; to gegich zewlowánj, roztržitość a nezpůsobu prozrazugj. Takowj gbau do chrámu, a žádnau powinnosť newykonáwagj, slyšj. a čtau slowo Božj, modlj se swé modlitby, a přece gsau plni aužkosti a starosti; gbau k wečeři Páně, a přece gsau plni smyslnosti a nepřátelstwj, a myslj, že čas po čase wzdagjce Bohu powinnowanau úctu, tím giž celé předešlé žiwobytj přikryli a polepsšili. Gaké to smutné známky býwalého pohanstwa!

Nábožnost prawého křestana gest plna ducha, plna prawdy. On slyšj a čte slowo Božj tak, že i rozumj, co slyšj a čte; že pogmy geho tím gasněgšjmi a prawěgšjmi se stanau, geho wjra se utwóřj, srdce Božstau útěchau a radosti pohne, a srdnatosti a horliwosti k dobrému se nadchne. Modlitby geho k Bohu gsau myšlěnký plné síly a pohnutj; přege a dausá od Boha i to neywětšj a neylepšj; raduge se

z Božské velikosti a dobroty, slibuge a cjtj přeb Bohem, gať veliká a blažená gest wěc, býti rozšafný přeb Hospodinem. W skutku, zaměstnání plné wznešené radosti! S pōhnutjm upamatuge se na ty šťastné doby, které tať wznešenými myšlénkami a naděgemi zaswětíl. Zabýwagjce se wěcmi pozemskými, wždy gen o smrtelné tělo se staráme, pobníkagjce mnohé a těžké práce. Ale když pobožnost nasse k Bohu nás wznese, bychom w něm se weselili a radowali, pať konáme skutky pro wěčnost, pať segeme na role, z kterýchž gen radost a blaženost těžiti budeme bez přestánj. Konánj pobožnosti arci není gestě křesťanstwjm; ale bez nj nemůže křesťanstwj státi; neb často na dobré mysliti gest zapotřebj, abychom i dobře činili, a tať gest na dobré mysliti tolik, gaťo dobře činiti. Posluhowati nemocnému s wytrwalostí a obětností gest owšem krásněgšj a stkwělegšj, než modlití se u zawřené komůrce; ale modlitba tato nám teprw sly k skutku tať krásnému uděluge. Čjm by gsí se stal, kdyby gsí den co den gen pozemským starostem se oddal? Kde by bylo to dobré, které Bůh duchem swým wložil w tebe? Rozumná nábožnost ge ti newyhnutelně potřebná, aby to dobré w tobě udržela: ona oswěcuge rozum twůg na cestách a w skutcích Božjch, upewňuje tě u wjře, čistj twé smýšlenj, a sly twá předsewzetj, a tať wždy bljže webe tě k cji, po gehož dosáhnutj wšicchni dychtjme. Zagisté w době pobožnosti rozumné gsí spōkogen sám sebau, požíváš onu blaženost lásky k Bohu a

ě bližnjmu, těššjš se tau myššlénkau, gať buď bo-
bře činiti chceš, neb gšť giž činil; každe štěstj za
žiwota swého obdržené, mage za dar Božj, sta-
ne se ti swětěgššjm a wzácněgššjm, a gest ti přj-
prawau ě radostem nebeským; slowem, za pobož-
nosti rozumné citjš počáteť onoho blaha, které
nikdy nepřestane.

Weřejné služby Božj, pospolitá pobožnost má
do sebe gestě zvláštnj bogjmatowost. Gať wzne-
šené a pohnutelné gest to, řbyž tať
mnoho libj se segde, by Bohu slaužili.
Co nám hřjch učinj po celý žiwot zármuťku, to
nám opět pobožnost wynahradj, dobáwagjc nám
nowé sily proti němu. Slysšjme při nj třeba ne-
očekáwané slowo plné sily Božj, bychom hřjchu
odporowali; weřejné pokáranj aučinkuje wjce.
Srdce nasse často starostj swjráno býwá, pogďme
do chrámu Páně, tam častěgi giž se nám uleh-
čilo. Powolánj nasse gest těžké, swět newběčný,
pogďme do shromážděnj nábožných: neb zde widěl
gsem mnohé pracovnjky radowati se na požehnánj
sprawedliwých; zde se mi stalo powolánj mé wžby
tať lehké a přjgemné, a weselá srdnatost má ě do-
brému. Dobrodinj Božšťá každobenně powzbuzugi
tebe, byš čwálil geg, pogď a wezmi pobjl we
shromážděnj Páně, přitowaryš se ě obecné rado-
sti; pohleď, gať bohatj a chubj z Boha se radugi,
gať každy při osobnjm dobrodinj Bohu běfuge,
sliby sflábá; blažená zagisté to doba, řde buch
Božj mezi námi obcuge, rozbáwage dary a sily,
a nebeské radosti mezi libi. Zde se běge wůle

Páně, gafo w nebi tať i na zemi. Nemagj=li nám doby poswátne býti, kde se nám w dusi tať uwolnj, neměli bychom giti na mjsta, kde předtuchy nebes tať často požjwáme?

A této nebeské pochautce musjś wšak srdce své dříwe saufromnau modlitbau připrawiti. Zagistě cjtjś se blažena, an mysle w skrytosti na osud swúg, wšude dobrotu Boží spatrugeś, a srdce twé ti hlásá, že slowo Ježíše Krista prawdivé gest. A když přemýšljś, gať gš dosawáde hříšně žiw byl, a gať teď žiw býti chceś, nepohne=li se srdce twé ljtostí nad hříchy, a nenaplnj=li se útěchau w Boha a tauhau, by gš mu nynj gať možná dobře a sprawedliwě slaužiti mohl? Když w neděli shromáždím okolo sebe dítky své, milost Boží gim žwěstugeś, nelepšjho otce gemilowati a s radostí dobré činiti učjś, a rozmluwa wasse modlitbau, twěrau a srdečnau radostí z Boha se stane, tuť se děge wúle Páně gafo w nebi tať i na zemi. Znáś=li blaženěgšjch radostí na swětě? Metaujś=li po dni, genž taťowých posytuge blaženosti? Zagistě, kdo toliť ducha Božjho do sebe má, že dny swátečnj sprawedliwě zachowáwá, ten nebude stýskati sobě na nucenj a obmezowánj; tomu gest den zaswěcený den cti plný, na který se wzdychage po celý týden pod garmem pozemských starostí těšj. A toť gsau i taťé dni, genž uás na wšedny ostatnj žiwota našeho spořogenými a šťastnými činj, genž mnoho k našemu lepšjmu prospěchu a zbaru posytugj.

II. Proč tak vysoko sobě počítáš práci w den zasvěcený zanedbanau, gest ona gebiná cesta k twému štěstí? Gest wýběleť peněžité gíž twé nejwětší dobro? Činš-li práci swau s nelibostí a s nespokojeností, gš gíž šťasten? Gestli při wýbělku twém přec gen starostmi obsypán, při řemesle swém nenáwistí naplněn, ob tělesnosti nepřitele neb tupiče trýzněn gš, gš-li pak šťasten? Ale snad pomůže mimo penjze a statky čest, mjr a dobrý přátelé; mimo potravu a oběw zapotřebí máš i spokojeného a weseleho srdce. Statky a dobré gméno neposkytnuť w nemoci a trápení útěchy; by osud twůg nesitelným se ti stal, buď kreťstánem tělem i duší.

Co za škodu ti přinásegj tedy dny swáteční? Zkus toho, obdey se geben takowý den jako každý jiný obyčejným pracem: swětlost obkličj srdce twé a hříchowé rozhostj se w něm. Ale swět dny Páně; méně sice uběláš, za to ale obdržíš a rozmnožíš w srdci swém blahocinnau wjru w Božšťau otcowšťau lásku a bratršťau lásku k bližním swým, gegichžto štěstí a plesání bude i štěstím a plesáním twým. Zachowey dny Páně; toť udělj tobě srdce spokojeného a weseleho, a toť mezi wšsemi dary Božjmi gistě ten nejwětší a nejwznesšeněgší. Wu- le i radost Boží bude w tobě přebýwati, pak wždy něco pro srdce nalezneš, pak bude ti země krásnau a nebe plné welikoleposti; pak porozumíš každé radosti a každému gi zvěstugjicimu hlasu přiroby; pak budeš uměti i w chatrči chudobné weselem býti, a toho k štěstí swému zapotřebí mjtí nebudeš,

čeho nemáš ani míti nemůžeš, ale s málem spó-
fogen gsa k chvále Boží vynáš: „Nábožnost a
mírnost gest největšší zisk, největší dobro!“

Proč aužkostlivě počítáš hodiny, které časné
práci utrhnouti máš? Slawiv den Páně zagisté
více chuti, síly i srbsatosti k práci míti budeš, a
s potěšením učiníš, což ginde jen s reptáním pod-
nikl gš. Gestli snad máš mnoho dětí a málo wý-
běhku, a na Boha zapomeneš: gisté tě budau staro-
sti k práci co k robotě nutiti. Ale světe dny Pá-
nu a spřáteliv se s Bohem s radostí budeš pra-
cowati pro děti své a utěšeně k nebi hleděti,
kde bydlí wěrný bohatý otec, genž o celý svět
pečuge.

Snad gš tuze zapleten u welikém a wznesse-
ném světě, a nemůžeš od geho negapných rado-
stí, obtížných títerností a důležitých zpozdbilostí se
odtrhnouti a k sobě přigiti; ztratíš-li k tomu ge-
stě slowo Boží z očí, pak gš auplný otrok svého
středěho štěstí. Dzbrog wšak se křesťanskau srbsa-
tostí, a staň se gedným ze strowného počtu těch,
kteří w den swáteční ne světu, ale sobě a své
nesmrtelné duši náležeti chtějí; obklopen gsa wěc-
mi pozemskými, objrey se čas po časě wěcnými;
zagisté u wnitřku svým mnoho wznesšeného a bož-
ského nashromáždíš, což duchu twému za potra-
wu slaužiti, geg sliti bude, kbyž w zmatku svět-
ském omrzlostí a blaühau chwíli prahne; a ne-
budeš pak gako ginj wznesšeného světa, pro uwa-
rowání hanby weselým se twářiti, a w skutku i
u wnitř se radowati. Bůh ti gisté poskytuje mno-

ho radostj we světě; ale s Bohem a geho slowem neseznámjš-li se, wždy zlé nad dobrým w tobě zwítězj, a sám pak šťastj své bugnými wápněmi, zpozobilými tužbami a požádanými swéhlawosti a zlym rozmarem sobě zhořčj. Zachowáwen ale swátký zasvěcené, seznam se s Bohem; pak přjgemnosti stavu swého, neb každý gich do sebe má, gisté pocjtjš, pak w každé šťastné době mezi swými přátely, bratry a gínými milými lidmi celý přítomen gš, a každého obweselenj s celau dussj užjgeš.

Žagisté také máš své trápenj. Vopotě se gen ustawičně pracemi pozemskými, a útěchu z Boha mimo se paussťege, pak ti každé trápenj dwognásobně těžké bude. Netrpěliwost a zpaura tobě nesitelné zle nesitelným učinj. Ale svět bny swátečnj, pak budeš silným dosti, i frutým náwalům oddolati a tuhé trápenj snášeti. A když ti časné trápenj svět tento zhořčj, tjm wjce z věčných nebeských radostj těšiti se budeš. A těšiti se zde giž na zemi na radosti nebeské, toť žagisté to nepřjstněgšj ducha uspořádánj. Můžeme-li tedy gště řici, že swěcenj dnů swátečnjch blahu pozemskému libj překážj?

Kdo gest s to bjdou z neprawosti se přjstjci dost strastliwě wyznaciti? Od té nás wyswobodj obezřetné swěcenj swátků a neběl. A kdo může pozemské požehnánj ctnosti dosti wznesšeně wychwá-
liti? A toto poskwtuge nám swědomité swěcenj dnů swátečnjch. Pozorugme gen život libj, genž den swátečnj neswětj. Ustawičně se světem zaměstkná-

ni, ob Boha odvráčení, štítj se na Boha mysliti. Každý však má v srdci přirozený neb natvřlý hřích, a ten teď neobmezeně srdcem jeho vládne. Nemůže to jinak býti; člověk musí dle volů svých buď tělesněm, buď takovým podvodněm, buď swárliwym nepřitelem libštwá se státi, a tím způsobem geg bez přestání pronásleduge bjba, genž k hřichu jeho připautána gest. Kdyžby nešťastnější někdy alespoň ob světských starostj se odtrhnout byl na to pomyslll, co k jeho dobrému gest, zagisté by geg nebyla potkala ta hanba, ta nenávist a ten zármutek, do kterého nyní upadl, nemusil by teď v tak trapných nemocch a churawostech ohawnosti života swého pykati, nebylby we vlastním domě nepokogem shryzen, bluhv zasypán a nezdárnými djetkami utrápen. Nemůže se člověku gináče wěsti, genž ob Boha se odwrací; nebude moci pro nepokogné swědomj pokoge v životě naleztí, a přec gen s bázní a hrůzau na smrt mysliti. — Ale blaženým gfi, gestli často ducha swého Božským myšlénkami sjljš a v pořádek utwábjs; opanugeš žádosti tělesné a zmjrnjs ge; důvěrným obcowánjím s Bohem každá ctnost se ti ulehčí a přirozeněgšj se stane; wěrným budeš we službě swé, spravedlivým a lásky plným ke wšsem lidem, dobrým otcem a pánem v domě swém, newyhnutelným přitelem přátelům swým, newyhnutelným utěšitelem trpějím bratrjím. V tom se to zakládá, že rozsasný wždy milowan gsa v pokogi a se ctj žiw gest, v tom se to zakládá, že každý rád geho přitelem gest, každý mu

w nauzi útěchy a pomoci podává, došti potrawy, dobré dítky a radost w domě swém má.

Gest to wšse gestě pro tebe málo, člowěče, aby gš dny swátečnj w uctivosti měl ? Gať stkwě-
lá a radostná to myšlénka, fbyž si den swátečnj
křesťanský slawený w geho aučincjch, sláwě a po-
žehnánj předstatwugi ! Toť gest den, w němž duch
Páně opět mocně působj; gest to den, w němž
prawda a láska opět w mnohých srdcjch se ob-
nowuge; mnoho tisjc nesmrtelných dušj wznesse-
nými myšlénkami k wznesšeným ctnostem nabšse-
ny bhwagj; w něm mnohdy základ k mnohému
dobrému skutku se zarážj. W den tento moblj
se mnohý otec za dítky swé, a Bůh wyslyšj
geg; w den tento mnohý pán wznesšenost swého
powolánj poznává, mnohý služebnjf dobrým du-
chem gest nabchnut, dobrota a wěrnost se potkagj,
sprawedlnost a mjr se ljbagj. W den tento mno-
zi slabj se posilňugj, mnohá nepřátelstwj se ruffj,
mnohým hřjchům se předchážj, mnozi zarmauce-
nj se těšj. Dnes, w den swátečnj pršj pože-
hnánj Božj daleko šsiroko na zemi wšsude, kde
dobrých dušj stáwá; w palácech i w chatrčjch
mnohé slabké radosti se činj, a požehnáwá se
osenj, učenj a slowa, které Kristus Jezjš ze-
mi byl swěřil ! Pomni, abys den neběl-
nj a swátečnj náležitě swětil žde —
a za to abys radostnau neběli a swátek
swětil gednau wěčně w nebesjch.

*

*

*

Dokonaw toto strowné pogeďnání k wětšší cti a sláwě Boží, nemám tuto práci za dokonanau, tjm méně za dokonalau. Nic giného od Boha nežádám, než aby lašťawě a tjm dobrým úmyslem přigato a čteno bylo, gačým gsem ho psal, totiž: aby se wje a wje swětíl den swáteční, a tjm, gač se modljme a prosjme, aby se poswětílo gméno Boží. Opominauti ale nemohu wám, lašťawj čtenáři, zde pobati, co w předmluwě k swému německému pogeďnání, wysšlému w Augšburgu 1848, o nestwěcenj neběl a zhanobowání zaswěcených swátků prawj Jan Stügle, farář w Oberstdorfu. Ohlédnem-li se pozorně okolo sebe, bj on, seznáme a přeswěďčjme se, že gsm se octli w časech pohanských, w časech, kde Syn Boží gačo Spasitel a Wykupitel na swět přišel. Nagdeme druh a tříbu libu, kteráž prawj, že tať wzďělána a wytwíčena gest, žeby žádného zgewenj Božjho zapotřebj neměla. Mnjm teby, že druhé přjstj Syna Božjho k wsseobecnému a poslednjmu saubu daleko býti nemůže, gač se mnohý domnjwá; blauho se Bůh na ten zmatek bjwati nemůže. Ptám-li se, obfub to a giné zlé, gjmž Bůh swět zlomyslný stjhá a trestá, půwod běře a swau prawau přjcinu má, hledá to geben tu a w tom, giný opět w čem giném; tu ale, kde by tohož wsseho přjčina hledati se měla, nehledá gi žádný, totiž w nestwěcenj a zneuctowání dnů Bohu twěnowaných, k oslawenj a swěcenj určených. Do pořádku to přišlo nestwětiti, — a za neporádek se to bržj — swětiti a

slawiti den Bohu poswěcený a nám swatý. Gestli
kby potřebý bylo, proti neswěcený neběl a swátků
w bog poswátný se postawiti, a zachowati, co
i zachowáný gessťe gest ze zbytků nassich prwných
nábožných předků, katolických prawých křesťanů,
gestit to w nyněgšim čase!

B á w ě s e ř.

W pátém gebnánj a sedmém oddělenj této
knihy ponawrhl gsem wám mezi ginými i ten
způsob, čtenjm dobrých a nábožných kněh neběli
a zaswěcený swátek swětiti a slawiti. Ze mezi
wssemi náboženskými knihami, čtenj Pjsm swa-
tých — nowého i starého zákona, prwnjho mjsta
mezi wssemi ginými zasluhuje, rozhodnuto gest
báwno. — Abych wás blauho hledati nenechal, a
co prawjm, poukázaw wás na Pjsma swatá, sku-
tečně dokázal, mimo to přeswědčen vlastnj zku-
ssenostj, že neymenšj byl lidstwa Pjsmem swatým
zaopatřen gest, gimž nynj u wybánj nowém pře-
krásném a welmi laciném, wysoce důstognau a
welebnau konsistorj pražskau, zřizeném, byste se
zaopatřiti měli wsšicni přjležitost přeutěssenau,
wsšicni prawjm, možněgšj i chudšj — bohatj a
možnj rozumj se přede wssemi ginými! wyňal
gsem a s poznamenánjm a mrawnjm naučenjm
gsem spogil ono Desatero strassliwých ran Egypť-
ských z druhé knihy Mlogžjssowj, z kapitoly sedmé
atd., gimž trestal Bůh zatwzeleného Faraona, a
s njm i lid Egypťský, kbyž se Farao zbráhal, a
wůli Božj Mlogžjssm mu oznámené hrdě a za-

twrzele se zprotiwował, lib Izraelstý do wlasti propustiti. Čtenjm tjm chci řjci a wám na pamět uvěsti, že Bůh do dnes mocen gest, nás těmi samými ranami trestati, neohēbnau wůli nassi zlo-
miti, nebo nás až k zahynutj nassemu poznenáhla ohnauti. Gať Faraonowi s libem, i nám to gi-
něm a snab gestě horšjim způsobu státi se může.

Gať gsem zrowna na těch deset ran Egyp-
stých, abych wám ge za příklad nábožného čtenj
předložil, si wzpomněl, powjm wám tjmto sem při-
daným závěšsem.

Zachtělo se mi z bjlu a částky progiti zemi
českau; gsemť Čech — a wážj-li si gi i cizinec,
tjm wjce i gá rōdilý Čech; neboť ona právě
to srdci pevniny Evropeyské leží co klenot, wzá-
cný, gať panna krásná, sljcným wěncem ozdo-
ba. Kamkoliv mršne gisřnaté oko twé, wssudy
naležne bitwy řjzenj Božjho. Zde aurobné niwy,
tam střibro- a zlatonosné hory; zde bugný luh,
tam sstěpné zahrady; zde aurodu zemskau, tam
utěšenau žeň ostrowtipu a přičiněnj libského;
zde rozbořené hrady, tam stowěžitá města a dědi-
ny, genž se během času památnými staly.

Z těchto dědin zwláštj gedna wyniká negen
pro swau polohu, nýbrž a tjm wjce pro staroče-
skau zachowalost a sšlechtnost obywatelů swých.
Chceš-li wnitřnj obraz této dědiny mjeti, tedy
mysli si auboljčko kol kolem powršjim, lesem a
haussjim owěncené, které autlá řjčka šumotem
probjhá. Na lučinách po obau břehách této řjčky
se winaucjch kwete přemilé stromořadj, to prawo

w lewo, ano kbe gen přiležitě místo gest, tam stromů sstěpných hognost, tať že se fragina ta utěsšenému rági podobá. Uprostřed těchto zahrad a lučin gafo na ostrowě se wybjná nedáwno pooprawený chrám Páně s swau nebetýčnau bání, prostranná škola s ostatními domy a chýšťkami. Kdybys wstoupil do wjšky té, na prwnj ofamženi bys obrátil swau pozornost na chýšťku, která negen co do stawy a zemněgšjch okras, nýbrž i co do wnitřnjho nábytku a uspořádání nad giné dogymawěgšj gest. Čistota, wkusnost, auprawnost a pořádek panuge zde w každém koutě, wšednj den i w neděli, slowem příkladnost domu toho bys musel pohledati. — Mchci wše, co gsem tam příkladného nalezl, uwáděti, ale to co uvedu, zwláště za nassich dnů powšjmnutj gest hodno.

Bylo to zrána gednoho dne w měsíci čerwnu, když gsem se wydal na cestu, abych památnj místa wlasti nassj seznal. Nebe bylo gasné gafo rybí oko, slunce přihřjwalo tať, že kwětiny shýbaly mdlobau hlavy swé. Wedro bylo nesmjrné. Páry ze země wystupowaly welmi rychle a zhusta, oblaky se wztahowaly wje a wje, a netrvalo dlouho, giž byl i modrogasný blankyt černým záwogem zahalen, který hromonosný blešť sem a tam protrhowal. Wida že děsná wichřice se bljžj, spěchám do wjšky P., abych možného aurazu uffel. Gotwa že k sausebu N. wstoupjm, počnau se mračna potýkati, počne rachotiti a buráceti hrom hukotem strassliwym, gafoby konec swěta a saub Božj zwěstowati měl.

Bá se trásl na wšech audech, ale nišbo wíce mimo mne w této nábožné robině. Na gegich twářích nebylo widět žádnau aužkost ani strach, gegich lje byly tať gasné, gaťoby angel čissi mjru nebeského po nich byl rozlil; místo hořekowání pěli wespoleť chwálopjseň ku počtě Hospodina. Po wykonaném zpěwu počne otec nábožné čtení z Pjisma swatého, a wýklad dle náwodů oswojce-
 ných mužů a učitelů cirkewních. Otec počyne, a seznam upřenau pozornost gegich, počne mluwiti takto: Slyšeliť gste nynj hlas posla Božjho. Tedy uposlechněte. On ale nemluwjwá powždy gebnjm a tjm způsobem. Ginať mluwjť s sprawedliwému, ginaťť hřjssnjku, gaťž toho každy z nás potřebuge, aby se buďto w dobrém utwor-
 bil, aneb proti aukladům zlého zachránil. Uďeluge swatého pokoge, štěstj, požehnánj sprawedliwému, pobauřj swědomj, sešle neshěstj, nebuhy, ne-
 moce, sauzenj, metly, rány rozličnéť potrestánj, polepssenj hřjssnjka. Důkazů toho máte negen w žkussenosti, nýbrž i w Pjismě swatém hognost. Příhody Abelowj, a nehody Kainowj, zachowá-
 nj Noe, a zahynutj sauměkých obywatelů wám swědčí o tom, že Bůh nehweně sprawedliwý gest. Gasněgssjho důkazu této prawdy naleznete w ne-
 hobách čili ranách, které Bůh na zatwřelého, zarptého mučitele synů Israelských, na frále Egypť-
 ského Faraona sešlati ráčil. Tedy slyšte! „J řekl Bůhťť Moggjssowj: Šle ustanowil gsem tebe za Boha Faraonowa, to gest: swé Božské moci nad njm gsem tobě uďelil: a Aron bratr twůg bude

řečnjkem twým. Ty budeš mluwiti gemu wšsedco, což přikazugi tobě; a on mluwiti bude k Farao-
nowi, aby propustil syny Israelské ze země swé. Ale gá zatwrdjm srdce geho, to gest on zůstane
zatwrdzelm a necitelný při wšsedch těch zázracích, což gá swau prozřetelností dopustjm, aniž zvlášt-
nj wnitřnj mocj srdce geho k wám naklonjm, a
množiti budu znamenj swá, a zázraky swé w ze-
mi Egypťské, a neuposlechne wás: a wztáhnu ru-
ku swau na Egypt, a wywedu wogsto a lid swůg,
syny Israelské ze země Egypťské sřrze saudy pře-
weliké, to gest sřrze rány a pomsty, gimiž spra-
wedliwé saudy swé proti Egypťským profáži. A
zvědj Egypťstj, že gá gsem Hospodin, kterýž
gsem wztáhl ruku swau na Egypt, a wywedl gsem
syny Israelské z prostředku gich. A řdyž řekne
wám Farao: Ukážte znamenj, zázraf od sebe,
tedy djš k Aronowi: Wezmi hůl swau, a powrz
gi před Faraozem, i obrátj se w hada. A obrá-
cena gest w hada. I učinili řekřjři Egypťstj ná-
podobně, ale pozřela hůl Aronowa hole gegich.
I zatwřzeno gest srdce Faraozowo, a neupo-
slechl gich, gaťož byl předpowjbal Hospodin. Řekl
pať Hospodin k Mogžjssowi: Gdi k Faraozowi
ráno, hle wygde k wodě: a budeš státi naproti
němu na břehu řeky: a hůl, kteráž obrácena
byla w hada, wezmeš do ruky swé, a uderjš gj
wodu řeky, a obrátj se w krew. Ryby taťe, kte-
réž gsau w řece, pomrau, a nasmradj se woby,
a budau sobě Egypťstj offliwiti wodu řeky. —
Trwalo to nakáženj wod sedm dnj, gaťž ranil

Hospodin řeku; a ryby, kteréž byly v řece, pomřely, a nemohli Egypťští píti vody z řeky po vsí zemi Egypťské. A zatvrzeno gest srdce Faraonovo, odvrátil se od Mojžíše a Arona, wesel do domu svého, aniž dbal na to." A to byla rána první.

Čtení otcovo působilo vůči hledě na děti. Trásl se nad tauto ranou, která Egypťčanům zasazena byla, na celém těle: neboť věděly, gať wšborný nápoj gest čerstwá, čistá, neskalená voda, věděly, že bez vody nemůžc tať dobře gať ryba žádný tvor žiw býti; věděly, že ona čistj powětřj i krew, i léčenj přewšborně se hobj. Zkazenj, proměněnj vody w krew negen w řece, nýbrž i we vslech nádobách, toť bylo nesštěstj přenáramné, které ani tať wšlowiti gať pocítiti možná. Dítj welebily Boha, že gim toho přebrahého nápoje neodpyrá, litugjce kwětinek, které wyprahlostj země a nedostatkem vody trpj, ano sem i tam schau a wadnau, gaťož i libj, genž na pauští putugj, kde časem ani kapka vody nenj. Zpomenuly též wděčně na Rebekku, která někdy Eliezera a geho žjznitwé welblaudy napogiwši, od Boha tať důstogně odměněna gest byla, rozpěwugjce takto: „I nad wjno w čjssi zlaté wážjm gať si wodičky, nechutněgšj nápoj we swětě, ač gi pjgau rybyčky. Když se přewstj ze studnice, neb se perlj we sflenice, wždy chutná, rozum bá, a neskodjwá. Gen wodičku pjme, a pať gisté zwjme, že ona gest zdrawá a neskodjwá.“

Po ukončení písne nechal otec to, co byl četl, ob díteť opakovati doptáwage se, zdali by všemuhly porozuměly. Antonjn, dítě čiperněgšj a schopněgšj nad jiné, počne namjlati: Gať to přišlo, otče, že Mogžjšowí Pán Bůh své moci uběliti ráčil, že právě toho muže, genž se za nehodného vůdce lidu pochlábá, tať řka za Boha ustanowuge? Otec. Bez přičiny nečinj Bůh ničeho; Mogžjš musel býti muž welmi rozsafný a maubřý, we světě mnoho zřuffený, w Božšťých i lidských zákonech nad mjru zběhlý, a při všj své zřuffenosti, maubřosti a bystrosti ducha nad mjru sřomný, ponjžený. Ponjženost právě Pán Bůh miluge, tu wywýssuge zmlášť tenkrát, kde se mu gebná o to, aby pyšně snížil, pořal a polepsšil. Nebog se, prawj Pán Bůh k Mogžjšowí, ukrutnosti nadutěho Faraona, neboť gát gsem tebe učinil geho Bohem, ne aby se tobě flanel, nýbrž aby se tebe, když ho trestati budeš, gaťo otroť bál, a když ho napomjnati budeš, aby uposlechl. Poněwadž se domnjwáš mezi muži svého rodu tjm nejslabšjim býti, a nehodným se s Faraonem potýkati, poněwadž se snižugeš, teby tě powýssjim, tať abys welel s Božšťau moci nad wodami, abys rozřazowal zemi a prachu, řáli a wogštu, opanowal wessřeré žiwly. — Hle, taťto wywýssuge Pán Bůh ponjžených, udjli jim moci nad pyšnými. Ponjženost, řálowna ctnostj, až do nebe se wznášj. Gať hluboko se kdo ponizuge, tať wysoko býwá powýssen. Kdo chce welikě stawenj wywěsti, musj hluboký základ řopati.

Chceš-li býti welikým, počni od nehmennsšjho. — Klasť prázdně stogj wzhůru, plně se skloňugj někdě až k zemi. Čim wjce se kořeny něgaťeho stromu rozšširugj a hlaub do země rostaťu, tjm wětšj, silněššj, šširššj a užiteť bývá strom ten; nemá-li strom mnohě a hlubokě kořeny, nebude zručně ani stálý, kažď prubť wjtr geg podwratj. Čim wjce owoce nesau stromowě, tjm wjce se skloňugj. Páť se zbržuge we wysokých domech, ššepice toľko na smetisťti, a přece bývá po smrti wjce wážena nežli onen.

My wššicni máme zde welikau úlohu, būstogně powolánj, ššyny Božjmi býti, gedem kažď má býti nádobau ššprawedlnosti, zrcablem čistoty, hagitelem ššwatě wjry, metlau možných a mocných, kladiwem ukrutnjků, solj země, ššwětlem města Božjho, následownjkem Krista Pána; a k tomu wššemu gest ponjženost newyhnutelná. Ponjženost přebcházj lášťu, gaťo Jan křtjtel přebessel Krista. Ponjženost webe k Bohu, genž lášťa gest. Přjgemná ge, wůni býšše, gať ššialka w lučině; o ššwých wnadách wššude tišše newznáššj se nad gině: znáš to krásně křwtj, tuto ctnost? — Pořora toť, neb ponjženost.

Štauto odpowědj se uspořogim Antonjn, namjtal bále: Gať to možná, že Ššaraonowo ššrbce zůšštalo zatwřzelé a necitelné?

Otec. Tať se děge u kažďeho hřďeho, pššněho člowěka. Kažďé ššjmě ššlowa Božjho, kažďé napomenutj padá gaťoby na šškalu, kďe zmařeno bywššj, nenese užiteť nižádný; a byťby i ohniwě

kaule s nebe sršely, kdyby se nad ním rozpadával celý svět, on zůstane tím, čímž byl dříve, místo co by ubývati měla nepravost jeho, roste do šířky i do výšky. Spíše se zlomí, nežli by se ohnul věkem šedlý strom. A právě tak bylo u Farao. S jeho srdce, místo co se, počaráno byvši, obměkčiti mělo, zžamenělo, jeho urputnosti, svěhlavosti a zatvřelosti přibývalo den co den. Těmi ranami probuzen gsa mohl až takto zvolati: Bůh chce, abych se ponížil a svého necitelného ducha obložil; abych lid Israelský, kteréhož náramně potlačuji, propustil, tedy to učiním, to mi bude sloužiti ke cti a slávě. — Ale jeho duch metlau a hlasem Božím uražen byv, tím více se nadýmal a rozněcoval w odporování ustanovením Božím. Kdo mně může poračeti? gá gsem Farao, král veliký. Kdo gest Bůh Israele, žeby se opovážil w mé zemi kořistiti? Neustaupím, nepropustím lid svůj.

Gle! takto umí řábiti zatvřelec, wnuřnutím Božím nepřístupný! Odstup od vás takové zatvřelé, pyšné srdce! Odstup to srdce, které bodnutím nekrvácí, gemností se neměkčí, prosbami se nepohybuje, vyhružkám se vyhýbá, metlami w necitelnosti utuženo bývá. Odstup od vás to srdce, které po obdržení dobrodiní ge newděčné, po dožití rady newěrné, po wynesení saudu diwofé, w hanebnostech nestydaté, w nebezpečenství neohrožené, k lidem nelibské, při věcech swatých lehkomyslné, na minulé newzpomíná, přítomného

si newššjma, o buaucj se nestará, hněwu Božj-
ho se nebogj a nectj člowěka.

Antonjn. A gaš bývá následek zatwzelo-
losti této?

Otec. Ti a takowj lidé we swé zatwzelošti
a pšše zahynau. Pšcha, gaš wjte giž, se zrodila
w nebi, zapomenula ale, kterau cestau dolů
spadla; protož se tam wjce nawrátiti nemůže. Pš-
cha swrhla angely s nebe, podwrátila Bybilon-
skau wěž, zmátla libššy gazyl, porazila Goliásse,
zawěšila Umana, zabila Nynanora, zahubila An-
tiocha, zamordowala Senacheryba. Bůh rozkotal
trůny pššných, a národy nádherně zrušil. —
Čtyry gsau, genž táhnau wůž wywššnosti čili
pšchy: žádost panowati, tauženj po chwále, po-
hrbánj a neposlušnost; kola wozu toho gsau:
chlauba, nádhernost, mnohomluwnost a lehkost;
wožka paš toho wozu gest hřjch pšchy: na tom
woze se wezau milownjci swěta; koně téhož wozu
gsau zplasseni, kola spěšně se točí. — Ptáci dr-
želi času gednoho sněm, ku kterému se wššedno
ptactwo segiti muselo; kawka ale nebyla se swým
šedočerným oděwem spořogena, a chtěla ofrá-
šleněgššj na ten sněm se dostati, protož wytrhla
páwu, strnadu, stehljku, kohautu pěkně barewné
perj, a tjm se přiššlechtje na ten sněm ššla. Což
widauce ti ptáci, gegichž barewné perj kawka na
se wzala, wyššfubali gj ho, a zanechali gi na-
hau k posměchu.

Podobně se děje lidem pššným a zatwzelym.
A gaš ginaš! Před každým ponawrženjm uzawj-

ragj ucho swé, nechťegj slyšeti o ctnosti, o spáse
 dusse swé; tak gaľobu řjci chtěli: Bože, obšup
 od nás, my nechceme poznati cest twých. Kdo
 gest Hospodin, abych uposlechl hlasu geho! ne-
 znám ho. Hospodin ale odpowj gum: Poněwadž
 gste pohrdali radau mau, a zawrhli gste napomenutj
 má, tedu pohrdnu i gá wámi, smáti se budu
 k wassemu pádu a se weseliti. Dni se budau ra-
 bowati z neprawostj, ano wšřlati w hanebnostech
 swých; cesty gegich budau přewrácené a zlopo-
 wěštné sřlápěge gegich. Blázen činj s ausměchem
 neprawost. Dni wegdu až do hlaubi prowíněnj
 swých, w hanbě a potupě budau wězeti. Sřřich
 takowýchto gest nezhogitelný, nezrušitelný, gaľobu
 železným rytcem zapsán byl w odes demantowý.
 Welmi těžké a nesnadné ge za přřčinau zastaralé
 a utworžené nawyřkosti polepřšenj gegich. Nemů-
 že-li černoč změnití řřži swau, a leopard pruhu
 swé, tjm méně ten dobře činiti, kdo zlému uwy-
 řlý gest. — Swatý otec Auęustin wolá: „Gá
 wzdychal, gsa wázán ne řřhem železným, nýbrž
 železnau wůlj swau. Mě chtěnj držel nepřitel we
 swé moci, prawázřu obřaw mne. Z přewrácené
 wůle učiněnj gest náwyř, pakli se náwyřu neob-
 poruge, stane se newyřnutelnostj welmi auřce
 spogenými články, w tuhau wazbu mne pogalo
 otroctwuj.“ — Ti, genž w řřpně gsau, posspini
 se wjc a wjc. Proti řřpatnosti, řřterá se nám
 zaljbila, nespomůře řřabný lřř. Nřřřdu se nena-
 prawj chyba, řřduž se w mraw obrátila. Bůh ge
 ponechá w rozřřřřich gegich, neobegme pokřřřenj

k žlému ob nich; fráčeti budau we wynálezch
 swých bál a bále; cokoliv si žádaj, to obdrží.
 Udělí jim Bůh hognost pozemských statků a
 mnohé štěstí, kterýmž omámeni gsauce do záhu-
 by spěchati budau. Z tuhu srdce gegich bude
 pocházeti nepravost. Vidšau práci aniž utrpení,
 které k polepsšení napomáhá, nesešle jim; ode-
 gme jim nababatele, vůdce, angely strážné; o-
 begme jim slovo Boží, jimž bývá člověk oswj-
 cen, krmen, k dobrému veden. Posle nedostatek
 ne chleba, ne vody, nýbrž slova Božího, a hla-
 dem zahynau. Dbajmá jim dobré příklady, dobré
 společníky, a wssecky k dobrému podpory, dopau-
 štěge pochlebníků, falešných rádců a proroků,
 vůbec wsse, čím by k žlému lákáni byli a klesli. —
 Necht vás tedy následkové zatvzelošti a pých
 pohnau, gj se co živého pekla vystřihati. Budte
 ke wssemu naučení a nawebení wolni, poslussi
 zákonů Božích i lidských; neboť gen tak ugdete
 pábu ze wssech nezahubněgšsijho. — Rbyž pať
 bjtky na gewo balý, že chtj pevně se držeti na-
 wržení otcowa, pokračowal we čtení bále.

Druhá rána. Opět praví Bůh k Mog-
 žššowi: „Wegdi k Faraonowi, ať propustí lib
 můg, paťli nebude chtjti, že bjti budu wssecky
 končiny geho žabami. A wyhá řeka žáby: kteréž
 wystaupj, polezau a wegdbau do domu twého, a
 do pokoje lůžka twého, na postel twau, a do do-
 mů služebníků twých, i na lib twůg, a do peci
 twých, a na ostatky pořmů twých: i k tobě, i

ř libu twému, i ře wšsem služebnjům twým we-
gdau žaby. Wztáhl Aron ruku na wody Ěgypt-
ské, i wystaupily žaby, a přikroly zemi Ěgyptskou.
Powolal pař Farao Mogžjsse a Arona a řekl
jim: Proste Hospodina, ať odegme žaby ode mne
a od libu mého — a toliko ať w řece zůstanau.
I učinil Hospodin podle slova Mogžjsse: i
wymřely žaby z domů, ze vsj i z polj, a toliko
w řece zůstaly. I zatwřzeno gest srdce Farao-
nowo.“

Wida otec, že se bjtám tento předmět ofřli-
wj, promluwil takto: Nemáme si žádného twora
Božjho zoffliwowati; neboť i ten nepohybněgšj
zagjmá w celku swé místo tak dobře, gaťož i ten
neymenšj neyťeř w hodinách. Gebnomu řazběmu
tworu, ano i tomu neymenšjmu hmyzu wykázal
Bůh geho aučel, ř němuž pouřjwánjm sil wřti-
pených dospěti musj, byťby i nědy odporowati
se zbál. Tak dobře gaťo čtvernohá zwjřátka, tak
těž gsau zeměplazy užitečné, ano wřseliký, byťby
i gebowatý živočich, pohybujci se w prachu zem-
ském, slaužj ř prospěchu řále a panownjka zem-
ského, člověka, rozmáhá čest a chwálu Neywřš-
šjho.

Než ne geben, nýbrž i často wjce aučelů do-
sahuge zřussený a maubřý hospodář gebnau a tau
samau silau; takťež i Bůh, twůrce, zachowáwa-
tel a řebitel wřseho mjra. Ano zwláště gemu a
geho newyzpytatelné maubřosti to přináležj s řro-
wnými prostředky řrásných, wznessených, utěssených

aučelů bogiti, slowem „staň se“ bytj a žiwota celému světu uděliti, anebo zase wjiti; ohněm, sírou poblaubilá města w prach a popel obrátiti. Prostředkové, gačých libé užjwagj k bogitj i wznesených aučelů, býwagj často zlj; Bůh ale ten nesywětěgšj newolj než těch, kterými neobporuge sám sobě a své dokonalosti. Pakli teby žab ohyzdných použjwá k pořáranj a polepšenj Garaona a čelebj geho, negebna nedůstogně, nýbrž gačožto nyslawěgšj ředitel a otec synů swých; čtěl tjmto trestem zwlášť osšklivost ku hřjchu neposlussnosti wzbuditi, a připomenauti ty ohawnosti, které gsau něčby na synech Israelowých páchawali. Dstatně není tato rána tak neobwyčejná. Gsau w našj zemi místa, která před lety podobnau ranau nawštjwena gsau byla. Zprávny o takowěmto nawštjwenj Božjm žigj bosawab w památce a ústech kraganů našich, ačkoliv se bez mála zosškluwagj.

Antonjn. Awůli této ráně mohl se zagistě obměkčiti Garao, a powolit.

Otec. Wibjš, milé djetě, a přec zatworzeno gest srdce geho. Tak se děge s řažtým nawyšlým hřjssnjkem; on slibuge, dokawab spočjwá na rameni geho železná metla trestagjcj sprawedlnosti, gač mile ale tato obnata gest od něho, giž zapomjná na wšsedny své bolesti a na sliby své. — Pes se wracj k wýwratu swému. Gestřáb se nespustj mrchy, na kterau usednul, bytby ho lowec ranami obklopil. — Wy wjte, gač gste často po

wystálém trestu sliby nešwětěgšj russiln, napotom se dwognásobného prowiněnj dopausttěgje.

Antonjn. Dpust genom, otče, nechcem tebe hněwati wjce. Milosrdbný's, o Bože náš, i hříšnjkú se ugjmáš; obpausttěti chceš winy gim, poťanj gen činjcjm.

Třetj rána. Dpět řekl Hospodin k Možjssowi: „Mluw k Aronowi: Wztáhni húl swau, a udeř w prach země: a ať gsau stěnice — gístý způsob wosů a komárů Egypťských, přeostrým žahadlem ob přirozenj opatřěných — po wššj zemi Egypťské. Aron wztáhl ruku, brže húl, udeřil prach země, a učiněny gsau stěnice i na libech i na hromadech, gichž takowé množstwj bylo, gakoby wsečten prach země obrácen byl w stěnice po wššj zemi Egypťské. Sami čaroběgnjci řekli k Faraonowi: Moc Božj činj toto. I zatwřeno gest srdce Faraonowo.“

Pobitwu hodné to řizenj Božj, že mezi žitwčizstwem hmyzowé ty nevnepatrněgšj člowěka newtjce sužugj, nýbrž takě k dobrému nabábagj. Wčela, mravenec napomjnagj k pilnosti a činnému žitwotu, pawauť k opatrnosti, hausenka k pokračowánj w usfledtilosti duchownj, maucha k procitnutj ze sna a k stálému bděnj, štěnice k milowánj čistoty. Teby i ten hmyz, který Bůh Egypťčanům w hognosti šeslal, měl gim připomenauti gegich powinnosti z ohledu Boha, bližnjho a samých sebe. Pocjtiti měli, když hlasu Bo-

žjho slyšeti nechťeli. Než ani žáby, ani stěnice, aniž mauchy rozličného druhu neprobudj člověka k životu, když hřjssnau smrdutostj zapáchá. Mrcha na mrchowišti se nehne wjce, bytby heyna much po nj lezla, a gi žahadly notně bodala. — Tento úkaz budiž wám djtky wýstrahau. Hanebné by bylo to gisté, kdyby mjsto lžbezného hlasu wasseho swědomj, rodičů a učitelů, bodeni žahabel hmyzu na wás wjce působiti mělo. Žahadlo dal Bůh wcele, by se statně bránila, prohlížegje niw, luh, meď, wost sbjrala. Vystrau mysl pawauků, k tomu krásné umění, by počjhaw na mauchu, měl snadné lowenj. Wose, mausse, komáru w prawdě ostrá šjbla dal, k zapuzeni nestwárů hmyzu zbraně wěnowal. Člowěk má wšak rozum, wtip, swědomj i swobodu, k šlechtnému cit, twáři Božj podobu. — Běda, pakli by po zabu stál, a nestaubnosti swau čest wěnowal.

Čtврtá rána. Řekl také Hospodin k Moggjssowi: „Tak dyš Faraonowi: Nepropustjš-li lid můg, possli na tebe i na služebnjky twé, i na lid twůg, i na domy twé wšeliký plob šfobliwých much: a budau naplněni domowé Čgyptských muchami rozličného pokolenj, i wšedka země, w které Čgyptštj přebýwati budau. A učinjm diwnau w ten den zemi Gessen, w njž gest lid můg, aby tam nebyly ty mauchy: a abyš wěděl, že gsem já Hospodin u prostřed země té — že gegjm obywatelům za Boha a za zwláštnjho opatrownjka gsem.“ I učinil Hospodin tak. A při-

ssly mauchy přebtjžné do domů Faraonových i služebníků geho, i na wšsedu zemi Egypťskau: i nakazila se země od takových much. I powolal Farao Mogžjše i Arona, a řekl jim: Gá propustím wás, abyste obětowali Hospodinu Bohu swému na paussti: ale wšak bále neodcházegte, proste za mne. I wysšed Mogžjš ob Faraona, mobil se Hospodinu, kterjž učinil podle slova geho, a odgal mauchy ob Faraona, i ob služebníků geho, i ob lidu geho: tak že nepozůstala ani gebna. A zatwrženo gest srdce Faraonowo, tak že ani té chwjle nepropustil lidu."

Pátá rána. Řekl Hospodin k Mogžjšowí: „Wegdi k Faraonowi, mluv k němu: Propust lid můg, ať ebětuge mi — pakli gestě odpjráš a zdržugeš ge, ruka, moc, pomsta má přigbe na pole twé, na dobytek twůg, kterjž gest na poli: a na kene i osly, i welblaudy, i owce, totižto mor welmi těžký. A učinj Hospodin diwný rozbjl mezi nábytky Israelských a nábytky Egypťských, aby nic dofonce nezahynulo, což přináležj k synům Israelským. Begtra učinj Hospodin wěc tuto na zemi. I pomřela wšsedka howada Egypťských družého dne: z howad pak synů Israelských dofonce nic nezahynulo. A zatwrženo gest srdce Faraonowo, a nepropustil lidu."

Čjm hlaub ge strom se swými kořeny w zemi zasazen, tjm wjce ran gest třeba, aby se z kořene wywrátil. Nánu za ranau zasazuje Bůh hlubofo

zarvtemu stromu Farasonových nepravosti, strom ale tento neklesá, on se zmahá a roste, čím více se otrásají větve a půda vůkol něho. Již hynau stába morem, již v nitrec se uvábí pole i nábytek, i těžení, již pomýrají veselá hovádká, která genu nevyhnutelná jsou, sám a sám zanechán sobě, bude muset opustiti dům svůj, ale to vše nepohne jím.

Antonín. Těch ubohých zvrátě gest mi věru lito, co gich k vůli gebnomu člověku na zmar přišlo! Mohl se aspoň Farao nad těmi smilovati.

Dec. Dvsem byla ztráta ta velmi bolestná pro veskeré obyvatelstvo. Pán Bůh vj to dobře sprostředkovati. Zde to vezme, ginde zas to dá. Zde zahubí, ginde žehná, geho požehnání gest bez konce. Woda na gebnom poli vezme, na druhé to zanesauc. Dheň pohltí celá města, ale na zříceninách a spaleništích se rodí giná mnohem auportunější a spanilejší. Pravda, každé neštěstí, každý pád přináší škodu, ale vždy gestě větší užitek, pakli ho gen těžiti umíme a chceme.

Antonín. To se mi zdá zcela nemožné býti.

Dec. Abyš to lépe pochopil, dám ti příklad. Tyš to již často widěl, že zahrabník často ty nezdravější větve vyřezává. A proč? Aby tento strom více ovoce přinášel; neboť kde mnoho větvi, tam též mnoho stínu a málo tepla. Kde mnoho větví, mnoho stávy ge třeba, aby se na živě udržely; kde se ale mnoho stávy na vydržování větví, halúzek a listí spotřebuje, tamtéž

gi nezbyvá, aby mohlo ovoce růsti a se bařiti. V čas baurky musí i lobnjci to neydražšj zbožj do wln házeti, aby aspoň životy lidské uhágili. Tělesný nebuť duchownjho obživotutj býwá přjci-
nau. Dpuštjš domow, i matku, i otce, i bratry pro gméno mé, a životem wěčným stonásobně wezmeš, prawj Kristus Pán. Dbřjci se musíš i toho neyobljbeněgšjho předmětu, pakliby užjwánj toho mrawům a ctnosti ku štkodě bylo. — Bohu, wlasti, ctnosti wěnuj sílu, štěstj.

Šestá rána. J řekl Hospodin k Moggjšso-
wi a Aronowi: „Wezmete sobě plné hrsti popele
z peci, a ať geg syje Moggjšš k nebi před Faraonem. A roznese se gačo prach po wšj zemi Egyp-
tské: nebo na to budau na libech i na howabech
wředowé a prysťřowé napuchlj, hnogjee se wždy
w nowé wředy, po wšj zemi Egypťské. J na-
brali popele z peci, a stáli před Faraonem, a sy-
pal geg Moggjšš wzhůru w powětrj: a učiněni
gsau wředowé prysťřů napuchlých na libech i na
howabech: aniž mohli čaroběgnjci státi před Mog-
jššem pro wředy, kterj na nich byli, i na wšech
Egypťských. Zůstal Farao necitelný a zatwřelý.“

Nenj nic dražšjho nad zdrowj. Bez toho ne-
magj statk žádnau cenu. Lépe gest býti žebrákem,
nežli mrzákem neb nebužitcem. Gediný zdrowý
aub bys nebal za žádnau cenu we swětě, ano
za ten celý swět se wšj krásau a půwabnostj. —
Co ale do těla zdrowého, autlého, pakli w něm
buisse ossklimá přebýwá. Tělo bez dusse se mēnj

w prach a popel; tělo s hrýssnau bussj ge na cestě
 záhuby wěčné, ano hrobem a žalářem ubohé bu-
 sse. Prawau cenu má nasse tělo tenkrát, když ho
 užíváme co newyhnutelného nástroje busse k bo-
 brému, ke cti a chwále Božj. — S tímto wýro-
 kem se srownává swatý Urkadius mučebník ře-
 stanský. Když mu byli katané aub po aubu, prst
 po prstu, klaub po klaubu obřezali, položili geg
 na zab, uráželi mu kotníky, kolena, nohy atb.,
 on ale trpěl welmi tisse, auby pať rozptýlené
 Bohu swému wěnowal za obět řka: „Štastnj
 aubowé, nynj gste mi teprw brazj a wzácnj, po-
 něwadž Bohu za obět přineseni gste. A wy bi-
 wáci při tomto křwawém diwadle učte se, že wsse-
 ča utrpenj tohoto swěta nic negsau proti té sláwě,
 která se pro Boha trpjcimu zgemuge. Pro Boha
 zemřiti gest žitwu býti, pro něho trpěti ge slast.“

Gako owce wssj zbraně zbatena, tomu se
 nezprotiwj, anž gi prwě obnássj, neboť nemá sílu
 rohů, ani zubů, ani smělost k autěku, ona se
 podbává rukám geho, který gi obnássj; tak má
 i služebnj Božj též trpětiw býti. — Rozplétáš-li
 zmatenau přjzi, a silněgi táhneš z netrpěliwosti
 geben konec, wssedno přjliš zmateš; tak i ne-
 trpěliwost wssedno w zmatek uwebe. — O trpě-
 liwosti! králowno wssedch wěcj, kžž gen možná
 tebe důstogně chwáliti, a netoliko slowem, nýbrž
 skutkem! Tys podpora panen, přjstaw wdow,
 berla manželů, swazeť radošti, útěcha otroků.
 Tebau nalezagj chubj tu prawau blaženost we
 swé chudobě, škrze tebe se swatj we ctnostech zdo-

konalili, a swatj apostolowé s Kristem spogili. Tys fortuna a matka mučedlnjku, hrad wjry, owoce naběge, přítelkyně lásky. Bláze tomu, kdo se tauto ctností honositi může. Blahoslavený Job, tento wywolensý syn trpělivosti. Trpí gestit owšsem žkauffa, kterau ona ukládá, trnowá cesta, kterau ona své wywolené webe. Wřebowé, pryskýřowé, neřešti tělesné gsau ty drahé kame-ny w koruně gegj. A protož tak málo nalezá cti- telů we swětě. Negen Faraó, nýbrž i mnozi kře- stané gi nenáwidj tak, že se ani tau neykrutšj ranau srdce gegich k milowánj této neobměkcuge. S wy se, milé dítky, často zapomináte, bědugjc pro- dost nepatrný neduh na swém těle, naběláte ro- dičům zbytečných starostj a wýloh, kbežto byste se měly radowati z toho, že wám možná giž zbe- slabkost mučedlnjku pocjiti. — Gako krásné rannj slunce leštem šatj černau zemi, gako rosa pole- haunce občerstwuge nápojem: takto i trpělivost krásšj, slabj život dost.

Sebmá rána. „Ráno wstaň, dj Bůh k Mogžjšowí, postaw se před Faraonem, a ře- kneš k němu: Toto prawj Hospodin: Propust lib můg, ať obětuge mi. Nebo gá w této chwjli possli wššecy rány na twůg wlastnj život, a na služebnjky twé, a na lib twůg: abys wěběl, že nenj podobného mně na wššj zemi. Nebo nynj wztáhna ruku, mohl bych bjti tebe, i lib twůg morem, a byl bys wyhlazen ze země. Ale wššak proto zachowátwám tebe, abych ukázal na tobě sílu

swau, a wyprawowano bylo gméno mé na wssj zemi Eǵyptské. Gessťe zbržugesť lib mŭg, a nechcesť ho propustiti? Sle dšťiti budu zegtra w tauž hodinu krupobitjm mnohým, težkým náramně, gaťehož nebylo w Eǵyptě od toho dne, gať založen gest, až do přjtomněho času. Protož giž nynj possli, a šhromážď howada swá, a wssedťo, což máš na poli, nebo libě i howada i wssedťo, což bude nalezeno wně a nebude šhromážďběno z polj, a spadne na ně krupobitj, pomrau. — Kdo tedy ze služebnjků Faraonowych bál se slowa Hospodinowa, učinil, aby utekli služebnjci geho i howada do domů; kdo pať zanedbal řeči Hospodinowy, nechal služebnjků swých i howad na poli. I řekl Hospodin k Moggjssowi: Wztáhni ruku swau k nebi, ať se stane krupobitj po wssj zemi Eǵyptské, na libi i na howada, i na wsselikau bylinu polnj w zemi Eǵyptské. I wztáhl Moggjś hŭl swau k nebi, a Hospodin dal hrjmánj a krupobitj, i blýšťánj šstupugjcj na zemi: a dšťil Hospodin krupobitjm na zemi Eǵyptskau. A krapy i oheň smjsseny spolu padaly: a tať weliké byly, gať weliké prwě nikdy se neukázaly we wssj zemi Eǵyptské, gaťž národ tento založen gest. I potlauřly krapy we wssj zemi Eǵyptské wssedťo, což bylo na poli, od člowěka až do howada, i wssedťu bylinu polnj potlauřly krapy, i wsseliké stromowj fraginy na poli přerážely. Toľko w zemi Gessen, kdež byli synowé Israelsťj, nebylo krupobitj. I powolal Farao Moggjsse a Arona, řka k nim: Zhřessil gsem taťe nynj —

Hospodin gest spravedlivý, ale gá a lib můg bezbožnj gsme. Moblete se Hospodinu, ať přestanu hřímánj Božj i frupobitj: tedy propustjm wás, aniž běle zde zůstáwati budete. Rekl Mogžjš: Když wygdu z města, wztáhnu ruce swé k Hospodinu, a přestanau hřímánj, a frupobitj wjce nebude. I wysšed Mogžjš ob Faraona z města, wztáhl ruce k Hospodinu: a přestala hřímánj i frupobitj, aniž wjce lil se běšš na zemi. Wiba to Farao, opět hřessil a zatwrdil se."

Hustá mračna faure obfličila horu Sinai, ohnivj blestowé sšlehali oblaky, hromowé rachotili, nebes pozauuny se rozléhaly wůkol a wůkol, a lib Israelský se trásl a chwěl, když Pán Bůh mezi ginými příkázanjmi i to dal „Nepokradeš“. — Podobně připamatowal i Faraonowi příkázanj toto, když ho hlas swědomj a přirozeného zákona proniknauti nebyl s to. „Nepokradeš“ hřimalo s nebe. Swaté budiž tobě práwo, nedotknutelné gměnj twého bližnjho, nade wšse wážena geho libská důstognost. Powož, že ty gako on wládařem gebiného Pána gš. Segmi bratru okow, do kterých ho twá samochtiwost, samoziss, lakomost wložila. Krádež gest hřich, nenjt ale wětšjho hřichu nad krádež, která pohlcuge swrchowananu důstognost libskau, která swobodného člowěka do otroctwj pautá, oňat gest ohawná samokrádež, laupež, lotrowstwj, do nebe o pomstu wolagjcy. Kdo otroka w pauta gjmá, sám gest otrok té neyhrubšj náružitosti swé. — Takowý byl weliký

král Macebonie, Julius Cäsar, Napoleon Bonaparte, wěrnj to nástupnjci Faraonowi. — Takowj gsau wšicni ti králowé, genž swěwolně bez ohledu na hlas a wůli Božj, nad důstojnost a potřebu libu panuj. Heslo gegich gaťož i nasse mělo by powžby býti stálé a nezměnitelné: Wůle Božj — láska k libu. Toť gsau ty dvě páky, které udržuj gediné trůn i forunu w poswátném blahobytu libském, toť ta prawá kotwa a weslo, která lodičku nassi i w bouřných časech před záhubau a potopenjm zachowáwagj. Domácj byli nepřátele geho, bj písmo swaté, též o panownjcjch libských. Kde místo wůle Božj a lásky k libu náruživost, pýcha, marnost, lašomost panuge, tam obtud se zagisté štěstj stěhugé. Bůh nebýwá posměwán. Kdo rozšjwá w těle swém, z těla i žiti bude porušenj; kdo pať rozšjwá w duchu, z ducha žiti bude život wěčný. Domnjwá-li se kdo, že by něco byl, nic negsa, sám sebe swobj. Džla pať swěho žkus gedenkajbž, a tať sám w sobě toliho chwálu mjiť bude, a ne w giným. Gedenkajbž břjmě swé poneše. Prawý král ge ten, který umj sám nad sebau panowati, a gehoť wogsko swaté ctnosti gsau. Prawý král geť ten, kdo wesřteré hnutj srdce swěho podle wůle Božj řjbj a opanowáwá, na žárném trůnu swěho oswjceného rozumu sjbljč, nawžbor odporugjcjm žábostem wnitřnj pokog zachowati umj, a zákonů rovnosti a sprawedlnosti pěstuge. Mocnému králi se pobobá gedenkajbž, kdo se wšj zmužilostj otročným náruživostem odpjrá. Důstup ob wás taťowá posřetiloť,

aby snab i nad námi newlábila náruživost, zisťuchťivost, laťotnosť, chťivost cizjho gměnj. Co zloběgstwjm zisťáš, wezme tobě nebe, niťbo nemá nesprawedľiwý zisť bez spravedľiwé sťkody. Kde zisť, tam tež sťkoda, widiteľný zisť, newiditeľná sťkoda. Co máš, to na swětě zanecháš, několik kusů prřen, kus plátna na rubáš dagj ti gešťě s nechutj twogi dědicowé do hrobu. Laťomstwj se weze na kolách čtyř neprawostj: malomyślnosti, nelibstwj, pohrdánj s Bohem, a zapomjnánj na smrt; do wozu geho gest zapřažen dobytek; sťrblost a brawost, ktere obě řjdy a sprawuge gebiný wozka ten gest: „žáboť mnoho mjiťi“; laťomstwj gest samogebiné, neboť nechce wjce služebnjků nagjmati. Laťomec ge podoběn nádobě welikau tjjj naplněné bez ucha. K truhle laťomce patřicj kljč nosj smrt, a gať on hnatý natáhne, obewzďá geg plesagicjm dědicům, paťli se ho zloběgowé dřjwe newyblužili. On se podobá tež strace, ktera wśse, co se blyšťj, krade a ukrýwá, a z toho kradeného žádný užiteť nemá. On se podobá peflu, kterěž pohlcuge a žádného newracj; gest podoběn moři, ktere wžďb wjce a wjce chce, aťkoliw tisjce let řeky a potoky do něho tekau; gest podoběn trnj, ktere wśse, co okolo něho gde neb gebe, trhá a sťkubě. — Nádá giným uběľuge, aniž řďwž co rozhazuge, radu, radoť, gměnj swě, gaťo matka ř stolu žwe; že to sťtědroť, řďož newj? Gistě gen, řďo laťomj.

Dřmá rána. Ř řekl Hospodin ř Moggjśśowj: „Wegdi ř Faraonowi a rei: Paťli obpy-

ráš a nechceš propustiti lib můg, prawj Hospodin, aby mi obětował: hle gá uvedu zjtra kobylky do končin twých, kterěž by přikryly swrchef země, tať že gi nebude widěti, ale sněběno aby bylo, co pozůstalo po frupobitj, nebo zhryzau wšsedy stromy, kterjž se pučj na poli. A naplnj domy twé i služebnjů twých, i wšsedh Ěgyptstých, gaťhčž newiděli otcowé twogi ni děbowé, gaťž se зробili na zemi až do tohoto dne. Farao nepřipaustj, aby celý národ, zač Moggjš a Aron žádaj, wysšel — než toliko gběte wy sami muži, prawj k nim, a hned wyhnáni gsau od twáři Faranow. — J řekl Hospodin k Moggjssowi: Wztáhni ruku swau na zemi Ěgyptskau pro kobylky, ať wystaupj na ni, a sežerau wšsedu bylina, která zůstala po frupobitj. J wztáhl Moggjš hůl swau na zemi Ěgyptskau: a Hospodin uwedl wjtr žhaucj, wýchodnj, aby wál celého dne toho i celau noc: a řbyž ráno bylo, wjtr žhaucj wyzdwihl kobylky, kterěž wystaupily na wšsedu zemi Ěgyptskau, a posabily se we wšsedh končinách Ěgyptstých nescjlné, gaťé přeb tjm časem nebyly, ani potom hubau. J přikryly wesskeren swrchef země, hubjce wšsedo. Sežrána teby gest wšsedka bylina země, a cožkoli owoce na stromjch bylo, kterěž pozůstala po frupobitj, a nic dofonce zeleného nenj zanecháno na stromjch, i na bylínách polnjch a země we wšem Ěgyptě. — Proste Boha wasseho, wolá Farao k Moggjssowi a Aronowi, ať odegme obe mne smrt tuto, mor ten, kterjž potom z mrtwých kobylef obyčegně w Ěgyptě

pochází. Wyšsed Moggjš ob Faraona, mobilil se Hospodinu, kterýž učinil, aby wál wjtr ob západu welmi prudký, a ten zachwátiv kobyly, utwrl ge do moře rudého: tak že nestálo ani gedné we wšech končinách Egypťských. Wida to Farao žústal zatvoreným.

Hle gaťe řady mogsta postavil Bůh proti Egypťčanům: mauchy, blechy, kobyly; ob kobile ge přemožen silný frál, we své slabosti se wyypnaje. Ten, který své rámě proti Hospodinu pozwedl, nynj kobile se podrobuge. Tyto kobyly gsau w gižních zemích wětšj, ony se podobagj tam ptákům, které řvyž se wznesau k oblakům, i slunce zastjnj.

Každá z těchto uvedených ran čelj proti něgaťe nepravosti lidšće. Woda w krew obrácená byla trestem nescornosti, která w Egypťčanech až do krew objhala. Množstwj žab proti nemoli a wádě z nescornosti pocházegjcy. Musšy a ščěnice přiššly a rozplemenily se následkem gegich sužowánj. Mor ge ščrtil, poněwadž ščrtili i giných newiňatek. Baule, wředy, neřesti na těle, poněwadž služebných Israelitů těla trýznili. Kru-pobitj, oheň zachwátil gim polnj plob, poněwadž lafomj, samochtimj, laupežnjci byli. A co znamenagj kobyly? Gegich mštimost, na cti utrhamost, nescmřenliwost. Gako ony ostrými zobáky pozobaly krásné obilj, a co nepožraly, pocupaly; tak takě mštimý člowěk wšse zničj, gměnj i čest bližnjho. Že se mštiti nemáme, učili giž mudr-

comé pohansstj. Mstíti se nemáme nikoliv, aniž ubližowati. Kdo se smiluge nad nepřitelem sfljčeným a pomáhá, kdož potřebuge, býwá milowán obe wšech pro swau wljbnost a dobrotu. Diogenes byw tážán od někojho, gať by se mstiti měl, odpowěděl: Buď sprawedliwý a hodný. Kdo nepřitele chwálj, sám obwčegně wjce chwálj težj, nežli nepřitel chwálený. Cěsar zakázal Pompejowi postawenau sochu žrussiti; tjmto ale zakazem wystawěl gi sám sobě. Tomu, kdo ti ublížil, proufaž dobrodinj, řikawala swatá Alžběta. Wšickni buďte gednomyslňj, napomjná nás mistr a Pán, litostiwj, bratrstwa milownjci, mjrňj, pokognj; neodplacugjce zlého za zlé, ani zlořečenstwj za zlořečenstwj. Neboť kdo chce milowati život, a widěti dný dobré, strocugž gazyř swůg ob zlého, usta geče ať nemluwj lšti. — Následowánj hoden gest tento příklad. Po mnoha stoletj se nazýwala w Bologně gedna ulice „nábožnau čili bohabognau“, poněwadž se tam o událem sšlechetném činu křesťanské bohabognosti wyprawuge. Wyblela tam gistá žena rodu sšlechticého, matka gediného syna, který byl potěšenjm swých rodiců. Stalo se gednoho dne, že synáček na ulici hrage, na rytjře ozbrogeného ze hry ho wytrhugjcjho se zlostně obořil. Rytjř okolo gdaucj tauto smělostj bjťete rozpálen byw, chopj se meče a gednau ranau skolj pacholátko toto. Gotwa že rytjř hrůzyplný čin byl spáchal, pábj se zbranj horkau krtwj pomáchanau do nepřbližšjho domu, gehož brána ote-

vrěna byla, spěchá po schodech nahoru, pabl
 k nohám domácí panj, žádaje jí, by mu místa
 bezpečného dopřála. Několik aužlostj polekána
 splnila žádost rytjřowau. Ale práwě, když se jí
 podařilo vražednjša ukrýti, přigbau saubnj slu-
 howé za tjm aumyslem, aby uprchlého zločince
 wypátrali. Tato matrona slibem zamázána podá
 gim kljče domu swého s tjm bolenjm, že ge
 wolno se přesvědčiti. Když tito sluhowé po mar-
 ném patránj dům opauštěli, wolal geben z nich:
 Tato dobrá panj newj as, že gegj syn zamor-
 domán gest, sice by byla vraha gistě wybala, a ne
 geg ukrýwala. Matka uslyšewssi to, ano widauc
 mrtwolu swého djetě, kterau práwě do domu
 přinesli gsau libé, zhrozila se náramně a třásla se
 na wšech audech. Uzamknuwssi se pak samotna
 do swého pokoge, počne k Bohu wzdýchati. Ge-
 ho pak milostj posilněna gsau, toto ublžjenj ne-
 fla Bohu co obět, ano odpustila wrahowi wlast-
 nj krwe swé; vražednjš se stal synem gegjm.
 Nikdy pomstu milowati, welel mistr náš; štůdce,
 vraha celowati bude každy z nás.

D e w á t á r á n a. Řekl pak Hospodin k Mo-
 gžjssowi: „Wztáhni ruku swau k nebi, a buďte
 tmy na zemi Egypťské tak husté, aby tak řjka-
 ge mařany býti mohly. I wztáhl Mogžjš ruku
 k nebi: a staly se tmy hrozné po wšj zemi
 Egypťské za tři dni. Geben druhého newiděl,
 ani se nehnul z místa, na kterémž byl: kdekoli
 pak bydleli synové Israelsstj, bylo swětlo. I po-

wowal Farao Moggjisse a Arona, a řekl gim: Gbête, obětugte Hospodinu: Dwoce toliko wasse a stoty at zůstanau, také bjtky wasse nechť gbau s wámi. Řekl Moggjś: Wssať obětj také a zápalj báti musjś nám, kterěj bychom obětowali Hospodinu, Bohu nassemu; a protož také wssedla stáda pūgbau s námi, a nezůstane z nich ani kopyta: kteráž potřebná gsau ku počtě Hospodinu nassemu, zwláště poněwadž newjme, gať mnoho by mělo obětowáno býti, dokud na to mjesto nepřigbeme. Farao opět zůstal zatwřelý, a nechtěl propustiti gich — a řekl k Moggjssowi: Dbegbi ode mne, a warug se, abys wjce newiděl twáři mé, kteréhožkoli dne uřážeš se mně, umřeš. Tak se stane, odpowěděl Moggjś, gaťj gfi mluwil, neužřjm wjce twáři twé.“

J tato rána čelila proti nepravosti, které se dopustili Egypťané na synech Israelských, uzavjragjce ge do žalářů, káznic, trestnic, kde Božjho swětla nespatriili. Tyto tmy měly snab ale i gestě giný wýznam. Když newidj člověk wůkol sebe, widj tjm spjisse do sebe. Když uhasne slunko nebes, počne gasně swjtiti slunce nasseho swědomj. Neboť ono gest gasná lucerna, kterau možná wystaumati propasti dusse nassj. Ono zná nasse mysslenj, ono zná wsse staré i nowé. Onoť gest ta komora, kde wsse w neporuffeném stawu zachowáno gest. Oblakowé tratj swau wodu, les swé listj, tělo zdrawj a žiwot, swědomj ale neztratj nic, a kdyby člověk až do

nebe wstaupil, anebo do pekel, kdyby se wznesl až k rannj záři, kdyby přebýwal na břehu mořském, kdyby přes své pokalené srdce mořskému praubu téci dal, neočistj se tjm, neupokojj se. Dno řwe, když wsse mlčj, a když se wsse wúkol a wúkol raduge, geho hlahol proniká každý radostný zwuk. Dno ge meč, genž se nezstupj, oheň, který neuhasne, čerw neumjragcuj, trýžnitel, který neombléwa, žalobnjš, který neustále žaluge, saudce, který wždy odsuzuge. — Stařj připodobňowali muky hřjssného swědomj gestrábu, gátra užjragcujmu. Dstatně byl tento trest těžký a weliký. Swětlo gest pramen života, bez swětla neboli we tmách hyne i krása, i spanilost, i syla, i wzrůst, i život wssech živočichů ano i bylin. Lma ge počátek smrti a stálý průwodčj gegj; dřjwe než wsseho we swětě bylo třeba swětla, protož i hned prwnjm slowem „staň se“ swětlo učiněno gest. Swětlo tedy obsah wsseho, co krásného, dokonalého gest. Swětlu se připodobňuje prawda, krása, život; swětlem swěta se gmenuge i náš Spasitel Ježíš Kristus, syn swětla lidé ctij, nábožnj a swatj, swětlu i nebeská radost. Kž by aspeň nám to wěčné swětlo prawdy, krásy, života, swjtilo! Hleď ó slunko gasné na nás s ragšké wýsosti, zahlaď chmůry běsné bludu, wad a hřjssnosti; uběd nassj ctnosti nehasnaucej spanilosti.

Desátá rána. Wnufl mezi tjm Hospodin Wogžjssowi: „Gesstě gednu ránu dopustjm

na Faraona, a na Egýpt a potom propustj nás, anobřj přinutj nás wygiti — wypubj nás obsud. I řekl gessťe Moggjjsť Faraonowi, toto prawj Hospodin: D půlnoci gá progdu Egýpt, a pomře wšsecko prworozené w zemi Egýptšťě, ob prworozeného Faraona, genž po Faraonowi seběti měl na trůnu geho, až do prworozeného děwky, kteráž gest při ručnjm mleyně, to gest až do nejnižšjch, i wšsecka prworozená howab. U wšsech pať synů Israelsťch pro nęgakau auzkost a násilj nebude žábného běbowánj, ani gafeť k tomu přjčiny, aniž řdo cefne ob člowěla až do howaba: abyste wěděli, gať znamenitým diwem rozdjł činj Hospodin mezi Egýptšťými a Israelsťými. Stalo se pať o půl noci, pobil Hospodin wšsecko prworozené w zemi Egýptšťě ob prworozeného Faraona, kterýž seběti měl na trůnu geho, až do prworozeného gatě, kteráž byla w žaláři, a wšsecko prworozené howab. I wstal Farao w noci, i wšsicťni služebnjci geho, i wšsicťni Egýptšťj, a wzessel řřik weliký w Egýptě; nebo nebylo domu, w němžby neležel mrtwý. Stalo se tať, gať Bůh předpowěběł Moggjjsťowi, že bude řřik weliký po wšsj zemi Egýptšťě, gafeťhož ani prwě nebylo, ani řby potom bude. U wzkázal Farao po služebnjcťch Moggjjsťowi a Aronowi: Wstaňte a wygděte ob libu mého, wy i synowé Israelsťj; gděte, obětugte Hospodinu, owce wasse i řkoty wezměte, galož gste žábali, a obcházegjce požehneyte mi, žábeyte mi řřěšťj. I řšli synowé Israelsťj okolo řřestřrát sto tisjců pěšjch mužů, řromě dětj — ale

i wšeligačů obecný lid bezsejlný wstaupil s nimi. A žwěbj Egypťstj, že gá gsem Hospodin, prawj Bůh i Moggjssowi. — A řbyž žwěstowáno gest králi Egypťskému, že na autěku gest lid, změněno gest srdce Faraonowo a služebníků geho, a řekli: Co gsme to učinili, že gsme propustili Israele? Dal zapřáhnauti teby do swěho wozu Farao, a wesskeren lid swüg wzal s sebau. A wzal šest set wozů wýborných, a cožkoli w Egypťě wozů wogenských bylo, a wšedky wůdce wšeho wogsta. I honil syny Israelské. A řbyž se přibljžil Farao, pozdwihše synowé Israelsstj očí swých, uzřeli Egypťské za sebau, i báli se welmi a wolali i Hospodinu. I řekl Moggjš i libu: Nebogte se, stúgte tisse a wizte weliké skutky Hospodinow, kterěž učinj dnes; nebo Egypťských, kterěž nynj wibjte, nikoli wjce neužijte na wěky. Hospodin bude bogowati za wás, a wy budete pokog mjeti. Mluw synům Israelským, řekl Hospodin i Moggjssowi, ať gdau před se. Ty pať zdwihni hůl swau, a wztáhni ruku swau na moře, a rozběl ge, aby šli synowé Israelsstj u prostřed moře po suse. Gá přibám srdce Egypťským, aby honili wás, a oslawen budu we Faraonowi, i we wšem wogstu geho, a we wozjch i w gezbcjch geho. A žwěbj Egypťstj, že gá gsem Hospodin. A pozdwih se anběl Boží, stál mezi wogšky Egypťských a wogšky Israelských, a byl oblač temný, a ušlawičným bleskánjm ošwěcugicj noc, tať že Egypťstj tjm bleskánjm přestrašseni gsauce, i Israelským celý nočnj čas přistaupiti nemohli. A řbyž wztáhl Mog-

žjš ruku na moře, učinil Hospodin, aby ustaupilo
 moře wěgjcjm prudým a horším wětrem přes
 celau noc, a obrátil moře w sucho — i rozstaupila
 se woda. I wessli synové Israelsstj prostředkem
 rudého moře, nebo byla woda gafo žeď po pra-
 vě straně gegich i po lewé. A honjce ge Ěgypt-
 stj, wessli za nimi do prostřed moře, a wsseda
 gjzba Faraonowa, wozowé geho i gjzbnj. A giž
 bylo bděnj gitřnj, a pustiw blesstánj a hřjmánj
 Hospodin na wogsta Ěgyptstých z mračného obla-
 ku i flaupu podobného, genž prvé blesstánjm
 swým Israelskému libu swjtil, zmátł a pobil wog-
 sto gegich, a zpřewracel kola wozů zplassenjm ko-
 nj, i neseni gsauce do hlubiny. Řekli tedy Ěgypt-
 stj: Utečme před Israelem, neboť Hospodin bo-
 guge za ně proti nám. I řekl Hospodin k Mog-
 žjssowi: Wztáhni ruku swau na moře, ať se zase
 wrátj woby na Ěgyptské, na wozy i na gezdce
 gegich. A řdyž wztáhl Mogžjš ruku proti moři,
 nawrátilo se hned na uswjtě k prwnjmu místu;
 a řdyž utjkali Ěgyptstj, potkali ge woby, a uwa-
 lil ge Hospodin do prostřed wln. I nawrátily se,
 a přikryly wozy i gezdce wssého wogsta Faraono-
 wa, což gich koli wesslo za nimi do moře, tak že
 ani geděn nezůstal z nich. Synové pak Israelsstj
 šli prostředkem moře po suchu, a woby gim byly
 gafo žeď po pravé i po lewé strané. I wyswo-
 bobil Hospodin w ten den Israele z ruky Ěgypt-
 stých, a widěli Israelstj Ěgyptstch mrtwé na břehu
 mořském, a moc welikau, kterauž byl prokázal
 Hospodin na nich: i bál se lid Hospodina, uznali

ho za pravého Boha, věřili Moggjssowi, služebníku jeho, věřili, že Moggjss ob Boha Hospodina poslán gest.

Wy se tážete, dítky, proč newinné dítky zachwátil Bůh? On ge Pánem života. Nemůže hrncjř nafládati nádobau swau gať chce? Newinným wezme Pán Bůh život, by dořádal, že ge Pán; winným ho wezme, by dořádal, že gest spravedlivý. Egypťané házeli do wod prworozence Israelských, tedy i Bůh zachwátil prworozence gegich. Když noční ticho wssude giž panovalo, a noc polowičku cesty byla uběhla, wssemohaucj slowo gaťo bleř se wyřjtilo z králowstěho sjsla nebes, gaťo dobywatel neuprořitelný, gaťo meč ostrý doniklo do wssedch končin Faradnowy země, a zasáhlo do gebnoho wssedch prworozence. Tu byli otcowé zřaweni dědiců, matky miláčků swých. Nářek, gaťy tu powstal, možná pochopiti; neboť se mohli rodičowé wssjm právem domnjwati, že tyto prworozené dítky, poněwadž gim zwlářstnj ochrana ble zákona přináležela, budau někdý zwlářstnj podporau rodičů a naběgi budaucjho pokolenj.

Wida otec, že dítky tauto ranau až ř slžám pohnuté gsau, utiřil ge těmito slowy: Neplačte nad těmi ubohými, neboť oni pro swau newinnost život časný položiwsse, wěčný život těžiti budau, ano pořiwagi tam wěčné radosti; plačte raděgi nad sebau a prowiněnjmi, řterými často suřujete Boha i rodiče. Nemohau owřsem dítky za to,

pakli rodičové z cesty dobré poblaubili; obětugte se ale mile ráby, můžete-li wašj obětivosti rodičům k dobrému přispjwati. Příklad následugte wčelicek w aule, které beblivě obsluhugi matku swau, a řby gi obslaužily až k novému rogenj, mile ráby obětugi žiwoty swé. Obět pro své rodiče nese zlaté ovoce, požehnánj na zemi, radost wěčnau tam w nebi.

Z á h u b a F a r a o n o w a.

Nenjt wětšjho neštěstj nad štěstj hřjšníka, bj swatý Augustin, poněwadž se gjm zlá wůle gafo wnitřnj nepřitel seřiluge. Farao byl wždy tak štašten z rány, kterau ho nawštjwila metla hněwu Božjho, opět a opět wywážnauti, ale k swému neywětšjmu neštěstj. Geho zpusťlost a mratwj zřáza rostla, až dowřřila studnu smilowánj a šhowjwánj Božjho. Farao uřončil hru swau, co žiwý satan wstupuge z gewisťe řbřěho, gehu zachwátj trestagjcj prawice Božj k wýstraže negen řrálů, nýbrž wřřech řibj nelibřřých: gehu pozemřřlá sláwa se potápj w rubém řili řerweném moři. — Bude wám aš diwno, co to za moře? Možná, že se w něm nalezagj pramenové řerwenau wodu wybáwagjcj, newj se ale s gistotau. Newřřisse prawdě podobno, že se w něm papřřřkové slunečnj ob hor wůkol něho řřrmjcjch zřřeadlj.

Řbyž nynj, milé bjťky, toľikéré pohromy, které Farao a gehu řib potřřaly, řřřladným rozumem a řřřřcem uwážjme, musjme se diwiti, že řřřraelité

tak šťastně a bez aurasu z wšelického nebez-
 pečenství wywáznu. Dfub tato zvláštní ochra-
 na Nepwššjho? Dfub, že gim tak hognau
 milostí nápomocen byl, brzo anděl sflati rá-
 čil, brzo glná znamení, giné wúbce dáwal? —
 W newyzpytatelné radě Boží bylo to dáwno
 již uzavřeno, aby národ Israelský se stal fo-
 lébkau wykaupení lidského. Wšeliké příprawy
 k příští Wykupitele Ježíše Krista děl se již
 dříve w národu tomto. U něho bylo co stkwost-
 ný klénat čistě náboženství pěstowáno. On cho-
 wal obpočátku až do newstkwělegšjho stupně swého
 wywinowání mužů, gegichž čistě poznání, mau-
 brost, swatost, ryzost ctnosti až do dnešní doby
 zastíněna není. W takowémto národu se mohl za-
 gisté petwný a důstogný základ nowého mrawní-
 ho swěta položiti. Z toho ohledu ustanowil Bůh
 wyswobození národu toho, negen z tělesných, ný-
 brž i z duchowních wazeb, které gsau blub, ne-
 wěra, powěra a nemrawnost; z toho ohledu wy-
 naložil wše, co k bosazení aučelu wytknutého
 záhodno bylo; z toho ohledu použil wšech žiwů,
 zwjráteř rozličných, znamenitých lidj, ano sa-
 mých andělů. — Zvláště Mogjjs zde wyniká
 gašto muž wznessený a neunawený sluha Pá-
 ně. Newytrratitelná důwěra w Boha a láska
 k saurozencům swým gsau ta newpředněgšj žjbla,
 z nichž se geho diwotwornost prýští. Twé gest,
 ó Pane! moře, chceš-li, můžeš ho w suchau zemi
 obrátiti. Twá ge hora, chceš-li, můžeš nám gi
 otewřiti, ano powětřjm nás ponešeš, pašli to

Tobě lžbo, gsau geho slowa. Důwěra w Boha ge welemocná páka w žiwotě lidském, w štěstj i nešťěstj, we wšselikých nehodách. — W sauženjch se důwěřug w Boha, wolá swatý Augustin, gemu se swěř, a nedopustj, aby tě potkalo co giněho, nežli to, co prospěge. — Ti, genž w Boha dau-
sagj, stanau se zmužilými, budau mjtí křjbla ga-
ko orlowé, poběhnau a neunawj se. — Křjblo
ale důwěry gest moblitba, totiž nábožná, w které
se negen nasse záležitosť, nýbrž i žiwot přebnášj.
Takowá moblitba posilnila Jeremiáše w žaláři,
Daniela mezi lwy, tři mládenceky w peci ohniwé,
Joba na hnogissti, Iotra na křjži. — Gako dů-
wěra w Boha prospjwá, ano diwy činj, tak také
láška žiwá, horaucj, která se onomu ohniwému
slauptu na cestě do zaslíbené země swjtjcjmu po-
dobá. Gegj swětlo jádněho nezawebe, bytby i
mnohé bludičky jádostiwosti našj nám swé swě-
týlko wtjraly. Slaupt ohniwý, kbyž swjtil Israe-
litům, zacláněl Egypťanům: tak tež láška nasse,
kbyž se ukáže nevgasněgi, oslepuge bezbožnjky.
Křjž znamenj wjtěžstwj nad soběctwjm byl ži-
dům pohorssenjm, a pohanům bláznowstwjm. Lá-
ška ale ničby newypadá z ceny a wznešenosti, byt
by i sebe wjce nepřátel měla, bytby i zlj duchowé
na ni záwistiwě pohljželi.

Negen lid Israelský ano i křestanský často
zwolášt do boge proti utlačitelům swatěho nábo-
ženstwj nasseho wobjwal. Příkladu toho zágra-
čného wedenj máme giž ze časů cjsaře Konstan-
tina, kde se křestanům dle počtu slabým, ale w dů-

wěře a lásce k Bohu silným, ohnivý kříž s nápisem „v tomto znamení zvítězíš,“ ukázal. A v skutku bogomjci tímto znaméním vedeni byvše, slavně zvítězili nad wogstem Maxenciowým. Roku 1144, když křesťané za příčinou oswobození města Jerusaléma od tureckého tyranství do Palestiny se zbraní táhli, a při dobývání gedného města w Arabii gsauce obraženi, blaubili w šířích pustinách, nřákal se nepowědomý wůdce na bílém koni a se stkwělým pancířem na prsou, který umbleně wogsto negen k wodě, nýbrž až k samému Jerusalému dowedl, a zmizel. Dwssem se poťaušiwali po wšedky čas lidé bezbožní, falešní proroci, čarodějnici o to, aby swau lstj gíných neopatrných sklamali, stawějce se, gakoby i gim Bůh zwláštní moci byl ubělil. Takový falešný Mogžjš powstal za panování císaře Theodostia roku 433. Ten samý se wybáwal za muže od Boha k tomu konci poslaného, aby lid na ostrowě Kretě sjbljci přes moře do zaslíbené země uwebl. A nalezl hogných následownjků. Když se přiblížil čas k odchodu, zawedl následownjky své na skálu nad mořem se wppjnagjci a welel, by se do moře wrhli. Ti, genž uposlechli, sřibalstwjm tímto zahynuli, a ti, genž na žiwu žůstali, ob rybářů a cestugjciých kupců zachráněni gsau byli.

Ne podwodnjům, nýbrž lidem Boha milugjcm wšedky věci napomáhagj k dobrému. Cłowěť dobrý se může panownjkem swěta nazwati; geho vůli pobrobil Bůh i žiwly i zwjřata, ano celau přírodu. Mládenečům w ohnivě peci pod-

robil oheň tak, že gim neusskobil; Noewi wodu, že ho nepohltila, Danielowi lwy, Josuowi slunce, Samuelowi hrom, Eliášsowi kráwce, Elišewi medwědy, apóstolům Páně bauře zwuť, Petrowi ryby, swatému Řehoři horu, tak že na geho roz-
 taz se hnula, Theodosiowi cjsaři wětry, kbyž stře-
 ly we wálce s Eugenem odrážely, a Felirowi Molanskému pawauky tak, že geg swau sji nab
 gestynj, kterau obýwal, rozestřenau před nepř-
 telem zachránily. Tak gačo milowníkům Páně
 wssecky věci k dobrému napomáhaj: tak také od-
 porníkům, nepřátelům geho wssecky věci k zlému
 gsau; nechť bohatstw, nechť zdrow, nechť umě-
 nj, nechť wywýssenost, nechť i králowšća důstog-
 nost. Několik tyto věci ge nemálo nad giné po-
 wznášeti se zbagj, nicméně w okamženi ge snížj
 tak, že k poznání negsau. Pád s wysokého stano-
 wiště ge hrozný a náhlý. Dítaz toho nám po-
 dáwá Farao, a po něm wjce ukrutníkům pano-
 wnických. Julius César se zmocniw vlády nad
 ohromnau říšši římskou, toliko tři léta swé ne-
 obmezené sláwy požjwal a náhlau smrti sešel.
 Cyrus panowal od zagetj Babylonského gen tři
 léta, nápotom od Thomyry, králowny Scythské,
 násilně zavražděn gest, hlawa mu neyprw od-
 seknutá do nádoby s krowj naplněné s těmi slowy
 uwržena gest: Napog se Cyre krowj, po kteréš
 tak blauby žjžnil. Alexandr Weliký panowol po
 zavraždění Daria toliko šest let, protož geg Apel-
 les maljř kreslj gačo blešť, genj wygde a hned i
 zagde. Maximin, Dioclecian, Aurelian, Julian,

Valens a ginj římsstj cjsařowé w třech prwnjch stoletjch po narozenj Krista Pána náhlau smrti zahynuli, gačožto ukrutnjci a sužowatelowé lidstwa. — Králowé, genž krmj libu posspinili žezlo swé, težili posléz hroznau bjdu, náhlau smrt i peklo žlé.

Marnost nad marnosti, i panowničá sláwa ge marnost! Co gest žiwot náš? Komedie, neboliž divadelnj hra, kde gebenkážbý swau roly nebo úlohu má, a gístau osobu předstawuge, tento krále, giný mogjna, tento rádce, giný pobdaneho, tento opět sebláka, giný měšťtana. Po ukončenj hry gebenkážbý oděw i titul obložj. Cjsař Antonius ob Césara přemožen byw, a nemage než práwo zemřjti, prawil: To mám, co gsem dal. Cjsař Augustus, genž bwa a pabesáte let panowal, šťastně a slawně umjrage, powolal přátelý swé a tázal se gich: Zbaliby náležitě swau úlohu byl wykonal? Když přisvědčili zwolal: Teby se měgte dobře, k mému odchodu plesagjce. Wsse, co swětstého gest, zůstane na swětě, gebiné ctnost ge průwodčj zemřelých. Ptey se hřjssnjka, poklady, které gfi nashromážbil, čj budau? odpowj: mé nikoliw; ptey se ale spravedlitvého, co gfi nashromážbil, čj bude, odpowj: „mé až na wěky.“ Pomjgegjcj zbožj gsem sřrže chudé a swau ctnost přenešl na wěčnost, kde ho žádný rez nežere. — Tráwa na trávě, kwět na kwětu. Při-gde sekač, seče obogj. Wšseliké tělo tráwa. Kdyžby nebeského pokrmu požíwati chtěl, sedni na tráwu, sřaumey se. Dnowé mogi gačo stjn se uchý-

lilí, a gá gafo tráwa gsem uschl. Co pyssnj prach a popel? — Stjn, loš, pták, žádně tež nezanechaj památky po sobě, kbyž obplynau; 'a tať bys chtěl i ty obplynauti z tohoto světa? Odstup to od tebe! — O tu se tež starejte, milé dítky, abyste zde již zanechaly něgafau památku, negen na hřbitowě, nýbrž i w knize života. Nápis, který má gebenfráte váš náhrobeš ozdobowati, ať znj takto: Přibýwal wěkem, maudrostj a milostj před Bohem i před lidmi, a to negen w ústech wassich pěstowatelů, nýbrž i w srdci wassem. Giný nápis na hrobu Faranowu: Co zde žerau ryby, mořský rač? Farao toť, král, nelibský brať.

S tjmto rozgjmáním ukončil otec své večernj čtenj. Dítky byly za to otcí welmi powděčnj, opět o něco maudřegšj a to co slibowali plniti wolnj. — Zatjm se utissila bauřka, která mne byla do domu tohoto nábožného hospodáře wehnala, a nastala noc. Gá chtěl wonj bále, aneb aspoň na hospodu gjeti, ale zbránilo se mi. Noc byla po bauřce welmi tichá. Nebe se swým štkwělým komonstwem pohljželo s přelibým úsměchem na nás. Lůžko mé nebylo štkwostné ale čisté. Gá odpočjwal gafo mnohý urozenec w palácu swém. Zbálo se mi, že gsem na nowém swětě; gen že co se zdá, gest sen. Zkussenost mne bohužel o tom poučuje. Gafo gebna wlassťowka nečinj garo, tať tať geben úfaz nábožného wychowámánj newywrátj přesvěd-

čení naše o všeobecném se rozvoznění schu-
blosti a zpusklosti mravní. A dokládá nebuda-
negen vůdcové a přestavnové mládeže, nýbrž
všichni lidumilové všemožnými prostředky na
to hleděti a tlačiti, aby se vesměre síly mládeže,
tedy i mravní v stegném poměru vzbuzovaly
a vzdělávaly, aby život náboženský nezanikl,
nýbrž volný a slusný mluví měl: nelze očeká-
vat dospělých lidí společnosti lidské. Jako ovoce
nedozraje bez slunce a stávy od kořene se ne-
rozbyhají, tak také nedospěje občan k šťastnému
a blaženému životu, pokud se vjry od Boha dané
spustí. Prahý rozum podá gemu bledého světla,
ale úplného gasna a tepla nikdy!

Život svatého Saturnina a Dativa, mučedlníků patronů svěcení dne svátečního (r. 316).

Pohané nenávidíce křesťanů uchopili se ochot-
ně každé příležitosti k gich zahubení a vypl-
nění. Dioklecian císař rozkázal pod ztracením
hrdla, aby křesťané písma svatá pohanským vrch-
nostem ku spálení vydali, aniž se vjce k služ-
bám Božím a ku vykonávání církevních obřa-
dů scházeli. Oni ale magjce písma svatá i vše-
cken nábytek církevní v neuvěřlivé uctivosti, my-
sleli, že by vydání písem zrádau bylo vjry.
Protož ozbrojivše se sstjtem duchovním — pra-
vou věrou — rozkazu císařského uposlechnauti
se zpěčovali. Pravda sice, že mnozí církví se

tažé zpronewěřili a swatá písma na oheň položili: ale wětšj částka byla těch, genž nasadili raděgi žiwot swůg, než by spálenjm swatých písem wjry swé se byli obřekli. Surowost pohanská zuřila obzwláště proti křesťanům w Abitině, městě prokonsulárnj Afriky. Gebnau w neběli konal Saturnin, téhož města kněz, w domě Oktawia Felixe u přítomnosti 49 křesťanů služby Boží. Rbvž se o tom zprávci města dowěděli, přitrhli náhle s wogškem k domu, a gawšse wesměš wšedčy přítomné, pohnali je k saubu. Meyznamenitěgšj mezi nimi byli: Sw. Saturnin, kněz *) s čtyrmi dětmi swými: Saturninem, Felixem, Marij a Hilarionem pacholetem; sw. Dativus, starosta města; sw. Ampelius, Rogacianus a Wiktorie. Zmužile wyznali wšični tito, ani bjtky newygjmage před saubem, že křesťany gsau, a tať weselau myslj wjru swau w Krista a úctu swau ku písmům swatým na gewo dáwali, že i přítomnj diwáci srdnatosti gegich se podiwili. A tať smažána a shlazena poněkud byla potupa, kterau biskup Fundanus na cirkew tjm uwalil, že písma swatá na témž samém mjestě k spálení byl wydal. Sama nebesa nemohla prý na tuto zrádu biskupowu se bjwati, neboť z čistého gasna spadlý dešt oheň uhasil, a krupobitj potlauflo na znamení hněwu Božího wůkolnj pole a fraginy. Pohané ale nebbagjce na tento patrný zážrať, sepiali za-

*) W prwnjch časech cirkwe myswěcowali se i ženati na kněžstwo, o kterých auplně dořonalořti u wjře a obcowání bežauřonném wědomořti a přewědčenořti byla. Red.

gate křesťany okowy a do města Karthažo, kdež se právě Anulinus prokonsul zdržoval, odvedli. Swatj wyznámači plesagjce radostj, že pro Krista trpěti budau, celau cestau zpjwali žalmy a dobrořečili Pánu. Anulinus uslyšew, že wězňowé od rady města Abitina proto předwedeni gsau, že proti zákonům cjsařským byti nedělnj den swětili, sbory cirkewnj drželi a písma swatá wybati nechťeli: otázal se Datima, gednoho z wězňůw, gačeho by stawa byl a zdali takě w cirkewnjch sborech byl pobjlu bral? A když tento poslednj otázce byl přiswědčil, a že křesťanem gest, wyznal, rozkázal Anulinus geg na sřipec natáhnauti. W tom ale předstaupil Thelefius a prahna po koruně mučedlnické hlasem wolal: „My wšicchni gsme křesťané, wšicchni pobjl gsme měli we sborech cirkewnjch.“ Anulinus tauto řečj mnohem wjce rozbrážděn, kázal Thelefia bez odfladu na sřipec napnauti a železnými háky a ostrými kličkami trhati. Ale mučedlnjč Božj zachowáwal w neykrutěgsjich mučách a w neywětšjich bolestech stálau a pewnau mysl, dyky Bohu wzdáwage a takto se moble: „Bože můg, děkugi Tobě! We gměnu swém, Kriste Synu Božj, wyswobod služebnjky swé!“ Pak obrátim řeč k Anulinowi a ku fatanům wece: „Wy nesprawedliwě gednáte, bydnjci, wy gednáte proti Pánu Bohu. O Bože můg, nehleď na hřjchy gegich! wy hřessjte, wy neschastnjci! wy hřessjte proti Pánu Bohu! Zachowáwexyte přiřázánj neywššjho Boha. Wy neprávě gednáte, newinné

mučijce! My negsme vražednjci, žádný podvod netjži dusse nasse. O Bože, smilug se! děkugi Tobě, Bože, uběl mi pro gměno své stálosti, a wyswobod služebnjky své ze žaláře tohoto světa." Wida Anulius, že ani neykrutšji muky stálost a zmužilost mučednjka Páně nepřemohau, rozkázal ob mučenj přestati a do žaláře geg opět uwrci.

Dativus, kterž až posawáb na štrípci wisel, wida gať statně Thelitus wšsedy muky přemáhá, mnohokráte wolal, že křesťanem gest. Tu powstal proti němu Fortunacianus, tehďáž gestě gsa pohanem, a winil geg, že geho sestru Viktorii přemluwil, aby wjru křesťanskau přigala, domow opustila a s ginými křesťany do Abitiny se odebrala. Slyšje Viktoria řeči bratra svého, odpowěděla prostosrdečně: že cokolí učinila, dobrowolně se stalo a z wlastnjho přeswědčenj; že také byla na službách Božjch w den nebělnj; a že křesťankau gest. Na neywešš rozžuřen rozkázal Anulinus Dativa co neyukrutněgi mučiti, což i katané wykonati se wšfemožně přičinili, celé tělo ostrými háky rozbjragjce, do prsau sekagjce a we wnitřnostech geho se máchagjce. Ač tak trnaucejmu lidu hrozně diwadlo poskhytowali, nicméně mučednjš Božj zůstal nepřemóžen; neb gakkoli audowé geho byli wymknuti, střewa ztrhaná, bohy zedrané, mobilil se přece zmužilau myslj: „O Kriste Pane můg, nebey mi zahanbenu býti!" A milost Božj také diwně geg sjčila, že Anulinus nemoħa mukami ħo přemoci, do wěženj uwrci rozkázal.

Nynj došla také řada na kněze Saturnina, starečka na neyweš ctihodného, kterýžto neohroženau myslj a duchem, w Bohu zafotweným na mučy bratrů swých w Kristu se byl bjwal. „Gsi ty to,“ zřikl Anulinus, „co tyto byl ponaukal, aby proti vůli a zákonům cjsářským cirkewnj sbory drželi?“ Saturnin odpowěděl: „My gsme dobrým právem swětili den Páně.“ „A gať to?“ tázal se prokonsul. „Proto že swěcenj neděle opustiti se nesslerj,“ odpowěděl tento, „gelikož tať zákon náš tomu welj.“ Na pokynutj Anulina dali se katané i hned do welebného starce a diwoce s njm naflábali, drauce tělo geho, trhagjce audy a máchagj se we wnitrnostech tať, že holé kosti a nahé hnáty widěti bylo. On ale mobilil se řka: „Prosjm Tě Kriste, wyslyš mne! Děfugi Ti, o Bože! rozkaž, abych štat byl! Prosjm Tě Kriste, smilug se nade mnau! Synu Božj! pomozij mi.“ Anulinus wida se přemožena býti, rozkázal, by se střipce snať a w žaláři na smrt chowán byl.

Po Saturninowu mučeni gsauce: Emeritus, Felirowé, Ampelius, Nogacianus, Maximus Saturninus mladšj a g. podobnými mučami, a tať neohroženě a zmužile ge přestáli, že ani geben wjry swé nezapřel. Všicchni ge dnohlasně wyznáwali: že zákonem Božjm nedělnj den swětiti přikázáno gest, a že písma swatá magj napsána w srbcjch swých. Pod mu-

fami vypustili oba Felirowé ducha, ostatnj ale do vězení umřeni byli.

Nad giné w tomto bogi wynikala zmužilostj a statnostj sw. Viktoria, panna urozenostj, sličnostj a ctnostmi daleko široko pověstná. Přigawšsi již w autlém věku wjru Kristowu zšlechtila negen mravy své, ale gakási welebnost, čistotu těla i dusse gewjcej ozářowala twáři gegj. Proti vůli své muži zasnaubena a na wzdor snažných proseb ku wdání nucena, wyskočila w den swatebnj ošnem — zpoléhajíc se na pomoc ženicha svého, Krista Pána. Šťastně se na zem dostawšsi, utekla se do přístawu čistoty, do kostela, a tam obětowala panenstwj své Pánu Bohu swému. Gj, genž palmy panenstwj wjtěžoslawně byla si dobyla, nepřicházelo za těžko, také palmy mučednictwj dosjci. Anulinus bera ohled, že Viktoria pochází z rodu šlechtěného, a bratr gegj Fortunacianus w radě sedj, snažil se gi k zapření Krista přemluwiti. I tážal se gj, gakěby wjry byla? „Gá gsem křesťanka,“ odpowěděla ona. Bratr Fortunacianus chtě sestru wymlawati a muš zprostiti, prawil, žeby smyslem byla pominutá. Ona wšak odpowěděla: „Gá mám smysly w moci své, a ničby gsem se nezměnila.“ Anulinus otázal se nynj, ždaliby nechtěla s bratrem swým odegjti? „Nechci,“ prawila ona, „neboť gsem křesťankau, a mogi bratrj gsau gebiné ti, kteří příkázanj Božj ostrjžagj.“ Anulinus prosil gi nynj slowy přjwětíwými, aby pamatowala na blaho své

a šetrila života svého. Ale mučedlnice Páně odpovíděla: „Vždyť pak jsem ti již řekla, že křesťankou jsem, že ve sborech křesťanů jsem bývala, nedělní den s bratřími svěťovala.“ Ussam Anulinus tyto odporné řeči, kázal srovnat dýmkou do žaláře i ostatním křesťanům uvrci, a nemohla ani mužů, ani slabé dívky přemoci: chtěl konečně na newinných dítkách štěstí svého zkusiti. I tážal se Hilariona, nejmłodšího syna Saturina kněze, pacholka velmi autlého věku: zda-li by i on za příkladem bratří svých byl chobil? Hilarion wida štálost otce a bratří svých odpovéděl: „Gá jsem křesťanem. I dobré wůle a samochtě býwal jsem s otcem a bratřími ve sborech cirkewních.“ Anulinus myslé, že pohrůžkami pachole zastraší, hrozil mu tresty, gachými se děti káráwagj. Hilarion ale dal se do smjchu. „Gá ti nechám nos a ussi uřezati,“ prawil prokonsul. „To můžeš,“ odwece pacholík, „gá ale jsem křesťanem.“ Anulinus zatagim stud a hněw swůg dal pachole do wězení uvrci, kterěž obcházegje zwolalo: „Djky Bohu!“ Gafau smrti swatj tito mučedlnjci život swůg dofonali, bogista newj se. Toliko to se twrbj, že gedni hladem, druzj následkem swých ran a ginj opět na giný způsob umřeli.

R o z g i m á n j.

„Swěcenj dne nedělnjho opustiti se nesmj,“ prawili sw. mučedlnjci, a raděgi život nastawili, nežli by onen zákon Božj byli přestaupili. A gaf

swětili prwnj křestané den Páně? — Prwnj křestané obětowali celý den, a nikoli gen as půl hodiny službám Božim. Služby Boží: wykládání slova Božjho, nekrmawá obět mšse swaté, přigymání welebné Swátosti byly jim milegšši nad zdrawj a nad život. A protož sami suďte Nemilegšši, zdali nyněgšši křestané oněm starým podobni gsau? Gsme také my tak bebliwj w službách Božjch, gsme také my tak ochotnj k přigymání welebné Swátosti, tak pozornj při hlásání slova Božjho? Wizte gaťe to lopotování a folotání, gaťe to práce w dny nebělnj a swátečnj. Za malichernými často příčinami zanebbáwáme služby Boží, pro swětšće wšak rozkosse a záležitosti dosti času máme, ba i noci, když toho třeba, nastawugeme. Zdá se, že když po 6 dnj gsme se lopotili pro tělo, že dusse toho zasluhugé, aby sedmý aspoň den gegjmu blahu se obětował; zdá se, že slusno, když celý týden slaužili gsme swětu, abychom den Páně zaswětili Pánu Bohu. Kdo myslj, že tělo w dny nebělnj a swátečnj sobě odpočine po šestidennj práci, když ge w howadšće rozkosse a umbléwagjci weselj ponořj, tent sám sebe klame a lhář gest. Dussi a tělu odpočinutj toliko w Bohu gest.

„Pomni, abys den swátečnj swětíl. Šest dnj budeš pracowati, sedmého pať dne sobota Hospodina Boha twého gest.“ (2. Mogg. 20, 8—10).

„Sobota pro člověka učiněná gest, a ne člověk pro sobotu.“ (Mark. 2, 27.)

M o d l i t b a.

Wěcný Bože! kterýž gš den swátečnj k tomu ustanowil, abychom w pokogi Tobě slaužiti mohli: propůgč nám prosíme, bychom dný nebělnj a swátečnj poble Twé swaté wůle tráwili a obnowugje swau wjru, Tebe welebje a chwálje, bušši swau tělem a slowem Syna Twého nasycugje, skrze časný pokog se na wěčné odpocinutj pripravili. Skrze Jesu Krista. Amen.

D u c h o w n j b o g

proti

opilstwi,

gaŝoŝ wůbec známé, auhlawnj přjčině netoliŝo
hanebného zlehčowánj bnů swátečnjch a zaŝwěce-
ných, nýbrŝ i netečnosti náboŝenŝké.

Nemýlte se, bj swatý apofftol Pawel we swém prwnjm
přání ke Koryntským w ffeře kapitle, o pilci králo-
wstw Bjžm wládnauti nebudau.

Zgewnýt gšau skutkové těla, bj swatý apofftol Pa-
wel we swém přání ku Galatským w paté kapitle, genž
gšau opilstwí, hřowánj a t. d., o kterýchž wám
předpowjdam; gaž gšem i přwe prawil, že kdož tafo-
wé wěci činj, králowstw Bjžho bēdictwí nedogdau.

Ú v o d.

Slavný pramen netečnosti a jiných vad věku našeho, jak z předešlých pogebnání vysvítá, jest odhalen. Ujednalo se nám též o to, rádně ho zachovati. K tomu bylo navrženo a důvodně ukázáno, čehobychom se v neděli a ve svátek varovati, a cobychom činiti měli, aby tyto dnové dle předpisu ke cti a slávě Boží a k obecnému prospěchu našemu svěcení byli. A i když poukázání na to, čeho se varovati máme, stalo se toliko všeobecně, tak že tímto prostředkem vady svěcení, jenž hluboko v srdci vkořeněné jsou, a návykem takřka v přirozenost vstoupily, sotva se odstraniti dají. — Bude zde třeba zvláštního pogebnání o gebnotlivých vadách svěcení dnů svátečních, a sice především o té nepravosti, která nešťastěgi téměř na všech místech, kde lidé obývají, ve dne i v noci, na každém den, obzvlášť ale ve svátek svými otroky mocně vládne, mužů i žen ku stolu svému svolává, starců ani mladších neshetř, a tím netoliko hanebného zlehčování dnů zasvěcených, nýbrž i netečnosti náboženské a hlavně příčinou jest. Uměno gegi jest opilství, zvlášť nestřídmosti v pití hořalky.

Když se staumagiecm okem we světě poohlídneme, s bolestí spatřujeme, která lidé obzvlášť za našich dnů, netoliko duchovně alebrž i tělesně churavějí, sličení gsauce neduhem, kterýby se ani uléčiti nedal, kdyby nebylo lékaře wýtečného, genuž dána wsselická moc na nebi i na zemi. A gměno toho neduhu gest baženj porozkoši. — Kořen toho rozjratého neduhu naleznem w srdci Ewy. Žena, gať bj Písmo swaté, uposlechla hlasu swůdníkowa; zachtělo se jí zapowěženého owoce, utrhlá ge tedn, gedla, a bala též Abamowy; on gebl také, a prwnj břich byl zpáchán. Žádost požiwánj zbarwila naše robitě ráge, ona učinila z bjtek Božjch bjtky břichu a zawrženj. Tato žádost byla prwotnj neduh wsskerého lidstwa, ona se wywinowala wje a wje, až wzrostla w gedowatý strom, který swé ratolesti bo wssedch pokolenj, wěků a stawů pauští, a welmi pewně zakořeněn gest.

Prwnj neyznámejší a nezáhubnější druh této žádosti gest opilstwí aneb ožralstwí. Toto má, gať každá giná náruživost swůg pramen neb půwod w gisté newyhnutelne potřebě — to gest w pitj. Pitj gest owssem gedna z newyhnutelných potřeb k zachowánj života wezdegšího, tak že člowěk spíše bez gjbla nežli bez nápoje obstáti může. Protož mučj žjžen wje nežli hlad; a proto také býwá člowěk spíše opilý nežli obžerstwj oddán. Chlast powstává přjlišným wywinutím záživných nástrogů, a gegich neunawenau službau. Gestliže chlast wegde w náwyč pitj, gmenuge se

opilstwj. Vidě náwyku tomu oddané nazý-
wá Isaiáš prorok reky w pitj a hrbiny w chla-
stu. Ge-li tato nestřjbmost w pitj tak silná, že
se mozeť we swých powinnostech mate a užívání
roзумu na gistý čas přetrhne, tuť nazýwáme
staw tento ožralstwjm. Žáboť pitj, bořawab
požadawkům přirozenosti přiměřená gest a w me-
zech rozumu se udržuge, gest přirozená, prawá,
pořádná. To gest tenkrát, když ssetrně nárog
woljme, řádný aumysl při pitj máme, a slu-
ssnau mjru w pitj zachowáwáme. — Nic není
ossliwěgssjho, ohawněgssjho a sstobliwěgssjho nad
nestřjbmost opilstwj. Nicméně užívá opilec roz-
ličných wýnulow, které se při zralegssjm utvá-
ření w niwec rozpadáwagj. A gestliže se pra-
men opilstwj záhy nezacpe, budau geho posle-
dnj věci hrozné, a naděge, wykaupení se z opil-
stwj zhyne.

Než nechťegme nad wykaupenjm takowěho po-
litowání hodněho zpozčilce zausati, nýbrž wyna-
ložme wsse, abychom ge zjsskali a ku pokání při-
wedli. A tomu konci se budeme utjkat k Pánu
Bohu a na gegich polepsšení pracowati. Gen
s chutj do toho! Bůh za nás a s námi bude bo-
gowati. Pausstjmeť se do boge duchownjho, pro
čest a zwelebenj Krále wěčného, do boge proti
hroznému hřjchu, a pro zachowání dusse w nebez-
pečenstwj zráty spasení wězjci. Bogugeme, opá-
sani gsauce mečem slowa Božjho, neboť co psá-
no, proto gest psáno, abychom nesslechetnost ge-
gich podwrátili a hřjch wykořenili. Nechť tedy

giž gebnau pomine to hříšné, poněwadž bezmírné a nestřídmé problémání w frčmách a hospodách dne nedělnjho a swátečnjho, nechť se wystěhujge ten duch necistý pohanský z přibytků křesťanských na místa pustá a suchá, kdež by se mu neobětowalo wjce. Nechť pohynau tať zwané modré pondělky, zasvěcené nestřídmosti a zahálce, které obě mnohých dalších nepravosti plobí! Nechť zmizegí z obyčeje heňřiwé schůžky řemeslníků a gich chasníků, kteří začnauce pítí w neděli, gestě druhého dne w chlastu pokračugí, a takto wýběleť celého týdne bjdně zabjegí! Nechť přestane giž gebnau ta ohawná swatokrádež, kde řemeslník čas prozahálený, čas Bohu, rodině i sobě ukradený, nahraditi chce nowau krádeží, totiž odepřením Bohu powinné účty w čas nedělnj, aby nemusila za hříšný ponděleť trpěti swatá neděle! Pozorugme život řemeslníka! Celý týden se trmácí w bjlně své, a když přigde konečně den sedmý, den Páně, ani tu nepřege sobě odpočinutí; ale doběláwá, doběláwá do desjti, do gedenaći hodin, neboť obgednawatel chce mítí práci hotowau, a řemeslník netraufá sobě geg rozhněwati, zatím ale neswěcením neděle uráží Pána nejwvyššího, a z toho si nedělá nic! — Zatím skončeny gsau služby Boží, a on wstáwá unawen prací od stolku swého, snad aby nawšstiwil Boha w přibytku Jeho, w chrámu? O, mysljte se! — On chwátá do frčmy, kdež gest weselá schůžka bratřigemu rowných, kteříž tam často přes dopolednj služby Boží čas drahý, čas swatoswatý,

marným hovorem, rozpustilými sšprými a nestříd-
mým popjgenjm zabjgeli, a pauze gessťe na něho
čekagj, aby on do weselosti giž ochabugjci swým
dúwtipem a negafým nowým žertem zakřjsnul, a
takto vheň giž uhasjnagjci znouu rozháral, a gim
ostatek neděle prohýřiti a w bláto zasslapati po-
mohl! — Gmenugete-li hýřenj toto newinné a
wýmlywné, newjm wěru gať bych měl nazwati
prostopássnost bezuzdnau, w kterěž se před přj-
ssjim Krista Sežjsse pohané kochali!?

Nozgimánj prwnj.

O wolenj nápoqe.

Wjna a nápoqe opogného nebude
pjti. Luf. 1, 15.

Pjti, aniž se zeptati, co? nenapadne zagisté
žádnému tworů rozumnému. — Sama zwjřata
si wybjrągj dle čichu gen takowý nápoq, kterého
s prospěchem zdrowj lze užiti. Tjm wjce bude
člowěk a křestan dřjwe, nežli pige, se tázati:
Co mohu, co smjm a co mám pjti? Neboť
gsau za nassich dnů, kde se potřeby lidské nad
mjru rozmáhagj, nápoqe přerozličné. Nepoby-
čegněgssj gsau: woda, pivo, wjno, hořalka. —
Pjti, a nezeptati se, který z těchto nápoqů gest
zdrowj a gměnj mému neppřiměreněgssj, bylo

by tolik, jako píti nepořádně a s hříchem. Dlužíme-li totiž nápoğů těchto, a prostaumáme-li ge lépe, nabudeme brzo toho přesvědčení, že vezmeme-li to přísně, toliko woba gest nápoğem přirobau weleným, nápoğem lidem i zwjratim obecným, wššj omamugjej sly prázdným; wšsecky pak ostatnj nápoğe, gakkolw se gmenugj, gsau uměle strogeny, obsahugj w sobě wíce neb méně omamu. Toliko wjno, dohub nehsalo, aneb s částkau wobysmjšené, neopoguge, a w takowém stawu za nápoğ pro křesťana se hobj. Piwo též opjgí, a protož za nápoğ obyčegný, we weliké mjře, rowněž se nehobj; tím méně schwalowati můžeme nápoğe strogené neb pálené, gelikož wsměš omamugj a lidi na mizinu přiwáběgj. Porazilo-li piwo a wjno tisjce, porazila hořalka deset tisjců.

Které z nápoğů těchto máme teby woliti? Gá mysljm, že takowé, které Bůh sám schwalil, a kterých wššicni rozumnj a ctnostnj lidé powžby woljwali. S nehwěššj c. robině wj se, že gen wodu pjge. Co teby píti máme, učj nás sám Bůh, a příklad wšsedy sprawedliwých.

1. Nuže, čemu nás o tom učj sám Bůh? W třetj knize Moggjssowě welj Bůh Aro-nowi: Wjna a nápoğe opogněho nebudeš píti, ty ani synowé twogj s tebau, fbyžkoli budete mji wcházeti do stánku umludy, abyšte nezemřeli. Ustanowenj to wěčné w robech wššich. Také aby gste rozeznati mohli mezi swatým a neposwěce-

ným, mezi čistým a nečistým; též abyste učili syny Israelské všechněm ustanovením, kteráž mluvil Hospodin k nim skrze Mojžíše. Lev. 10. Těmi slovy zakazuje Bůh zřetně Aronovi a jeho synům, to jest všem kněžím, kdykoliv do chrámu k službám Božím přistupují, vysvětlého nápoje opogného požívati. Takové nápoje byly za časů tehdejších všecky z ovoce, semena, bylin, gečmene, z gablek, hrussek a z palmového ovoce vytlačené šťávy. V písni Salamaunově čteme o vjnech kořeněných a mostu z granátových gablek, neboť tyto opogují, poněvadž v nich lž stísněn jest. Opilství činí člověka ke všemu neschopným, a ge-li již vůbec welikau nepravostj, tím většj nepravostj u kněze, jenž má vždy býti hotov a schopen, swaté od neswatého, čisté od nečistého rozeznávati, jenž příkladem i jiné wzbělávati a před nepravostj opatrowati má. Příkaz takové bylo židovským kněžím a lewitům tím potřebnějšj, jelikož služby gegich Boží důstogné, wzbělawatelné a nad pohanště mnohem čistějšj býti musely; powědomoť ale, že opilství při křesťech, jenž se bohům ke cti báwaly, welmi obyčegné ano u pohanů i chwáleno bylo. Nad to uwykli Israélite w Egypťě na nápoje opogné, a protož museli opět odwykati. Dwsšem někteřj děgepiscowé gsau toho míněnj, že Egypťané za starých časů ani winic neměli; ale gakžby se pak bylo mohlo královskému čjnnjškowi w žaláři o winném kmenu zdáti? Dle Herodota a Strabona, dwau wěrohodných děgepisců, měli ale w skutku za nápoj

stávu z gečmene, která našemu pivu velmi podobná a takéž opogná byla. — Ale bude se někdo tázati: Totot nařizenj týkalo se toliko kněžj, a těch toliko w tu dobu, když do swatyně, do chrámu i slawenj služeb Božjch vstupowali? Dwssem! Ale gsau-liž proto měřjci w nowém zákoně wygmuti od nařizenj tohoto? Což nepjše sw. apostol Petr: „Ale wy gste rod wymolený, frálowsté kněžstwo, národ swatý, lid dobýtý, abyste zwěstowali ctnosti toho, kterýž wás powolal ze tmy w přediwné swětlo své.“ Gestliže wy Nymilegssj! i wnitřnjmu kněžstwu přináležjte gačožto audowé tagemstwj plného těla Pána Jezjše Krista, toho neywššjho kněze w nowém i starém zákoně dle řádu Melchisedechowa, a i se zemněgšjm kněžstwem každobenně do swatyně vstupujete, wzágemně obětugjce: negste-liž wjce nežli kněžj starého zákona s kněžjmi nowého, wčného zákona zawázani, ustawičně ode wššech nápoğů opogných se zdržowati, neb gich aspoň w takowé mjře užjwati, w kterěžto neopjgegi? Pakli wám ale toto nařizenj pro kněze nestačj, tedh slyšte, co Bůh dále bj i Moggjssowi w knize Numeri 6.: „Mlwo i synům Israelským a rci jim: Muž neb žena, když se oddělj, činjce slib se zaswětiti, a oddati Hospodinu, od wjna a nápoge opogného zdržj se, octa winného a octa z nápoge opogného nebude pjti, ani co wytlačeného z hroznů.“ Zde tedh není wjce řeči o kněžjch, nýbrž o lidu, a zwláště o poswěcené částce lidu, o těch totiž, gestto Bohu se zasljbwšse, gemu zcela se za-

swětili. Takowým tež gest zakázáno, nápoğů opog-
ných poğjwati. A což wěřci nowého zákona, ne-
nj-liž i on Bohu zaswěcen na řtu swatém; ne-
nj-liž on Duchu swatému zcela odewzbán, ano
wlastnictwjm geho w swatém birmowánj; nenj-liž
on s Kristem co nehaužegi spogen w swatém při-
gjmánj; nenj-liž on s njm zasnauben gafo muž
se ženau? Může-liž se tedy domnjwati, žeby
zákona toho byl prost, an Pána za dědictwj sobě
wywolil? Protož řekl angel giž k Manue, otcí
Samsonowu poswěcenému: Wjna a silného ná-
poge nechť nepige, aniž co nečistého poğjwá. A
k Zachariášowu, otcí swatého Jana Křtitele a
předchůdce Páně řekl: „Wjno a silný nápoğ ne-
bude pjtí.“ Sauhlasně píše tež sw. Isidor: „Ne-
toliko wjnem opjgegj se lidé, alebrž i ginými
wsselikhým způsobem strogenými nápoği.“ Protož
měli Nasiréowé, genž se Pánu zaswětili, rozkaz,
aby wjna a nápoge opogného nepili. Neboť obo-
gj přewracuge ducha a opoguge; rovněž pať obogj
tělesnau žádost probauzj. Mohli bychom tedy my,
genž ku králowstwu kněžstw přináležjme, a po-
swěcenci i milácky Božjmi býti chceme, gešstě o
tom rozmyššleti, co sobě za nápoğ obhyčegný má-
me zwoliti? Nebj-li nám to Bůh dost žregmě, ge-
šstě gasněgi poučuge nás o tom

2. Příklad sprawedliwých lidj wšech
wěků. Obhyčegný nápoğ sprawedliwých arciotců
byla woda. Wjna užjwali žřbka řby. Od Aba-
ma už po Noema byla woda gediným gič nápo-

gem, a protož dosáhli lidé tenkrát věku vysokého. Adam byl dewět set třidcet, Seth dewět set dwánáct, Enos dewět set pět, Ráinan dewět set deset, Mathusalem dewět set šedesát dewět let stár. Pobobát se, že teprw Noe počal wjno sázeti a uměle připrawowati. Noe pať, bj Mogžjš, začal objrati se s zemj a šstjpil winici. A pige wjno, opil se, a obnažil se u prostřed stanu swého. Geho potomkům wěku nácitě ubýwalo. Patriarchowé Abraham, Isák a Jakob užjwali wjna, gať se pobobá, toliko k obětem. Když lib Israelstý z Eghypta wytáhnul, nepil po čtyřidcet let nic giného než wodu. W druhé knize Mogžjšowě čteme: Protož domlawal se lib na Mogžjše, prawě: Dente nám woby, abychom pili. Gimž odpowěděl. Mogžjš: Proč se na mne domlawáte? Proč pokušjíte Hospodina? I žjžnil tu lib pro nedostatek wob, a reptal na Mogžjše a mluwil: Proč gfi wywebl nás z Eghypta, abyš nás se syny i dobytky žjžnj wymořil? I řekl Hospodin k Mogžjšowí: Gbiž před lidem, pogma s sebau některé z staršjch Israelstých; hůl tať swau, kterauž gfi udeřil w wodu, wezmi do ruky swé a gbi. Ah, gá státi bubu před tebau tam na skále na Drebě: i udeřjš w skálu, a wygbau z nj woby, kteréž bude piti lib. I učinil tať Mogžjš před očima staršjch Israelstých. Erob. 17. Woda teby se wyprýštila z oné tagemstwj plné skály, čistá, pauhá, pramenitá woda, a nífoli giný opogný nápoj. A tato woda občerstwowala a pošilowala mešteren národ Israelstý po čtyřidcet let na pausšti. —

I za časů saudeů byla čerstvá pramenitá voda obyčejným nápojem všech lepších Izraelitů. O Samsonovi čteme takto: Žijni tak welice, i wolal k Hospodinu a řekl: Ty jsi učinil strže ruce služebníka svého wyswobození toto weliké; nyní pak již žijni umru, aneb upadnu w ruku těch neobřezaných. Tedy otewřel Bůh zub třenownj w čelisti, i wysšly z něho wody, i napil se a okřál, a gafo ožil. Saude. 15. I zde widjme, kterač čerstvá pramenitá voda zázračným způsobem se prýstj. A co způsobila? Samson se j napil a nabyl opět sily obrowské. Ten, kterýž ani kapku wjna, nýbrž čistau wodu požjwal, wynesl bránu města Gaza na ramenech svých na wrch nebetýchný; přetrhal sedm prowazů, gimiž swázán byl, gafo nit; a když mu Filistinskj oči wyppjchnuli, chopil se obau sloupů domu oběma rukama, zatřásl gimi tak, že se dům swalil a w zříceninách svých tři tisíce Filistinských pohřbil. Také pozděgi za časů králů byla čerstvá voda obyčejným nápojem lepších Izraelitů, obzwláště pak proroků. O proroku Danielowi se čte kap. 1.: „Ale Daniel uložil w srdci swém, že se nebude posstwrňowati pořmem ze stolu králowského, a wjnem, z kteréhož král pjwal. I řekl Daniel k služebníku, kteréhož ustanowil zprawce dwořanů nad Danielem, Ananiášsem, Mizeaelem a Azariášsem: „Žkus prosim, služebníků svých za deset dnj, a necht se nám pořm sprostý dáwa, kterýž bychom gebli, a voda, kteraž bychom pili; a patři na twáři naše a twáři mládenců, kterjž gjbagj pořm ze stolu

královského; a každý uhlédáš, učin s služebníky
svými." I uposlechl gich w té věci a zkusil gich
za deset dnj. Po desíti dnech spatřino gest, že
twáři gegich byly krásněgšji a byli tlustšji na těle,
než wšickni mládenci, kterjž gjbali pořm ze
stolu královského. Hle stkwělý aučinef woby! onaf
posiluge, občerstwuge, ba rozmnožuge i zachowá-
wá krásu těla. Sw. Jan Křtitel a předchůdce
Páně nepil ničeho giného, než čerstwau prame-
nita u wodu, i zdržowal se od wjna i wšech silných
nápojů, gážto giž otci geho gestě před naroze-
njm bjště strze angela bylo řečeno, genž řekl:
„On bude welikým před Pánem slauti, wjna a
opogného nápoje nebude piti.“ Luk. 1.— Nynj pře-
gdeme k wzoru nevwzneseněgšjmu k Pánu Ježí-
šji, Synu Božjmu a Marie Panny. Zbaliž se i
Pán Ježíš zdržowal od wjna a wšech nápojů
opogných? Gakž byl medle nápoj geho, dořub
přebýwal w otcowštem domě w Nazaretu, dořub
se k weřegněmu životu a učitelštemu auřadu na
paussti připrawowal, byla nepochybne čerstwá pra-
menitá woda gediným nápojem geho. Nastaupiw
pař weřegný auřad učitelšý, owšem we zwlášt-
ných přípabnostech wjna co nápoje užjwal; ano
w Káni Galilegšké gsa pozwán na swatbu, wodu
we wjno proměnil; nenj pochybnosti, že ho s ostat-
njmi hosty také pil. I matka geho Maria a
uředlnjci geho pili wjno. Ale to se stáwalo, gaf
giž powědjno, žřjčka řby. Obwěgný nápoj Pána
Ježíše byla čerstwá pramenitá woda. Takž prošil
u Sichar sebě, u Jakubowy studnice Samaritan-

ky o wodu. Na hoře Golgatha dali mu nápoje omamugicjho, s žlučj wjna totiž smiſſeného, kteréhož ale nepřigal, chtěge s auplným sebe wědomjm umřiti a tjmto zapřenjm libſtě přirozenoſti za nepravoſt opilſtwj odsaditi. Toliko w poſlednjm oſamženj žiwota ſwého, řwž gažwť geho paſciwau žjžnj prahnul, zwolal hlaſem umjragicjm: „Žjžnjm!“ — A wogjn pobal mu na třtině haubu octem naplněnan, aby žjžně uhaſil, a Ježjſ okuſiw několik kapek zwolal občerſtwen: „Dokonáno geſt!“ — Dle tohoto přjkladu neywžneſſeněgſſjho byli i ſwatj učeblnjci Páně žiwi. Gich neyobycěgněgſſj nápoj byla woda. Swatý Pawel, gažwto gebeu z Nazareu, zbržowal ſe i wjna. A w geho ſlěpěge wſtaupilo mnoho Swatých nowého zákona, zwlaſtě pať pauſtwenjci a mniffi, kterjžto nic giného nepjwali, než wodu. A co ge libj zwlaſtě nižſſj a chubſſj třjby i za časů naſſich, kterjžto gebiné woda uhaſiwagi žjžeň ſwau? A práwě tito bocházwagi wyſokého ſtárj, pomoci lékařſtě žřjďka řw potřebugje. Co teby tomu řekneme? Samo ſlowo Božj a mnozj přjkladowé wſſech ſtoletj wolagi k nám būtkliwě: neyſtwoſtněgſſj a neyždrawěgſſj ze wſſech nápojů na zemi geſt čerſtwá pramenitá woda.

Chceſ-li wyſokého ſtárj doſáhnauti, pig wodu; chceſ-li ſilným býti, drž ſe woby; chceſ-li kráſu ſwau zachowati, ba i zwýſſiti, užjwey woby; chceſ-li býti welikým přeb Bohem, náſlebug Jana Křtitele, a drž ſe woby. A řwokoli Boha a Swatých přidržeti ſe hoblá, nechť ſe wſſech opogných

nápogů naprosto odřekne, a čerstvou pramenitou vodu za obyčejný nápoj sobě vyvolj! Čerstvá pramenitá voda to jest, která nám nebeskou radost a blaženost představuje. Isai. 41. A poje-
hnaný Mesšiášova přistj se od proroků v hogno-
sti vod vypodobňuje. Isai. 43. Sám Kristus Pán
připodobňuje ve své rozmluvě se Samaritan-
kou své učení spasitelné k vodě čisté; přislíbuge
za gebnu kapku studené vody odměnu. Posléz nám
věčnou blaženost v podobenství živého vody pra-
mene vypodobňuje. V tagemství Janově čteme
následovně: Nebudau lačněti ani žjžniti wje, a
nebude na ně bjtí ani slunce ani žádné horko:
nebo Veránek, kterýž jest u prostřed trůnu, pásti
ge bude, a domedet ge k živým studnicím vod, a
setře Bůh wsselika slzu s očí gegich. Zgem. 7.
Hle, tak wpmýšlil od věku Bůh vodu. Kdo z nás
by gi sobě newázil, aneb dofonce gi pohrdal? Ale
budete se tázati, ge-li pak wjna a piva piti hřjch,
nelze-li spasenj dogjti těm, gessťo buď wjno aneb
pitwo pigj? — Z odpowjbanj otázky této bude ú-
lohau druhého rozzjmánj. Ty pak uřřizowaný
Spasiteli! wlej w nás lásku k strjdmosti, a udeľ
sly, abychom dle přjkladů Swatých do sľěpěgi
twých wstaupili. Za to tebe žádáme strze tu
palčiwau žjžěň, kterauž gš pro nás snášeti
ráčil. Amen.

Možgimání druhé.

O aumyslu při pití.

Dějte raděgi nápoj opogný truchliwým, hynaucjm, w bídě postaweným, a wjno těm, kteříž hořké gsau myslí, truchliwého ducha. Příslowí 31, 6.

Píti a nezeptati se: proč? ge w skutku nerozumné. Zwjřata pijí, aby žizeň uhasila. Člowěk, a tím wíce křesťan nebude nikdy píti, ne-
tázaw se dříve: Proč chci píti? Stává-li se to proto, abych žizeň uhasil, a tak život i zdrowj zachowal; aneb proto, abych swau chuť upokogil? Pijeme-li toliko za přičinaw žizně a zdrowj, gest aumysl při pití pořádný, a pak pití nikoliw není hříššo, nýbrž bowoleno, ano přikázáno. Pijeme-li ale gen proto, že nás drážďi chuť, gest tento náš aumysl nežřizený, přewrácený, a tato chuť i pití gest hříššná a zapowězená i při nejwětšij střidmosti. Leč wjno má i tu zwlášštuost, že obweseluge srdce člowěka. A gsau také časy a okolnosti, kde se má člowěk ble wůle Boží powybraziti, aby poweseliw se w Pánu, Boha tím horliwěgi chwáliti a welebiti mohl. Požiwagjce z toho aumyslu wjna, nehřěššime; powinnosti gest ale wjno píti, kdykoliw toho zdrowj požaduge. O tom nám swěbčij slowo Boží a bēgepis wšech wěků.

1. Slyšme nejprwě swěbectwí Pjisma swatého. W 103. Žalmu prozpěwuge sw. Dawid takto: „Dáváš, aby rostla tráwa dobytku, a bylina ku potřebě člowěku, aby tak wywobil

chleb ze země, a wjno, genž obweseluge srdce člověka." Pakli Bůh wjnu wzrůst dáwá, musí býti domoleno ho požíwati, ale nikoliw k ušogení chuti našj, nýbrž bjstem k uhasení žjžně, bjstem k obweselení srdce. Protož píše Salomaun gaš swrchu: „Ať se napij, a nezapomenau na chudobu swau, a na trápení své nezpomínajj wjce." Teby chubým a nebužíwým, truchliwým a zarmauceným se wjno schwaluge. Ale práwě ti ho nehméně požíwajj. Boháči, wznesení a mornj, nebbalj a lehkomyslnj libě požíwajj wjna a giných silných nápojů každobenně, gsauce toliko w samých rozkossjch a radowaních žiwi. Takowjto libě neznajj w skutku tento dar Boží, neprohledajice k aumyslu, z kteréhož by ho požíwati měli. Gestliže ale chubj a nemocnj a ti, genž si těžkau práci, totiž w potu twáří chleba svého dobýwati musej, se za čas wjnem obweselj, měliby jim toho boháči a welmoži záwiděti? Nikoliw. D těch zagisté znj slovo Boží: „Blahoslawení ktagjci, neboť oni potěšeni budau." Zde giž wjnem Božstě milosti, a tam wjnem wěčného blahoslawenstwj. A ti, genž se směj a domáběj a wýstajj i hýřej při požíwání wjna a giných opogných nápojů: budau někdy plakat, a neobdrží gafo onen boháč ani kapky woby k uhasení wěčné palčiwé žjžně své. Abo teby chce wjno píti, nechť ho pige w pravém aumyslu a k aučelu od Boha wyfázanému, nechť požíwá toho nápoje, aby geho srdce w čas truchliwosti a saužení se posilnilo, potěšilo a obweselilo w Bohu. Wjno pak slaužj

netoliko k občerstvení srdce, nýbrž i k zachování zdraví, a jen takto se může státi nevyhnutelnou potřebou. Neboť svatý Pavel píše svému milému Timotheovi: „Nepij již vínce vody, ale vína stromně uživeny pro svůj žaludek a časté nemoci své.“ Timotheus, učedník svatého Pavla, nepil při svých těžkých pracích a zaměstnáních, a při své nebuživosti ničeho kromě vody. Svatý Pavel gsa starostliv o jeho zdraví, napomíná ho, aby za příčinou své nebuživosti pil víno, aby takto zdraví své zachoval, a schopného se učinil k další službě Boží.

Tytoť gsau aumysly, z kterých víno píti máme. Z toho ohledu bývalo požívání vína povoleno. Že již Izraelitům požívání vína bylo povoleno, bá se z toho domobiti, že se o welikostech víno, které se píti smělo, za desátek bávalo. Deut. 12. — Posléz proměnil Syn Boží na svatbě w Káni wodu we víno, a posléz při poslední večeři proměnil víno w nehsvětěgšj krew swau, učiniv ho znamením svátostnjm, pod kterýmž se nám sám, své tělo i swau krew k nasycení dusse k životu věčnému podává. Víno s wobau smyšlené obětuje kněz nového zákona na oltáři, a žehná a svěť a požívá ho k přigímání, gakožto onu krew a wodu, která z boku Ježíšowa wysšla. Tudyť powýšil Ježíš víno k takové wzácnosti, gakež nemá žádný giný nápoj. Tm trestu hobeňgšj gest ale ten, kdo vína gakožto znamení svátostnjho gle užívá. Že mjrnt a při-

měrené požíwánj wjna ge bowolené, bowěčuge slowo Boží, a neméně

2. Děepis wšech wěků.

Podobát se, že Noe byl prwnj, genž winný kmen pěstowal a sřtawu k pitj z něho připrawowal. Že se gjm opil, nemůžeme mu za zlé pokládati, poněwadž opognau sřlu wjna gessťe neznal. Podobnot k wjře, že Noe učiniw trpkau zřaustku, od toho času wždy wjno s wobau mřchal, aby ho beze sřkody požíwati mohl. Wěru, kdyby wssicni ti, genž wjno pijj, po prwnjm se opitj ~~z~~ s wobau mřchali, a takto sřly opogně ge zbatowali, neopili by se po druhé, nýbrž podobili by wjno sobě co otroka, kdejto dřjwe geho otroci gsau byli. Melchisedech, král Salemský a kněz Nejwššjho, přinesl po wydobytj wítězstwj Abraháma nad sausebnjmi Kananegskýmí králi chleb a wjno za obět břkucíněnj, wynaložim to, co zbylo, k hodbům obětnjm. — Kdyby řždby pigan wjna aspoň geben bjł toho wjna, co pijwá, Bohu, to gest cřtwi obětowal, neb chuběmu bratru dal, genž nenj s to, aby wjno od lékaře předeřsané si zakaupil, gistě řebj nehogněgšjho požehnánj obdržel a někdj fortunau sřřjdmosti fortunowán byl.

Čjssnjř Faraonůw w Egypťě měl, gať powěbomo, w řaláři následugjcj sen. „Zdálo se mi,“ wyprawuge on, „we snách, že gsem widěl přeb sebau winný kmen, na němž tři ratolesti byly: a ten kmen gaťoby pupence paussťel, a wycházel kwět geho, až k uzránj přissli hroznowé geho; a gá mage kossjř Faraonůw w ruce swě, bral gsem

hrozný, a vytlačoval ge do koflíka Faraonowa, a podával gsem koflík Faraonowi do rukau.“ Genesis 39. — Takéž Egypťané pili wjno gen newykwassené, poněwadž ho měli za wynález zlého ducha, lidi omamujícího. Oni tedy pili gentakowé wjno, které gessťe nekwasilo. Zrnka se totiž w rukau vytlačowala, cedila, a šťawa tato s wobau smyslenená se naljwala do koflíků. Tjmtoto způsobem pili i Josef a bratři geho při hodech smjření w Egypťe wjno. W těch newstarších dobách se tedy wjno s wobau mýchalo, aby takto newšťodným se stalo. Ano, Egypťané měli wykwassené wjno za wynález zlého ducha. A měli z části prawdu. — Winohrady kananegské býwaly newznameníťgšj. Kdož newzpomene na winici Šalamaunowu, na audolj z hroznů w Eskol, kde gsau wyzwědači Palestinstj weliké hrozný uřjzli. Dále na winici w Engabbi nedaleko Jericha, která w písni Šalamaunowé se welebí? — Gestliže mnozí Israelité této škwostné šťawy z aumyslu newowoleného požíwali, tedy nebyla wina na wjně, nýbrž w těch, genž ho zle požíwali. Gať by ginať byli mohli Pán Ježíš, geho Božská matka Maria a ucedlnjci geho wjno píti? Neboť o nich čteme, že na swatbě w Káni wjno gsau pili. Ano Spasitel sám tam wodu we wjno, a sice w newlepšj wjno proměnil, které, když ho okusil wrchnj zpráwce swadby, ihned hostům se nalěwalo. Pán Ježíš býwal častěgi zwán k stolu, kde mu gisťe i wjna se podáwalo. To mu též wyčítali nepřátelé geho fariseowé, neboť Ježíš

to těžce nesi, řka: „Přijel Syn člověka, ge-
 a pige, a řka: Vy člověk jrať a pigan wjna,
 přítel publikánů a hříšníků; a ospravedlněna
 gest mandrost ob synů gegich.“ Mat. 11, 19.
 Posléz pil wjno Pán Ježíš při poslední wečeři.
 Neboť tenkrát řekl: „Ale pravímť wám, že ne-
 budu píti ob této chvíle z toho plodu winného
 kořene, až do toho dne, kdej geg píti budu
 s wámi nový w královstwí Otce mého.“ Mat.
 16, 29. Poněwadž Ježíš, Syn Boží, sám wj-
 no pil, kžby mohl a chtěl požíwánj toho za-
 pomýdati? Kžbychom ale byli wšicni hobni
 tohoto wzácného winného nápoje, a toliko tjm
 aumyslem geg požíwali, gakým ho Pán Ježíš
 požíwal; kžbychom při požíwánj wjna pomýb-
 Pána Boha přeb očima měli, pigce we gměnu
 Pána Ježíše: tuť by zagiťe ani nejsilněgšj
 wjno nám neusskobilo, nýbrž i potěšenj a ob-
 weselenj srdce slaužilo: a někdy bychom měli
 tu naděgi, že s Kristem Pánem w královstwí
 Otce nebeského požíwati budeme z winného ko-
 řene radost nebeskau a wěčnou.

Wjno píti samo w sobě není hřích. Ano
 požíwánj wjna ge w gistých pádech potřebno
 a newyhnutelno. Tať nás učj slovo Boží a bě-
 gepis wšech wěků. Tedy máme příčinu za wj-
 no gako za wodu Bohu díky wdáwati. Wjno
 ge obraz dobrodinj Božjch, gakož i přísných
 trestů. Wjno wyznamenáwá též powolánj nasse
 i wjře, sily plné naučenj swatého Ewangelium.
 A wjnem hněwu Božjho se představugj tresty

nab nečagjejmi hřijšně. Reč. wjno může žlām
užjwánjm flaužit. ě nassj žáhube; a pitj wjna
může býti hřjchem, pakli při pitj pořádněho au-
myslu nemáme, anobř. i flussnau wjru nezachowa-
wáme, o temž w rozgjmánj bulbaucjm. — Ty
ale uřřjzowanj Spasiteli! wleg w nás ldsťu
ě střjbmosti, a uděl sřtj; abychem se Swatymj
twymj do sřlěpěgjm twych wstapili. O to tebe
žádáme sřrže tu palčiwau žjžan, kteraus měl
na hřjž. Amen.

Rozgjmánj třetj.

O mije w pjtj.

Pilaž se waragte, aby sřnad nebyla
obřjžena sřdce waffe obřerstwjma a w-
pilstwjm, a pečowanjm o tento žiwot.
Lut. 21.

Pjti a nezeptati se, mnoho-li ž ge na neyweš
nerozumně. Sama žwjřata nepigj wjce, než sře-
sti mohau. Člowěk a tjm wjce křestan nemá tedj
pjtj, neotázaw se břjwe: „Mnoho-li smjme, mno-
ho-li mohu a mám pjtj?“ Pige-li břjwe a wjce,
než přirozenost žádá, ge čuť ě pitj nedowolená.
Tedj smjm toliko tenkrát pjtj, řby, a gen tolik,
co přirozenost a flussnost welj, aneb gijymj slo-
w: musjmeť pjtj sřjbmě. K tomu nás wzbuzu-
ge Bůh sám a přjklad wšech spraw-
blimých.

1. K sřjbmosti w pitj nás wzbuzu-
ge Bůh sám. — W knize Sirach stogj psáno ě

Gať s málem wjna se uspokojí způsobný člověk !
 Tjm: nebýwáš we snách sužován a nepocítíš
 žádně bolesti. — Zde tedy Bůh právě nezapomí-
 dá wjno pítí, nýbrž chce jen, abychom mjru slu-
 šnou zachováwali; neboť to k způsobnosti a etno-
 sti přináležj. Též o užjtku střjdmosti se zde zmjní-
 ka činj. „Tjm, to gest málem wjna, nebudeš we
 snách sužován, aniž gaťau bolest pocítíš.“ Ne-
 spanj, cholera a jiné nemoci býwajj pobjlem
 nestřjdmých: střjdmý člověk má spanj zdravě;
 on spj až do rána, a geho dusse ge weselá s njm.
 Střjdmost dáwá dobré spanj, welewzácně to do-
 brodinj, po které bychom střjdmosti, bytby jiné
 nebylo, sobě welice wážiti měli. U sw. Lukáše
 bj Pán: „Pilně se warugte, aby snad nebyla
 obtížena srdce wasse opilstwjm a pečowanjm o
 tento život, a náhle přewapil by wás den ten.“
 Tjmtó náhle přewapugjcjm dnem nemjnj zde
 Pán Ježíš žádný jiný, než den smrti a saudu.
 A gaťby mohl opilec w tento hrůzoplusý den ob-
 státi, kde geho srdce mjsto láskau Boží a blížnjho
 nápojem přeplněno gest ! A gaťby se mohl na
 tento hrozný den náležitě připrawowati, když málo
 kdy střjzliwý gest, a k duchownjmu bdění a mo-
 dlitbě nikdy chuti nemá ? Protož nás také často
 waruge Pán, abychom se newybáwali w opilstwji
 a objerstwji. Podobným způsobem waruge swatý
 apostol w listu k Efez. 5, 18.: Neopjgejte se
 wjnem, w němž gest prostopášnost, ale naplnění
 buďte Duchem swatým. Tedy na wjnem, nýbrž
 Duchem swatým máme býti uaplnění. Gať by

ale mchl Duch swatý mřsta w takowém srđci naleznauti, které giž wjnem neb giným opogným nápoem naplněné gest? Teby i pro tu přčinu máme střďmosti řetřiti. Zwláště ale žádá swatý Pawel, aby jáhnové, kněži, břiřupové a wřfecty zaswěcené osoby střďmost zachowávali. W prwnjm listě ř Tymotheowi 3, 8. piřse: Jáhnové magj býti poctimj, ne mnoho wjna piřgjcj. A w řřanř ř Titowi 1, 7.: Břiřup má býti bez auhony, gařo Bořj zpráwce, ne řwémýřlný, ne hněwivý, ne pigan wjna. Swatý apostiol negmenuge zbe wýřlowně kněze; gestliže od jáhnů giž střďmost žádá, řjm wjee gi bude žádati od kněži, geřto we řwatyni o geđen řtupěň wýřře řtogi, a powo-
láni řřau ř tomu, by řařřobenně ř Neřřwětě-
řřimu přřřřupowali, geliřož řwětj řhleř a wjno, a pořřiwagi řěla a řrwe řeřřřř řřřřřř. A poněmadř mř wřřřřřř, gařž řřme giž řřřřřř, ř wnitřnjmu buřřownjmu řněřřřwu přřnáleřřme, teby ře toto powřřbuzenj ř střďmosti i nář řřřř. řauřřřřř ř swatým apostiolem piřře swatý řan řřatowřřř: Swatý apostiol neřřř řřřřřř: Pořřřwew wjna; nřřřž pořřřwew wjna střďmě. A to řřřř, ne řeby řimothewř, nřřřž ře mř tořo powřřbuzenj a řěto řařř potřřbugeme. řřřřž nám w řotčeném řřřř mřřř a meže w piřř wjna wřřřřřř, řřwoliw gen toliř piřř, co ř zřřatwř řěla řřauřř. A giņde piřřř: Wřřřme ře opět ř tomu řřěmu náwřřřř, a řřřřme, co řř o něm řř. Pawel: Uřřřwew wjna střďmě. řn řo teby řře powoliř, ale toliřo střďmě piřř, a to pro řřařřř. řřřřř ře nebyřo, nebyřby řřřř

svému ani střdmě wjno piti domolil. Neboť gest třeba, abychom pokrmy i nápoje dle času a potřeby obměňowali, wždy maudře a powážlivě toliko k nemyhnutelnosti prohledajíce. Tak nás tedy wzbijí hlas Páně rozličným způsobem k střdmosti. Neméně nás ale powzbuzuje k ní

2. Příklad spravedlivých a swatých. K těmto přičtení buďtež přede všemi sw. patriarchové a proroci, pak swatj apóstolové a učedlnjci, a všickni swatj nového zákona, z nichžto toliko některé zde gmenowitě uvedeme. — Blahoslavený císař Karel Veliký zachováwal w gjble i. pitj střdmost nepřisněgšj, necháwage sobě při stole z knihy užitečné čísti. — Swatý Frantisek Saleský, knjze-biskup Genewský, mýchal wjno, kdykoliw ho požjwal, woda, užjwage ho gen. tenkrát, když toho bylo třeba. Před stolem i po stole modljwal se wždy nahlas; při stole necháwal z písma swatého a giných wzděláwatelných kněh čísti; zvláště pak ze žiwotů swatých, a to trwáwalo až do půl tabule. Po té libowal si w nábožných rozmluwách, do kterých se často tak hluboce zabral, že na gjblo i pitj gapomenul. — Swatý Frantisek de Paula, zakladatel řádu menšjch bratřj, denně toliko gebnau gjbla a nápoje požjwal, obzčegně to byl chleb a woda. Často stráwil i dwa dny beze všeho pokrmy: zvláště před welikými swátky. Sw. Filip Neri, zakladatel Dratorianů we Wlassjch, toliko gebnau za den gjbal, oběd geho býwal chleb a

woda. O swaté Marktě, frálowně Škotské, píše životopisec gegi takto: „Ona zachovávala při stole střdmosti nepřisvědšj, gebla a pila gentolif, co k zachování života bylo třeba, aniž kdy lahobila smyslům. Ona to, co se na stůl přinášelo, gen ošaušela, ale nepožjvala.“ O swatém Udalrichu biskupu Augšburgštem se wyprawuge: Několik w geho palácu hostinstwí bylo domowem, nicméně přjsně hleděl střdmosti, on gebl a pil gen gednau za den, a sice giž pozdě k večeru. Sw. Frantisek z Assisi nepil nic giného než wodu, a tu gen w skrowné mjře, byt bylo parno sebe wětšj. — Když se Karel Boromegšj arcibiskupem w Miláně stal, dal wšj škwestnosti u stola wyhost, i postjwal se gednau za týden při chlebě a wodě. Několik let před smrtí učinil si to zákonem, každobenně se takto postiti, wygmauc neběle a swatky. — O swatém Martinu, biskupu Toursštem, se wyprawuge: U večer toliko stolowal se swými spolubratry řeholnjmi. Wjno pjwali toliko nemocnj.

Než o tom dosti! Není třeba wíce příkladů uwáděti. Toliko gebnu otázku mi dowolte. Což když tolik swatých, genž byli lidé gafo my, střdmosti tak přjsně šetřilo, nebylo by možná, i nám totěž aspoň poněkud zachowati? Mohl-li ten a onen, řikáwal sw. Auğustin sám k sobě, proč ty ne Auğustine? Weliký ge počet těch, genž nás k střdmosti swým příkladem pomžbuzugj! Možná-li tedy pochybowati o tom, kdy a mnoho-li pitj máme? Bůh a cirkew nežádagi od nás bez

wýminky tak přisnau střjbmoust zachowáwati, galkauž mnozi swatj zachowáwali. Ale to žádagi, to mohau a směgi žádati od nás, abychom nikdy přeb časem a nikdy wjce nepili, než ob nás přirozenost a slusnost žádá. Tolik hlasů Božjch, tolik příkladů swatých, a to wšse by nás nemělo pohnauti k tomu, abychom se nestřjbmousti, opilstwji a ožralstwji wstřjžali? Pakli by to wšse nestačilo, tedy snad bude třeba w následugjcjm rozgjmánj o osflimosti nepravosti této několič wážných slow pronésti. — Ty wšsak ukřižowaný Spasiteli! wleg nám wšsem lásku k střjbmousti, a udeľ síly, abychom do slépěgi twých swatých wstaupiti mohli. O to tebe žádáme pro tu palčiwau žjzeň, kterau gš za nás na křížji trpěl. Amen.

Rozgjmánj čtwté.

O osflimosti opilstwji.

Nemýlte se; ani smilnjci, ani moblári, ani cizoložnjci, ani měfcj, ani samcolognjci, ani zloběgi, ani lafomci, ani opilci, ani zlolagci, ani bráči bēdictwji králowstwji Božjho nedogdau. 1. Kor. 6.

Osfliwé ge wšse, co se Bohu neljbj, co opowrženj a trestu hodno gest. Nynj se ale táži: Ge-li galká nepravost, kterážby nenáwisti, opowrženj a trestu Božjho wjce zasluhowala, než opilstwji, ožralstwji, chlast? A w skutku stála

nepravost tato u Boha powždy w opowrženj, a gj bylo s nehměťssjmi tresty vyhrožowáno w starém i nowém zákoně.

1. Co tomu prawj starý zákon? — W páte knize Mogžissowě přikazuje Bůh: Měli kdo syna zpuřného a protivného, gežtoby neposlauchal hlasu otce swého a hlasu matky swé, gsa trestán, neuposlechl by gich, tedy wezmauce ho, otec i matka geho, wywedau geg k staršjim města swého, a k bráně saudu, a řeknu k staršjim města swého: Syn náš tento gsa zpuřný a protivný, neposlauchá hlasu nasseho, žrác a opilec gest; tedy wssični lidé města toho uhážegj geg kamenjm a umřet, a tak odegmeš zlé z prostředku swého, a wsseděn Israhel uslyšsice báti se budau. Deut. 21, 18 — 21. Může-li ofšklivost, ohawnost a trestu hodnost této nepravosti lépe a ostřeji naznačena býti, než w slowech těchto? Tedy před saud postaweni, z libšté společnosti wywrženi a ukamenowáni býti, zasluhowali ožralci a ochlastowé, před Bohem a světem giž w starém zákoně. A čjm medle vyhrožugj proroci ožralcům a chlastaunům: „Běda těm, kteříž ráno wstáwagjce chodj po opilstwji, a trwagj při tom do večera, až ge wjno i rozpaluge! A harfa a lautna a buben a pjsťalka a wjno býwá na hodech gegich; na skutky pak Hospodinowy nehledj, a bjla rukau geho nespattrugj. Pročež w zagetj pügde lib můg, nebo gest bez uměnj: a slawnj geho budau hladowěti, a množstwji geho žiznj uswadne. Pročež rozššjřilo i peklo hrdlo swé, a ro-

)(

zewřelo nad mjru ústa swá: i zstaupj do něho
slawnj gegj, a množstwj gegj, i hluk gegj, i ti,
kteřž se weseli w nj. Isai. 5. — Hle gařými
tresty, gařau zřázau wybrožuge Bůh ochlastům!
Wesserer národ má, poněwadž opilstwj oddán
býl, w zagetj upadnauti, welcj i malj, šlechta t
lib sprostý magj pro tuto neprawost hladem a žžnj
zahynauti, a peřlu na wěřy propadnauti. A dále
čteme: „Běda těm, genž gsau silnj w pitj wjna,
a muži ubatnj t smjssenj nápoqe opogněho.“
Isai. 5. A opět: „A aw, měli gste radost a we-
selj wasse, zabjgegjcce wolh a bigjcce owce, pořj-
wagjcce maso a pigjcce wjno, řřkali gste: Geźme,
pjme, nebo žýtra zemřeme! Ale známět gest to
w usjřch mých, prawj Hospodin zástupů. Isai. 22.
Trest neywěřřj gest owšem ten, w náruřiwosti
swě wjry i naběqe se spustiti, a bez pořánj w hřj-
řřch umřřti. A trognásobný trest tento předpowj-
dá Isaiáš ochlastům. Dni gsau žiwi gařo ho-
waba, a nemagj tař něchoř t očekáwánj gařo
howaba, poněwadž se wjry řřustili, a bez pořá-
nj w hřřchu swěm, a to často i w stawu opilstwj
umjragj. Tomu naswědčuje řřždobennj řřfussenost.
Gařo Isaiáš, tař i Amos zwěřtuge strassliwě:
„Běda opilcům. Běda bohatým na Sionu a dau-
řagjcjm w horu Samarřřkau, kteřžto gsau slo-
wůtnj nabe wřřecty gině u řřch národu, t nimž
se řřhářžj dům Israelsřř, genž prořřpěwugjcce t lau-
tně, pigj z bánj winných, a brahřmi masřmi se
mařž, aniř gsau citelnj pro pořřenj Josefowo.
Pročěř giř pũgdau w zagetj w prwnjm hařřfu

stěhujících se; a tak nastane žalost těm, kteříž sobě rozkošně počínají." Amos 6. 1 — 7. Těmi bohatými na Sionu a v Samari nenaznačuje se prorok svatý nikoho jiného, než vůdce libu, duchovní i světské představené. Těm předstírá nestřídmé vína pití, rozkošný život, pro něž své povinnosti jako otce, služové a vůdce libu zanedbávají. Z trestu mají jejich rozkoše konec vzíti, a oni s zaslepeným lidem do zájetí se stěhovati. Protož volá ke všem ochlastům prorok Joel 1, 5 — 7.: „Procitněte opilci, a plačte a květe všichni, kteříž pijete víno, protože obegmuto jste ob úst vašich. Neboť přitáhl do země mé národ silný a nescílný, jehož zubové jsou jako zubové lvů, rovně tak sřekli a záhubní, a třenoucí zubové jeho jako lvice. Přivedl vinné kmeny mé v poustinu, a sřekové mé na zřázu, docela obnažil je a zporázel, zbělely ratolesti jejich.“

Gaf mistrně popisuje zde prorok Boží nepřátelské wojsko, jakožto metlu trestajícího Boha na lid Izraelský opilství obdaný! Zde se ovšem pod lidem s lvými zuby dle smyslu doslovného mínějí kobyly, jenžto svými ostrými zuby to nejsilnější kmeny vinné a sřekové ohryzau, a tak obnaží, že se vinohrady poustám podobají a stromy sřekové, gelikož kůry jsou zbaveni, co nahé oštěpy bez listu a květu se obgevují, za trest spravedlivý na opilce a ochlasty; leč slova prorokova ještě hlubší a tajemnější smysl připauštějí. Možná totiž pod oním lidem s lvými

zubů těž nepřátelské wojsko Babylonských a Asyrských vyrozuměti, gežto gsau se zbraní swau jako lwowé Judu a Israel přepabli, zemi i chrám zpuštěsili, kněžím a králům důstognost odňali, a westferen lid do začetí odwedli. A gedna z nehlawněgšich příčin toho tuhého trestu byla nepravost opilstwí, kterémuž Juda i Israel oddáni byli. Slyšeli gsme tedy giž, čím Bůh ochlastům vyhrožuge, zákon starý nás dosti gasně poučuge, že opilstwí ge nepravost nehlawněgšij. A wšak tomu přisvědčuge i

2. Nový zákon. — W prwním listu ku Korintským 11, 20 — 22. píše swatý Pawel: „Když tedy tak se scházíte wespolek, toť není wečeři Páně gisti; poněwadž gedenkáždý neyprw s gjblem wečeře swé uspjšij, a tu někdo lačnj, a giný se přepil. A což pak domů nemáte k gjblu a k pití? Čili cirkew Božj tupjete a zahanbugete ty, kterjž nemagj pořmů? A což wám djm? chwáliti budu wás? w tom gisté neschwáljm.“ Giž za časů swatých apóstolů se zmohl ten neporádek, že některj swé přinesené dary obětnj před wečeří giž pojíwali, a nestřjdmě pili, tak že k stolowánj po poswátne wečeři časem ani nezbylo tolik, co by k nasycenj wšech postačowalo. Protož kárá swatý Pawel Korintských. Nestřjdmost gest také proto trestu hodná, poněwadž chudých o powinné dárky připravuge. Dále píše swatý apóstol: Zbali newjte, že nesprawedliwí dědictwí králowstwí Bojho nedosahnau? Nemylte se; ani smilnjci, ani modláři, ani cizoložnjci, ani měřci,

ani samcoložníci, ani zloběgi, ani lafomci, ani opilci, ani zlolagci, ani bráci běbictwů králowstwů Božjho nebudau." Zbe se giž swatý apostol neuspokoguge toliko pohaněnjm ochlastů, nýbrž on ge wylučuge zrowna, anebo raděgi, oni sami se wylučugj z králowstwů nebeského. Ano on ge stawj na gedem stupeň se smilnjky, mobláři, cizoložnjky, rauhači a bráci. Zdaž mohl ohawnost opilstwů gessťe gasněgi wyobraziti! On pisse ale gessťe dále: S smilnjkem, zlolagcem, opilcem, brácem neměgte žádnau společnost: s takowým ani negezte. 1. Kor. 5, 12. I zbe připopuge sw. Pawel opílce k smilnjkům, rauhačům a brá-
cům. Ano, on gbe gessťe dále. On zapowjba s nimi wšseliké obcowánj. Ani gisti nemáme s opilci, gaťož ani se smilnjky, rauhači a brá-
ci. A w listu ku Galatským pisse 5, 19 — 21.: „Zgemnj pať gsau skutkové těla, genž gsau: cizoložstwo, smilstwo, nečistota, chlipnost, modlo-
služba, čarowánj, nepřátelstwů, swárowé, nená-
wisti, hněwové, brážděnj, různice, wražby, opilstwů, hodo-
wánj a těm podobné věci; kte-
rěž křokoliw činj, toť wám přebpowjám, gaťož
gsem i prwé prawil, že králowstwů Božjho běbi-
cowé nebudau." Zbe počjtá sw. Pawel opíl-
stwů mezi neprawosti, pro které ten, křo ge pá-
še, z králowstwů Božjho wylaučen býti má. W tom
myslu pisse tež sw. apostol 1. Petr 4, 3 — 5.:
„Dostit gest zagistě wám na tom, že gste onen
minulý čas žiwota wasseho k wšplněnj wůle po-
hanů, obyčegů a mrawů pohanšjch obdali, těch,

kterjž chobili, živi byli, w nestydatých chlipno-
 stech, w žádostech a w zbytečném pití wjna,
 w hodománích, w opilstwí a w neřádém móblo-
 slaužení. A protož, kbnž k nim se nepřipougete,
 w takovémž gegich wpdávání se w rozpustilosti,
 bívj se, zdá se jim to což rovného býti, rau-
 hají se tomu nebo wám: kterjž ale z toho wy-
 dagj počet tomu, kterjž hotow gest saudití živé
 i mrtvé.“ Swatý Petr klade opilstwí mezi ne-
 prawostí pohanské, které křestana nehodné gsau.
 Gestliže by křestan k těmto nepravostem pohan-
 ským se nawrátil a i giných k nim přiměl, mu-
 sel by někdy z toho saudeci wěčnému aučty klásti.
 Chceme gesttě wíce hlasů slyšeti? Nestací-li tyto,
 slyšme o té samé věci gednotlivé hlasy swatých
 otců. Swatý Basíl píše: Kdo gest ten, genž
 kletbu Kainowu na sebe uwaluge? Měnj-liž to
 ten, genž wjnem zeslábnuw se třese a po celé
 žiwobytí wráworá. A sw. Auğustin prawí: Ni-
 koliw, nevmilegšj bratři! opilstwí weliká a před
 Bohem ohawná neprawost gest, nicméně u mno-
 hých we swětě wesslo w zwoř, tak že ti, genž
 přikázanj Boží znáti nechtěgj, ge za žádný hřích
 nepokládagj. Mnozí by se mohli domnjwati, že
 opilstwí, poněwadž w obyčeg obecný wesslo, není
 hřích, aniž před Bohem ohawné. Ale nikoliw.
 Dno gest hřjšně a před Bohem ohawné, opowr-
 žení a trestu hodné. Tak učj swatý Auğustin,
 geben z nevyznamenítěgšjch učitelů cjrkw. A sw.
 Basíl uwrhugé na opilstwí tu samau kletbu, genž
 někdy bratrowraha Kaina tžila. A sw. Ambrož

pravý zrovna : Chlastaun wjnem opilý gest u Boha w nenávisti, ob angelů opowržen, ob ctnosti opuštěn, nepravostmi obklíčen a na těle zmalatněn.

Běda, běda, volá písmo swaté k těm, kterých opilýstwj miluj. O křžbychom ohavnost té nepravosti uznali ! Ale co spatřugeme často u lidí a křestanů ? Mnozí z nich se tauto nepravostí wynášegj w tak zwaných pigáčých spolcích, powažugce to za gakési wyznamenání, když pitjm nad giné wyníagj. Kdy as otewrau tito nešťastnjci oči swých k swětlu prawdy, a prohlédse ofšklivost opilýstwj poznagj ; a proniknutí paprskem Božské milosti nepravosti této se odřeknu, a přátely střidmosti, přátely Božjmi se stanau ? Wšak gestliže ofšklivost opilýstwj není s to gim oči otewřiti, teby to zmůže ohavnost této nepravosti, o které budaucně rozgjmati budeme. — Ty ale ukřižowaný Spasiteli ! wstěp nám lásku k střidmosti, a propůgč milostiwě slyb, abychom se Swatými twými do šlépěgi twých wstaupiti mohli. Za to tebe žádáme pro tu palčiwau žjzeň, kterau gš za nás na křži snášel. Amen.

Rozgjmání páté.

O hanebnosti a ohavnosti opilýstwj.

Mnohem lepsi ge osel, nežli chlastaun, mnohem lepsi pes, nežli on ! Sw. Jan Zlatoušty.

Hanebné gest to, co člověka snižuge a důstognosti geho zbatuge, aneb gi aspoň zlehčuge.

Nynj se ale táži: Co as člowěka wjce hanobj, než opilstwj? Neprawost tato hanobj netoliko dusi, nýbrž i tělo, ano celý staw, kterému opilec přináležj.

1. Opilstwj hanobj přede wšim dusi člowěka. Duse člowěka gest duch a obraz Božj, který geg nade wšedčy twory pozemstě nesmjrně wywýssuge, a sslechtirtwj takowěho gemu uděluje, gemuž se urozenost křwe nikdy wyrownati nemůže. Ale gestě wjce usslechtilosti nabýwá dusse křestana sřze Ducha swatěho, gehožto chrámem gest. Opilstwj pať snižuge člowěka křestana pod wšedča zwjřata, kterážto nikdy přes mjru nepigj a zřjčka štupeň nasycenj přestupugj. Protož pisse swatý Jan Zlatoušty: „D mnoho-li gest ochlasta lepšj než osel, o mnoho-li wznesšeněgšj než pes? Neboť tato zwjřata učinj gjbłu a pitj, řdyž ge dost, konec, a řdj se dle potřeby. A ginbe pisse takto: Dnoť (opilstwj) činj z libj prasata, ano činj z nich gestě což horšjho! Neboť mnohé slýchaj gsem, že nemoħauce odolati náružitosti, řjkawali: D by raděgi nebylo žabněho wjna! D nestihlé to bláznowstwj! o neshýchaná to hlaupost! Ginj hřessj sice, ty ale gestě k tomu winjš dary Božj. Což se domnjwáš, že to złé od wjna pocházej? Nikoliw od wjna, nýbrž od nezbrženliwosti těch, gežto wjna nabužjwagj. Řekni raděgi: D, by nebylo opilstwj, o by nebylo radosti z chlastu! Paťli ale djž: bodeyž by nebylo wjna! musil bys, abys důsledným zůstal, takě přáti, by nebylo železa pro zawražďenj, by

nebylo noci pro zloběge, by nebylo dne pro žalobnjky, by nebylo žen pro cizoložstwj, a tak by muselo pro tebe wšseliké býlo Boží zničeno býti. A swatý Basil Weliký píše: Čjm se, o člověče! rozeznáváš ob nerozumných zwjrat? Zbali ne darem rozumu, který gfi ob Stwořitele swého obdržel, a kterým vláadneš co kníže a panownj nad wšstkerým tworstem? Kdo se teby opilstwjm zbatuge swého rozumu, tent nerozumným zwjratům se podobá i rovná. Ano řekl bych raděgi, že opilci gsau nerozumněgšj nežli howada; neboť wšsecka čtwerňohá a diwohá zwjrata magj swúg určitý čas a pud f tělesnému obcowánj: ti ale, gežto opilstwjm obtženi a zápalem nepřirozeným naplněni gsau, býwagj w každau dobu puzeni f nečistému a hanebnému obgjmánj. Protož wolám f wám se swatým Augustinem: Bratři rozmilj! patřte a pozorugte, gať zwjrata, fbykolitw býwagj f wodě wedena a žjeň swau uhasila, bytby i děle u wody stála, wjce pji nechtěgi ani nemohau. To by měli ochlastowé uwážiti, nechtěgi-li horššjmi než zwjrata gmjni býti. Neboť co zwjrata nechtěgi wjce pji, než gim gest třeba, pigj oni dwa= i třikrát wjce, než gim prospjwá. Zde widjte, gať welice opilstwj dušfi člověka hanobj!

2. A wšak ono hanobj i naše tělo. Tělo člověka ge přibytel duše, obrazu Božjho, a giž swau f nebi se pnouej postawan wymyššeno nade wššjm tworstwem. Člowěk teby giž podle těla swého mnohem wznesseněgšj gest než zwjře. Opilstwjm wšak ztrácj důstognost swau a hluboko se

pob howado snižuge. Swatý Basil Weliký prawj:
 „Zbawenj smyslu činj opilce horšjim a bjdněgšjim,
 než gest zwjře. Neboť ktere zwjře slyši a widj
 tak špatně, gafo opilý? Opilj neznagj často ani
 své neupřimněgšj přátelj a příbuzné, tuljce se
 k cizjm, gafoby tito gich příbuznj byli. Zbali ne-
 štáragj často přes stjn, gafoby to příkopj aneb
 strauhj bylj? Gegich ussi gsau takowým blaholem
 a hlukotem zalehlé, gafoby w nich moře šumilo;
 gim se zdáwá, že země do wššky powstáwá a
 horj že tancugj.“ — Na gestě wěššjim stupni
 se ukáže hanebnost opilstwj u křesťana, genž gest
 audem těla Jezjssowa, u křesťana, gehož tělo šrže
 wodu sw. křtu, šrže mazánj swatým olegem a křjž-
 mem poswěceno gest. Předstawme sobě křesťana,
 dopoledne w domě Božjm, magjicjho aučastenstwj
 we swatých tagemstwjch náboženstwj, w oběti mše
 swatě, we swatých swátostech: a odpoledne neb
 u wečer opilého, zwjřeti podobného, w blátě se
 brodicjho! Může-liž tělo své gestě wjce žhano-
 biti, wjce snjžiti a zneuctjti? A takowých kře-
 stánů gest mnoho, obyčegně gest neděle aneb ně-
 který giný den Páně ten den, kde se wjce nežli
 w den wšsednj opilstwj howj, a libé se swým ze-
 wněgšjim chowánjm, pohljženjm, mluwenjm a ge-
 dnánjm hluboko pob zwjřata snižugj. Neboť zwj-
 ře se řjbj powžby dle své přirozenosti: opilý člověk
 ale a nad to křesťan gedná proti přirozenosti, a swr-
 huge se takto násilně z onoho wznesseného trůnu libšě
 a křesťanské důstognosti, na kteržž geg Bůh a Kři-
 stus giž dle těla powyšsil. Slowem, on porážj

svým tělesným chováni onen přirodní pořádek v přírodě, kterých Bůh ustanovil, kdož k prvnímu člověku byl řekl: „Vloďtež se a rozmnožujte se, a naplňte zemi, a podmaňte ji, a panujte nad rybními mořskými, a nad ptactvem nebeským, a všelikým živočichem hýbajícím se na zemi.“ Gen. 1, 25. — Však nejen duši a tělo hanobí opilství, nýbrž i

3. Celý stav, ku kterému opilec přináleží. — Měníť pohlaví, neníť stavu v povolení lidském, v kterém by nebylo ochlastů. Těch, kterých se rádi opjgejí, nalezneš v mužském i ženském pohlaví, mezi svobodnými a ženatými, mezi nižšími i vyššími, mezi bohatými i chudými, v světském i duchovním stavu. A čím vyšší a světlejší jest stav, tím větší jest hanba, kterau mu opilec dělá. Může-liž ctihodný člověk, jenž cit stavu v těle má, mezi opilci svého pohlaví neb stavu bez uzardění pobýti? On se stydí za sebe a za celý svůj stav, genuž přináleží, a nenavštíví nikdy více takovou společnost. — Opilství nehanobí jen jednotlivé stavy v společnosti lidské, nýbrž i celé náboženské společnosti, jesto ochlastu v sobě chovají. Ano co jest nehlavnější příčina, že pohané a židé, turci i protestanti nasse katolické náboženství nenávidí? Řeknu upřímně, že opilství, genuž tak mnozí katolíci křesťané oddáni jsou. Opilci katolické církve choti Ježíše Krista dělají takovou hanbu, kterau i vlastní křesťané smýti v stavu negau. Ochlastauni zbržují na třijce poblaubilých

bratrů ob wstaupenij aneb nawrácenij se do ge-
dné, pravé, samospašitelné římsko-katolické církve.
Kdyby nebylo u nás katolíků tolik ochlastů, gisté,
žebý se newěřících a poblaubilých walně k nám
hrnulo, a brzy by pabla ta weliká přičnj žeb,
která ge tať blaŕho od nás odděluje. Dwssem
že nelze prawdowość něgafěhc náboženstwí dle
stupně mrawnosti wyznawačů geho posuzowati;
neboť Kristus Pán to žřetelně předpowěděl, že
w církwi mezi psenicí poroste i kufol, a že mezi
owcemi budau i kozli. A wšak člowěk giž ge-
denfráte taťto saubiti utwěl. On posuzuje strom
poble owoce. A w skutku opilec není schopen,
aby dobře owoce nesl. On gest za žiwa mrtew, a
wsseobecná potupa našeho pokolení, swého statwu
a swě církwe. Protož píše swatý Jan Zlatoušty:
„Co gest bjdněgšijho nad opilstwí? Opilec gest
za žiwa mrtew; on gest samochtě dábelstwím po-
seblý; opilstwí gest nemoc neprominutelná, gest
chyba neomluwitelná, gest wsseobecná potupa na-
šeho pokolení.“

Wizme hanebnost chlastu a opilstwí. Dnoť
hanobí, gať gsme se přewědčili, netoliko tělo,
nýbrž i duši, i celý staw, ku kterému přináležj-
me, alebrž i wesšteré pokolení lidské. Když to
wsse bedliwě utwážjme, můžeme-liž gessťe béle této
neprawosti se oddawati? nemusjme-liž se wšij
přjśnostj proti nj bogowati, abychom někdy wěčně
zahaubeni nebyli?

Kdyby wšak hanebnost této neprawosti nebyla
s to nás na lepšj cestu uwěsti, snad nás odstrašj

gegj sšobliwost, kterauž přjstě rozwažowati bude-
me. — Ty ale ufrizowaný Spasiteli! wleg w náš
lásku i sšrjdmosti, a udeľ sly, abychom s twými
Swatými do sšlepěgj twých wstaupěli. Za to tebe
žádáme pro tu palčiwau žjzeň, kterauž gš
na krjži pro nás snášel. Amen.

Nozgimání sšesté.

O sšobliwosti opilstwj.

Nepobjzeg těch i pitj, genž wjno
milugj; nebo mnohé zahubilo. Sirach
31, 30.

Sšobliwé gest wšse, co nás časného neb wě-
čného statku zbatuqe, aneb nám geg i toľiko za-
bržuge; co nám na těle neb na dušsi, na čas
neb i na věky sškobj. Co nám ale může gať na
těle, tať i na dušsi, pro čas a wěčnost wjce sško-
biti, než právě opilstwj a nestřjdmost? Dchla-
sta sškobj sobě na těle i na dušsi, on
sškobj swým bližnjm, obzwlášťe ale
swým domácjm.

1. Dchlasta sškobj přede wšjim swé-
mu wlastnjmu tělu. — Džralstwj kazj zbra-
wj, hubj tělesné sly, působj mnohé nemoci a
ufracuge žimobytj; neboť přeplnjme-li žalubeť
nápoqem, žřjdbne sštáwa žaludkowá a žtrácj ostro-
sti swé; a pjgeme-li opogné, žwlášťe pať pálené
nápoqe, býwá sštáwa tato přjliš žpruzena. Dbogj
býwá nápotom přjcinau, že částky zážitné se gať
náležj neztráwj, a že nápoqe někdy sice žjzeň uhašj,

ale tělo a auby geho nesiš. Naopak přigbau a se přimíš. Ohnilé, mlté aneb ptýliš ostré a husté stávy do krve; a z toho pocháží většij část nemocj. Zajíšťe gest málo nemocj, kterěby z nešťjdmosti nepocházely. Protož čteme w přjstowjch Salamaunowých 23, 20.: „Nebýwey' na hodech mezi pigany wjna, ani na kwasjch těch, kterjž autratně snášsegj maso k gebenj, mezi žráci masa: nebo ti, kterjž hledj pitj a dáwagj snúšty, žráci, stráwení budau, zchubnau: a oblečena bude w hadry ospánliwost, z přepšňowánj se pocházegjcej.“ Protož welmi trefně napsal swatý Basíl o opilecjch: „Magjť opjgenjm se těžkau hlau, gsau ospalj; žjwagj, magjce mlhu před oči-
ma, wšse se gim přjčej, protož nesiššj učitelá, bytby k nim wolali ze wšsedch stran: Neopigegte se wjnem, žádným opogným nápojem, w němž gest prostopášnost, pobnět wšseliké rozpustilosti a prostopášnosti: ale naplnění a gafo opogeni buďte raděgi Duchem swatým, t. g. nábožnau myšlj, dobrým šlechetným smyslem a citem, společnau pobožností wzbuženým.“ Efez. 5, 18. A poně-
wadž to nesiššj, tudjž šlizegj owoce opilstwj. Tělo opuchne, oči mofwagj, ústa wysšchagj a pra-
hnau. Neboť gafo štrauly, došawad potošowé do nich tefau, plně se býti zbagj, gať mile ale woda obpadne, wyschnau: tať gsau i ústa opilce, došub ge w nich wjno, abych tať řekl, plná a mofrá; dogbe-
li wššaf wjna, wyschnau a wypra-
hnau. Ba, gektž ústa ustawičně wysšchagj, a hned zas nemjrným pitjm se šwlažugj, potracugj konečně

i vláhy životné. Neboť ktož má tak silné ústrojí tělesné, aby mu bylo lze zlým opilstvím následkem obolati? A který as prostředek mohlby to zameziti, aby tělo ustavičně gsauc rozpalováno, a opět vjнем zavlažováno, nezmalátnělo, nesesláblo a nehynulo? Odtud také pochází to třesení žil, ta slabota těla; neboť gelikož duch nemjrným pitím zeslábnuł, a sily čím se zničily, nemůže ginať býti, než že celé tělo slabostí se třese. Proč bys chtěl na sebe uvaliti kletbu Kainowu, abys po celý život swäg se trásl a potácel? Neboť tělo nemagje přirozené podpory, musí nemjhnutelně se křwati a potáceti.

Opilstwí škodí také i časnému blahobytu člověka. Dnoť pohlcuge gměnj a statek, uwádí do chudoby a bjdny. Tak w knize Přjslowj čteme 21, 17.: „Kdož miluge hodoování, budeť w chudobě: a kdož tučné věci, nezbohatne.“ A opět w knize Sirach 19, 1.: „Dělník opilec nezbohatne, a kdož pohrdá malými věcmi, kdož sobě malých věcí newáží, pomalu zhyne.“ Zwlastě gsau to neblahé hoby postwjcenstě, kde opilstwí se swými záhubnými následky wjtěžstwí slawjwá. Chasnjkowé a čeledjnowé tu začastě při muzice prohýřngj swau službu, a tudjž hledj to, co promarnili, na škodu rodičů neb hospodářů swých opět nepoctiwým způsobem nahraditi. — Řeč chcete-li slyšeti gessťe giných hlasů; gežto nám škodliwost opilstwí důrazně zvěstugj, tedj slyšte: Nejen tělu škodí opilstwí, nýbrž i

2. Dussi člověka. — Opilstwí obmezuge

a zbaňuje užjvání rozumu, i otupj mravnj cit tať, že nemyhledává ctnosti, zbaňuje nás pofog- ného svědomj a činj neschopné ku králowstwj nebeskému. Isaiáš prorok píše o libech sauwě- kých 28, 7.: „Ale i ti wjnem se obtěžugjce, ne- wěděli, blaubj, klátj se, a pro opilstwj poblau- bili, a ob opogugjceho nápoje se potácej, pře- plňugjce se nápojem opogným, přemoženi gsau, blaubj u wiběnj, chybugj w saubu.“ A Džeáš prorok w 5, 11. bj: „Smilstwj a wjno a opil- stwj odgjmajj srdce, to gest zbaługj smyslů a rozumu, aby na Boha, na geho přikázanj pozoru mjtí nemohli.“ Podobným způsobem wygádrili se i swatj otcowé cirkewnj. Sw. Jaroljm píše: „Patrnot, že opilstwj a chlast ducha w záhubu uwáděgj, a že negsme auplně při rozumu, řby- koliw duch hognostj wjna býwá přemožen.“ — Slowem opilstwj gest i matka mnohých giných hřichů. Dnot bráždj ř přepychu, zlořečenj, rau- hánj, na cti utrhanj, krádeži, ku křiwým přísá- hám, zwláště ale ř smilstwu. Bachus s Wenussj sobě obyčegně ruky pobáwajj. Wzpomeňmež sobě na Noema a Lota. A w knize Exodus 32, 6. čteme: „Wstawše na zegtrj ráno obětowali zá- palné oběti, i oběti pofogné, i sedl lib, aby gedl a pil, aby hody při obětech obyčegně držel, a wstali, aby hráli a tancowali.“ Protož píše mau- brý Salamaun w knize Přjslowj 20, 1.: „Bug- ná wěc gest wjno, a bauřliwé opilstwj (posmě- wač gest wjno, činj posměwače wssj ctnosti a stu- bu, a nepofogný gest nápoj opogný, činj libi

nepokogné a swárliwé) fdožkoli w těch wěcech se kochá, wystupuge z mjrů, nebude nikdy maudrý.“
 A opět 23, 31. : „Nehleď teby na wjno, nebej se gjm wábiti, fdyž se tať pěkně rby, fdyž se stkwj w sklenici barwa geho, a že wchází lahodně, nebo naposledy gafo had ufftjpné, a gafo bazilissef geb w tobě rozlige. Ůči twé hleděti budau na cizj ženy, a srdce twé mluwiti bude přewrácené wěci. A budeš gafo ten, kterýž spj u prostřed moře, a gafo snem pogatý zpráwce lobj, ztratě weslo, budeš u welikém nebezpečenstwj, a bjš : „Bili mne, a nebolelo mne; tlaufli mne, a gá nic necjtil; fdy procjtjm, opět zase wjno naleznu.“
 A kniha Sirach 31, 38. prawj : „Wjno mnoho pitě činj popauzenj i hněw, i pády mnohé; hořkost buffe gest wjno mnoho pitě. Opilstwj rozmnožuge smělost, hněwivost, prudkost, a gest ne-maudrého auraz, umensfuge sjly a bělá rány.“

Sauhlasně s Písmem swatým učj též cjrkewnj swatj otcowé. Sw. Auğustin prawj : „Opilstwj gest matka wšsech neprawostj, traub wšsech prowiněnj, pomatenj mozků, přewrácenj rozumu, bauřka gazbka, pobtwácenj celého těla, rozkotánj korábu čistoty, zmařenj času, auplně se zblázněnj, hanebně zničenj sil, zkáza mrawů, ohawnost žiwota, zbawenj se počestnosti, a auplná záhuba buffe.“
 A swatý Řehoř pjše : „Kdo opilstwj gest oddán, nemá geben toliko hřjch, nýbrž pln gest hřjchů.“ — Schlasta sfkobj sobě na těle i na dušj. Leč neschlast on toliko sobě, nýbrž i giným, totiž :

3. S wým bližnjm, z wláště pať swým domácjm. — Opilstwj pohlcuge gměnj celých robin, podrývá hospodářstwí a zatwřuge čłowěka proti ženě i dítřám. Opilstwj zawábí čłowěka tak, že zapomíná na své powinnosti a stáwá se neužitečným audem společnosti lidské. Kdo toho chce mítí důkazy, nechť čte nowiny, kde práwo brzy toho, brzy onoho za marnotratníka veřejně wyhlássuge; nechť se zeptá hospodin a pohleď na množstwí díteř otrhaných, nechť nahlíďne do kněh gruntowních, kde bývá na statcích selstých zaznamenáno plno bluhů. — Opilstwj činí čłowěka zrádcem mnohých tagemstwí, což giným k nehwěťší škodě bývá. Pročež napomíná kniha Přislowí 31, 4.: „Ne králům, o Samueli, ne králům přislušší píti wjno, t. g. opjgeti se wjnem: a ne pánům žádost nápoje opogného: nebo žádně tagnosti není, kde kraluge opilstwj. Aby snad pigice nezapomněli se na saudy, na práwa, a nezměnili pře, nepřewraceli saudu libj utištěných.“ Opilstwj podněcuge hněw, rŕžnice, swáry, prawnice a wraždy. Toť doswědčuje každydenní zkusenost, a kdyby nebylo té neprawosti, mohli by se w krátkém čase, ne-li zcela, aspoň z části žaláře uzawjratí a trestní zákony až na gediny zrušiti. Opilstwj působí posléz mnoho pohoršsení, z wláště pať u těch libj, gežto by giným na sobě příklad střídmosti báti měli, na příklad u rodičů, učitelů, předstawených služebníků státu a cirkwe. Z wláště pať hospodář ge-li oddán opilstwj, pohoršsuge netoliko robinu swau, alebrž i wšecky,

s kterými co činiti má. Protož píše svatý Basíl Veliký: „Gafž budete, opilj otcové, čeledjnům swým rozkazovat, kdežto sami gafo otroci posetilým a záhubným žábostem slaužjíte? Gafž udržjíte své dítky w lázni, wedauce sami život newázaný a nepořádný?“

Gyhle náramnau škodu, kterauž chlastaun sobě i giným působj! Medbá-li o své blaho tělesné, nechť aspoň blaho dusse mu gbe k srdci; a chce-li sám s tělem i dusšj zahynauti, ať se aspoň neopotažuge i giných s sebau do časné i věčné záhuby uwalowati. O, kžžbychom rozwažugice škobliwost neprawosti této, giž gednfráte zmaudřeli a dusši i tělo ze záhuby věčné wytrhli. Leč pohřichu! člowěk nestřjdmý uwádjmá rozličné námitky a wmylwy k obhágenj a omluwenj své neprawosti. Tyto námitky a omlwy opilců budau předmětem přjstjho pogebnánj. — Ty wšak ukřižowaný Spasiteli! wley w nás lásku k střjdmosti, a propůgc síly, abychom se Swatými twými do slépěgj twých wstaupiti mohli. Za to Tebe žádáme pro tu palčiwau žjzeň, kterau gfi na křjži za nás trpěl. Amen.

Mozgjmánj sedmé.

O wýmluwách opilců.

Medopausstěg srdci mému uchýliti se ke zlé wěci, k činěnj wýmluw w hřjssjch. Žalm 140, 4.

Hřjchy své wymlawati, nic nenj giného,

nežli ge z gistých přčin buďto za žádně wýstup-
ky, aneb aspoň za nikoli tak trestu hodně činy
wybáwati, gakýmiz ge Bůh a cirkew býti pra-
wj. Wýmluw opílce se zmláště wztahugi na
wolenj aneb aumysl, aneb posléz na mjru
w pitj. My nynj utwidjme, zdali wýmluw
tyto gsau platné čili nic. Uvažmež giž neh-
blawněgsj gegich wýmluw.

1. Z ohledu wolenj nápoje. — Spi-
lec řikáwá: Kdo mi může zapowěditi, abych ten
neb onen nápoj nepil? Což nestwořil Bůh
wssecky nápoje? A k čemu as giněmu, než aby-
chom gich požíwali? — Dwssemť, že Bůh wsse-
cky nápoje stwořil, zdali ale k občečnému a
řazdobennjmu pitj, giná gest otázka. Toliko
woda přichází gakožto občečný nápoj pro wsse-
cky lidi, abych tak řekl, přímo z rukau Božjch.
Wjno stwořil Bůh a tworj ho až do dnešnjho
dne, ne we způsobu nápoje, nýbrž w způsobu
hroznů, kterýž hlab i žizeň utiště, ale neopo-
guge. Teprw když stáwa ze hroznů uměle wy-
tlačená se wykwasj, nabýwá opogně sily, sily
tak náramné, že i nejsilněgsjho muže, pige-
li nemjrně, k zemi poraziti s to gest. Takť gest
to s pitwem a hořalkau, která se z rozličných
druhů owoce a obilj připravuge. Swět stál giž
po mnohé stoletj, aniž bylo pitowárů a wino-
palen. A mysljm, že kdyby dnes Mogžjě se
swým zážračným prutem opět na stálu udeřil,
newyprýstilo by se ani pivo ani hořalka, ba
ani wjno: alebrž čistá woda. A gak pak se pi-

vo pripravuge? Dá se fuffiti gečmen, ten se pať semele na slab, genž s čmelem a ginými přisadami smjssen byw, we wodě se wařj, a tať blauho ležet zůstane, až wykysá. Možná že tato gečmenowá štáwa w lékařském ohledu welmi dobrou službu foná, a někdy gaťo nápoj zdra-
wodárný schwáliti se může. A wšak tať umě-
lým a brachým způsobem, gaťéhož se při waření
píwa užjwá, gečmenu sjlu wyluzowati, fterá spj-
sseť omámenj, nežliť uhašsenj žjzně se hobj,
wěru! toť ge toliť, gaťo přjrodu přewraceti a
baru Božjhoť f něčemu docela ginému ustano-
weného užjwati! To samé platj o hořalce a
giných pálených nápojch. A byťbychom i střj-
dmě užjwánj píwa powolili, musjme užjwánj ho-
řalky každemu zrazowati, poněwadž taťowé ná-
poge, byťby se gich i střjdmě požíwalo, giž ssto-
bj a obyčegně omamugj. A komu as zásluhu
gich wynalezenj přiřkneme? Zbali Duchu Bo-
žjmu, anebo duchu swěta? Zbali pubu ctnosti,
čili tělesnosti? dobrému nebo zlému angelu?
A pro tento záhubný nápoj obětugj lidé tať
mnoho, ba wšecťo! A fbyby gen aučele, fterýž
gest uhašsenj žjzně, dosáhli: ale nikoliw! nýbrž
naopať, čím wjce taťowých nápojů do sebe wlj-
gj, tjm wětšj mjmagi žjžeň, tjm wjce po pitj
bychťj. „Wjno pať,“ prawj sw. Basíl, „potřebu
neufági, nýbrž webeť newyhnutelnosti, bále pjti,
gelifož opilce rozpaluge a wždy čtíwost wjce
pjti wyluzuge.“

Alle namjtagj opilci bále: Kristus Pán sám

i učebníci geho pili wjno. Ano, Pán bořonce proměnil wodu we wjno. — Dwssem pili Kristus i geho učebníci wjno; ale to stávalo se gen někd a we zvláštních případech. Geho obyčejný nápoj byla, gaž gsme dříwe giž slyšeli, čerstvá woda. A budeš-li ty, genž se k ospravedlnění swému na Krista P. a swaté apostoly odvoláwáš, tať žrjďka řby, a tať střjdmě gaťo oni, a s tať čistým a swatým aumyslem gaťo oni wjna požíwati: pať se můžeš směle w požíwání wjna radowati; aniž se obáweš, že z toho ob někoho pořárán budeš. Z ohledu wolení nápoje nemůže se teby opilec wymluwiti. Možná žeby to snad šlo

2. z ohledu aumyslu při pití. — On prawí: „Bůh nám baru udělil, abychom geg požíwali.“ — Dwssem, ale ne k zlému, nýbrž k dobrému. Boží aumysl gest, abychom naše tělo při zdrowí a šle zachowali, a nikoliw toliko přjgemných pocitů wyhledáwali. Dwssem že Bůh i přjgemné pocity s požíwáním pořmů a nápojů spogil; ale tento přjgemný pocit nesmí býti aučelem, nýbrž toliko prostředkem k dosažení aučelu. Aby Bůh zachowání života při tworech swých tím gistěgi docílil, spogil s požíwáním pořmu a nápoje zvláštní přjgemný pocit. Abychom wšak takto brážďení gsauce, ku swé vlastní škodě mjru ustanowenau nepřerobili, wložil w nás i cit sytosti, genž w člověku nezřaženém ihned se gewí, řbyž swau potřebu uspokojil. Negsmeť žíwi proto, abychom pili;

nýbrž pít, abychom živi byli. Mámeť tedy pít, aby se to s aučelem, aumyslem a zákonem Božím shodovalo. „Králowstwí zagisté Boží,“ prawí swatý Pawel k Římanům 14, 17., „náboženstwí křesťanské není pokrm a nápoj; ale sprawedlnost, upřímnost, wšseliká ctnost, pokoj, swornost, láska k bližnjmu a radost w Duchu swatém, od Ducha swatého působená ze swědomí dobrého, z ducha a smyslu upřímného a sľechetného pocházegící. Ti, kteříž we wšsem Duchem Božím webeni býwají a gjm se zprawugí, oľaušgí té radosti a wěbí, w čem záleží.“ A opět: „Protož buďte že gíte, nebo píte, neb cožkoli giného činíte: wšsecko k sláwě Boží — k rozmnožení a žwelebení gj — číňte.“ 1. Kor. 10, 31.

Giná pať wýmława opilců gest tato: „Sám swatý Pawel, prý, ucedlníku swému Timotheowi netoliko rabil, nýbrž i přikázal wjno pít, aby sľly swé zachowal k wykonání powinnosti powołání swého. A tať i my pít, abychom práce a powinnosti swé náležitě wykonáwati mohli.“

Kdybyste wjno a giné silné nápoje gen z toho aumyslu a w takowé mře pili, gať to swatý Pawel Timotheowi rabil, aneb přikázal: tuťby wám zagisté níko pítí wjna neb piwa nezbraňowal. Pať owšsem nebudete níko mti ani přičiny se omlauwati a osprawedľňowati; neboť kdo se omlauwá obyčegně? Negsau-li to práwě ti, geťto dobrého nabužjwají? a není-liž

tudy každá výmluva žaloba na sebe samého? Co se pak dotýče zachování sil k práci potřebných, kterých výhradně od horkých nápojků očekáváte, táži se: Což pak spočívá síla v nápojích samém? Nepochází ona spíše z požehnání Božího? A nemůže-liž Bůh i giný nevinný nápoj, jako ku příkladu vodu takéž požehnati, že bychom sil k práci potřebných zachovali? Pevně se svatého Pavla: Který z apoštolů více pracoval a více trpěl než on? Zbaliž ale pil co giného nežli vodu? A Timotheovi gen proto vjno píti radil, poněvadž Timotheus byl nebužirný. V tomto případě zastupovalo vjno místo léku. Z ohledu aumyslu při pití nemůže se pítí-gáf tedy platně ospravedlniti. Tím méně mu to bude možná z ohledu

3. mjrny v pití. — Píací říkavagi: „Kdož gest v stavu pravau mjrnu ubati? Ginému se chce méně, mně zas více píti. Kdož tedy došonale vyměři, mnoho-li se píti smj?“

Ten, kdo se více svým rozumem a zkuseností, než slepau tělesností a chtivostí zpravuje. A proč medle můžeme v giných věcech pravau a slušňau mjrnu ustanoviti, a toliko v pití by nám nebylo lze pravau mjrnu ubati? Můžemeť spotísti, mnoho-li hodin gest třeba k vykonání gisté cešty, mnoho-li času k gisté práci, mnoho-li sil k gistému zaměstnání, mnoho-li soli k pokrmu, mnoho-li obilí k opatření hospodářství atd., a mnoho-li potřeba píti, abychom žížeň uhasili, to by se nedalo vyměřiti? O, bláznovství nad

bláznovstwj! Komuž by to bylo nemožno? Kdo sečte wšedky ty Swatě, kterjž powždy w pitj slusnau mjrú zachowávali a gi nikdy nepřekročili? Ba i samá nerozumná zwjřata wědj pudem přirozeným, mnoho-li pjtí magj. A člowěk křesťan mohlby se tázati: Kdož gest w stawu při pitj mjrú prawau udati? —

Giná wýmława pigáků z ohledu mjrú w pitj znj takto: „D gá pigi ob mnoha let notně, často se opigjm, zůstáwámť ale při tom gať náleží zbrátw.“ Ge-li to skutečně prawda, ge to něco z brusu nowého a welmi neobvyčegného. Nestrjdmý pigáku! počkej gen gestťe frátky čas; přirozenost twá nenj z ocele a železa. Přigbauť gestťe na tebe bolesti, a bude gich wjce, než se tobě ljbiti bude. S džbánem se chobj tať blawho pro wodu, až se ucho utrhyne. A komu mám w tomto pádu wjce wěřiti, tobě-liž anebo Duchu swatému, genž dj: „Kdo má bjdu, kdo rány barmo, kdo čerwenost očí! Ti, genž messťagj na wjně, ti, kterjž chobj, aby wyprázdnilí čjssi s wjnem. Nehleď tedy na wjno rdjčj se, že wybáwá w koflíku záři swau, nebo naposledy gaťo had ušťjpně, a gaťo šťjř ged w tobě rozlige.“ Přjslowj 23, 29.

Posléz slýcháwáme od ochlastů: „Někdby se musj, poněwadž to čas s sebau nese, aneb společnost žádá, wjce nežli obyčegně pjtí.“ Wšsem můžesť sobě někdy w gistý čas a w gistě společnosti něco fromobvyčegného dowoliti. Smjš-li ale proto nemrawným býti? Který čas a která

rozumná společnost tebe z toho omluví? A ge-li pak možná, abyš nestřídmostí se povyprazil? Toť již dávnoau zřusšeností dokázáno, že se tím ani tělo ani duch neobčerství, nýbrž obtíží a zřazí. A bytby i některá společnost tak nerozumná byla, žeby tebe pro střídmost za zlé měla, což z toho? Gen řkž Boha za přítele máš! „Ten nebud tvým přítelem,“ praví swatý Augustin, „kdo tě nepřitelem Božím činí, a tedyž netoliko geho, alebrž i tvým nepřitelem gest. Řkž sebe neb giného opigeš, budeš mji člowěka přítelem, Boha ale nepřitelem. Budiž tedy maudrým a uvaž, ge-li to náležito, od Boha se odtrhnauti, a s opilcem se spogiti?“

Evhle, gatých wýmluw a námjtek užjwagi opilci! A wšak snadno posauditi, gat marné gsau, neplatné a ničemné! — Wěru ochlasta nemá ničeho, čím by se před Bohem osprawedlniti mohl; a dalo by se mysliti, že ničemnost a marnost wýmluw geho geg maudřejšjím učiní a k poznání přiwede. Řkby se to ale proti wšemu nadání nestalo, snad budaucí rozgjmání, w kterémž o příčinách a pramenech opilství gednati budeme, geg mocněgi o škodliwosti neprawosti této přesvědčí. — Ty ale ukřižovaný Wykupiteli! wley w nás sílu, abychom s twými Swatými do slépegi twých wstoupili. Za to tebe žádáme sřze tu palčiwau žjzeň, kterauž gš na křiži trpěl. Amen.

Možgimání osmé.

O příčinách opilství.

Může-li mauřenjn změnití kůži swau, aneb leopard strakatost swau: tak málo i wy budete moci dobře činiti, naučiwšse se, přiwykšše zlému. Jeremiáš 13, 23.

Wšecky nepravosti we swětě, gaskolin se gmenugj, magj příčinu, z které pocházegj, gafo potof z pramene, gafo ohěň z gistrý. Chceme-li zahraditi potof, musjme zacpati pramen. Chceme-li se před ohněm uchrániti, musjmeť gistru hned w počátku udušiti. Nestane-li se to wšak, kdož medle spočte následky ze zanedbání powstale? Takť musj pigáf příčiny aneb prameny opilství zameziti aneb utlumiti, chce-li nepravost tuto opanowati a newyhnutelné záhubě své se uhnauti. Pozorugmež příčiny ožralství bljže, a nalezneme, že gsau gednať w člověku samém, gednať mimo něho.

1. Nejhlawnějšj prameny aneb příčiny opilství, genž w člověku samém byt magj, gsau náwyf. w mládj, zahálka a hrubá newědomost s nepořogným swědomjm.

Prwnj tedy příčina opilství, genž bytuge w člověku samém, gest náwyf w mládj. — Zwýkneme-li hned z mládj pjtí častěgi, než přiroda toho žádá, aneb než toho gest třeba, anebo umykli-li gsme giž za dětinstwj hor-

kým a opogným nápoğm, nemůže gináč býti, než že žaludek záhy k tomu se klonj a tudij i potřebu cjtj, aby se mu buď mnoho pitj aneb horších nápoğů dostalo, potřebu, která s léty zrůstá a poznenáhla druhau přirozenostj se stává, a takové wýssky dostupuge, že k naprawenj a wlěčenj není téměř naděge žádne. Neboť giž Sere-miáš 13, 23. prawj: „Můželi mauřenjn změ-niti kůži swau, aneb leopard strakatost swau: tak málo i wy budete moci dobře činiti, naučiw-sse se, přiwysse zlému.“ — Mauřenjn ale ne-můželi swau kůži změnit, aniž leopard strakatost swau, nezpůsobjeli twůrce sám změnu tuto. Ná-sledowně nemůželi ochlasta bez wsscmohaucj milo-sti, o kterauž ale neustále prositi musj, nawy-flau žádost pitj w sobě wyladiti, ba ani umjr-niti. Swatý Augustin wyprawuge o své máteři z mladých let: „Když gi gafožto strjzlivému děvčeti ob rodičů uloženo bylo, wjno ze sudů ztá-četi, upila prwé než wjno do láhvice nalila, wžby něco málo z konvice, poněwadž wice sněsti nemohla. Toť nečinila snab z náklonnosti k wjnu, nýbrž z gafeši mladistwé swéwolnosti, která ráda w mladistwé dusi wyniká, obyčegně wssak roz-umnými osobami zamezena býwá. K tomu málu kaž-dobenně něco málo přidáwagje (neboť kdo si mála newssjímá, upadá do wětssjho), tak baleko to při-wedla, že plný kofljk wjna gednjm dawsstem wy-pila. Gednoho času gi to děvka velmi urážliwě wyčtla, nazwawssi gi chlastaunkau. A to aučin-kowalo. Dna poznawssi osskliwau chybu swau,

to krátkém čase jí to nenávist vzala a obložila.“
 Všim právem píše tedy sv. Jan Zlatoustý:
 „Nic není ve věcech lidských tak pevné, jako
 ukrutnost starého návyku. Dnať má zážračnou
 sílu se udržeti, nedopauštěje, aby kdo k dřevní
 ctnosti se vrátil.“

Druhá vnitřní příčina piganství
 jest zahálka. — Nemáme-li žádného zaměstná-
 ní, aneb nehledáme-li žádného, povstává bla-
 há chvíle. Abychom si tedy čas ufrátili, vyhle-
 dáváme společnosti, které se níže zbarilegšší bůti
 nezdají, jako v hospodách a při jiných pitkách.
 Gestliže ale vedenfráte v takovýchto společnostech
 jsme, anebo jen v hospodě u prázdného stolu
 zasedneme, již se pití nezdržíme, hledjvámeť
 aspoň pitím čas zabýti, a základ k piganství gest
 položen. Gať mnohý otec rodiny, jenž ze svého
 povolání otcovského žádného potřebení nemá, se-
 dává ve svátek a v neděli genom z blahe chví-
 le, aby si čas ufrátil, obpoledne od třech až do
 desíti neb dvanácti hodin v hospodě! Ge-
 liž bi-
 mu, když takový otcové se ochlasty stanau a své
 povinnosti otcovské na hřebek pověšj? A kolik
 as takových otců se v obcích nalezá? Wěru na
 prstech bychom spočítali ty, gestto mezi oněmi ne-
 šťastnjšj wšmjnfu činj, wečery v domácnosti
 ztrávj, bavjce se s dětmi, gažto se společnostj
 jim od Stvořitele samého wfázanau; ať nic
 nedjm o tom, že takovým mocným chlastem den
 Páně hanebně se zlehčuje! Stávat owšsem zá-
 konů, gestto noční pitky, poněwadž čas i peníze

uchwacugj, zameziti uslugj: a co spomohau zákon, když ti, kteříž ge w život uwáděti a wykonáwati magj, začastě té samé nemoci pobléhagj, noci w dny a dny w noci měnjce? Kdyby mláda prwé než zákony prohlásj, po mužich se poohlédla, gimžby wykonáwanj zákonů těchto swěřeno býti mohlo. Dokawád se to nestane, zůstaněť zákon toliko terčem potupy a pákau nepravosti.

Třetj wnitřnj příčina opilstwj gest tupá newědomost, spogená s nepořog-ným swědomj. — Kdyby přede wšjim osffliwost, ohawnost a sffodliwost opilstwj wjce uznána a uwážena byla, zagistě že by mnozj giž při prwnjm kroku k opilstwj toho se lefli; aneb když by giž s tjmto neduhem nakaženi byli, usilněgi se přicinili, aby se ho zbatwili. Ležjt sice osffliwost, ohawnost a sffodliwost nepravosti této na bjledni; ale i mládež musjme wystrjhati a náležitě o tom poučiti; neboť zkusenost učj, že mocnost příkladů, nenj-li russená přjsnau kážnj, byť osffliwost nepravosti sebe zřegměgi w oči bila, nad lepšj částkau člověka wjtězj, až geg konečně k pádu přiwede. Protož neopomenuli Řekowé ni kdy synů swých při pohledu na opilce o nepravosti této důkladně poučiti. Leč paubě poznánj osffliwosti a sffodliwosti nepravosti této nepostačuje, aby se člověk před nj uchránil. K tomu gest třeba i tichého swědomj. Neboť začastě i zlé a nepořogné swědomj k opilstwj zawádj. Mnohý hledj hlas káragjcj-ho swědomj při pitj potlačiti, udušiti a ohluffiti. Co tedy swatý Pawel z ohledu wjry k Timotheowi

napsal, to platí i o střídmosti; dít on: „Mage-
wru, zachowáwage wěrnost a dobré swědomj,
kterěžto někteří zapudiwše, neb od sebe odwrhše,
gafo weslo na moři zhynau u wjře, gafo utonu-
li, o náboženstwí křesťanské se připravili.“ 1. Tim.
1, 19. — Náwyk, zahálka a hrubá newědomost
s nepokogným swědomím gsau wnitřní, to gest
w člověku samém ležící příčiny opilstwí.

2. Které giž gsau zewněgšší příčiny
neprawosti této?

Neyhlawněgšší zewnitřní, to gest mimo člo-
věka ležící příčiny opilstwí gsau někteří robi-
čové, gisté příležitosti a tať zwané
pitky.

První zewněgšší příčinu opilstwí musíme hle-
dati u samých robíčů. Co ge robíčů, a zvláště
otců, gestto sami pitj obdání gsau? Možná-liž
aby měli střizlivé dítky? A nalezagj-li se w oka-
mžení plození w stawu opilstwí, což se welmi ča-
sto stává, zbaž tu newšage dítě giž w první
době života swého ged této náruživosti do sebe,
gafo semjnfó, kteréž někdy při neylepšší wůli a
wzbor neypečlivěgššímu wychowání w záhubný
strom opilstwí wřísti musj, pakli wšsemohaucnost
a milosrdenstwí Boží diwu neučinj? Gotwa se
mýlím, řeknu-li, že mezi desjti syny opilstwí ob-
danými gest gich pět — osm, genž tuto nepra-
wost fromě hřichu prwotního po otcích swých zbě-
bili. A co mám říci o matkách, genž w stawu tě-
hotném opogných nápojů požíwagj?! Wěru! tyto
matky zamražbugj své dítky dřjwe, než ge poro-

bily. Neboť tito nešťastnj tworowé šfagi geb náruživosti s mlékem materšým do sebe. Ge-li biwu, stanau-li se dítky takowých nestřjdmých rodičů pozděgi chlastauny? Negsau-liž střjdmé dítky takowých nestřjdmých rodičů pramý zážraf? Nenj-liž to tolik, gaťoby bodlácj přinášselo fjký, a trnj hrozny?

Giná zewněgšj přčina opilstwí pro mnohé libi gsau gisté příležitosti. Takowé příležitosti gsau tam, kde se může zbarma mnoho pítí a gísti. Zdáť se, gaťobyhom takowýmto pitj a gjdla udělowánjm něco dobrého wykonali, ale nikolw. Příležitost dělá zloběge. Toť staré přjřlowj, a ztwrzuge se zwláště při pitkách, kdež wolno zbarma a dle libosti pítí, tuť se snadno mjra přefročj. Wždyť za to nic nedáme! Dwssem by to byla welmi špatná pohnůtka k střjdmosti, kdybyhom toliko proto mnoho nepili, poněwadž to mnoho stogj; a w skutku by takowý člowěk, kdyby i žjzňj possel, mučedlnjkem střjdmosti nazwán býti nemohl. Wšak mnozi gsau giž tať spořádáni. U nich gbe jist tělesný přeb duchownjm, mamonu přeb láskau Božj.

Třetj zewněgšj přčina opilstwí gsau posléz tať nazwané pitky, čili pigáčké společnosti. Gsaut mnohé společnosti, které welikau záhubu mezi lidem působj. Ale záhubněgšjch nad spolky pigáčké nenj. Kdyby w takowýchto společnostech gedem druhého napomjnal a od pitj warowal, ano co bjm, kdyby aspoň gedem druhého

ě pitj nepobjzel, nenutil : nezatracoval bych ge. Ale tu sedě ge naopaě. Geden druhěho pomzbužuge ě pitj, a to nikoliv ě pitj střdmému, nýbrž ať tať djm, ě chlastu. Ano mjmagjě zákony, ěteré gim gistau neslussnau mjrů přjmo předpisugj; a řdo zákony těch zachová, býwá u wssedch audů spolku w neslednj wážnosti. O takowýchto spolcjh ochlastů pjše sw. Basil : „Wmysliž sobě pořádek při ne- pořádku, a dobré rozdělení we věcech proti pořádku řeljcjh. Z počátku gsau tu wěnce, řwětiny, wonné mařti, řabidlo a giné trety. Nápotom řbhž pitj dēle trwá, powřtane řůznice, wáda, řřř, geden dce býti nad druhěho! Pořadatel tohoto zápasu gest řábel, a wřhra gest řřřch. Neboť řdo wjce wjna wypige, tent nad řřtatnjmi wjtěžj, tent wjtěžj řde. Wěru, řidē tito honosegj se řan- bau řwau.“

Giž tedy známe přjčiny aneb prameny, z řte- řých opilřtwj pocháři. řhceme-li tedy opravdu této řrozné nepravosti se wřřřřřhati, aneb řsauce gj zachwáceni, řha gegjho se řprořřiti, musjmeť neyprwē prawnen, z nichž pocháři, řacpati. Ne- uwřřřřme řorřřm nápojům aneb řbyřčēnému pi- tj, řřřřme se řahálřh, řachowáwagjce dobré řwē- domj. řtane-li se to, wřřřřřháme se řagistē wřředch přjřležitořřj ě pitj, řwłářřř řař řigáčřřch řpolků. Ne- mělo-li by se ale toto řřati, řař bude řonec náš řřh. Uwařme tedy řonečně řřřřnj wēci řigáfo- wř. — řy ale uřřřřowanj řpasřřeli ! wleř nám řářřu ě řřřřmosti a řřlu, abyřom se řwatřmi twřmi do řřřřřgj twřch wřřtaupili. řa to tebe

žábáme šrže tu palčimau žjžeň, kterauž gš
pro nás na řjži trpěl. Amen.

Rozgimání dewáté.

D. posledních věcech opilce.

Otče Abrahame, smilug se nabe
mnau: a possli Lazara, ať omočj ko-
nec prstu swého we wobě, a swlažj
neb ochladj gazyk můg: nebo se mu-
čjm w tomto plameni. Luk. 16, 24.

Wše we swětě wezme konec. Ani člowěk ne-
trwá zde na wžby. Smrt učinj geho žiwobytj
konec. Po smrti nastává saub, a pak věčnost.
Smrt, saub a věčnost gsau tedy poslednj věci
člowěka; ale welmi rozličné, weble rozličnosti
zásluh, ctnostj a nepravosti geho. Giné gsau po-
slednj věci spravedliwého, giné hřjssnjka. S roz-
ličnost w nepravostech činj rozbjl mezi nimi.
Zwláště pak hrůzoplné gsau poslednj věci ochla-
stb, geho smrt, geho saub a věčnost. Přede wšjm
pozorugme :

1. Smrt opilce.

Gaž to meble stogj s njm na lůžku smrtel-
ném? Mnohým se nedostane ani řádného smrtel-
ného lože. Umjragjť w stawu opilstw, kdežto na
smrt, tjm méně pak na přípravu k nj ani nepo-
myslili. Geben padne w nočnjm čase do gámy a
zawalj se; druhý do wody a utopj se; třetj spadne
z wšštky, a nepřigbe wjc k sobě; čtwrtý w pranicí

o život přigbe; páth sbořj, hořalka se w něm zapálj; šestého ranj mrtvice. Ginj zase, genž náhlau smrtj nešessli, přicházegj gafo šjlen-
ci do bláznice, aneb co sanchotináři do ne-
mocnice, kdej brzkau smrt očekawagj. A mnozi
museli giž co vražedlnjci swüg mladý wěf w ža-
láři aneb na poprawišti skončiti. A bytby ge-
den neb druhý wšěšjho wěku dosáhnul, přece
ž desjti sotwa geben se polepšj. Neboť opilstwj
ho činj otrokem, swjragjc geg okow, kterěž roz-
raziti nemá ani šjly ani potřebné štatečnosti.
Gemu řečena gsau slowa Šalomaunowa w Přj-
slowj 23, 34.: „A budeš gafo ten, kterž spj
u prostřed moře, a gafo snem pogatý zpráwce
lobj, ztratě weslo, budeš u welikém nebezpečn-
stwj, a bjš: bili mne a nebolelo mne; tlaufli
mne, a gá nic nečil.“ Gafo člowěk, genž spj
w korábu, od wětru a wln sem tam unássen
býwá, ani o tom newěda: taktěž býwá opilec
od swých z uzby pustiěných žádosti sem a tam
wlekán. A gafo řjbitel lodi, gemuž we spanj
weslo z ruky wypadlo, koráb na ausřalj a mēl-
činy utrhne, taktěž se potácj ochlasta, genž roz-
umu pozbyl, přicházegj do tisjcerých nebezpečn-
stwj, kdej gměnj i života pozbýwá. Takowjto
lidé také málo fby se lepšegj. Neboť opilstwj
gest náwyl nezattwrzeleggšj. Dbýčegně býwá po-
těcha náboženstwj u nemocných opilců marná a
přigetj swatých swátosti bez užitku. — Srůžy-
plná gest tedy smrt opilce; ale hrozněggšj gestě
gest

2. saub geho.

Když opilec umře, pŕgbe dusse geho na saub swatŕ Boha spravedlivŕeho, aby tam aučet ze swŕeho ŕiwota kladla. A kdož gi tam dopro-
wázj? Kdo stogj pŕi nj w tŕto poslednj nehmŕt-
sŕj aužkosti? Gegj angel strážnj giž zbe gi opu-
stil. Maria, Božŕŕá máteŕ, a gegj patron se k nj
wjce nehlasŕj, ponŕwadž za ŕiwa do gegich sŕlŕpŕgj
wstaupiti nechťela. Bŕh sám troggedinŕ wibj w nj
obraz swŕg possŕwrnŕnŕ. P. Ježŕš wibj w nj dŕstog-
nost kŕŕŕtana zohawenau a kŕw marnŕ wylitau;
Duch swatŕ wibj chrám Božj, ku kterŕmuž gi na
kŕtu swatŕm byl posŕwŕtil, zneuctŕnŕ a wssŕch mi-
lostj zbowenŕ. Swatŕ Michal Archangel otewŕe
pŕed nj knihu saubnj, a gegj gmŕno nestogj w kni-
ze ŕiwota, nŕbrž w knize smŕti. Od Boha a
swatŕch angelŕ geho gest opusŕtŕna, a nynj blŕžj
se satanáš k saubnj stolici a prohlassuge gi za
swau wlastnost. Mnŕ patŕj, bj on s pekelnŕm
smŕchem; neboť toliŕ a toliŕ let mi giž slaužila
opilstwjm. A pať gi uťáže obraz, kterŕ ohawnost
opilstwŕj a wssŕchŕ následŕy z nŕho pro čas i wŕ-
ŕnost wphŕwagŕjci pŕedstawuge. Opilec uwibj to-
tiž neprawost swau w podobŕ stromu gedowa-
tŕho, genžto w pekle se ugam, nesŕŕŕŕné wŕtwe a
ratolesti do wssŕch stran wssŕlá, a nesŕŕŕŕného ge-
dowatŕho owoce plobj. A z toho owoce poŕŕiwali
množj, a tŕm samŕm gedem naplnŕni gsauce,
sŕŕŕili tento ged bále, a tať to gbe až na konec
swŕta.

W giném obraze spatřij množství chudých, gež mohl při střidmosti hogně pobělowati, a tať z nich přátely u saudu sobě zjstati; nynj ge widj w bjbě hynauti a co žalobnjky se dostawowati. W třetjm obraze uwidj swau robinu, ženu a bjtky w žebrácdém oděwu s usauženau a wymořenau twářj, onit naň žalugj gafožto na marnotratnjfa, lupiče gich gměnj, hanobitele gegich gměna, a půwoda gich chudoby, gich sauzenj a gich bjby. W giném obraze se mu ob angela strážce, gegž opustil, gen rychle a mimochodem ukáže sláwa a radošt wěčná, kterauž strže swau náružitwošt na wžby ztratil a střidmostj welmi snadno mohl obdržeti. Posléz zaslechne spravedliwý wýrok Božského saudce: „Prýč ode mne, atracenče, b o ohně wěčného, genž gest připrawen ďáblu a náhončjm geho.“ — „Opilec newegde do králowstwj nebeského.“ — Než s tjmto prwnjm saudem není gestě wše u konce. Dusse opilce se nynj chotwá ke dnu wšerbecného saudu, kbež znouwu před wesskerým lidstwem sauzena bude. Tenkrát wystaupj gegj žalobnjci, ne giž wjce w obrazjch, nýbrž w hrůzypplné skutečnosti, we vlastnj osobě před saudnau stolicí Božj, a přednesau před celým swětem žaloby swé. Gať welice bude tehbdáž opilec zahanben. Kdyby mohl, raděgi by se nechal zniciti; neboť wolati bude: „Hory padněte na mne, pahrbkové přikrejte mně.“ A takto před celým swětem zahanben a znamenán gsa fletbau Božj, potáhne na lewici se zástupem zatvržených do wěčného trápenj s tělem i s dušj.

3. A w čem záležj toto wěčné trápenj opilcowo?

Muša pekelná opilce na wěčnosti nám sice postihnauti nelze; leč w Písmě swatém nalezagi se takowé wypowědi a obrazy, z nichž se přenešťastný staw takowých libj poněkud poznati může. Tento ale staw bude gistě pro tělo i pro dusi welmi zlý. Ti, genž někdy opogným nápojem přeplňowali chřtán swůg, budau někdy sami gjcnem ohnivým pohlceni, gafo onen boháč rozmárlý, genž chudého Lazara po smrti w lůně Abrahamowu uwiděl, a od něho propastj nesmjrnau oddělen byl. Ti, genž mnohau noc při pitj w rozpuštělém smjchu stráwili, budau utvřžení do temnosti zemnitřnjch, kdej gest pláč a škřípenj zubů, gim se powe~~m~~ tak, gafo onomu člowěku w podobenstwj o swadbě syna králoma, gegž otec králowský dal ob služebnjků swých ze sijně swatebnj wyhobiti, řka: „Swjžjce ruce i nohy geho, utvřtež geg do temnosti zemnitřnjch; tamť bude pláč a škřípenj zubů.“ Mat. 22, 13. Medť tam swého bláznowstwj opláče, a ljtoštj a zausánjm sobě se utrápj. Ti, genž často horkým nápojem nečistý plamen tělesných žádostj rozněcowali, hynauti a prahnauti budau někdy w ohnivém moři horkem wěčným, gaž čteme w knize Zgewenj swatého Jana 14, 10.: „S tenť také bude pjti wjno hněwu Božjho, kterěz gest smjsseno s čistým wjnem w kalichu hněwu geho, a trápen bude ohněm a sjrau (hrozně trestán bude) přeb obličegem ange-

lů swatých a před obličejem Beránka: bým muť
 gegich wstupowati bude, gafo tam ze Sobomy na
 wěky wěků. A nebudať mjeti obpočinutj, ani we
 dne ani w noci.“ — Ti, gestto někdy žjzně trpěti
 nechťiwali, aniž mjiwali dost na pitj pro uhasseňj
 žjzně, ti budau někdy wěčnau žjzeň trpěti bez na-
 děge, žeby fby žjzeň tato pominula. Gim se
 powede gafo onomu boháci, o němž wyprawuge P.
 Sežjš: „Clowěf geben byl bohatý, kterýž se oblá-
 cel w šarlat a kment, a hobowal na každy den
 štkwostně. A byl takě geben žebráf, gménem
 Lazar, kterýžto ležel u wrat geho plný wřebů, žá-
 dage nasycenu býti z drobtů, kterjž padaly se stolu
 boháce a žábný gemu nedáwal: ale i psi přicháze-
 gje, lizali wřebu geho. I stalo se, že ten žebráf
 umřel, a nesen gest ob angelů do lůna Abrahama.
 Umřel pať i bohác, a pohřben gest w pe-
 kle. Pozdwihl pať očí swých w muťách gsa, uzřel
 Abrahama zdaleka, a Lazara w lůnu geho. I
 zwolaw bohác, řekl: Otče Abrahame, smilug se
 nade mnau: a possli Lazara, ať omočj konec prstu
 swého we wodě, a swlažj a ochladj gazwť můg:
 nebo se mučjm w tomto plameni. I řekl mu
 Abraham: „Synu, rozpomeň se, žeš ty giž wzal
 dobré wěci w životě swém, a Lazar též zlě: nynj
 pať tento se giž těšj, ale ty se mučjš.“ Ti, ge-
 stto swé domácj opilstwjm tak často do aužkosti a
 zaufalstwj uwrhli, budau někdy s wěčnau aužko-
 stj a zaufalstwjm zápasiti. K nim mluweno gest,
 co sw. Dawid bj w Žalmu 111, 10.: „Sřjssnjf
 a bezbožnjf na to hlebě, zlobj se, a hněwati se

bude, zuby swými škřípěti a chřabnauti bude." —
 A ginde čteme: „Widauce to, zformautj se bá-
 znj hroznau, a bitwiti se budau w náhlém promě-
 něnj věci, a nenabálého spasenj, řfauce sami
 sobě, pozdě pŕfagjce, a pro aužkost ducha wzdy-
 chagjce: Titoť gsau, z nichž gsme někdy posměch
 mĳwali, a kterěž gsme měli za přĳslowj potupné.
 My blázni saubili gsme život gegich za bláznov-
 stwj, a skonánj gegich za nepoctivé, a gať gsau
 poctěni mezi syny Božjmi, mezi swatými gest los
 gegich." Kniha Maubr. 5, 2. — Takowý bude
 teby konec opilce! toť gsau geho poslednj věci!
 O, kŕžby ge často uwažowali w srdci swém. Gisté,
 žeby nemohli tať hluboťo klesnauti, dřjwe nebo
 pozděgi museli by se zpamatowat, a negen nestřj-
 bmosti, nŕbrž každeho horkého, opogného nápo-
 gaťo hada gedowatého se warowati; musiliť by
 wšsedu nestřjbmŕst, ožralstwj a opilstwj za ney-
 wětšj nepřátely swé powažowati a z celého srdce
 nenáwiděti. — Střežme se teby ob nyněgšŕta ne-
 pořádného aumyslu při pitj a přjlišně mĳry; ne-
 boť nenj nic ohawněgšjho, nic ošŕŕliwěgšjho, nic
 šŕŕobliwěgšjho nad chlast. A paťli bychom se w tom
 byli prohřěšili, nechťegme se osprawedlnowati,
 nŕbrž uzneyme winu swau, a hledme přjčiny a
 pramenty winy této wšfemožně obštraňowati a
 ucpáwati, abychom se před poslednjmi věcmi
 opilců uchránili, a někdy s Ježjšem w králow-
 stwj Dce geho z winného kmene radošj nebe-
 šŕých na věky napogeni býti mohli. Amen.

S l i b s t ř i b m o s t i .

Ukřižovaný Spasiteli ! Zde pod křížem tvým slibuji Tobě, že pomůžbu střibně budu žít, a zvláště všech horkých nápojů se vystřihám, aniž ge připravovati a giným pobáwati budu, lečby gim to za léf napomáhalo k nabytí zbra-
ny. Při tom také slibuji Tobě, že wjna a pi-
wa toliko w mezích slusnosti a pořádku, a toliko
w takové míře požívati budu, kterauž potřeba
a slusnost welj, a že i giné libi w střibnosti
udržowati se vynasnažím. Posilniž, o Pane!
předsawzetj mé wšemohaucej milostj swau; za
to Tebe žádám strže tu palčiwau žjžen,
kterau gfi za nás na kříži trpěl. Amen.

W y n ě a t ě y .

Co zde pobáwám, wyňal gsem z gedné wy-
borné knihy pod názvem „Umění, hořalku bez
násilj potlačití“ od Jana Macla w Praze
1847*). — Dej Bůh, aby z oné do této kni-
hy přenesené sady stonásobný užitef přinesly!
Co ostatnj neprospěge=li, na štodu nebude.

1. Při wšfj horlivosti pro zdrženlivosť ob-
silných nápojů, přece nižádné zapření očekáwáno
býti nemůže, nepomůže=li prawý křesťanský

*) Kterauž knihu dosti wychováiti a rabiti nemůžeme. Gest
w Praze w Nowých alegiích w Pospíšilowém kněžstwupectwji
k dostání; i může také strže každé giné kněžstwupectwji obstaráno
býti.

smysl; těch několik hlasů dobrého smyslu
 ve hřmotu vystagjich opilců ztratiti se musí.
 2. Boží slovo je pro každého křesťana vše-
 obecným a neomylným rozumem, an můg a všech
 ostatních lidí rozum negistý a wrtkavý gest,
 nstavičně sám s sebou a s giny mi se potýkage. —
 3. Protož ať gje nebo pje te, aneb cožkoli či-
 nje, všechno je cti a chwále Boží činte, prawj
 swatý apóstol. — 4. Dle zachováání nebo pře-
 stupování příkázání rozeznává se bezbožný člo-
 věk ob ostatních bratrj. — 5. Staumáme-li
 znamenj tohoto věku, nacházjme při rozgjmání
 temných znamenj, že gest opilost mezi všemi pře-
 stupky nehobyčegněgssj, gelikož mnozj lidé opog-
 né nápoje za wezdegssj chleb považugj. Z toho
 snadně uzavjráme, že zasluhage toto znamenj
 času, abychom zvláštñj pozornosti negenom na
 nápoje samy, nýbrž i na sebe obraceli, a že
 tato pozornost ani za časů našich předků, ani
 w kteraukoli dobu písma swatého tak potřebná
 nebyla, gačo teč. — 6. Dospělegssj synové Boží
 považugj opilce za lid slabé mysli; mládež se
 gich štítj, swět gimi opowrhuge. — 7. Stane-li
 se člověk prawým křesťanem, pať nebude pitj
 pro něho nebezpečno. Kdyby wšicni tak pili,
 gačo to činj bjtky Boží, nebyloby při pitj žá-
 dného nebezpečnstwj, nechť si to giž hořalka
 anebo giný nápoj. — 8. Gaké následky mělo
 pitj Noemowo a Lotowo! Že nehoblali nestřj-
 mě piti, toho důkazem gest gegich wjra w Pá-
 na, a že to přece učinili, boswědčuge slovo

Božj. Neboť dočub Lot gestě w Sodomě přebýwal, trápily geho spravedliwau dusi neschetné skutky Sodomitů: ale w gestyni upabl w hanebně smilstwo, newěda w opilstwí sám o sobě, a tento hřích bylby zagistě wjru geho až do poslednj gistry wyhasil, kdyby se to opitím nebylo již stalo. Staří píjma wykladáci bráwali z tohoto času ostré wýstrahy, okazugjce, že w opilstwí wšedky ostatnj hřichy gafo hadj plémě w hadjm wegceťi ležj. — Sem náležj legenda o muži, genuž prý bylo domoleno, geděn hřích bez trestu zpáchati. J myslil u sebe: Čehožkoli se dopustjm, wšedko může za sebau trest přitáhnutí: ale opigu-li se, mohu se wyšpati, aniž to kdo uwidj. J zwolil opiti se. W tomto stawu ale posstwrnil wlastnj dceru, a když byl dopaden a upálenj mu hrozilo, zatwraždil negen toho, kterýž ho přistihl, nýbrž i dceru. — Ražby si snadno z legendy naučenj wyhlédne. Gelikož Noe sllu winnj neznal, ochránil geg Bůh, že w opilstwí do takowých hřichů nepadnul, kterjžby wjru geho byly zwrátily. — 9. Piece wšak se modlj Job za své děti, aby se neprohřessily, pjgj-li na hodech. Job 1, 5,—10. W prwnjm psanj ke Korintům prawj swatý Pawel: Nesměšugte se, žádného sstaupeného, přátelského spolku neměgte s opilci. — 11. Opilstwí bude znamenjm poslednjch znamenj. — 12. Kdo opogný nápoj miluge, nikdy maubřým nebýwá. — 13. Wěda, wolá prorok Isaiáš 5, nad pitím, pakli se neobmezilo toliko na uhašení žj-

zně, nýbrž bále pokročilo a horkost zplobilo. Neboť pak neprospívá již tu zdravý tělesnému, protože více do těla přichází, nežli mu prospěšněno gest, a tjm se russi pořádek a působení tělesných sil, a člověk páchá tedy hřích proti sobě a Stvořiteli. — 14. Prorok Isaiáš kárá tak dobře hody boháčů, jako pitky chudých, řka: Peflo rozšířilo hrdlo a rozedřelo nad mjrnu ústa swá, wstúpugj do něho geho slawnj gať sprostj, geho bohatj, kterjž se weselj w nich. — 15. Segbau=li se libé k pitj, rozewjrá peflo čelistě swé, tlamu swau jako pes, počne=li myslivec otwjrati žvěř. Pes dostává při takových příležitostech pobylu swého, tak jako peflo z každé pitky něgatau kořist ulowuge. — 16. U Isaiáše proroka nacházíme, že ti, kterjž opustili Hospodina, opogných nápojů požíwali, kterj gsau z umrtweného, shnilého obilj a aurob wyťahování. Slova tato wšickni dobře rozvažte, máte=li swědomj a wěřite=li slowu Páně! — 17. Zmizela maubrost a spravedlnost, nebo wšickni stolomé plni gsau neřesti a neplechoty tak, že žádného čistého mjsta nenj. Kohož tedy má wyučowati w uměnj? a komu kázati? žbali ostaweným od mléka? otrženým od prsau? — 18. Strážlivých posluchačů slowa Božjho, gimž se o zdrženliwosti hlásati mohlo, býwalo wždy na swětě; ale teď se již také onen čas přiblížil, kdež opilci kázanj o zdrženliwosti sněsti nemohau, protož se mu jako zlý duch řjži wyhýbagj. — 19. Obrátjm se w pefle, prawil i mezi námi mnohý pigáť w auplné

opravitelnosti. — 20. Jeremiáš, onen prorok, genž slzy proléwaw nad hříchů a trestů, za hříchů židovského národu, přikazuje wýslovně swým nafragi zřázy šogicjm fraganům: Tolikž do bo-
mu hohowánj nechod, ani nesebeš s nimi při-
gible a pitj. — 21. Bůh požehnal sprostý pořm
a neopogný nápoj, tať že byli Daniel a přátelé
geho w twáři krásnějšj a tlustjšj na těle, než wsi-
ční mládenci, kteržž gjbali pořm se stolu krá-
lowského. Bůh požehnáwá wždy střjdmost, gaťo
byla Danielowa; kde wšak opilost panuge, tam
pjsse prst na stěně paláce králowského slowa, nad
nimiž králowé blebnau. — 22. Proč nepil Da-
niel a ostatnj mládenci žádných opogných nápojů?
Protože ge Duch nejsvětějšjho Boha naučil za-
přiti se, aby lehčegi pořussenj obolati mohli, aby
ge do praubu hlučného swěta newtáhlo, a wýbor-
ný zpěw ragského slawjčka w růžowých zahradách
srdce gegich nemeylilo. — 23. Strassliwá suchota
s hladem žwěstuge se gaťožto trest za opilstwj a
gině hříchů. — 24. W knize maudrosti kap. 2.
čteme, že se život nábožných zapřenjm, život
synů libstých ale pořjwánjm wyznamenává. —
25. Pilně se warugte, aby snad nebyla obtížena
srdce wásše obžerstwjm a opilstwjm, prawj Syn
Božj u sw. Łuf. 21. — 26. Mělby Pán kráćeti
mezi lidem, kteržžby nad hříchů swými w chrámu
u nohau geho plakal, a řdyž pať smysly swé sil-
ným nápojem opogil, uřřjžug ho! wolal, aniž
by wěběl, co mluwj, nebo činj? — 27. Potřebj
ge, aby ti, kteržž chtěgj Pánu cestu připrawowati,

negenom prach opilosti s nohou svých setrášili,
nýbrž i štkrný z nich gessťe umyli. — 28. Sw.
Pawel napominá křesťany w Římě, aby gafožto
we dne poctiwě chobili, ne w hodoWANj a opil-
stwj, aby dávali tělu potravu, nikoliw ale ta-
kowau, kteraby tělesné žádosti brážbila; aby pe-
čowali o tělo, ne ale ř vyplňowánj žádostj geho.
Řdožby se mohl domnjwati, že rady této poslau-
chá, wljwage oleg opogného nápoje do ohně žábo-
stj? — 29. W prwnjm psan j swatého Pawla ku Ro-
myntským nacházjme opilce postaweného mezi zloleg-
cem a brácem, a to nám dáwa žřetelně na srozumě-
nau, kterář na tu neprawost hleděti máme, při
kterěž hranice mezi mjrností a nemjrností tjže
ř nalezen j gest, nežli tenkau gafo vlas čaru we
bwj rozběliti. Dále ugissťuge se, že ani žloběgi,
ani lafomci, ani opilci králowstw j Božjho nedo-
gdau. — 30. Swatý apofftol Petr napominá o-
brácené z pohanstwa ř střjbmosti řka, aby nepili
opogných nápojů, by t jm ř modlitbě posilnění
byli, a to žwlášťte proto, an dřjwe w opilstwj
chobili, snadně teby žeby nazpět upadnauti mo-
hli. — 31. Gestit bábelstw j, genž nemůže ginat
wyhnáno býti, nežli modlitbau a postem, dokona-
lau žbrženl iwostj. — 32. Tam, kde sjlu křestan-
ského postu neznagi, býwa každy člowěk wysmj-
wán, kterýby gen dost malau naděgi měl, žeby
postem gen gebiny opilec polepsfen býti mohl. —
33. Slovo Páne mluj o dwau řřjžjch: o řřjži
smjřen j a o řřjži zapřen j. Prwnj řřjž nesl Pán
Sejšš za nás, pročej není giného smjřen j třeba.

Druhý kříž má křesťan nositi, chce-li míti pobýlu na kříži smíření. Zde se nemají pauze hříchové křížovati a do srdce bobati; žádosti světské, žádosti mladosti, gebním slovem wšedko, cožkoli svět we spogení s křesťanem udrží, musí býti zlomeno. — 34. Opilstwoj uwrhne w otroctwoj zlé žádosti, které w srdci přebývají. — Do srdce tedy musíš nahlédnouti, a w srdci zapření počnati. Poněwadž ale Pán tak zewrubně o tom gebnal, aby audové člověčí zlým žádostem nesloužili, tedy nemůže křesťan ginať, nežli pozor dáti, gať důležitosti gest, aby zewnitřní audy těch věcí sprostil, které ge uwrhují w otroctwoj zlé žádosti, která w srdci přebývá. Opilstwoj činí otroky z ruky, nohy a oka, kterážto audové pať rozlícené zlé žádosti sloužiti musěj. Ge-li pať powinnosti twau, abys oko opilosti wylaupil, nebo snad postač, abys ge toliko trochu wymnul? — 35. Proč si pauto na nohu připínáš, které si připínati nemusíš, a připíatě sám si šegmauti můžeš a nechceš? Odpověz opilce! — 36. Ge-liž pať ale někdo na světě, gehožby za našich časů opogný nápoj nikdy nebyl pohoršil? Wšsem gfi nebyl nikdy opilý, ale genom ble mjinění oněch lidí, genž gsau si powědomi, že bys ge těž odsauditi mohl, řdyby oni tebe odsaudili. — 37. Z řečí a posunků některého člověka sauditi se může, že pil opogné nápoje. A třebaťby ses toho winným býti nedomníwal, nepřissel gfi we swém střdmém pití někdy aspoň až k tomu stupni, řdežto se člověk pitím rozpálj, a běda nad ním se wolá? — 38. Necitě,

ķteraf silné nápoqe nyněgŝŝj ŝwět w nemocnici proměnily. — 39. Swatý oheň Duchā Páně opogným nápoqem uhaŝŝen býwá. — 40. Polowičnj, ba i doŝt maličká opilost, ķterá z toho powŝtati můqe, co ŝwět ŝtrjdmě napitj nazýwá, za důwěrněho howořenj u ŝklenice wŝŝečā wnuķnutj miloŝti Božj wyhaŝŝná, a doŝt malé překročenj této polowičnj opilosti někdý weliký zmatek w člověku způŝobuge. — 41. Oŝem toho mjněnj, že u těch lidj, ķterj ŝe dle ŝlowa Páně neŝprawugj, wŝŝečā mluwenj ŝtran pitj neb nepitj opogných nápoqů zbytečné geŝt. — 42. Negedná ŝe o to, abyčhom gen pěkná ŝlowa w úŝtech měli, ale abyčhom gebnali. Neboť nenj-li zapřenj důkazem wjry, ge zaagiŝtě důkazem, mnoho-li z láŝky ě Onomu zapřjti ŝe dowedeŝ, genž pro tebe řalich w zahradě Ěetŝemanské pil, a paľciwau žjzeň na řjži trpěl. — 43. A taķe ge to důkazem, mnoho-li ŝe můqeŝ ě wůli ŝobě a ŝwým bratřjm zapřjti, ķterj ať do této čhwjle řleŝli, přjřladu twěho potřebugj, a ķterj žádneho proŝpěchu z tohoto přjřladu mji nemoħau, geŝtli ŝe ročně gen gebenřrát proti ŝtrjdmoŝti prohřeŝŝjŝ? Gebnjm opitjm zruŝŝjŝ celoročnj ŝwůg pűŝt a ŝe zdrženj; paľ ućinjŝ meŝjčně gebnau wýminku, paľ ale procitne-li žádoŝt auplně, wýminku týdně ućinj, a paľli žádoŝt ŝeŝŝlj, wýminku řaždodenně ućinj. Wiŝj-li meč na páŝce z článků bělané, tedý padne na zem taľ dobre, zlomjme-li geben článek, gaťo zlomjme-li wŝŝečý. — 44. Máŝ prawdu, že tanec mladau řrew do mořku weħánj, taľ že rozwaħa mizj, ty ale ŝedě za ŝtolem u řle-

nice, bogjš se wen wygiti, že upadneš; ten we-
hnal tancem frem do mozku, ty ale chlastem. Abo
z wás dwau zasluhoge býti wymluwen a ospra-
wedlněn? — 45. Ty prawjš, že často, ale gen
mírně w karty hrageš; ty že gen mírně ale často
opogný nápoj piješ. Častým hraním a častým
pitím oba docela o své gměni gste se připrawili.
Tu platí wýmława wasse welmi málo; nebo častě
oněch dwau věcí užjwání stalo se zlým, wyzdwí-
hlo užjwání věci, která gen pod gístau wýmín-
kau užjwána býti smj, totiž dořud žiwobytí a li-
dem nebezpečna není. — 46. Nechat se tedy opog-
ného nápoje obřekneme, kterýž wíce zlého we
swětě zplobil, než wšedko ostatní, čeho se newině
potřebowati může; onoho nápoje, který pořauššj,
a tak snadně hříchem se stává; zapuďme ob sebe
nápoj tento, gařo zapuzowali křesťané přebesřých
wěků mnohé věci, geřto zapuzení mnohem méně
zasluhowaly, než opogný nápoj za nasseho wěku. —
47. Gsaw-li zde ořwjcení swětlem sw. ewangelium,
musěj nahlížeti, že ge giž dost ohně w nassem
hřisřném řdci, aniž ge potřeba rozmnořowati ho
nápojem, kterýž hořj gařo podzemní oheň, a že
ge giž dost posřetilořti w člověku, než aby gi ge-
řřtě rozmnořowati měl; a že přiroba sama dost
porusření člověku nastrogila, než aby ge sám ge-
řřtě rozmnořowal nápojem, který gař oheň pod-
zemský hořj, a že dost giněho pořusření gest, nercili
aby se geřřtě přibělávalo. — 48. Ge-li možno
člověka znamením opilosti w přirozeně rozumný
řtaw opět přiwěsti, pař zagisřtě sám dobře hospo-

bařiti bowebe. — 49. Kdo své bratry miluge, žádá si, aby wšeděn nápoj upogný wypuzen byl. — 50. Dobřeňme se auplně oněch opogných nápojů, které zaslepený člowěk zničením stwořených ob Boha wěcj uměleckými nástrogi gafo nočního bucha z hrobu wyláková, ať se gmenagj hořalka nebo rosolka, nebo liker, nebo punč, arak, rum a gařžkoli ginaf, ge-li genom tjmto gménem to poznamenáno, co slowo Božj silné nápoje nazývá. Z hořalky pochází gen zbánliwé ořránj, a to teprwa při opogenj. — 51. Božj slowo připauřti pitj wjna pro ořránj, a užjwánj silných nápojů genom gafo lékařstwj. — 52. Hořalka prospjwá tať gafo mnohé giné geby, pařli se gj proti někerým nemocem maubře užjwá; řbyby ale něřbo ugışřtowati čtěl, že hořalka tať žiwj, ten se může o neprawdibosti své řeči řnadně přestwěbřiti, pohlēbne-li genom na wřžáblý obličeg opilcůw, na řuchau twář řřjřbmého hořalečnjka. — 53. Wy, řteřjž proti celému řwětu brobřti řotowi gřte, pohlēbněte na pigáctwj. Můžete-li tuto petonost wybobyti, řeby gřte weliké wjtěžřtwj bosáhli; neřboť se pať neokázala pauhá řeč, ale opravwbřwá řřla. řjm nenj wřřřem nic žřřřáno, ale mnoho překážek ř dobrému ge odstraněno. Požehnáný aučineť slowa Božjho bude wřžby pokračowati, wje pořory powřřtane, a méně řwěmřřřnosti, a řest řáně rozmnožj se negen we řwětě, nřřbrž i w řřřři Božj. — 54. Pigáctwj nenáležj ř řtálým, nřřbrž genom řasem se obgewugjcjm hřřchům. Miliony řřbu žřli a žřgi na řwětě, aniž powřřřtala w nich

žádost w této způsobě a stala se hříchem. Opilstwí ge nakažlivá hříšná nemoc, a žádá také giného léčení, nežli zastaralá nemoc giného hříchu dědičného. — 55. Kde nakažlivé nemoce panují, tam se musěj zbraví nemocných všemožně vzdalovati. Dvšem se nachází w libště, již ob přitvození zkažené povaze dosti větviček, na které by pták, opilstwí nazvaný, sednauti mohl, on může ale také po sto let přes gístau zem lžtati, aniž se libě této země lepššími stanau; horššími však stanau se, usadí-li se tam ten gmenovaný pták. Gíste wnitřnj pužení prawí to člověku; pročej považuge skoro celé člověčenstwo opilstwí za gediný hřích, po gehožto zapužení zlatě časů na zemi zůstanau! Každý křestan wí, že nu světě všechen hřích a všechna zláza z opilstwí posllý zůstane, třebať by všechnen opogný nápoj náhle na zemi zmizel; proto tedy ge zapuzovánj opogných nápojů tjm důležitějšj. — 56. Nespokogenci zůstanau přece w zemi, třebaťby gich utlačowatel vypuzen byl, přece však bylo geho vypuzení welmi důležitě. — 57. Poněwadž se opilstwí nepodobá wlfu, genž w našich lesích a našem podnebj přebývá, nýbrž tygru podobno gest, kterýž z něgakého zvěřince vyskočil; následowně w našich lesích a horách práwě bybleti nemusí, tedy ge welmi prospěšno, pašli se všickni ob tygra gestě nepokausanj občané spogej, a mezi lidem se všj horlivosť tolik opogného nápoje vyhladiti se wynasnažej, mnoho-li můžau. Degme ale tomu, že onen tygr našemu powětří při-

vyšnul, tu příkladu asi tím, že ge mezi bivochy
neznámá opilost stjn stromu wzbělanj, kterýžto stjn
se odstraniti nemůže, lečbychom i strom odstranili,
tedy z toho následuge, že musíme každý pokroř
u wzbělanosti pro weliký z nj w giných stránkách
wplywagjci žist negen trpěti, ale i dofonce pod-
porowati; přece se tať balece přičiniti, aby slowo
pigáť a člowěť to samé neznamenalo, a aby se
pauze o to hábka nestrhla, žbali něřbo wjce neb
méně střjdmý gest, mohloť by se přihobiti, žeby
wssični střjdmými opilci byli. — Každý křestan,
gemuž na cti záležj, nahljžj, že ge třeba, aby se
něgařým kroćegem ř zdrženliwosti obrátil, řd pi-
gáťu se obwrátil a gich znamenj se obřekl, nechť
si cedý opílčů žde onde swé mistrý a towaryše po-
bržj a po wšsedý časý na wýstrahu zanechá. Ale
aby wssični libé gebiny cedý a pořádek činili, který
gebowatý nářog libu wařj, a řjm geho řstěřtj hu-
bj a mařj, aby přissel we wšseobecne užjwánj ná-
řog, genž nebezpečné nemoce mezi libem a doby-
řkem plobj, tomu se musj každý, řbo gessť řusa
ždrawěho rozumu ř těle má, že wšřj řjly proti-
witi, to wšsedo musj w nyněřřřim čase zruřseno
býti, má-li budaucnost ginať wřhlyžeti. — 58. Uči-
nj-li i člowěť co w řlawu gest, gařo učinil Bůh
posud wřdyčý tať to, co on gen řám učiniti
může? Žahual-li člowěť žewnitřnj pohorřsenj řd
sebe a uchopil-li se řwědomitě duchownjch pro-
řředků ř polepřsenj: nenj-liž Bůh wřdyčý ho-
tow, posřynauti mu řjly ř pořáčowánj důležitě-
ho zářasu proti sobě řamému; a řde se prawba

ze všech stran ožívá, zdaliž pať se tam také nerozmáhá? A kde také modlitba spravedlivých k nebi vstupuje, může mnoho, ge-li genom opravdová. Nebyl-liž Hospodin hotov pro deset spravedlivých v Sodomě celého města usetřiti? —

59. Bůh, kterž otroká pouta tolika libj roztvářal, které všem gebiným pokynutjm vysvoboditi mohl, ten by nechtěl též oněm nestastným pomoci, kteří v pautech opilosti úpj a wzbuchagj, a kteří žádným lidským zákonem vysvobození býti nemohau? Zde ge přede všjm třeba, aby všickni, genž služebnjš Božjmj býti chtěgj, pilně a wěrně v službě geho setrwali, aby raněného pozwebli, ránu geho zawázali, a ho we swém opatrowánj, třebať s obětj a nákladem zachowali. —

60. Pauhá žádost w nowém zákoně giž tať trestu hodna gest, gaťo bylo skutečné přestaupenj w starém, a sice tať, že w tom případu, kde starý zákon za nepravost opilstwj tělesnou smrt za trest ustanowuge: w tom samém případu nový zákon Páně dussewnj smrt tomu zwěstuge, kdo negenom žádost po opogném a silném nápopi, nůbrž i všech ostatnj, co břichu náležj, rowněž také žádost po smilstwu, třebaťby ani ze srdce ani z očí newystaupila, na řjži zapřenj nekřjžuge. —

61. Poněwadž tisjce tisjců libj z opogných nápopů šfodu a zkázu magj, nebudu toliko na sebe samotna hleděti, ale pokušjm se, abych swým strowným swětlem aspoň těm swjtil, gežto přebýwagj w tom samém obecnjm domě. —

62. Každé působenj Ducha swatěho při obrácenj člověka náflonnost w něm rozněcuge, aby ge

w srdce své přigal a k polepšení svému obrátil; žádnému na cestě polepšení milost Boží nie neprospívá, kdo jí nepřijímá a sám také neaučíná. — 63. Pán Bůh na toho člověka milosti svou působiti přestává, který to k obrácení a polepšení nečiní, co w jeho moci stoji. — 64. Pán Bůh tomu člověku, který se z upřímného srdce všeho zlého varuje, všeho pokusení se odříká, a velmi horlivě všech prostředků milosti Páně k polepšení používá, tomu Pán Bůh zápasení tak welice usnadní a takowau sílu propůjčí, že síla jeho k odřečnutí a wárowání se všeho pokusení každobodenně wzrůstá. — 65. Na str. 139 praví wleučení pan spisowatel: „Kdo se opogných nápopů odříci chtěl, zapsal gméno své . . .“ Co kdo z dobré vůle na penězích přispěl, za to se koupilo dobré knihy, a uspořádala se pomálu nowá bibliotéka. Každý byl wyhládnut, aby na to hleděl, by čeládce i jiným lidem příležitost ku čtení opatřil a že od opogných nápopů zdržowal, že ode vši příležitosti k opogení, ku př. od muziky a hry, při kteréž se to nešťastěgi stává, wárowal, že k usslechtiliggšimu zaměstnání, ku čtení dobrých knih přiwáдел, čímž se mnohemu pokusení a pohoršení velmi bezpečně wyhnauti mohau. (Těch dobrých knih wám podává Dědictwí Swatojanské na každé požádání dobrotau wassich duchowních pastýřů, buď že sami wám že obstarají, aneb k samowolnému wassemu gich obstarání wám dopomohau a cestu ukážj.) Křesťanství rodicové muségi to sami nahlídnauti, že se mládež wúbec

genom na ten způsob vésti musí, aby po řestanstvu směřovala a gednala. — 66. Hořalka šťodj! nebudu gi pjtí. — Gjtím-li pak při tomto zdržování se hořalky, že mne již hlava nebolívá, a že mi řече w žalubku přestávaj, teby powjm přátelům, že nám příroda chutí k jídlu dává, aniž potřebujeme hořalkau pomáhati. — 67. Kdo se trestům, kterými příroda trestává, bezpečně vyhnutí chce, nemá gistéjšho prostředku, nežli aby proti přírodě nehřšil. — 68. Hořalka ge lékařstw, a žádnému maubrému člověku na světě nenapadlo gěstě, aby léky gakkoli slabé a lahodné, za ošřiwagjci přirozený nápoj ustawičně brával. Léky negsau potrawa. — 69. Zkussenost wšech lékařů učí, že žádný ostrý, dráždivý nápoj ani potrám člověka nesjí a nežiwí. — 70. Dráždivé prostředky dávaj tělu práwě tolik síly, jako ostruha koni, tudíž ge myšlénka: žiwiti se ostrými a dráždivými věcmi, práwě tak chytrá, jako krmiti koně bobáním ostruhau. — 71. Dokud mladý staré, wážené muže wjdati bude, an hořalku pro posilnění žalubku pij, dokud bude w něm žádost hořeti, aby tuto známku dospělého stáří také okusil. Medagj-li dospělý libě dobrý příklad, wychowáme z dorůstajcí mládeže gen samé pigáky, a to tím gistégi, pakli ge na krátký čas k zdrženliwosti přinutíme. — 72. Co ge lib, dokud má we zwětku se opjgeti? Zvíř, který ze zwěřince utekl, a obchazegjci číhá, gehořto wzteklá krwožizniwost ale každého okamžení wypustnauti může. — 73. Wšij mrzutosti se spřestiti můžeš, kterau opilstwí wůkol

tebe tropj, kdybys se swého vlastního dussťtu ob-
řeť. — 74. Poněwadž hořalka nowau dussewnj
řeť, dussewnj opilost, ssilenost opilců, wobnatel-
nost, wyzáblost a hejno giných nemocj porobila,
a mimo to gessťe dobytku z wýpalků řehťost hná-
tů nadeľala, cožbychom gessťe na giné následky ho-
řalky a wýpalků čekali? — 75. Dobytěk odwedli
do winopalny, krmj se wýpalky — ale rozuměg
dobře, pro řeznjka z winopalny se powebe na po-
rážku ř zabítj. Winopalna a smrt gať bljzko we-
ble sebe! — 76. Čistá hořalka ge silný geb libstěmu
tělu, an w něm wssedky sťtawy sráží, a tjm způ-
sobem stanau se wssedka masowá wláťna tužssjmi a
řehčjmi. — 77. Hořalečnjť býwá mblý, mrzutý
a slabý na wssedky audech, wstává-li ráno z lože,
ruce se mu třesau; gať mile se wssat několifrát
napige, pať ge silný, weselý a dle swého mjněnj
zdráv. — 78. Chraniž Bůh každěho člowěka, aby
dětem hořalku dáwal; neboť wssedka autlá wláťna
a žilky w bjtěcjm těle wysjchagj a ztuhnau přeb
časem. — 79. Welmi často nacházjme sřeredně
obluby w libstě postawě, které hořalka negen roz-
umu a wssedky tělesných sil, ale i wezdegssjho
chleba zbawila. — 80. Každý wj, že nemůže býti
člowěk dobrým řřestanem a pigáfem zároveň! —
81. Příklad hořalečnjků ge přece welmi zamábi-
wý pro mládež, která se we wssem dle giných
sprawuge. Gať hrdě si počjná mladjť, sedě se
starssjmi u sřlenky hořalky! — 82. Musj přý býti
hořalka zdráwa, proto že ge lěť. Proto ale samé
nepatřj ř wezdegssjmu chlebu. Hořalka ge lěť ge-

domatý, gafož mnoho giných gedů za lékařstwj flaužj. Cistau hořalku bez woby nemůže žádný člověk piti, aby se neotrávil. — 83. Nerozumné by to bylo, kdyby zdravý člověk něgaký lék každodenně užíwal; wždyt by celé své zdraví tímto škodlivým užíváním podvrátil. Mowněž tak welice škodj užívání hořalky za lék, pakli to ob lékaře předepsáno není. — 84. Gedowatá sama w sobě hořalka stává se gestě gedowatěgšj bjlem strže přimjchanau měd, bjlem strže utrech, genž se k ní přidává, aby se učistila a hodně perlila. Winopalny můžeme wšjm právem za fabriky na ged považowati. A těchto gedowaren byloby třeba, aby si člověk chuť k gjbłu opatřowal? — 85. Žálost po hořalce musj se we wšsedh libech udušiti, každý musj nahližeti, že z pitj hořalky žádná čest nepocházj, že se pitj hořalky pro řádného člověka ani neshluffj. I cit pro čest musj tedy powstati, kterýž w některých libech silněgšj býwá, nežli žálost w lidském těle zakořeněná. W kterém člověku wšak tento cit zkážen, anebo docela wykořeněn gest, ten se pobobá netwoře, w njžto se nemůže ustanowiti, ge-li to člověk nebo zwjře. — 86. Winopal usmijwawě giným pilně a ochotně naléwá; sám ale napitjm se téhož, co naléwá, se nespálj. — Co ze shnilých kysanin a odpornau chuť magjcjch břecel dobrého wytáhnauti mohl, přege ginému, za penjze ginému gedowatinu prodává, ale sám nj se otráвити swatoswatě se chrání. Pražský Kalendář na roč 1846 gmenuge hořalku obljběným gedem za našich

časů. A giný na roč 1848 pobáwá nám bágtu o wynalezenj hořalky; a na roč 1850 powěst o wjně. Wkročjme-li do winopalny, zarazj nás offliwý zápach, a řbybychom newěděli řde gsme, newěřili bychom, že se zde člowěku obljběný ná-pog připrawuge. Chudšj lib (prawj to pogeďná-nj) se proto toho gedu čytá, že ge laciný; za něko-liř kregcarů ge rozum giž mlhau zakryt, a pař na-stáwá gednánj bez rozumu. To ge prawda, pra-wj to pogeďnánj bále: člowěť může hořalkau la-ciněgi nežli gařymřolim giným ná-pogem státi se howadem, gešřě horřjim než howadem; ta prawda ge ale tuze smutná. Bjda a nauze, wába a neswornost w mnohých robinách gen z tohoto gedowatěho pramene se prevřřřj. Řbyby nebylo hořalky, nebylo by mnohé neprawosti, mnohých neswárů, mnohé bjby a nauze!

Bágtá o wynalezenj hořalky.

Bylo to za onoho času,
Řbyž řatan gešřě dořř měl času,
Řby we řwě wlastnj osobě
Řidi na řemi nawřřřřřowal
A pro řwau řjřř ge werbowal.
Řnal se že řwých cest gednau domů:
Gařau hrůžau byl lomcowán,
Řpatřiw bránu řefel dořorán!
A tam gařo po wyhořenj,
Řřřřř tam ř řpatřenj.

Mor a hľiža! zľižnul z něho wžteš,
 Gať ge to w palácu mém porádeš!
 Kde pať gsau ti ničemnjci?
 Žabný ale nepřicházi řjci,
 Co to wlastně znamená,
 Satan mohl fljt až do rána.
 Bylo to tam hospodárstwí krásné,
 Dheň dohorjwá, hasne,
 Geho strážce uteš, kdo wj tam,
 Gať by wymet bylo tam.
 Satan bolešti tam chřabnul, frněl;
 Nagebnau tu začal žůřit, žašljnat,
 Že to nesmj na blauho tať wštrwat.
 Na to we dne w noci přemysšlel,
 Gaťby peklo opět plně měl.
 Blauho nemoh na nic připadnauti,
 Už pať slyšeti ho bylo žawesšnauti:
 „Mám to, mám to, mám!
 Širokau sem cestu ubělám!“
 Na to bez mešštánj
 Na zem mezi lib ušánj;
 W gebnom městě se hned usabil,
 Winopalnu si tam wystawil,
 Začal obchod wěsti s hořalkau;
 Pekelného ohně do ni dal,
 Wobau života gi gmenowal.
 To se brzy rozhlásilo,
 Wnožstwí libu přiwábilo;
 Pekelný ten nápoj w krátkosti
 Nabył wšseobecne libosti;
 Satan plesal w tichosti.

Býwal šhon to f winopalně !
 Žádný newěběl, gať došti chwalně
 By se o té wodce wygádril ;
 Žádný z nj wšsať pešlo newětril,
 Amž gest-tě to fby znamenal,
 Že gi od welesatana bral.

Kdo wšsať do sebe tu bryndu wlil,
 Giž i w drápech satanowych byl,
 A co potom foli začinal,
 Dáblu f ljbošti gen wškonal.
 Gedni mezi sebau swáry měli,
 Druzj dofonce se zabjgeli,
 Ten se wálel w bahně neprawosti,
 Onen Boha zapřel w ožralosti,
 A tať gedem nad bruhého
 Dopauštel se wšseho zlého.

„Wšborný to prostředek !“

Konečně sám f sobě satan řek ;
 „Teď se honem domů podjwám,
 Gať následky už z toho mám.“

- Na to w tichosti se odebral,
 Hořalku na swětě zanechal,
 Aby pro něj werbowala,
 Řissi geho žwětšowala.
 A fbyž dwěře w pešle otewřel,
 Gafau radost teby měl !
 Gafby nabil pešlo naplněno,
 Samau hořalkau tať zlidnatěno.

Co z té wymyšlené bágky prawdiwého
 seznáš, podrž w paměti, a u příležitosti na
 sebe obrať !

P o w ě s t o w j n ě .

Když Noe winný révy vsadil, přišel satan a polil ho pávý krmj. Když již listy vyráželo, přišel opět a polil ho krmj opičj. Když již kvěsti počalo, přišel opět, i polil ho lwj krmj, a když hrozný již uzrály, polil ho krmj prasečj. Poněwadž tedy wjno krmj těchto čtyř zvířat nasyceno gest, spoguge w sobě i powahy gegich. Proto když pigáť prwnjch sflenic ofusil, objhá rychlegi krm žilami, on ge weselým, a twář se čerwená, to gest aučineť páwj krmwe. Pige-li bále, wstaupj mu lih do hlavy, on tančj, sťáče a pitwořj se gafo opice. Proto prawjwáme widauce opilce, že má, že wobj opici, a ge-li tuze ochlaštán, opice že ho wobj. Děti za opilcem posuňky opičj promozugjcjm gafo za bláznem běhagj, gafo opici se posmjwagj. W třetjm stadiu aučinkuge krm lwj, on gest opilý a zuřj gafo zvíře divoké. A čtwté stadiu se doclj krmj prasečj, opilstwj dosáhlo nehyňšsijho stupně, pigáť nenj si wjce wědom, padneť zemi a wálj se w blátě gafo zvíře nečisté.

Přečtěte si z Rozy Swatojanské knihy str. 5., 6. a 7. — Gistá obec wolila sobě představeného. Geden saused, aby wywolén byl za představeného, dal na den wolenj gednu bečku wjna wolencům. Zwolili sauseda za swého představeného, kterýž ge tať sťkwoštně občerstwil, zapomenuwše nepřátelé na nepřátelstwj swé, společným poljbenjm potwrdilo se wywolénj a přátelstwj. Džralci neměli na tom dosti, že se napili a ženám domů poslali, nýbrž stawěli se gessťe u židáka na pá-

lenku. Zde se pak gať náležitě dopravili, a leželi napotom v blátě a na žibotu hnogi jako hovádky, ano hůře než hovádky from dusse, neb žádně hovádko se neožere samo, genom člověk. To gest hanba! to gest hřích těžký! Pastýř hnal právě dobytěk vepřomý z pole, když se ožralci po cestě řáceli a swá těla přeplněná na kamenj trestali. Nemoha geben z nich přetěžkého břemena břicha unésti, zůstal ležeti, vytvácege, co bylo žalubku obtížného. Z běžícího stáda zastavil se vepř u ožralce, poněmadž mu vytváratek woněl, a aby wšeho vytváratku užil, obracel si rypákem člověka, a snad vlastního hospodáře, a fauněl po twáři ožralcově, načež ožravec jako ze sna probuzený wolal: Neljbej mne, bratře, neljbej, neb již gsi za představeného zvolen! — Zdaž by se nemělo tomu záhubnému pití hořalky wšemožně překážeti. — Gafá šferednost a ohatnost, Boha se nebáti, obraz své dusse opilstwjm špiniti a ruffiti, pod hovádo se snižowati!

Nenasycenost gest jako pigawice. Příslowj 30, 15.

A tomuto, tomu se ljbj, směšnému a nebo wjc k pláči powzbuzujícímu příběhu, gá alespoň s posledním bržjm, připogugi průpowěb z Wšem swatých starého Zákonu, z knihy Příslowj wyňatau, kde Duch Páně ústy maudrého Salamauna, syna Dawidowa, krále Israelského prawj: „Nenasycenost gest jako pigawi-

ce." Co psáno, k nassemu gest psáno wzbělání. Mezkroutjm tento wýrok Ducha swatého, fbyž bjm, že se na opilce a ochlastu w kažbém potahu a srownání tresně hobj a obrátiti dá. — „Rýžby gen nassi buchotwj wúbecowé,“ prawj we swé Swatojanské knize, „Wěrná Roza“ nazwané, Vincenc Janaljk na str. 7., „nepřestali o tom (opilstwj a chlastu) mluwiti! časté napomínání přece toho neb onoho na dobrau cestu přivebe; a fbyby za měsje kažby kažatel gen gednu osobu obrátil, gať weliký počet mjrnyých a střjdmých křestanů naroste za roč w celém katolickém swětě.“ Gsem katolický kněz, nahljžjm to a srownávám se docela s gmenowaným panem Janaljkem. — To čině, nebude mi za zlé pokládáno, aniž na zlaui stranu wyloženo, o tom, zač pan Janaljk prosj, i psáti. Byl se i kázání pozorně poslauchalo, přece časem swým mnoho z mysli wygbe; byl snad posluchač tjm nebo giným z pozornosti wytržen, a než se opět ustanowil a usabil a kázatele w řeči zachytil, uběhlo moc na prázdno. Kdo dobrau knihu má, čtává gi pozorněgšj a na wěc samu upiatěgšj myslj, a čte-li sám, nebýwá tať snadno wytrhowán, a wysslo-li mu co z mysle a paměti, má kázatele doma, zeptá se ho, to gest člowěk čtenář nawracuge se opět nazpátek k swé knize, bedlivě a pozorně čte znowa, a připautává to mysli a paměti tužšjm úwazem, aby tať snadno z mysli a paměti, co prw byl gi swěřil, opět newyflauzlo a newysslo. Kdyby tedy má kniha gen gednoho čtenáře obrátila, gať weliký

počet mjrnych a strjbmých křestanů naroste po přečtenj tolíka tisíců wýtisků, w celém katolickém swětě, a těch samých ginému k přečtenj obětowaných a zapůgčených.

Nenashcenost opilce, prawjm, gest gafo pigawice. Ta kde se zasekne a zachytj, nepopustj, až napitá sama odpadne: tak i opilec a ochlasta kam si zasekne, neupustj, až wypil, co se doň wesslo. Z pigawice wytlač krew a dost málo w čerstvé wobě zotawiti se gj dowol, zasaď gi opět na libské nebo zwjřecj tělo, hneb se zasekne a zachytj, i pige opět: ochlasta a opilec dost málo za stolem, kde pige seběl, si pozdrjmal a pospal, procitnuw hlawau sem tam, gafo ta z wobý wytážená pigawice, točj, a kde se opět naléwá se ohlžj; a gafo ta se znou zasekla a zachytila, i on se chápá a dosahuge po šklenici a džbánu. A když přetěžkého břemena břicha uněsti nemoha, wyracj, co bylo žalubku obtjžného, nawracj se, a gafo pigawice po wytlačení z nj krwe zasazuje se zase tam, obkub byl těžkau mblobau přemožen pobjdnut, k wrácení toho, co mu nepatřilo, a pige opět znoua. Rdož na šwižnau, dobročinnau, na zkažené krwi libské pochutnawagcj si pigawici nepohledj s libostj: a na nemotoru libského pokolenj, ochlastu pomateného, co medwěda pobručugjcjho, genž w ožralstwj sotwa srozumitelného slowa promluwiti, ba ani gistého krofu ubělati nemoha, sem a tam na gebnom místě se plete a kfluge, až konečně padna gafo zwjře w tenatech se zamotá a zaplete, z gebné strany na druhau se pře-

waluge, posléz gafo necitelný kus břeva ležeti zůstává; kbož gest z okolo gbaucjch střizliwých, genjby se nepohoršil?! Pigawice dobročinná pigge pořazenau krew, hoge rány a nebuhy lidské: ožralec swau vlastnj kazi krew, sám si nemoce wypigjwá, a často i tělesné rány způsobuge.

Opilec a ochlasta pobobá se poněkud w giném přirownánj frutému krwežjzniwému lwu. Mediw se, čtenáři, gať gsem ob toho malého žiwoticha pigawice až na toho welikána, krwežjzniwce, hrozného a strassliwého lwa přigjiti mohl. Opilci a ochlastowé gsau mi obporný druh lidu, a wšedcu hanu a potupu z celého swěta bych, kdyby možná bylo, auhrnkem naň swrhl a uwalil. Krwežjzniwý frutý lew, než zakusil lidské nebo zwjřecj krwe, býwá poněkud krotký a tichý; gať mile ale z gebné nebo druhé zakusil krwe, tratj swau krotkost, nenjť udrženj ljtán, ohniwým swým blýská a zuřj ofem, požerablem hněwiwě po kořisti bosahá krawé buď co buď, wem kde wem, gen ať krawé se mu dostane kořisti, sice ohonem swým rozbige silný žuřiwec železnau přikutau klec. — Tak to hnedle wypadá s opilem a ochlastau. Než opogného zakusil nápoqe, býwá s njm poněkud poge-
duati; gať ale toho se mu dostalo a zachutnalo, nenj wjceť udrženj, nenjť obtrhnutj ob sklenice a bjbánu. Wypubjš-li geg z gebné, motá a potácj se do hospody druhé, a domotal-li se z té ažť domowu, giž ze zbálj, sotwa prahu přebro-
čiw domowa swého, wolá z plného, chraplawého medwěbjho hrbla, uslněný gafo po krwi sljnjc

lem, gen pivo, wem kde wem, gen rychle pivo, sice jako lem rozzloben zlořetj, žutj wzteklostj okolo sebe, co zasáhne, bige a pere. A když se mu moku pobalo opogného, aby své spokogil lastominy, prahnaucj aby zalil ústa a zdřewěnělý owlažil gazyk, tu se utissuge a znova se zasazuje, aby se docela zalil a i ulil. Wstřizliwjlí druhého dne a předhobj-li se mu geho howadské wčeregssj gebnánj a hřjssně počjnánj: nebude za nezbednostj swých prominutj a odpusttění prositi, ale sljbj opět, jako lem po nové křistj, on po opogném nápopi. — Tu powěz, milý můg, lwjm nadánjm nemůže-li se opilec a ochlasta wssjm práwem honositi? A kdo wj, k gáfěmu bych geg mohl gestě přirownati osslilowci nebo zwjřeti!?

Kam's zablaudil a z cesty dobré sessel? Promrhal's své časné gměnj, a s cestau k blažené wěčnosti gš se chybil; gafs málo prawých užil radostj, proto žes málo dob, byw wice bláznu poboben, při zdrawém rozumu gš prožil. A kdybys wssch dobrých duchownjch i tělesnjch skutků aučastným se byl stal (státi se to ale nemohlo a nestane), obdržjš za to odměnu časnou ale i sprawedliwau; s wěcnau jako ochlasta a opilec se chybjs; neboť swatý apóstol Pawel žádnau při opilcech wšminfu neklade a nestawj, žeby bez hřjchu, wykonawsse ty neb giné dobré skutky, opilstwj směmu howěti mohli. Co neprawj swatý apóstol, tym méně gá řjci nemohu. Saudu toho kubaucjho, toho hrozného ty se hroz, běsné té wáhy: položj se na své dobré skutky, gáfěfoliw gměno-

gſi gim bal a za dobré a ſlechetně bržel, na
gednu wáhu, a na druhau žeš opilec a ochlaſta.
Sle! gedna ta mſſta prázdna ſe wyſſwihuge, a
druhau břimě zločinů a bezbožnoſti w opilſtwi
zpáchaných tlačí we propaſt hoře neſſonalého. Wiz
oſmau Račowu ſadu s leğendau, přeneſenau
z geho wýš gmenowané knihy do této. Měl Farao
ſen, wiz Genesis 41, 1; zdálo ſe mu, že ſtogi
nad řekau, z kterěž wyſtupowalo ſedm fraw pě-
kných a přjliš tluſtých; a páſly ſe na mořčinách:
giných taě ſedm wycházelo za nimi z řeky, ſe-
redných a hubených: a páſly ſe na ſamém břehu
řeky na mſſtech zelených. S ſežraly ty frawy hu-
bené oněch ſedm fraw, gichžto diwná krása a tlu-
ſtoſt těl byla. Dpět měl Farao druhý ſen: ſedm
klaſů wyroſtlo na ſtéblu gednom plných a krásných:
giných taě toliť klaſů tenkých, wýchodnjm wětrem
uſwadlých a rzi zkažených zžiragjcich wſſedku prwnjch
kráſu. — Sedm tedy hubených Farakonových fraw
ſežralo těch ſedm tučných zároweň s nimi ſe pa-
ſaucjch. Nezpolehej ſe na twé domnělé dobré ſtutky,
ochlaſto a ožralce — ať nepřigbe giuých ſedm hu-
bených, hladomých a ſſeredných ďablů w ſedmi hrj-
ſſjch ſmrtelných, ať nepohltí a neſežerau, geſtli giž
nepohltili a neſežrali hrſtku a několik a twých zdán-
liwých dobrých ſtutků. A obloze hwězdowité po-
zdwihni oči: nepočetných pláti tam widjš hwězd.
Ty to žřďſka opilce činjš, ſ zemi ſehnut hlavu
těžkau bolů klonjš, ni wzghůru, ni ſ obloze nebe-
ſſé hlavu nepozdwihugeš: ano gaſo nečiſté zwjře
rypákem, tať ty hlauau rýwáš a brázdy děláváš

w zemi a w blátě. A té se wjce kloně, s nj ob-
platu wezmeš, a čím dřiw tjm lépe, aby z těch
twého bjdného žiwota a tělesných wazeb, z těch
wěčných potop buch twůg brzo s menššjm wywázl
hříchem! Zhrozjš se, až pro obplatu wěcnau twé
s buššj se spogj hřjšně tělo! Už přece gen wplau-
čen budeš z králowstwj nebeského, a sám si řekneš:
že newjš zač a proč; budeš moci na saudu Božjm
spolusebjcjhо swatého apóstola Pawla se zeptati,
on ti nad mne lépe powj proč!?

Opilce a ochlasty těžké naprawenj.

Gať těžko gest opilce naprawiti a pro wěc Božj
zjškati, okáže poněkud náslebugjcj rozmluwa mezi
mnau a gistým, této náruživosti obdaným člowěkem.

Swatý apóstol Pawel wypisuge we swém
prwnjm psanj ke Korynthům w šestě kapitole wy-
slowně tw, gesto králowstwj Božjho nebudau a
mezi těmi gsau i opilci. — „Nemylte se, bj
on, wšak ani smilnjci, ani modláři,
ani cizoložnjci, ani měkcj, ani samco-
ložnjci, ani zloběgi, ani lařomci, ani
opilci, ani zlolařci, ani bráči králow-
stwjm Božjm wlábnauti nebudau, krá-
lowstwj Božjho nebudau.“

Hle! w gafau glau a hřjšnau třjbu, záro-
weň s těmi, genž z králowstwj Božjho wplaučeni
býti magj, klade swatý apóstol i opilce. A sku-
tečně řazdobennj žkussenostj poučení, přiswědcjme
swatému apóstolowi, že gaťo ti gmenowanj žádně-
ho smyslu a citu ř zjškání nebe ani nemagj, tjm

pať méně jim kdy napadlo, aby se hlebali, tak i opilci ten samý cit a smysl progevují; a protož na bledný lež, proč se sv. apoštol s prvními do té samé třídy klade a z království Božího vylučuje.

O tom svatopravdivém, žádně pochybě nepobléhající výrok apoštola Páně, stavě proti němu milosrdenství Boží na nejvyšší stupeň, přestědčila mne nevednou má vlastní w auradu mém duchovním dobytá zřusšenost, každému patrnou a mne nejvíce trpěnou pravdu stvůzující, gať těžko pob duchovní stráž a nejvyšší opatrnosti pastýřskou ubržeti se dať tito gmenovaní nepravostníci, mezi těmi gať málo w dobrém prospívají opilci a ochlastové. Bohu mému duši i tělem gsem zavázán, pro Dědictví svatého Jana Nepomuckého, gaťož k němu přimělený spoluaud horlím; a tím horle pro čest Boží a spasení bližních, nemálo si na tom zafládám, býti spoluaudem tak svatého a k svatosti vedaucího, spasitelného ústavu, přebobře wjm, co dobrého pro časnost i věčnost we svých spoluaudech působí: protož hlebám neunatveně, nejvíce si prázdných, vymyšlených a nelastavých námjtek, kde bych tomu svatému ústavu nových, a kdyby gen možná bylo, mnohočetných mohl zjisti spoluaudů. Nědy se mi podař, gindy s prázdnou, gať se praví — s „naběl wás Pán Bůh“ mne obbývají: proto ale chuti a myšli netratím, flepávám opět, kdybych se toho pravého hospodáře, genž z věššího dílu doma nebývá, dotlauci mohl. Na takového gsem si kdyz zaměřil, a ten byl, pravím, notný opilec z první třídy; na to-

ho proto, abych, bude-li možná, geg obrátil a swatého Jana Nepomuckého ústavu zjšťal, dafage geg tym i Bohu zjšťati. Že s opilci a ochlasty, nemluwj-li se s nimi o pívě a hořalce, žádná řeč blaoho netrwa, že neradi poslauchagj, mluwj-li se s nimi o nebi, o životu wěčném a o tom, co by f dosazenj toho wšseho dopomáhalo, těžké býwá porjzenj, mnohonásobnau gsem se přeswědčil trpťau zřusfenostj. Pokusil gsem se gednoho času přece o to, byl-li bych s to, známého a mně dobře powědomého opilce na lepšj cestu uwešti a obrátiti, genž s celým swým mohowitým gměnjm w brzce na mizinu přiweden, a gať se prawj, hneble hotow bude; bude-li ho možná gessťe gachytiti a udržeti, aby do prohlubně a propasti bjby, nauze a aužfosti docela s swým neporádným životem stržen nebyl, z geho hrjssného spanj probuditi a wzkrjjsiti geg f strjzliwému životu, pro Boha a wěc Božšťau, zjšťánjm geg Dědictwj Swatojanskému. Kde a kdy f němu nalezti přjzníwého přjstupu? Strjzliw býwá zřjdfa kdy, a proto řjčawám, že ge málo kdy doma, anebo při sobě; o nicem giném rád nemluwjwá než o piwu a geho blahém působenj na celý život člowěka. Do kostela zřjdfa chobjwá; neboť z wěťšjho bjlu zaspj, ba docela prospj rannj služby Božj; gde-li na welkě, zastawuge se wždy dřjwe w hospodě, obbýwá ge hned tam, a zůstáwá i při gednom a tom samém posezenj i na odpolednjch. Dwtud po slunce západu, někdy při měsici, cestu několikrát sem a tam přeměřiw, f domowu wráworáwá.

Posstěštilo se mi ale přece gebnau ho potkati, an wezl pivo, sedě na sudu, býmku w ústěch mage. Spatřim mne zamysleného weble wozowé cesty pěštinau k domowu se bráti, pozbratwil mne slusně a zdwořile. Tjm gsem gá naděge nabyl, že snad by se něco dělati dalo strany geho naprawenj. On pať znamenage, že státi zůstávám, zastawil též swůg bjdný potah, dwa hubené konjky, na nichž řemenj sotwa kde držeti se mělo. S oslowil mne sám obwyklau otázkau o mém se wynacházenj. Načež gá slusně odpowěběw mu, tutěž otázku gemu gsem wrátil. A aby se nit k niti připřebła, pustili gsme se do následugcej rozmluwy.

Dn. Gať ráčjte widěti, musj člowěť ty swětšké trampoty den co den něčjm zaháněti; sice by člowěť naposledy snad o rozum přigjti mohl. —

Gá. Tjm pať ty trampoty aš zahánjte? —

Dn. Wždyť ráčjte sám widěti, že si wezu zwláštnj lék trubohogný, tent wsselikě trampoty zahánj, a užjwá-li ho člowěť, ani o besáté nepřjgemnosti nezwj, a mnohau starost prospj a zaspj. —

Gá. Mjnjte-li zewnitřnj nepořog tjm mofem, na kterémž sebjte, zahnati, a pořoge wnitřnjho a dob utěšených nabýti, gsste gistě na welikém omhlu. —

Dn. D to snad sám ráčjte býti na omhlu; po-
něwadž gsste toho wýborného léku nezkusil, a tudjž ze žkussenosti nemluwjte. Gen to račte žkusit, a poznáte, gať sobě člowěť život oslabiti, a péce a starosti od sebe zapubiti a za hory zahnati může! — Gá. Musilť bych welice zpozobilým býti, fdybych takowýmto způsobem ztracenau spořogenost

hledati měl, gelikož gi gessťe nišbo na té cestě nenalezl, po kterěžto wy fráčíte a i mně giti radíte. Mijňte-li trampoty a starosti swětšě piwem zapiti a sobě tjm polehčiti, zklamete se gistě; toť se stane, ač stane-li se to přece, gen na malau chwjli, fbyž pigete a se opigete a přitom usnete. Probuzenj wasse ale bude gebentrát hrozně a strassliwě, a to bude, až z posledního pji budete. Wy se probudjíte ze spanj tělesného a swědomj se takě probudjíte ze spanj dusšewního — swědomj prawjím, které gste w samém opilstwji a omámenj ani šlyšeti, tjm méně poslechnauti nechťel. Wy se probudjíte bohužel pozdě, spatřjíte celau swau četnau robinu ržebračenau, kterau gste gafo mohowitý muž dobře časně i wěčně mohl zaopatřiti; uwidjíte pro sebe přichystanau žebráčau mossnu, s kterauž se dům ob domu plaziti budete na swüg starý wěť, a k tomu že wssemu gessťe wšsude nectně budete wyhubowán, a snad wás někde i ze dweřj wystrčj. — Dn. To bych nerad, tať daleko mysljm že to se mnau nedogde, bylby to pro mne wssem smutný osud. Ale to se bohda nestane. — Gá. Z neypramenitěgšj studnice se časem wyprázdnj, wážj-li se z nj woda ustawičně a nepršj-li, aby se wyschlé prameny opět napily. Do wasseho gměnj, gať pozorugi, nišby nepřitěká, ale každobenně obtěká, a při tom neylepšjím hospobářstwji sotwa tolik wám přitěci může, co gen, gať gá wjm, piwa domů dowezete. Šbo wj, máte-li tolik gečmene w perně, co by slábeť potřebowal na to piwo, kteréž roť co roť domů dowážj-

te! — Dn. O welebný pane! abychom nezapomněli na to, co gste ráčil říci o studnici. Gá mám kapitálnj studnici. Kdyby to se wssemi věcmi mšmi tak dobře stálo, gafo s mau studnicj, byloby trefa. Z celé wesnice berau u nás wobu, a ona se pořád dobře drží, wobu má dost. Co se wssaf týká mého gměnj, chobj to owssem pobitwně: tam, kde něco býwalo, ge prázdno, kde málo býwalo, není nic. To gebiné mně těšj a gsem tomu rád, že to s mým gečmenem alespoň tak wygde, že hotowé penjze za pitwo sázeti nemusjm. Gečmen ho zaplatj. Ale na mau prawbu — letos budu muset sáhnut i do pšenice, co na plat — několik streshstů musj do města na trh! — Gá. Gať a čjm pať wyžiwjte děti a čeládku, když gen wy sám wyšeden gečmen pro sebe spotřebujete, a gessťe i do pšenice sáhnutí musjte? Odkud zaprawjte daně a giné potřeby w hospodářstwj? — Dn. Děti a čeládka musj žitnau wehražku gjsťi, a na daně se ginby, za onoho času obprobáwalo kus mladého odstaweného dobytku; nynj při zlsch časech owssem se musj sáhnutí i k obrostlému a potřebnému kusu. To mne ale přece těšj, že se čeládka u mne drží. — Gá. Gať widjm, gbete, gať se prawj, gať náležj dolů. Ptejte se pořádnych hospodářů, nemelau-li gečmen pro dům, aby se pšenice usšetřiti a obprobati mohla, ne pať i spolu s gečmenem propila, a ztržený za pšenicí penjz obracugj dobrj hospodářowé a otcowé na wychowánj djetek. Djetky a čeládka se magj u wás na ten čas dobře, co gessťe pšenice stačj, čeládka

zwláště, protože může dělati co chce, wás kde může offibj, proto že třeba byste, tělem doma byl, bušj přece málo kdy doma býwáte. A proto samé bych wám rabil, abyste se záhy na lepší cestu obrátil, než bude s poňáním a ljtostí pozdě!

— Dn. To pivo ale co wezu, musjm přece gen domů dowezti, aby se mi lidé newysmáli. Gest gebenfráte zaplaceno, a proto musj také býti wypito. — Gá. A Bohu se musjte obrátiti, než poslední záhon pole propigete a ze statku swého s prázdnýma rukama se wystěhugete, aby wasse probuzenj z poslednjho opilstwj hrozně a strassliwě nebylo.

Pivo si třeba domů dowezte, pjte ge ale střjdmě, abyste při tom poslednjm sudu poznenáhla chlastu odwyfl; a když pivo wypigete, obraťte se tam, kde gest nápoj zadarmo, chodte tam, kamž wssicni z celé wesnice, gať gste sám prawil, pro wodu chodj. Tam wažte gi pro sebe, wezma sobě za příklad Pána, genž Samaritánku u studnice Jakubowy o wodu žádati ráčil. Tu gsem wyznačil strassliwý časný konec, půgdete-li tau cestau, na které wás choditi wjdávám. Byloťby to giž dost hrozně a strassliwě; strassliwěgšj ale bude poslední konec, a překročenj z této časnosti do wěčnosti. — Dn. Tohoť snab Pán Bůh nedá! —

Gá. Ten neydobrotiwěgšj to dáti nechce, ale wy si to báte sám. Pokračowati-li budete we swém nepořádném a hřjšném žiwobytj, nemohu wám dle wyřknutj swatého Pawla nic giného, než hroznau wěčnost přeb oči postawiti. Wjte-li pať, že wás wywolena náboha Páně z králowstwj Božjho

wylučuge? — Dn. To by bylo zlé, gá žádného, kbyž se i dost napigi, nerozhněwám, tím méně Pána Boha; proto bych se byl nenarobil, abych wylaučen byl z králowstwí Božjho a snad do pekla přišel? — Gá. Kdybyste z králowstwí Božjho nerad byl wylaučen, musjte se přiciníti, abyste si ho zde zjštal. Bůh to své Synem svým Kristem Ježíšem zjštané a připravené králowstwí obětuge pořádnému, ctnostnému a střizliwému životu, protože gen takowý s to gest, wůli Boží plniti a zákon geho nespšwetěgšší zachowáwati. Opilce wylučuge Bůh tak dobře gako smilnjky, cizoložnjky, zloděge, zlolagce z králowstwí Božjho, proto že opilec ke wšsem těm gmenowaným hřjšnjkům, nebo hřjchům smilnjka, cizoložnjka, zloděge, zlolagce schopnost a náklonnost má, a nepřijw we swém opilstwí ge spáchati může. Dchlasta býwá we své pobauřené a z pořádku přiwedené krwi blízko u smilstwa i cizoložstwa; zloděgem se státi může, nepostač-li mu wlastnj gměnj na dchlast; zlolagcem býti může, newěda co w opilstwí swém bez rozumu a přebloženj mluwj; některý opilec nenechá ani Boha na nebi, ani člowěka weble sebe s pokogem. — Dn. To ale se mne týkati nemůže; gá kbyž gsem se opil, usnu, spjm a Boha nerozhněwám. — Gá. Wy ani sám newjte, k čemu gako opilec nakloněn gste, a býti můžete. — A w prawdě wjce w sebe důwěřugete, než seč gste. Ne držmati a spáti máme: ale střizliwí buďte a bděte, napomjná nás wšsecko, žádného newygimage, swatý apóstol Petr we swém prwnjm pšanj, w pátě kapitole, nebo protivnjk váš ďábel

gafo lew řwaučj obcházj, hlebage řohoby pohltil. Že gste se opil, hněwáte Boha, a že mįsto bděnj spjte, hněwáte ho opět; a řdyby i, gať se bludně domnjwáte, Boha w opilstwj gste nehněwal, nemůže Bůh od wšseobecne wyřknutěho zákona a wyřoku nad opilcemi u wás wýminku činiti. — Tam prawj Bůh pauze: opilci králowstwjm Božjm wládnauti nebudau; a opilec gste wy, hleďte, abyste gafo opilec neumřel a do rukau Božjch gafo takowý neupabl. Wy nad sebau bđjti nemůžete, protože w opilstwj rozumu zbatwen a žřjďka střzliw gste, wás tedy tento lew řwaučj, ř gehož hlasu obolánj musj býti člowěř rozumem neybystřegssjm a smyslw zdrawými opatřen, co newidět lapnauti může, aniž geho hlasu uslyssjte, prawjm opět, proto že snad opilý budete, a on se w tichěho beránka přewlácjwá, láfage wás a lichotě wám, aby wás we wassj nestřjďmosti nepolekal, a wy abyste mu snad z pazaurů se newywlekl. On bude hráti s wámi gafo řočka s myssj, až docela geho budete, a poslednj sud pitwa domezete. — Dn. A proč to má býti zrowna s poslednjm sudem pitwa? — Gá. Gá mysljm, že potom nebudete mįti co, a nač pjti, že newystřjzliwjte, swůg hřjssný žiwot přehlednete a poznáte, že gste netoliko sebe, ale i manželsku a wessřerau robinu swau na žebrotu uwedl. Pať se snad wasse swědomj probudj, a hřjchy wasse wám w newwěťssj ofřklivosti před oči postawj, že gste drabhý čas hřjssně promarnil, proheřřil, propil, a gině swým hřjssným žiwobytjm pohorřřil, tuť obáwám se, chraň nás Bůh, že sám nad sebau a nad milosřbenstwjm Bo-

žjm zaufáte, a gať to giž mnozi ochlastowě přeb
wámi učinili, život si wezmete, anebo gessťe i
we swém poslednjm chlastu a ožralstwj gaťo ně-
mé zwjře na Boha wzpomenauti, a k Bohu
wzdechnauti nemoha, s Židásem zahynete; ať
by to hned ten způsob smrti co Židášům ne-
byl, bude giný a snad gessťe horšši a hrozněgšši.
A tať sebe wrhnete w ruce dábelstě a robinu
swau ubohau pozůstalau a ožebračenau gessťe
w hanbu swětstau uwaljte! — Dn. Pomoci snad
mi přebce gessťe bude? — Gá. To záležj na
wás — dáte-li si pomoci — Bůh rád pomohá;
Dn nechce smrti hřissnjša, ale aby se obrátil,
a poťanj čine žiw byl. — Dn. Ge-li pať přece
něgaťa cesta pro mne, abych milosrdenstwj Bo-
žjho došel, Bůh aby mne na milost přigal;
raťte mi ponawrhnuti způsob, co bych čine ži-
wota wěčného si pogistil? — Gá. Kniha Eklesia-
stikus 30, 24. prawj: „Smilug se nad bušši
swau ljbě se Bohu, a zdržug se od hřissných
weselostj a rozkossj: shromazď srdce své we swa-
tosti geho. Blahoslawenj milosrdnj, prawj Syn
Božj u swatého Matausse w páté kapitole, nebo
oni milosrdenstwj dogdau. Buďte milosrdným
sám k sobě; zdržugte se od hřissných weselostj
a rozkossj, gichž se w opilstwj dopaustjte; tať se
smilugete nad bušši swau a Bohu se zaljbjte. —
Dn. Rád bych to byl, gať se to ale státi má?
— Gá. Už pivo wypigete, negezběte pro giné.
S druhými swými sauseby obraťte se ku své,
gať sám gste prawil, wýborné studnici. A co

by gste byl zatjm bogel do města pro dwa su-
 by piva, uložte těch 20 zlatých stříbra do Swa-
 tojanského Dědictwj, dostanete každoročně pře-
 krásné knihy darem, gafož auroky z těch peněz.
 Moblitba wšech spoluaudů s oběti mšji swatých
 tolik giž tisíc duchowních doprovázeťi wás bude
 na dráze toho pozemského žiwota; z knihy té
 dostane se wám překrásných spasitelných myslé-
 neš, kterými opět k Bohu poznenáhla, od které-
 ho gste se žiwotem swým daremným odchýlil, se
 nawrátíte, a On Nynodobrotiwěgšji zase wás na
 milost přigme. Ehcete-liž? — Dn. A přigdu-
 li pak potom do nebe? — Gá. Snaze tam při-
 gdete, než abyste bez přestání pivo domů wozil
 a pil. — Tu gsme domluwili. Dn mne pozdra-
 wil, prawě: Tak, tak, ponjženě ruku ljbám. Tu
 zaprášl do hubených konjků, které mne na oněch
 sedm hubených kraw egyptských upamatovaly, a
 zatjm co gsme tu howorili, umblenj si pozdři-
 mli, neradi swým hubeným tělem hnuli, a bjdně
 se sudem piva k wesnici se pletli. — Opilec ale
 gestě do dnes s dwaceti zlatými do Swatojan-
 ského Dědictwj newstaupil, a pochybugi welice,
 že kdy wstaupj; a proč asi ne? Lituge dwaceti
 zlatých a prawj: Budau dwa sudy piva! A proč
 ke mne nepřicházi, aby se mezi audy Swato-
 janského Dědictwj zapsati dal? — Nemát kdy,
 protože pige. Dobře bjš, aposstole Paně, že
 opilci králowstwjm Božjm wladnauti nebudau!

Písně pro pořádné hospodáře.

Píseň ranní v neděli.

Ož gasná switá dennice,
 Nebndn prodlíwat wíce
 Tebe ó Bože chwálit;
 Bndn Boha Stworitele;
 A Syna Wylupitele,
 J s Dnchem swatým slawit.

2. Ty gfi, ó Pane, té noci
 Wšedco nešťěstí swau moej
 Milostiwě odwrátil,
 A andům těla zemdleným,
 Žěžlau pracj oslabeným,
 Spánkem sílu nawrátil.

3. Mau dnssi gfi swau milostj
 Proti dábelstě chytrosti
 Dbhágil a obránil;
 Od hříchů a neprawosti,
 Od posklwrn a zlých žádosti
 Swau mocnau rukau chránil.

4. Twan wellan lástn uznáwám —
 A polorné díky wzdáwám
 Twé Božské welebnosti!
 Alanjm se Tobě hluboce —
 Přesvědčen z celého srdce
 D megj ničemuosti.

5. Za twá ke mně dobrotiwost
 Wzbuznge wž mne dychtiwost

Nowých žádat milosti;
 Bych i dnes ctnostně obcowal,
 Den ode dne pokračowal
 A wětšj dołonalosti. —

6. Mač tedy rozum oswojit,
 A w srdci lástu rozujtit,
 Bych s welkan požornosti
 Ten den hřichu se warewal,
 A wraucněg Tebe milowal —
 Plnil swé powinnosti.

7. Proti swětšému mámenj,
 Žela, swěta pokuseni
 Posilej pomoc s uebe!
 Ať žádné marné myšlenj,
 Hřissné řeči neb činěni
 Mne newzdáti od Tebe.

8. Mač pať i tělo žiwiti,
 Od škod, neshěstí chrániti,
 Uděl swé požehnání!
 Bych we wšech zlých případnostech,
 W križi, w trápenj, w anžlostech —
 Zkusil twé smilování.

9. Za tak welká dobrodinj,
 Pomoc, lástu, obráněni
 Buduť wečer s wděčností
 Tobě, ó Bože, děkowat!
 Twan dobrotu wychwalowat
 S powinnan uznalostí.

10. We gměnu tedy Jezisse
 Wyslyš Dítě prosby naše!
 Deyž itrze každodennj
 A šťastné smrti připraweni,
 Ať gšine wždy přihotoweni
 A šťastnému wykročení.
 Amen.

Každodenní ranní aumysl a obětování svých skutků.

O Pane, tento celý den
Chci Tě vroucně milovat;
Kacíž gen své lásky oheň
V mém srdci reznouti:
Vych svými skutky směřoval
Gen k cti Tvé Velebnosti,
A na zemi oslavoval
Tvé jméno s horlivostí.

2. A protož gen z lásky k Tobě
Chci se hříchni varovat,
Chci živ být Kristu, ne sobě —
Jánu vůli užíjovat.
Nechci nic dělat, mluvíti,
Nic požádat hříšného,
Čím bych mohl nraziti
Tě Boha Pána mého.

3. Těžká práci a anýlosti,
Vše toho dne trápení
Chci snášet s trpělivostí
Za moje provinění:
Budut Krista následovat,
Kříž svůj za ním ponest —
Za své hříchy obětovat,
Co protivného snesu.

4. Takhle chci dnes živu býti,
To jest má vůle, Pane,
Ty, jenž si ráčil sám všiti,
Učím, ať se i stane;
Posílám sám svou milost
Bože můj velikou slabost —
Ať s stalau plným věrností
Svět můj nyní a žádost.

Amen.

Píseň k obnovení a zachování ducha křesťanského při všech skutcích denních.

O Pane, světlem tvé milosti
 Ač sluhu svého předcházet,
 Říd sám srdce mého vnitřnosti,
 Ač i mé skutky provázet;
 Bych se vždy aumyslu marného —
 We všech svých činech varoval,
 A genom k slávě gména Tvého
 Celý svůj život řižoval.

2. Dělam gá sic něco dobrého,
 A hříchy mám v ostliivosti:
 Ale co ustawim pěkného,
 Bořim swau nakažliivosťj:
 Nessťastná pencha vždy se mišši
 Mezi mé skutky neylepši,
 A řoň mne nad jiné powyšši —
 Děla mé činy neyhorši.

3. A což přece, vždyť angel negsem —
 Gsem člowět hřiššun gát gini,
 Co gsem, to gen z milosti Tvé gsem,
 A bez uj nic we mne není;
 Kdybych geu chyb své chtěl poznat,
 Na tisíc bych gich spočítal —
 Musel bych s welkau hanbau uznat,
 Žel gsem pokrytec a šibal.

4. Gá se štijim hříchů weřegných,
 Že se bojim hanby světské,
 A od chyb giniim obyčegných —
 Bych si žiřtal chwály lidské;
 Warugi se gen obžernosti,
 Abych marnotratným nebyl —
 A nechci oddat se chlipnosti,
 Bych cti před lidmi nepožyl.

5. Od pomsty se teby zdejgi,
 Abych novým křivdám usšel —
 Giných lidí neobražgi,
 Bych w ruce sandek nepřisel;
 Wic se obávám osob lidstých;
 Pokut a trestu časného —
 Nežli Tvých příkazanj Božstých,
 A Twého trestu večného.

6. Bych zbohatl — genom pracugi,
 Bych uhnul lidstým pomluvám,
 A huěw swüg gen tenkrát zkrocugi,
 Když není uista weymluvám;
 Nechci být hauěu od žadného,
 Nechci být nikde poslednj,
 Ale ctěn, wážen od každého —
 Wšudny chci být wždycky přednj.

7. Cwičim se i w poníženosti,
 A někdy zpausťim i sprostěm,
 Snášim i s welkan autrpnosti,
 A rád odpausťim chybněmu;
 Bych nebyl držau za pyssného —
 Bych gměna ctuosti ueztratil,
 A mage způsob urputného
 Přjzeu lidstau bych neztratil.

8. Když bližnjmu uěco dobrého
 A wůli dělat se přičinim,
 Gen z vlastnjho užtku swého —
 Gen pro vlastnj žijť to činim;
 Samowlastnj lástau zapálen
 Slaužimť gen swé osobnosti —
 Bych byl za to od giuých chwálen,
 A u wšech byl we wáženosti.

9. Konám-li skutky pobožnosti,
 Gaf žaryzeu se pyssnjm —
 Chopim se té ueb oné ctuosti,
 Mysle, že giuě přewyššim;

Zatím gsem gen hrob objlený —
 Na pohled pěkně ozdoben,
 A wnitř hříchami pořálený,
 Pro peychu — ďáblu podoben.

10. Cyhle! takáť ge má sprawedlnost,
 Gen larwa s jurchu zbarwená —
 Genom stijn dobrého gest má ctnost,
 Swého anmyslu zbarwená!
 Ach! gať widjm, náruživosti
 Gestě mé srdce gest plné, —
 A kdež gsau hřichy mé mladosti,
 Za ně pořanj auplné?

11. W čem se giž tedy mám chlubití,
 W čem se wynášset nad giné?
 Proč bych drnhě měl zle sanditi,
 Euad méně nežli gá winné?
 Co gá na sobě mám dobrého,
 Toť gest dar Božské milosti,
 Mé srdce propast wšseho zlého —
 Bohu patří čest z mých ctnosti.

12. Kdož giný hned od maličkosti
 Než Bůh mne wedl k dobrému?
 Kdož držel nždn zlych žádosti,
 A mne odgimal chuť k zlému?
 Bůh sám, genž i řdyž gsem poblandil,
 Mne zaš hned wolal k pořanj;
 Brzy dobrým mne k ctnosti laudil —
 Brzy s otcowským káranj.

13. Protož dokud w zbegssj temnosti
 O Pane bndn wězeti,
 Stač mne pomáhat tiwan milosti;
 Peychu a marnost mrtwiti;
 By we gměnu Krista Sežisse
 Mé řeči, skutky, myšslenj
 Z lásky twé a k spasenj dnisse —
 Possly, a wžaly skončenj.

Amen.

Píseň w neděli.

**Pogďme, sloჳme poklonu
Mocnému Hospodinu !
Genჳ wšsedo i uas stwořil,
Wyštanpil a poswětil.**

**2. Slawme w dĳčiněnj
Ten den wšseho stwoření,
Du gest u ntwrzenj
Mám wěčného spasenj.**

**3. Neb dueš Ježiš Spasitel,
Genჳ pro nás ua křiჳi pněl,
Gsa po tři dni pohřbenj —
Wstal z mrtwých oslawenj.**

**4. Toho dne w srdce wěrných
Učedlníků Kristových
Duch Boჳi gest wylit byl,
Genჳ na křtn nás poswětil.**

**5. Welicj ty skutkové,
Lásky Boჳi darové —
Často w našj paměti
A w srdci magj žněti.**

**6. Čest dnj gſme pracowali,
Žiwnost tělu hlebali ;
Pečųgmež w deu nedělnj
Lěž o duše spasenj.**

**7. Slawme geg w náboჳnosti,
Ne pať w hřisné lenosti,
Ať duch w ctnostech prospjwá —
Abyž tělo odpočjwá.**

**8. Nemrawná rozpustilost,
Prostopáſsná weselost,
Co na swaté neslſſj —
Ať den Páně nernſſj.**

9. Pryč wšedá roztržitoſt,
 Lakomá pracowitoſt;
 Pryč wſſe přiliffná ſtaroſt,
 Dneš náš obled geſt wěčnoſt.

10. W tom chrámě ſhromážděnj,
 Slyſſme ſlowa ſpasenj,
 Žádný bez chleba toho
 Nechoď do domu ſvého.

11. Gednoho Otce děti
 Lobě' ľibau obětj
 Stjť Ťě budem, Otce uáš,
 Genž w nebeſjch přebýwaš.

12. Tyš ſám wſſj láſty hoden,
 Neb Tyš celý tyhoden
 Náš řidil, zachowáwal,
 Žiwil a miloſt dáwal.

13. Ty gſi každan hodinau
 Bděl nad naſſj rodinau,
 Chránil w nebezpečení,
 Pomáhal w protivenſtj.

14. Za dary twé ſtědroſti
 Plnj wrancué wděčnoſti
 Lobě diſty wzdáwáme,
 A o nowé žádáme.

15. Dey hogněgſſi miloſti —
 Ať proſpíwáme w cinoſti,
 Oſtateť Ty ſám přidáš;
 Nechť potřeby naſſe žuaš.

16. Odpuſť i prowiněnj
 W řeči, w ſtultu, w myſſlenj
 Tyhodne předeſſlého
 Pro Kriſta Syna twého.

17. Gednali gſme newděčně —
 O litugem ſrdečně:
 Že gſme Ťě doſt nectili,
 Wúle Twé neplnili.

18. Když ten týden nastane,
 Elibugeme, ó Pane :
 Lépěg nad sebou bdyti,
 Chyb našich napraviti.
19. Nebť ejli wyneššenému
 W nebi,ť štěstj stálemu
 (Ge-li ctnost nasse žrenj)
 Od Tebe gsme stvořeni.
20. O deýž, ať ctnost milugem,
 A hřichn se warugem;
 Gaf gsme slawně slibili,
 Když gsme pokřtěni byli.
21. Loběť Pane, wěřjme,
 Lobě se důwěřjme,
 Tebe z srdce celého —
 Milugem Boha swého.
 Amen.

Giná w neděli.

Zaswětla swatá neděle. —
 W mysl sobě беру celé
 Giného nedělati w uj,
 Nežť čemuž Bůh poswětil gi.

2. Zpusťě z mysle věci časné,
 Rozgimati čci dueš wěčné;
 Wcházegce do Páně domu,
 A giné též wedať tomu.

3. Padnuť k nohám Tworce swého
 Boha, Krále welebného —
 Pokorně, wážně a tisse
 Wypowědi geho slysse.

4. Chci srdce své zpytowati,
 Chybny své napravowati,
 Odprossowati své pády,
 Minulých dnů zběhlé wady.

5. Pať lářtu ť bližnjm obnowjm,
Swau dobročinnost rozhognjm;
A tať ctnostně začna ten den,
Stráwjim ten celý týhoden.

6. Deyž Bože, ať mage na Ťě
Pozor, žiw gsem ten den swatě;
A čemuž mně Ty uděl swěho
A pomoci Ducha swatého.

7. Tyš naděge má gediná,
Uřlyš mne řřž swěho Syna;
Požehney má předsawjetj,
Genž w Tobě wřala početj.

8. Pať pomoz ť wěčné neděli,
Řde uáš auř smrt nedělj:
Ať gřauc š Ťebau šgednoceni —
Wěčné gřme blahosławeni.
Amen.

Přseň ctnostného ředlářa.

Bůh řam řlaw řelřřž řaložil —
Řdyž Adamowř nložil
A wřsem potounřřm geho,
W potu twáře pracowati,
Na puřtě řemi řledati
Řwalewřně řleba řwěho.

2. Přwopočátečnj wina
Řest ředy přwnj přřčina
Řelřřř obřřřuostj;
Přoč bych ře gim nepodřlořil?
Řdyž gřem řpolu gi řařlauřil
Wlařřnj řesmyřřlořř.

3. Přř tom měm přacněm řolānj
Řechām řlobiwěho řānj,
Řebudn řlořčřřti;

Nechciš netrpělivosti —
 Neb urputnou hněvливosti
 Své zásluhy kaziti.

4. A Bohu rač budu vzdychati,
 Genžto může pomoc dáti
 V nauzi, v bídě, v těžkosti;
 Při worau, rozšívání
 D mé práce požehnání
 Vzdvihnu oči k výšosti.

5. Nebl kdyby Bůh žrůst uedával,
 Bych ga gať chtěl zem vzdělával,
 Nic bych neužítkoval;
 Kdyby Du uehospodařil,
 Zem nehřál, deštěm newlažil —
 Sel bych, ale uic uežal.

6. Musím pak přec pracovati;
 Čas daremně uemrhati
 S galowau ospalostí;
 Bůh zdarma diwů nečiu —
 Swau mocj genom přičiu —
 Pracujm lidem k živnosti.

7. Zlé by to bylo hospodářství,
 Kdybych promrhal v ožraľství,
 Co utijím na poli:
 Domáci mé bych ochudil,
 Pak se i š uebe wypudil —
 V němž newláduau opilj.

8. Ježíš uestřidmost zakázal —
 A nám swým wěrým přikázal
 Střizlivě žiwn býti;
 Wždyť mé břicho Bůh uďg nenj?
 A Bůh mi nedává gměnj
 Marně geg promařiti.

9. Krom křesťanských povinností
V den vsedni nemám starosti

Gen o tělo smrtelné:

V neděli mám pečovati,

Spasení vyhledávati

Mé duše nesmrtelné.

10. Hospoda to místo není,

V něj by měl obveselení

V den sváteční hledati;

Žádný hospodář bedlivý,

Křesťan ctnostný a borlivý

Tam nebude meškati.

11. Z Božské prozřetelnosti

Byly rozličné vrchnosti

Pro pořádek zřízené;

By stam obecný řídily —

Náš statek, zboží hágily

A trest klady na hříšné.

12. Pro Boha povinné dání

Chci jim zaplácet bez reptání,

Plnit jejich zřízení;

Dějte Bohu, co gest Boží,

A co císaře císaři —

Gest Krista poručení.

13. Sousedů svých neobrazím,

Neodegmu, nepokazím,

Co jiným přináležej;

Nechť toho práva svěťská,

Chyťta i spravedlnost Božská

Trest vřelilě krádeži.

14. Budu-li jiným pracovat,

Chci se vždy vynasnažovat

Se dobře obsloužiti;

Dni muž za to platěgi,
Dobré dilo po mne chřěgi,
Což bych měl ge šiditi?

15. Gsa społogen w mé sprostnosti,
Nežádám si powolnosti
Wassi, páni welicj:
Do trálowstwí nebesťeho
Málo wchází nádherného —
Ale snadněg maličci.

16. Snášimť gá sic protiwenstwí —
Wšak wěšši nebezpečenstwí
Wáš w městech obkličuge:
Zde newinnost bezpečněgši,
Zde cesta k nebi snadněgši —
Swět zde tať nepanuge.

17. Když gá ty mé powinnosti
Z lášty k Bohu wždy s wěrností
Budu zachowáwati;
Mohu s gistan důwěrností,
Gestli ne zde, na wěčnosti —
Mzdu wých prací doufati.

18. Když gsem wšse strž Boha dělal —
Byťbych málo byl wydělal
K pohodlné žiwnosti,
Lenť, geuž wolá: Pracowiti!
Pogďte, chci wáš občerstwiti,
Odměni muž w hognosti.

A m e n.

Večerní zpytování svědomí.

Geden den zaš minul
 Z času mně svěřeného!
 Ach! zdaž mi nezhyнул
 Beze všeho dobrého —
 Zdaž mé povinnosti
 S věrnou horlivostí
 Všem dnes vykonával,
 A zle neobcovał?

2. Zdaž jsem hned na loži
 A Lobe, ó Bože! vzdych-
 čal?

Vstana v báni Boží
 Hned k modlení pospi-
 čal?

Zdaž jsem Ti díky vzdal?
 Lobe se odewdval,
 Žádal s důvěrností
 Zaš nové milosti? —

3. Zdaž k Tvé cti a chwále
 Stnosti jsem se oddával?

Z ohledu Tvé vůle
 Vše začal, dokonával?

Nebyl-liž jsem sobě
 Vše živ, nežli Lobe?
 Zdaž modlitban znělo
 Má práce, mé dílo? —

4. Zdaž dle povolání
 Všem, hodně Boha, cho-
 dil?

Strž ctné obcování
 Moc dobrých skutků zplo-
 dil?

Stavn povinnosti,
 Denní obtížnosti,
 Snesl trpělivě?
 Pracovał horlivě?

5. Zdaž jsem jen sněro-
 wał
 Všim dnešním pŕisobe-
 ním,

Vych k zvelebowal —
 Boha, gsa Tvým ŕtwo-
 ŕením? —

Ne, abych chwálen byl,
 Videm se žalsbil,
 Jen k svému nábytku,
 Ne giným k užitku? —

6. Zdaž do srdce mého
 Co dělá jsem nahlédl?

Gaká žádost geho
 Ne mue wede, prohlédl?
 Zdaž jsem k nebi vzdechl?
 Tebe nposlechl?

Žádal w posuffeni
 Pomoc, obránění? —

7. Zdaž jsem zlé žádosti,
 Hned w srdci utlačo-
 wał,

Padna do křehkosti
 Hned chyby své lito-
 wał?

Zdaž moji smyslowé
 Nebyli vůdcowé

- Wic t hřichu než t ctno-
 sti —
 Mrtwil gsem ge dosti?
 8. Zdaž statku časného
 Strjdmě gsem dnes už-
 wal?
 A dárce štědrého
 Před i po jídle užíwal?
 W práchn ničemnosti
 Prožřetelnosti!
 Se pobdal w uesštěstí? —
 A wděčný byl w štěstí?
 9. Gafě obcowání
 Ně bylo w společno-
 sti? —
 S gínými gednauj
 Zdaž bylo w upřimno-
 sti? —
 Zdaž lásta bratršťa —
 A swornost přátelšťa
 Srdce mé řídila
 A grunt wšeho byla? —
 10. Zdaž můg žert newimný
 A obchod byl počestný,
 Každému příkladný,
 Žádnému nebezpečný? —
 Zdaž gsem nic nečinil,
 W čem bych se prowinil,
 Co bych měl litowat,
 A hned naprawowat? —
 11. Gafž gsem byl horli-
 wý
 W modlení, w pobožno-
 sti?
 A dogit pečliwý
 A wětšši dokonalosti? —
 Zdaž gsem, když gsem mohl,
 Nuznému pomohl,
 Přispěl s autrpností
 W bídě a anžlosti? —
 12. Zdaž gsem neopustil
 Dnes lonat moc dobrě-
 ho? —
 Neb snad nepřipustil
 Gíným se chopit glého?
 Zdaž w poníženosti
 W duchu lágienosti
 Prospěch gsem nčinil?
 W glém se uezatordil?
 13. Gafž o mé domácí,
 D bítky se staral?
 Zdaž ne hněwem wraucj,
 Ale s lástky gsem lárál?
 Řídl gsem dle prawdy?
 Wzbuzowal příklady?
 A wedl ge t ctnosti
 Lichan horliwosti?
 14. Činil-liž gsem žadost
 Mocnáři, mé wrchnosti?
 Splnil swau powinnost
 Před Bohem i před ob-
 cí? —
 Četřil dobré rady,
 Giž dáwá Duch prawdy?
 A dnes hned napravil,
 W čem gindy gsem chy-
 bil?

15. Ach! gestli dnes t' saudu,
 Pane, duffi požádaš,
 Nalezen nebudu
 Ěistý, — Ty mau křeh-
 kost znáš:
 Smilug se uade muau!
 Newcházey w sand se muau.
 Smaž kwi Jezisse
 Posstwrny mé dusse.

16. Dausám, že odpustíš
 Pro Krista Syna twé-
 ho,
 Že mne ueopustíš
 Ač sluhu uehodného;
 Gfí Bůh milostiwý,
 Dobrý, showauliwý,
 Dey milost hogněgi —
 Zdřimux w té uaděgi.

A m e u.

Piseň o swatém Isidoru, rolníku a wyznáwači Božím.

Swatý Isidore wyznáwači, před časý sprostý země woráči, před swětem opowržený, ale nyní welmi žwele-
 berý. — Wimeť, že máš srdce milostiwé, wšem dobře
 činiti žádostiwé; mnozi když w anžosti byli, twau dobrotu
 a lásku zkusili. — Když gfi obilj do mlegna wozil, gestli
 chndý tě ua cestě prosil, udělowal gfi mu z něho, pro
 lásku Páua Boha milého. — Z nad práty gfi se smi-
 lowal, ueb kdyžs ge hlabowité widjwal, sypals gín ua
 zem obilj, aby měli, čím by se krmili. — Ač pak se ti proto
 lidé smáli, wssak gfi u Boha zaslawil chwály, gemu že
 se to libilo, strže diwy dořazano bylo. — Neb ačkoliwš
 měl obilj málo, wssak z mála mnoho mauky býwalo, tať
 že kterj to spatřili, přenáramě tomu se diwili. — Pán
 Bůh ti také proto žehnáwal, že gfi rád na modlitbách
 trwáwal; ueb kdo hledj služby Božj, tomu geho Pán Bůh
 stateť mnoho. — Mnohoš časn stráwjwal w modlenj, wssakš
 pánům slaužil bez ublžjenj; ueb tobě angelé swatj poma-
 hawali zemi worati. — Wčemž gest dáno patrué znameni,
 že čas, který kdo stráwio w modlenj, Pán Bůh ráčj na-
 braditi, budeme-li mu geu wěrně slaužiti. — Pročež w žá-
 duý swátek a ueděli pracowat bychom nikdy neměli, ale

do kostela giti a tam wraucně se modliti. — Při Mši swaté býti s pobožností, slowo Boží slyšet s pozorností, a swým časem bez nutkání giti k zpovědi a k přijímání. — Tuť by nám w práci Pán Bůh žehnáwal, a statečku nashemu wzrůst dáwal, abychom se dobře měli, o bi-
bách a uauzi newěděli. — Nebo doťnd lidé dobrý byli, Boha se báli, swátky swětili, a hleděli pobožnosti, měli wšeho dobrého w hognosti. — Šehož my též užiti mů-
žeme, gešti gen se napraviti chceme; neb gať prwe tať i mynj, Pán Bůh dobrým lidem dobře činj. — Abychom pať toho došli spíše, proš za náš Pána Krista Ježíše, swatý náš orodowníče, Zřidče Boží služebníče. — Ty nám šrže své orodování wyžádey od Boha požebnání, a práci naši i živnosti, odwrát od nás wšeliké aužlosti. — Naposledy žádáme srdečně, wyproš ať gsme s tebou w nebi wěčně, a wšech Swatých w společnosti, patřjme ua twář Boží s radostí. — Amen řkauce, ať se wšedko stane, dopomož nám k tomu milý Pane, ať náš nežje wěčný plamen, uchowyž náš Jezu Kriste. Amen.

M o d l i t b y.

Bože, který gsí sw. Zřidora wyznáwače, někdy ua tomto swětě sprostého ledláčka, sláwau wěcnau obohatiti ráčil, propůgč milostiwě, abychom geho příkladem w uá-
božné sprostnosti pokračujice, lšti a podiwodu wšeligakého se warowali, a tobě libiti se mohli, po tomto pať časném životě, podobně s swatým Zřidorem odplaty dosáhli. Šrže Ježíše Krista Pána nashého. Amen.

O Pane Bože náš, kterého milosti a darůw žonce nenj, gať moeni gsau u tebe swatj twogi, které pro ge-
gich zásluhy mnohými zárazy před swětem žwelebugeš, a nám tu pomoci za obzwláštnj orodowníky nřtanown-
geš, mezi nimižto i sw. Zřidora gsí we wšelikých potře-
bách, obzwlášťe ale w těch, které polního hospodářstwi se týkaj, za obzwláštního patrona a orodowníka, wšem
geho wraucně wyzywajícím poznati dáti ráčil: dey nám

Ťrže orodowanj toho Swatého dobrého zdrowi požívati, mor, hlad a wálkn od nás odwrat, w čas welikého horka dešťičkem zem zalýwey, takowau zas w čas přílišného moſtra sluníčtem zahřjwey, ſſodliwých mrazů, banček, trnpo-
bitj, mnſſek, čerwů a giných zlych hmyzů i wſſelikého ſſodli-
wého powětří na nás nedopauſſtég, aurodn zemi dátí a
rozmnožítí račj, a dey, abychom twých darůw ne k ſwému
těleſnému zalibeu i k hřeſſeu, nobřj k twé wětſſi cti a
ſlawě nřjwali, nimi naſſe tělo k twým ſlužbám poſilňo-
wali, abychom taſ tohoto časného ſtěſtj a Božſkého po-
žehnánj w bázni Boží požívagice, a tobě z twé ſſtědroſtí
wřdyčy wděčni gſauce, bohabogně tobě ſlanžili, napotom
wěčuě odplaty doſáhli. Ťrže Pána naſſeho Ježiſſe Kri-
ſta orodugte za náſ ſwatý Zſidore a ſw. Terribie, by-
chom hodni bylt zaſlubenj Kriſtowých. Amen.

Bože, genžto gſi k práci těžké Udama i geſho potom-
ky odſaudil, požehney práci ruſan naſſich, a učin, bychom
časůými potřebami zaopatření gſauce — wěčných žbožj tím
ſuažněgi pohledawali. Ťrže Ježiſſe Kriſta Pána na-
ſſeho. Amen.

Moblitba woráce neb ſedláka.

Ťaw můg, dobrotiwý Bože, geſt we ſwětě ten
neyſtarſſj a práwě ſwatý, neboť ty gſi gž prwnjho člo-
wěka, ſtwoře ho, k wzdělání země zawázal, poſtawě ho
w rági rozkoſſe, aby geg wzdělal a oſtrjhal. (1. knih.
Mogj. 2. 15.) Geſt tedy můg ſaw bezpochyby gedn
z neyužitečnégſſich we ſwětě; proto žeby člowěk bez wzdě-
lání rolj žiw býti uemohl. — A bytby on třeba těžké
práce žádal, přece gſi ho Pane s tolika užitky obdaril,
že on mnohonáſobný předeť z ohledn giných ſawů má.
neb není wſſecko złato, co ſe trpytj; a cena, genž ſe na
wyſſich ſawjch ſpatřuge, není wřdyčy takowá, gať ſe
w očjch ſproſtégſſich lidj býti ždá. Prawdať ſice, že oſo-
by wžácnégſſi lepſſi ſrawy a wětſſiho pohodl j nřigi.
Wſſať přece mi na potřebách žiwota mého neſchází; ano

má špatná a strouněgšj strawa mi častěgi lépe chutná, nežli mnohému boháči geho lahůdty. Tež spanj mé obyčegně pokorněgšj býwá, nežli sen mnohých lidí wyššjho stawu, genž celé noce buď w starostech rozličných, aneb w nedůživostech tráwj. — O, gať to tedy dobrodlnj pro mne, žeš mne, Pane! w ten tak šťastný staw postavil; a gať wraněně dity tobě za to wydáwati mám, řdyž sobě připominám, že tak mnohé příležitosti k wšfelikému dobrému mám! — Ach, deyž, bych té příležitosti také w skutku užjwal, a žádneho okamženi nezmařil, w němž bych sobě neb giným lidem prospěšný býti mohl. Uděl mi chuti k práci mé, posilň tělesné andy mé, aby k wykonání gegjmu schopnj byli; a popřeg mi spokogenost srdce w stawu mém. Nech ať ž lásky k tobě dýlo své pilně konám, ua strouněm gměni swém rád přestávám, těžkosti wšfeliké, gež staw mňg s sebou přinášj, trpělivě snášjim, aniž po něčem giném taužim, nežli gaťbych powinnosti své wyplniti, a strže wezdegšj práci onu blaženost sobě zaslaužit mohl, kterauž tyš wšem ouēm přisljbil, kterj dle předpisu stawu swého žiwi gsance, Běžšj zákon twůg ostřihagi; o to tě prosim strže Zežisse Křiřta Syna twého, Pana a Epasitele našeho. Amen.

Modlitba o požehnání a za aurodu zemřau.

Milostřdný Bože a Dítě! Ty neydobrotiwěgšj zachowateli našeho života! Nynj woláme k Tobě o chleb wezdegšj, a o wšfečno, čeho nám k obživě našj třeba. Dey wylst a ždárnost našj aurodě zemřé; šesli w prawý čas dešť občerstwugjci a slauěčnošt aurodnau. Siwořiteli a Pane nebes a země! Wšfečno gest w moci Twé. Ty mňžeš nám své dáti požehnání a odegmanti ge. Pročež Tebe prosime, požehney požitky roli našich a chraň ge od ueaurody, sucha, mofra, mrazu a jáhubného trupobitj.

Negsme my lidé hříšný sice hodni darů a milosti Tvých, nám denně ano každé chvíli prokazovaných; než ó dobrotivý Bože v nebesích! nehleď na hříchy a nepravosti naše, kterýchž tu srdečně litujeme; nýbrž smiluj se nad námi pro Ježíše, Syna Tvého, jenž umřel na kříži a prolil za nás svou krev drahocennou.

Celan nadějí svou skládáme v Tebe, slibující Lobbě, že chceme všechny povinnosti stavu svého věrně plnit, a v neštěstí i v štěstí spokojeni býti s Tvým neymanějším uložením. Nikda nezapomeneme, žeš Dtec náš, a že dobře smýšlíš o dítěti svého, byšbyš dával anebo bral, žehnal aneb káral.

Tebe, ó milosrdný Dče! prosíme, neopouštěj nás, své ubohé potřebné dítě. Smiluj se budacně gestě nad námi, a požehnej náš milosti a slitovnosti své všem, co se našeho časného i věčného spasení týká. O to Tebe prosíme strže Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Drobně za náš svatý Isidore.

Bychom hodni byli zaslíbení Kristových.

Sláva Bohu Dci, Synu i Duchu Svatému, gaťož byla na počátku, nyní i až na věky věkův. Amen.

Stuſſenost redaktorowa.

Zlatá studně.

1. Když gsem před 50ti lety w Praze ſſtudowal, wyprawowalo ſe o gednom mladjſku, který w tať zwané Jezuitské ulici u roſolkáče pod ſſtjtem „u Zlaté studně“, ze začátku gen na ſſleničku, pozděgi pať na několik ſſleniček roſolký denně chodil, řdyž na Malau ſtranu do auřadu ſſel. — Po čaſe ale cjtíl to na prſau, na třesaucjch=ſe ruřau a nohau, pať i na řapſe, že mu to pitj neſlaužj, a předewzal ſi, opět a opět, tomuto ſnjdanj odwyřnauti. — Ale ſtuteř uteř! Neb řoliřráte řoliw około té roſolkárny ſſel, ačřoliw ſi celau ulicj opařowal: „nepůgdu tam, nepůgdu tam,“ gať přiřſel ře řtawenj, ne= mohl ſe udržeti: neboť mocně ho tam zwyř táhl, až tam wřlauznul a řladřého gedu ſi ſſlenku naljti dal. Když ale řhurawoř geho ſe zmáhala, a nedořtateř mu težřkořti w ceřtu řladi, obnowil přjřně předſewzetj řwé, a wědom řwé řlabořti, řdyž na ořně ty lářawé lahwičř uhljřdá, že ſe neudřžj, by do toho nebezpečenřtwj opět ne= wřlauzl, ułožil ſi, že ne wjce Jezuitsřau ulicj, ale buď Platnýřřřau neb Řetěžowau ulicj na Malau ſtranu choditi bude. Gať ſi pewně před=

sewzal, tať i wěrně učinil, a dlauhý a dlauhý čas w tom zapřenj se cwičil. — Když se po čase giž tať upewněným ctil, že bez wšeho nebezpečenstwí opět fratšsji cestau, t. g. Jezuitskau ulicj do auřadu choditi může: tedy si gednoho dne opět šrže Jezuitskau ulici přjmo k mostu naměřil. Když šel okolo „Zlaté studně“, kde mnohý swého zlata a střibra se sprostil, fráčel a wypjnal si hrdě rowným krokem, a s opowrženjm pohljdl na rosolkowý hrob, a srdnatě bez pohnutj fráčel dále. — Wlašská kaple gest od toho frámu w té samé ulici asi sto kroků wzďalená. Když sem přišel, tu se zastawil a prawil sám k sobě: „Zdaž negsem hrdina w sebe-zapjránj, že gsem tať starý náwyk přemohl a nad tjm ohyzdným zwykem zwjtězil; nynj gsem gist, že wjce tomu zwyku nepodlehnu. Takowá srdnatost, takowá zmužlost a rečownost zasluhugue odplatu, protož gen gednu šlenku gestě na rozlaučenau.“ A bez dalšsich rozpaků obrátil se k „Zlaté studni“, wstaupil wážně do rosolkárny a wynahradil si, co byl zanedbal; a chodil pať denně zase na posilněnau: až prsnj nemoc ho na lože uwrhla. A když wjce k „Zlaté studni“ choditi nemohl, wynesli ho na swaté pole a uležli ho do chladné studně wykopaného hrobu, kterému by byl na 40 — 50 let dle wůle Božj ugjti mohl, kdyby byl předsewzetj swému wěren zůstal.

Gaň život, taťowá smrt.

2. Dostal jsem se za faráře ve vlasti. Tu měl hrobař toho místa dceru, která mimo jiný nepořádek oddala se i silnému pití pálenky, čím se odpornou stala celé osadě, tak že rodičové, když chtěli dítky své kárati, ošazovali na ni, jako živý odstrassugij obraz. Starý otec gegi kárával ji a trestal počínání gegi, až poslední zlosti a žalosti překonán, ji zlořečil. Tu ožralá osápla se na něj, a když hrozná slova byla vykřídla na šediny jeho, doložila: „Ty zlořečený táto, nemáš do uydělsj mé smrti více slova ode mne dostati.“ — A stalo se tak, že tato hrozná hříšnice na sobě pravou prorokyni se stala. Od toho prudkého chlastu a vzteklého tvání opuchl a zanítil se ji chřtán a počal ji po strassných bolestech hníti. Nemohla jíst, nemohla spát, nemohla se zpowjdat a nemohla Pána Boha přigmut. Pro předporný pach nemohl ji saused, u kterého w nágmu byla, více w domě wydržet. Wynesli ji na hůg! — Tu zde ležící nawštjwil otec gegi a zwolal nad ni bolestj gat: „Nesťastná dcero, sama gsis klatbu nad sebou wyřkla; bylotě to onehdegssj slowo twé ke mne w skutku twoge poslednj! Bůh ti buď milostiw!“ Tu sebou dcera na hnogi wssj silau mřstila a wysoptěla duffi porauchanau, nedospělau pro forunu nebestau,

a tělo smrduté zanechala zde pro špatnou památku!

3. Po několika letech dostal jsem se pomocí Boží do sousední krainy. Tu jsem jakožto farář měl jednu owci, kterou jsem v duchu bezranem mohl nazývati; neboť gať obrowské bylo jeho tělo, tať hrubá, nepřístupná a nepodagná byla swévolnost jeho. Nelymilejší obcowání jeho bylo s bratřiemi z moře čtvrti, s konjři a cikány. Nelyraděgi se widjwal na konšských trzích. On snesl, gať se prawilo, i más sljwowice k snjdanj, a nezřjďka snesl jeho žaludek čtyry i šest mázů wjna za den. Hospodářstwj měl tať weliké, že gsi tu kapku popřáti mohl, gen že tyto lastominy mu dělaly časté bolenj zubů. Tu mu geden radil perlowku, druhý kořenawau rosolku, třetj wýstřelek. Ale nic na plat. On sice poslechl, wzal každokráte gen dausseť, pať wjce, a to k wůli zubu, ale chťtáneť jeho polehaunku nawyflý na poljčání, nemohl pálenku na zubu sněsti a každokráte gi polkl, anto na zubu držeti gi měl; což diwu, že minul se aučinku. Jednoho dne rozdráždil se zub a natropil mu nesnesitelných bolestj. W tom okamženj, řdyž rozwtěklenec do swého zubu na tisíce hromů a statisíce čertů wrážel, wstaupila do sednice poslice, která dwaťráte za týden do města poselstwjm chodila. „Ach, pane kmotřinku, což wás ten zub gase tať bolj? O, což nenj žádné pomoci! We-

změte si na něj perlovku nebo výstřelec, a držte to na bolavém zubu tak dlouho, až přestane tcnaut." — „A což," odwece on, „řdyby ten zlořečený chřtán giž tak nawyřlý nebyl, řdyž ho lih zalehtá, že hned wšsecko polkne; místo co bych byl měl mít výstřelec na zubě, měl jsem ho každokráte hned w břiše." — „Gá bych přece gessťe geden prostředek wěděla, který by wás těch hrozných bolestí sprostil," řekla poslice, „a to sice šarwost, ten si pane Franc kupte, a na bawlnu našapejte a na wyžraný zub položte; zabolí to sice náramně, ale zub se rozdrobí, bolesti přestanau a budete mít pař pořog." — „Dobře máš, osobo; tu máš 15 fregcarů a kup mně toho ohniwce." Poslice šla, a co žádal, přinesla. Rozwzteslený ochlasta popadl láhwičku, wplil lučawku místo na bawlnu zrowna do šálku, a chlept s tím do huby, by to držel na zubu. — Ale hrozno! Ostrý a palčiwý moř spalil mu nagednau celé ústa, on uleknutý, místo aby ten ohniwý moř wypliwul, dle swého dřewněgššho obyčege polkl ho a do břicha pohřbil. — Nesťastnjš tento po půl třetj hodině w strassném řwánj udělal swému žiwobytj strassný konec, zanechage po sobě hrůzný obraz nepolepšeného ochlasty!

Alle což se budu daleko po příběžích ohlížeti?

4. Tyto dny slyšel jsem pod mým oknem, a to zde w Praze, hluk a hlas nesrozumitelný

Otwóra okno djwám se, co se tu sběhlo. J užtjm k mému užasnuty bjdného a otrhaného dřewo-
stěpa, starce sšediwého, se sešyrau, dwěma pila-
mi a dwěma berlami. Tu ležj člowěk, from ge-
swaté dusse, howadu se podobagjci, ožralý a opřen
o zeď, na polo k zemi sšrbený, a mumlage na lid,
který okolo něho gdauce, nad njm se pozastawo-
wal. Nemoha ale tělo swé dále držet, swalil se.
J přissli hned policagti a za dlahau chwjli ze
země ho zdwihnauti nemohli; po dlahém na-
máhánj zwednauce ho, wlešli a konečně ho od-
nésti museli, by na strážnici wystřizliwěl.

A to gsau tworowé, podle obrazu Božjho
stworěni, rozumem obdařeni, draze wykaupeni i
škrze smrt Krista Pána k spasenj poswěceni!

Srůza pocházj člowěka, patřicjho na takowé
ohawnosti a zpusťlosti ducha; a podiwenj hodno
gest, že za tak oswjceného času, gať se wůbec pro-
šřifuge, gestě tak zhowadilý lid se nacházj, kte-
rý ani o swé zdrawj, tjm méně o swé žiwobyti
a pranic o dusse swé spasenj nedbá. Duchownj
může na takowé aučinkowat málo, ne-li zcela ni-
čehož, an takowj do kostela negdau a kněze se
daleko wzdalugj.

Sledte, sausedé takowého, wšsemožně podobné-
ho nessťastnjka na cestu polepsšenj uwěsti, a
wraucj modlitbau spasenj a kralowstwj nebesťé-
mu ho zachowati.

2 co nám ještě řekne?

1. Weledůstogné vikariáty a dekanáty, a gednotlivé sběratele spoluaudů prosím, by kde se udá spoluaudů tolik, že w mnohé farnosti se gich na 8, 10 a wíce nagde: by se mi seznam postavil podle osad, gaž gsem to giž w roce 1847 na Plasstém panstwí ukázal. — Tím se mi usnadnij, po čem wssični tauží, pořádný registříř a přehled wssch spoluaudů sestawit.

2. Stává se, že mnohý duchowní pán neb spoluaud přigda do Prahy, rád by se mnau promluwil, a nezastihne mne ani před polednem, ani po poledni doma. Tu radjm wssem: kdo přigde ráno mezi sedmou a osmou, a k večeru po šesté hodině, gistě mne při domowu nagde.

3. Když kdo chce dát rođ za spoluauda zapřsat: oznam gaž gméno otce, tať i taťé gméno matky.

4. Prawda není, že gsau wssični spoluaudowé stegnij, a že magi diplomy stegného tisku obdržowati. — Wždyť máme audy zařladatele, spoluzařladatele, pať I., II. a III. třidy. Pročby ten, genž dá wíce než 10 |zlatých, neměl dostat diplom swůg auprawněgššijho tisku, an se audům III. třidy žádná řřiwda neděge; neb i tito obdržugi přigjmaci listky swé tať ozdobené, gažých žádné giné společenstwí nepodává; a neplatj za to nic.

5. Kdoby ale i z těch spoluaudů III. třidy pro potěssenij swé diplom swůg chtěl ozdobněgššij, pať i památnij penjz swatojanský chtěl spolu obdržeti: poslli mįsto 10, hned 12 zl.; a poslawj se gemu dle geho žádosti.

6. Gať se doplnj počet spoluaudů na tři tisíce, budau se podáwati nowé diplomy; an giž dřewněgssj došli.

7. Knihy roků 1850 budau se nowě přistupgicjm spoluaudům podáwati až do letossnjch Swatodussnjch swátků; t. g. až do toho času, řdyž knihy pro rok 1851 budau dotištěny. — Od toho času bude každý nowě přistupugicj gen knihy roků 1851 obdržowat; a to opět gen zase až do toho času, řde knihy pro rok 1852 budau dohotoweny. A to tak každého roku.

8. Po Žiwotu Swatých I. a II. djlu stáwá se mnoho poptáwánj. Prwnjho djlu leží na stlaďě gessťe 70 wytisků, od djlu druhého ale wíce žádný, a musí se strpěti, až se budau djl I. a II. opět moci k prodegi wytisknauti. Cena zůstáwá každého djlu 1 zl., ačkoli papír náramně, řkage o dwognásobnau cenu se zdražil.

9. Poptáwánj se stáwá, gať to má s knihami při spoluaudech w tom roce zemřelých držáno býti. — Glawnj dědic může se o knihy toho roku hlásiti, řteré pro ten rok, w řterém ten spoluaud zemřel, od redakce wydány byly.

10. Wýročnj podělowánj může se stáwat, řdyž se k tomu lastawě uwolj, buď řřz weleslawný wřkariátnj čili okresnj děkanřř auřad, nebo řřze řběratele, řterj giž walněgssj počet spoluaudů zřřřali, neb řřze řněřřupectwj. Každý nowý spoluaud ať se prohlásj, řterau cestau chce podělowán býti. Řdyž ge toho neugitelná nutnost, by si spoluaudowé posřtu sami zaplatili: tak uznáwáme to wzďáleným přece za neplacīgssj prostředek, knihy si dát dodáwati řřze

posstu. Nepřigde gednotliwému mnoho platit, řdyž se na geden plat wjce gich skládá; a obdrží knihy w nepřatřřim čase. Kdožby ale raděgi si wolil kněhkupectwj, řdyž se gich z geho mjsta neb okoli wjce w gedno spogj: tať ať nám uďá, řterým kněhkupectwj knihy se gim posřlati magj. Mussj ale wřseřy autraty na se wzjti.

11. Gestli řomu knihy hnedle nepřicházegj, řdyž snad sausednj spoluaudowé gimj giž poděleni gsau: ten ať powážj, že ani knihať s wazbau 5000 řáždé knihy, ani náš wysřlanec baljřy pro 3000 odběratelů wřseřy nagednau přichystat a stegně odeslat nemůže. Gen strpenj! Ředaktorowi ge to swatau starostj, wřsem co možná w čas a whod přigit. Ředaktor ge ř těm starostem a ř odpowěďem na tisjceré psanj sám: a nemá-li řlesnaut, mussj od pánu spoluaudů zkusit ztrpenj. Gen ztrpenj, řáždý přigde časem ř swému obřlauženj.

12. Milé nám bude, řdyž se dozwieme, gať byl mnohý důmyslný, by se do Řědictwj Swatojanského dostal. Tať u přjkladu:

a) Umřel na Morawě bratřjček, ministrantek, a zůřtalo po něm w spořitelničce geho něco přes 10 zl. z ministrowánj uspořeného. Po pohřbu zawolal otec geho dvě sestřičky a prawil: Tu máte a rozdělte si to mezi sebe, byste měly po bratřjčkowj památku. J prawila starřřj: Tatjnu, ne tať; řdyby gsme si ty penjze rozdělily, tať bychom si z toho něgaťe řřátky nařaupily, z řterých by za pár let hadry byly. To by byla po nasřem bratřjčku řřpatná památka. My wás řádáme, posřlete ty penjze Řědictwj Swatojanskému. Tu obdrží bratřjček milosti, řoliť tisje mřřj swatých a modliteb spoluaudů: a my na-

proti tomu totiž prospěšných knih, které nás vzdělají a potěší; a to bude trwanliwěgšši po něm památka.

b) Zanechal geden otec wice dětí. Nad gednjm smilowala se panj statku tamnjho, wzala ho do Wjdně a dala ho do učenj. Ale chlapec se zde tať zle zachowal, že auředně potřeštan byl. Tu se dobrodinkyně geho nad njm rozhorlila, a zpět ho do Prahy k gednomu důwěrniškowi k wychowánj poslala, a 10 zl. na štaupenj mu prospěšných knih přiložila. Tento se poradil s dobrým. „Co gá mohu wědět, kterať knihy by mu prospěšné byly?“ prawil si; „dám ho zapsat do Dědictwj Swatojanskěho, a tu bude dostáwat dobré knihy každého roku, které ho vzdělají; a na tisíce lidí bohumilých budau se za něj modlit, by se přece co zdárného z něho wychowalo.“

c) Gedno děwčátko newědauc, gať to uspůsobit, aby do Dědictwj Swatojanskěho přišlo, wyprosilo od rodičů swých, při řahánku w noci tať dlaugo šsitjm pro lidi pracowati, až by těch potřebných 10 zl. sehnala. — A giž pozdrawugeme gi co spolusestru nassí.

d) Giž počjnají děti školni se dáwat zapsat do Dědictwj. Což předobře wypočítáno gest, že taťowé dítě za swých 10 zl. na 60 let každoročně může wyborných knih obdržowat zdarma. Tjm se stane, že za tři leta má těch 10 zl. w knihách zase doma, a pať gič zdarma bude obdržowat třebas i po 50 let.

Tať se při Dědictwj Swatojanském o prawdě Isaiásse proroka a o neyšwětěgšši prawdě Krista Páně, Syna Božjho, opět přestwědčugeme: že w skutku ewangelium chudým se zvěštuge; neb ti naplňugi Dědictwj Swatojanské.

e) Dědictwj Swatojanské stawj giž také školy! a sice tjmto diwným způsobem:

Na Morawě gsau dvě dědiny beze školy, od swé fary velmi vzdálené, kam i w zimě obtěžno gest přigiti. W té gedné nachází se spoluaud Dědictwj Swatojanského, který w zbožné horliwosti swé s knihami od ředitelstwa toho bratrstwa z Prahy obdrženými pod wečer chodj od domu k domu, by sausedstwu ty wýborné věci čital, kterěz gsau obsahem kněh těch. Tauto křesťanstau služebnostj zawděčil se wssem sausedům wysoce, a w nich tu tauhu rozžahl, řdyby i gim dáno bylo, tak spasitelných kněh samo moci čisti; a řdyž takowému učenj giž přestárlj gsau, řdyby aspoň dítky gegich měly to usnadněněgšj, čisti se naučiti a čtenjm se vzděláwati. Ale gaž to uskutečniti, řdyž farnj škola tak vzdálena a cesta tam pro dítky tak neschodna gest, a proto dítky w letě wíce po pastwách a při polnjm poslaženj se batelegj, a gen w zimě že škole giti mohau, a to s tak welkau obtěžj! — A proto i tak málo gich školu nawšštewugj.

Takowěto nahliženj a bědowánj bylo pro našeho horlitele právě, gaž říkáváme, woda na geho mlýn. Uchopil se takowého stýškánj, a rozložil to spolusausedům, a ořázal, že možno wssem těm těžkostem odpomoci, gen řdyž šrbět nebuda, a horliwě a wytrwanliwě se o to zasaděgj. Aby gim to ale gestě wíce usnadnil, ponawřhl gim s hospodári sausednj dědiny o tom rořowati, si to společně rozwážiti a se na tom usněsti, „by si společně w přjhodněgšj dědině na obecnej autraty školu wystawěli, učitele si zaopatřili, tak nutné potřebě wyhowěli a u wzdelánj dítěk swých mocný pokrok učinili.“

A hle! giž tam stogj škola wystawena, od dj-

tež gest pilně nawšštětowána a wzdělaným a horliwym učitelem taž wedena, že cirkew i wláda nad tažowým prospěšným zřizením welepotěšeny gsau. Kdyby nebylo toho horliwého spoluaua a w obci čtenáče, a řdyby nestáwalo Dědictwj Swatojanského, které wýbornými knihami swými gemu taž wnadnau příležitost podalo, sausedům potřebu školy na srdce položiti: taž by snad dosawáde té školy nestálo, a dítky těch dwau obcí bylyby snad dosawáde wíce gestě gen pasáci, než wycwičenj školáci. — W tomto způsobu tedy mohu říci: že Dědictwj Swatojanské i školy stawj.

 Tato kniha gest poslední
pro rok 1851.

Redaktor: Dr. Wáclaw M. Wessina, kanownj,
konsist. rabba.

O b s a h.

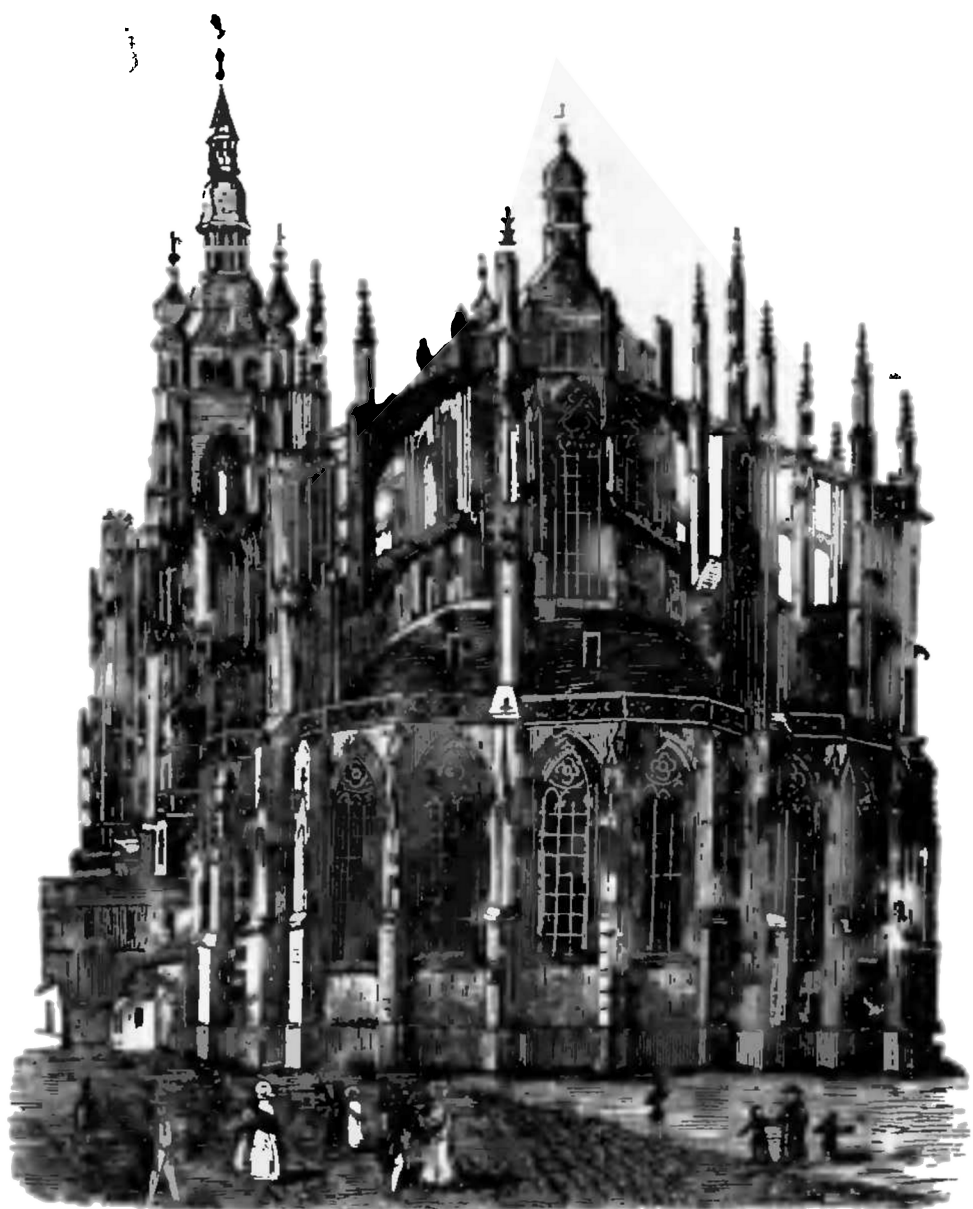
Stránky

Proslow	
Úvod	1
Pogednání první. Svěcení neděle a Izraelita	9
Pogednání druhé. Perla dnů, aneb: Výhody a prospěch z neděle a dnů svátečních svěcení pro pracující třídu lidu obecného	16
Pogednání třetí. Obraz křesťanského svěcení dnů posvátných	41
Pogednání čtvrté. Zdáli se katoličtí křesťané povineni neděle a svátek světit	57
Pogednání páté. Zahrnuje w sobě zprávu: jak se nedělují a sváteční den w pobožnosti svatě trávití má, a co činiti w neděli a we svátek, než se k službám Božím jde	70
Pogednání šesté. O svěcení a slavení Bohu posvátných dnů	78
Pogednání sedmé. Co o svěcení neděl a svátků řeší katoličtí křesťané vědět, a že s nábožností a svědomitostí je světití má	90
Pogednání osmé. Co není dovoleno, aniž sluší katolickému křesťanu w den Bohu zasvěcený: a co mu uaproti tomu meleno	101
Pogednání deváté. Rozličné způsoby svěcení neděl rozjírá	126
Pogednání desáté. O trestu hodeném zlehčování dne svátečního	196
Pogednání jedenácté. Zlehčování dne svátečního ueslauží katolickému křesťanu ke cti	214
Pogednání dvanácté. O užítu ze svěcení neděl a svátků	223
Pogednání třinácté. O drahocennosti obecných a veřejných služeb Božích	237
Pogednání čtrnácté. O nábožném potěšení za dnů Pane	252
Přiwěseň	265
Život svatého Saturnina a Datíwa, patronů svěcení dne svátečního, mučedníků	307

D u c h o w n í b o g

proti o p i l s t w i, gaťoť wúbec známé auhlawnj
přicíně netoliťo hanebného zlehčowánj dnů swá-
tečnjch a zasťwěcených, nýbrť i netečností
náboťensťe.

	Stránka
Úwod	319
Rozgimánj prwonj. D wolenj nápoťe	323
„ druhé. D aumyslu při pítj	333
„ třetj. D msťe w pítj	339
„ čťwrté. D osťllwosťi řlastu	344
„ páté. D hanebnosťi a ořawnosťi řlastu	351
„ řřesté. D řřobliwosťi opilswj	357
„ ředmé. D wýmłuwáč ořlastj	363
„ osmé. D přicínáč opilswj	371
„ dewáté. D posľednjch wěceř ořlastj	378
Wyňatky	385
Renasťcenosť řeř gaťo pľgawice	405
Opilce a ořlastj težťe naprawenj	411
Pisně pro pořádně řospodáře.	
Pisěň rannj w neděli	423
Řaťdobennj rannj aumysl a obětowánj swjch řkutň	425
Pisěň ř obnowenj a řachowánj duřa řřestansťého při wřřech řkutějch dennjch	426
Pisěň w neděli	429
Činā w neděli	421
Pisěň cťnosťného ředľáľa	432
Wěčernj řpyťowánj řwědomj	436
Pisěň o řw. řřidoru, wpyňáwáčj Boťjm	438
Řodľitby	439
Řodľitba woráče neb ředľáľa	440
Řodľitba o poťřěňánj a aurodu řemřlau	441
Řľusťenosť ředakťorowa.	
Řľatā řľudně	443
Řaký řľiwot, řakowā řmrt	445
Řľe coť ře budu ďaleľo po přjřěťjch obľřžeti?	447
Řľe co nám řeřťe řeľne?	449

Sadní strana hrobovního chrámu Páně svatého Jana Nepomuckého,
u sv. Víta na hrade Pražském.